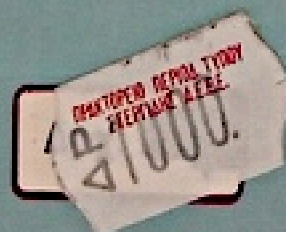
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

Πόουλ Άντερσον	Η ΚΡΥΨΩΝΑ
Φρέντρικ Μπράουν	ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ
Έρικ Φρανκ Ράσσελ	ΔΙΑΒΟΛΟΛΟΓΙΚΗ
Κλίφφορντ Σάιμακ	ΛΙΠΟΤΑΞΙΑ
Κορντγουέινερ Σμιθ	ΕΝΑΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΣΑΓΙΟΛ
Τσαντ Όλιβερ	Ο ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
Μαρκ Κλίφτον	ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

Νιώθετε σαν *Περιθωριακός Άνθρωπος;* Σιχαθήκατε πια αυτό το *Κουκλοθέατρο* της κοινωνίας γύρω σας; Αναζητάτε μια *Κρυψώνα* μακριά από την καθημερινότητα; Θα θέλατε να ξεφύγετε σ' *Έναν Πλανήτη που Λεγόταν Σαγιόλ;* Φοβάστε μήπως έτσι σας κατηγορήσουν για *Λιποταξία;* Μη σας ανησυχεί. Αρκεί να χρησιμοποιήσετε μια δόση από *Διαβολολογική* για να τα βγάλετε πέρα. Και μετά, από το μαγικό κόσμο σας στα άστρα, μπορείτε να κοιτάξετε προς τον κάθε θλιβερό Γήινο που παγιδεύτηκε στη Γη και να τον ρωτήσετε χαιρέκακα: *Και Τώρα Τι, Ανθρωπάκο.*

2
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

Εισαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΩΡΟΡΑ: βιβλία τσέπης
Σειρά Επιστημονικής Φαντασίας

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

Πόουλ Άντερσον	Η ΚΡΥΨΩΝΑ
Φρέντρικ Μπράουν	ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ
Έρικ Φρανκ Ράσσελ	ΔΙΑΒΟΛΟΛΟΓΙΚΗ
Κλίφφορντ Σίμακ	ΛΙΠΟΤΑΞΙΑ
Κορντγουέινερ Σμιθ	ΕΝΑΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΣΑΓΙΟΛ
Τσαντ Όλιβερ	Ο ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
Μαρκ Κλίφτον	ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

Νιώθετε σαν Περιθωριακός Άνθρωπος; Σιχαθήκατε πια αυτό το Κουκλοθέατρο της κοινωνίας γύρω σας; Αναζητάτε μια Κρυψώνα μακριά από την καθημερινότητα; Θα θέλατε να ξεφύγετε σ' Έναν Πλανήτη που Λεγόταν Σαγιόλ; Φοβάστε μήπως έτσι σας κατηγορήσουν για Λιποταξία; Μη σας ανησυχεί. Αρκεί να χρησιμοποιήσετε μια δόση από Διαβολολογική για να τα βγάλετε πέρα. Και μετά, από το μαγικό κόσμο σας στα άστρα, μπορείτε να κοιτάξετε προς τον κάθε Θλιβερό Γήινο που παγιδεύτηκε στη Γη και να τον ρωτήσετε χαιρέκακα: Και Τώρα Τι, Ανθρωπάκο;

2

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

Εισαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟ 2ο

ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΕΙΡΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΒΙΒΛΙΟ 1ο
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΞΕΝΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
«ΚΑΡΕΛ»
ΑΠΟ ΤΗΝ WORLD SCIENCE FICTION ASSOCIATION

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΡΟΡΑ
Σειρά Επιστημονική Φαντασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο τελευταίος άνθρωπος της Γης καθόταν σπίτι του,
όταν χτύπησε η πόρτα...

Διαβάσατε κιόλας το συντομότερο διήγημα στον κόσμο, γραμμένο από τον Φρέντρικ Μπράουν. Και, βέβαια, είναι μια ιστορία με εξωγήινους.

Εξωγήινοι!

Γοητευτική, αλλά και φοβερά προβληματική λέξη. Μονάχα όσοι δεν έχουν πείρα από επιστημονική φαντασία νομίζουν ότι είναι μια λέξη με ξεκάθαρο και σαφές περιεχόμενο. Πώς θ' αποκαλούσαμε πλάσματα άλλων πλανητών που αποικίστηκαν από τη Γη πριν χιλιάδες χρόνια; Πώς θ' αποκαλούσαμε πλάσματα με τη δική μας μορφή που αποίκισαν τη Γη πριν από χιλιάδες χρόνια κι εμείς είμαστε οι απόγονοί τους; Πώς θ' αποκαλούσαμε νοήμονα πλάσματα ιθαγενή της Γης, αλλά που ζουν σε κάποια άλλη διάσταση;

Αλλά, μη σας απασχολεί. Δε θα λύσουμε ένα πρόβλημα που έτσι κι αλλιώς είναι άλυτο. Έχει πολύ περισσότερο ενδιαφέρον ν' αφήσουμε τις ίδιες τις ιστορίες να μας μιλήσουν η κάθε μια με τον τρόπο της.

Εξωγήινοι, σαν τα Λόπερ στη γοητευτική Λιποταξία του Κλίφφορντ Σάιμακ...

Εξωγήινοι, σαν τα δρομόζωα, αλλά και σαν τον κα-

Η ΚΡΥΨΩΝΑ

του Πόουλ Άντερσον

Φανταστείτε ένα πλήθος από αλλόκοτα εξωγήινα πλάσματα κάθε μορφής και μεγέθους. Και μονάχα ένα απ' αυτά διαθέτει νοημοσύνη...

Βέβαια, δικό του πρόβλημα, αλλά τι γίνεται όταν απ' αυτό το πλάσμα εξαρτάται η ζωή σας; Πώς το ξεχωρίζετε από τ' άλλα όταν δε θέλει να το ξεχωρίσετε;

Είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα προβλήματα που μπορεί να συναντήσει ο άνθρωπος στα άστρα. Στον κόσμο μας η έννοια της νοημοσύνης έχει —εντελώς αυθαίρετα— ταυτιστεί με την ανθρώπινη μορφή. Στα άστρα μπορεί να μας περιμένουν δυσάρεστες εκπλήξεις όσο μένουμε προσκολλημένοι σε ανθρωποκεντρικές αντιλήψεις. Μια τέτοια έκπληξη περιμένει και το πλήρωμα ενός γήινου διαστημοπλοίου, στην «Κρυψώνα» του Πόουλ Άντερσον (Poul Anderson).

Ο Άντερσον γεννήθηκε το 1926 στην Πενσυλβάνια των Ηνωμένων Πολιτειών από Σκανδιναβούς γονείς· γι' αυτό και το ασυνήθιστο όνομα, Πόουλ. Το όνομά του, μάλιστα, ήταν μονιμα μια πηγή εκνευρισμού, μια και όλοι οι Αμερικανοί επέμεναν να το διαβάζουν Πάουλ, Πωλ, ή οτιδήποτε εκτός από Πόουλ. Κανένας δεν τον άκουγε όταν ορυόταν ότι προφέρεται Πόουλ.

Όπως και να 'χει, ο Πόουλ Άντερσον σπούδασε φυσική στο Πανεπιστήμιο της Μινεσσότα, πράγμα που τον βοήθησε πολύ στο να διατηρεί αληθοφανές επιστημονικό φόντο στα έργα του. Είναι από τους πολυγραφότερους συγγραφείς στο χώρο της επιστημονικής φαντασίας και έχει καλύψει όλες σχεδόν τις υποκατηγορίες του είδους.

Η ιστορία του «Η Κρυψώνα» ανήκει σε ένα σύνολο αφηγημάτων από την ίδια γαλαξιακή περίοδο και με τον ίδιο βασικό ήρωα. Είναι ένας πολύ πρωτότυπος ήρωας —όσο και αν οι πρωτότυποι ήρωες αφθονούν στην επιστημονική φαντασία— ιδιαίτερα γραφικός τόσο σε εμφάνιση όσο και σε γλώσσα. Ίσως τον συναντήσουμε πάλι στο μέλλον....

Γ.Μ.

Ο κυβερνήτης Μποχαντούρ Τόρρανς δέχτηκε τα μαντάτα όπως θα ταίριαζε σ' ένα Διδάσκαλο της Ομοσπονδιακής Αδελφότητας Αστροναυτών. Τα άκουσε ατάραχα, διακόπτοντας μονάχα με λίγες εύστοχες ερωτήσεις. Τελικά είπε ήρεμα: «Καλώς, Ελεύθερε Πολίτη Γιαμαμούρα. Θα σε παρακαλούσα να το κρατήσεις μυστικό μέχρι νεότερης διαταγής. Θα σκεφτώ τι μπορεί να γίνει. Μπορείς να πηγαίνεις». Αλλά όταν ο μηχανικός του σκάφους βγήκε από την καμπίνα —τα νέα δεν ήταν από κείνα που λέγονται στην ενδοσυνεννόηση— ο Τόρρανς έριξε μια τριπλή δόση ουίσκι σ' ένα ποτήρι και κάθισε κοιτάζοντας με απλανές βλέμμα την οθόνη.

Είχε ταξιδέψει στα πέρατα του σύμπαντος, είχε δει πολλά και είχε ανταμειφθεί καλά. Όμως, καθώς οι προαγωγές ήταν γρήγορες στο επικίνδυνο είδος της δουλειάς του, ήταν ακόμη πολύ νέος για να μη νιώσει ρίγος στο άκουσμα της καταδίκης του σε θάνατο.

Η οθόνη έδειχνε μια πληθώρα από άστρα, σκληρά και παγερά, από τα οποία μόνο ένας αστροναύτης θα μπορούσε ν' αναγνωρίσει τα πιο γνωστά. Τα μάτια του Τόρρανς έψαξαν πέρα από τη θολούρα του Γαλαξία μέχρι που εντόπισε τον Πολικό. Αυτό σήμαινε ότι η Βαλχάλλα έπρεπε να πέφτει τόσες και κάτι μοίρες προς την *τάδε* κατεύθυνση. Όχι ότι μπορούσε να δια-

κρίνει ένα άστρο τύπου G σε τόση απόσταση. Γι' αυτό χρειάζονταν οπτικά όργανα ισχυρότερα απ' ό,τι διέθετε το *Ηβη Γ.Μ.* Όμως ήταν μια κάποια παρηγοριά να ξέρει ότι τα μάτια του ήταν στραμμένα προς την κοντινότερη βάση της Ένωσης (σπίτια, σκάφη, άνθρωποι, όλα κουρνιασμένα σε μια πράσινη κοιλάδα της Φρέγια) σε τούτον το σχεδόν αχαρτογράφητο τομέα του γαλαξιακού βραχίονα. Ιδιαίτερα όταν δεν είχε ελπίδα να προσεδαφιστεί εκεί, ούτε σύντομα ούτε ποτέ.

Το βουητό του διαστημόπλοιου ήταν διάχυτο γύρω του, καθώς το σκάφος παλλόταν μέσα κι έξω από το τετρα-διάστημα με φαινομένη ταχύτητα που έκανε το φως να μοιάζει με χελώνα. Και παρ' όλα αυτά ήταν πολύ αργό για να τον σώσει. Τελοσπάντων.... ήταν καθήκον του καπετάνιου να σκέφτεται πρώτα τους άλλους. Ο Τόρρανς αναστέναξε και σηκώθηκε. Διέθεσε μια στιγμή για να ελέγξει την εμφάνισή του· το ηθικό είχε τώρα μεγαλύτερη σημασία από ποτέ. Αντί για τη συνηθισμένη γκρίζα φόρμα υπηρεσίας προτιμούσε την επίσημη στολή: μπλε χιτώνιο, λευκή κάπα, κιλότα και χρυσά σιρίτια. Σαν πολίτης του πλανήτη Ραμανουτζάν, στο μελαχρινό αετίσιο κεφάλι του φορούσε τουρμπάνι με το έμβλημα της Πολεσοτεχνικής Ένωσης: τη Ρουκέτα με τον Ήλιο.

Βγήκε στο διάδρομο και προχώρησε προς τη σουίτα του πλοιοκτήτη. Ο καμαρότος μόλις έβγαινε από κει μ' ένα δίσκο στο χέρι. Ο Τόρρανς έκανε σινιάλο στην πόρτα να μείνει ανοιχτή, χτύπησε τα τακούνια του και υποκλίθηκε. «Ζητώ συγγνώμη για την ενόχληση», είπε. «Μπορώ να σας μιλήσω ιδιαιτέρως; Είναι επείγον».

Ο Νίκολας Βαν Ράιν σήκωσε το δίλιτρο ποτήρι μπίρας που μόλις του είχαν σερβίρει. Τα κάμποσα διπλοσαγονά του τρεμούλιασαν κάτω από το μυτερό μουσάκι του και ο θόρυβος της ρουφηξιάς του γέμισε το δωμάτιο, από το γεμάτο χαρτιά γραφείο του ώς τον κοσμηματοτάπητα του Χάι Μπραζίλ που κρεμόταν στον αντικρινό τοίχο. Κάποιο κομμάτι του Μότσαρτ ακουγόταν από ένα χάι-φάι. Σ' έναν καναπέ, σε βολική απόσταση για το χέρι του, ήταν κουρνιασμένη η ξανθιά, μεγαλομάτα και πολύ τρισδιάστατη Τζέρι Κόφεντ. Ο Τόρρανς, που ήταν παντρεμένος αλλά έλειπε καιρό από το σπίτι του, ζόρισε το βλέμμα του να στραφεί μονάχα προς τον Έμπορο.

«Αχχχ!» έκανε με απόλαυση ο Βαν Ράιν χτυπώντας το άδειο ποτήρι στο τραπέζι του. Ύστερα σκούπισε τον αφρό από τα μουστάκια του. «Ανάθεμα, αλλά το πρώτο ποτήρι μπίρα της μέρας είναι υπέροχο. Κατά κάποιο περίεργο τρόπο είναι τόσο δροσερό και...μμμ... φτου, ποια είναι η λέξη;» Χτύπησε το γερτό μέτωπό του με μια τριχωτή γροθιά. «Αχ, Τόρρανς, όταν γίνεις ένας φτωχός, έρημος και παχύς γεράκος σαν ελόγου μου, με όλες τις δυνάμεις σου να σ' εγκαταλείπουν, θα αναπολήσεις το παρελθόν και θα κλάψεις πικρά που δε στάθηκες πιο καλός μαζί μου. Αλλά τότε θα 'ναι πολύ αργά». Αναστέναξε σαν τυφώνας σε μικρογραφία και έξυσε το δασύ τρίχωμα του στήθους του. Στη σχεδόν τροπική θερμοκρασία που ήθελε στο διαμέρισμά του, ήταν αρκετό το απλό σαρόνγκ που τύλιγε το πελώριο κορμί του. «Λοιπόν, ποιο χαζό πρόβλημα απαιτεί να παρατήσω την κοπιαστική εργασία μου για να σου βρω τη λύση του, δε μου λες;»

Ο τόνος του ήταν εγκάρδιος. Ήταν πράγματι στα κέφια του από τη μέρα που το είχαν σκάσει από τους Άντερκοπ. (Και ποιος δε θα 'ταν; Μ' ένα απλό αστρογιώτ, έστω και εξοπλισμένο με πανίσχυρες μηχανές, το να ξεφύγει από τρία καταδρομικά ήταν κάτι παρα-

πάνω από κατόρθωμα· ήταν θαύμα. Ο Βαν Ράιν είχε ακόμη αναμμένα τα τέσσερα ευχαριστήρια κεριά μπροστά στο αγαλματάκι του Αγίου Ντισμάς, φτιαγμένο από αρειανή αμμόριζα). Βέβαια, είναι αλήθεια ότι πετούσε πότε πότε κανένα πιατικό στον καμαρότο όταν αργούσε να του πάει το ποτό του και ότι απόλυε όλο το πλήρωμα τουλάχιστον μια φορά τη μέρα, αλλ' αυτά ήταν φυσιολογικά.

Η Τζέρι Κόφεντ σήκωσε ειρωνικά τα φρύδια της. «Η πρώτη μπίρα σου, Νίκυ;» μουρμούρισε. «Έλα τώρα! Μόλις πριν δυο ώρες...». «Για, αλλά εκείνη ήταν πριν από τα μεσάνυχτα. Αν όχι με ώρα Γκρήνουιτς, τότε σίγουρα με την ώρα κάποιου άλλου πλανήτη. Κάπου αλλού ξημερώνει άλλη μέρα τώρα». Ο Βαν Ράιν πήρε το μακρύ, πήλινο τσιμπούκι του από το τραπέζι και άρχισε να το γεμίζει. «Λοιπόν, κάθισε καπετάνιε. Βολέψου και δάνεισέ μου τον αναπτήρα σου. Μοιάζεις σαν αφρόντιστο λείψανο. Α, εσείς οι νεαροί, δεν έχετε διόλου αντοχή. Όταν εγώ δούλευα σαν διαστημικός, μα τον Ιούδα, λύναμε μονάχοι όλα μας τα προβλήματα. Τούτες τις μέρες, θάνατος και κατάρα, μου κουβαλιέστε ακόμη και για να σκουπίσω τις μύξες σας! Μονάχα εγώ έχω κουράγιο εδώ μέσα». Χτύπησε επιδοκιμαστικά τη βαρελοειδή κοιλιά του. «Λοιπόν, τι στο δαίμονα, τρέχει πάλι;»

Ο Τόρρανς έγλειψε τα χείλη του. «Θα προτιμούσα να σας μιλήσω ιδιαιτέρως».

Είδε το χρώμα να χάνεται από το πρόσωπο της Τζέρι. Και δεν ήταν καμιά φοβιτσιάρα. Οι συνοριακοί πλανήτες, ακόμη και οι ευχάριστοι σαν τη Φρέγια, δεν έβγαζαν δειλούς. Η κοπέλα είχε πάρει μέρος σ' ένα ταξίδι που ήξερε ότι θα 'ταν επικίνδυνο. Μια τέτοια ευκαιρία —να συνοδέψει ένα μεγιστάνα του εμπορίου της Εταιρίας Μπαχαρικών και Ποτών, μιας από τις ι-

σχυρότερες στην Πολεσοτεχνική Ένωση— δεν μπορούσε να τη χάσει κανένα φιλόδοξο κορίτσι. Είχε διατηρήσει το κουράγιο της κατά τη διάρκεια της μάχης και της φυγής στη συνέχεια, αν και ο θάνατος τους είχε ζυγώσει αρκετά. Αλλά βρίσκονταν ακόμη πολύ μακριά από τον πλανήτη της, ανάμεσα σε άγνωστα άστρα, με τον εχθρό να τους γυρεύει.

«Άντε στην κρεβατοκάμαρα», την πρόσταξε ο Βαν Ράιν.

«Σε παρακαλώ», ψιθύρισε η κοπέλα. «Θα προτιμούσα να ξέρω την αλήθεια».

Τα μικρά μαύρα μάτια του Βαν Ράιν, τοποθετημένα κοντά στη γαμψή μύτη του, άστραψαν. «Μπόχα και δυσωδία!» βρυχήθηκε. «Τι χαζομάρες είναι αυτές που ακούω; Όταν λέω 'βατράχι', μα τα κέρατα του διαβόλου, εσύ να πηδάς!»

Η Τζέρι τινάχτηκε πάνω με επαναστατικές διαθέσεις. Δίχως να σηκωθεί ο Βαν Ράιν, της έριξε ένα χαστούκι στο κατάλληλο σημείο πίσω της. Ακούστηκε σαν πιστολιά. Η Τζέρι αναπήδησε, έπνιξε ένα τσίριγμα αγανάκτησης, και τράβηξε θυμωμένα προς το εσωτερικό διαμέρισμα. Ο Βαν Ράιν χτύπησε το κουδούνι για τον καμαρότο.

«Το πράγμα απαιτεί κι άλλη μπίρα», εξήγησε στον Τόρρανς. «Λοιπόν, μη μου στέκεσαι εκεί με τα μάτια γουρλωτά σαν βατράχου! Δεν έχω καιρό για χάσιμο, όσο κι αν το συνηθίζει ένας ακριβοπληρωμένος λουφατζής σαν και σένα. Έχω ν' αναπροσαρμόσω όλες τις τιμές στο πιπέρι και το μοσχοκάρυδο πριν φτάσουμε στη Φρέγια. Σατανάδες και μπόχες! Ακομη κι εκείνος ο ηλίθιος ο αντιπρόσωπος θα μπορούσε να τους χρεώσει ένα δέκα τοις εκατό παραπάνω δίχως να μειωθούν οι πωλήσεις. Παίρνω όρκο γι' αυτό! Άγιοι Πάντες, ακούστε με και βοηθήστε έναν φτωχό γεράκο

που έμπλεξε με τσιμεντόλιθους αντί για συνεργάτες!»

Ο Τόρρανς συγκράτησε τα νεύρα του με μεγάλη προσπάθεια. «Πολύ καλά. Μόλις πήρα μια αναφορά από τον Γιαμαμούρα. Ξέρετε ότι αρπάξαμε μια ξώφαλτση στη διάρκεια της μάχης, που μας τρύπησε το μηχανοστάσιο. Ο μετατροπέας δε φάνηκε να είχε πάθει ζημιά, αλλά μετά το κλείσιμο της τρύπας το πλήρωμα έκανε προσεκτικό έλεγχο. Ε, λοιπόν, αποδείχτηκε ότι τα μισά κυκλώματα της γεννήτριας της ασπίδας έγιναν μια λιωμένη μάζα. Ελάχιστα μόνο μπορούμε να διορθώσουμε. Αν συνεχίσουμε να ταξιδεύουμε με υπερώθηση θα κάψουμε εντελώς το μετατροπέα ύστερα από πενήντα ώρες».

«Α, έτσι». Ο Βαν Ράιν σοβάρεψε. Το τσακ του αναπτήρα καθώς άναβε το τσιμπούκι του ακούστηκε αφύσικα δυνατά. «Αποκλείεται να σταματήσουμε για να διορθώσουμε τις αβαρίες; Αν βγούμε από το υπερδιάστημα θα είμαστε πολύ μικρός στόχος για να μας εντοπίσουν εκείνοι οι λεχρίτες οι Άντερκοπ. Τι λες;»

«Όχι, κύριε Βαν Ράιν. Σας είπα ότι δεν έχουμε αρκετά ανταλλακτικά. Το σκάφος μας είναι γιωτ, όχι πολεμικό».

«Εντάξει, είμαστε αναγκασμένοι να συνεχίσουμε με υπερώθηση. Πόσο αργά πρέπει να πηγαίνουμε για να φτάσουμε σε απόσταση κλήσης της Φρέγια δίχως να κάψουμε τη μηχανή μας;»

«Στο ένα δέκατο της ανώτατης ταχύτητας. Θα μας πάρει έξι μήνες».

«Όχι, καπετάνιε φίλε μου, αυτό αποκλείεται. Έτσι δε θα φτάσουμε ποτέ στο άστρο Βαλχάλλα. Θα μας βρουν πρώτοι οι Άντερκοπ».

«Μάλλον. Έτσι κι αλλιώς δεν έχουμε προμήθειες για έξι μήνες». Ο Τόρρανς χαμήλωσε το βλέμμα του

στο πάτωμα. «Σκέφτηκα ότι, να .. θα μπορούσαμε να φτάσουμε σε κάποιο από τα κοντινότερα άστρα. Εκεί υπάρχει μια μικρή πιθανότητα να βρούμε πλανήτη με βιομηχανικό πολιτισμό και να διδάξουμε στους κατοίκους του πώς να φτιάξουν τα κυκλώματα που χρειαζόμαστε. Ή τουλάχιστον έναν κατοικήσιμο πλανήτη... ίσως...»

«*Νιε!*» Ο Βαν Ράιν κούνησε το κεφάλι του μέχρι που τα μαύρα λιγδιασμένα μπουκλάκια του άρχισαν ν' ανεμίζουν. «Όλοι μας αρσενικοί με μια μόνο γυναίκα, και να ζήσουμε σε κάποιο σκουπιδόβραχο όπου δεν υπάρχουν καν αμπέλια για κρασί; Όχι δα! Θα προτιμούσα έναν πύραυλο των Άντερκοπ για να πάω σαν κύριος, μα το Θεό!» Τη στιγμή εκείνη εμφανίστηκε ο καμαρότος. «Πού κοιμόσουνα πάλι; Μπίρα, με τις κατάρες μου στο κατόπι σου! Έχω να σκεφτώ! Πώς θες να σκεφτώ, με το λαρύγγι μου στεγνό σαν έρημος το μεσοκαλόκαιρο;»

Ο Τόρρανς διάλεξε πολύ προσεκτικά τα λόγια του. Κάποιος έπρεπε να θυμίσει στον Βαν Ράιν ότι, στο διάστημα, ο καπετάνιος ήταν το μεγάλο αφεντικό. Από την άλλη μεριά, δεν έπρεπε ν' ανταγωνίζεται το γεροδιάβολο, γιατί ήταν ξακουστός για το πώς κατάφερνε να ξεγλιστρά από δύσκολες θέσεις. «Είμαι πρόθυμος ν' ακούσω οποιαδήποτε πρόταση, κύριε Βαν Ράιν, αλλά δεν μπορώ ν' αναλάβω την ευθύνη να επιδιώξω εχθρική επίθεση».

Ο Βαν Ράιν σηκώθηκε και άρχισε να βαδίζει πάνω κάτω στην καμπίνα, γρυλίζοντας βλαστήμιες και ξεφυσώντας ηφαιστειακά μαύρα σύννεφα. Καθώς περνούσε από το γείσωμα όπου στεκόταν ο Άγιος Ντισμάς, του έσβησε τα κεριά με εκδικητικό τρόπο. Η κίνηση αυτή φάνηκε να γεννά κάποια σκέψη μέσα του. Γύρισε προς τον Τόρρανς και είπε, «Χα! Βιομηχανικοί

πολιτισμοί, για, μπορεί. Δεν είναι μονάχα οι ψωροφαγωμένοι Άντερκοπ που αρμενίζουν τούτες τις αστρικές θάλασσες. Με λίγη καλή τύχη μπορεί να βρεθούμε στην ακτίνα εντοπισμού κάποιου γερού σκάφους, νιε; Άντε πες στον Γιαμασμούρα ν' ανεβάσει την ευαισθησία του ανιχνευτή μας μέχρι που να πιάνει το φτερούγισμα σκνίπας στο γραφείο μου πίσω στην Τζακάρτα της Γης. Δεν ξέρεις πόσο τεμπελιάζουν εκεί οι καθαρίστριες! Μετά αφήνουμε αυτή τη σταθερή πορεία και θέτουμε σ' εφαρμογή το καθιερωμένο σχέδιο ανίχνευσης με μειωμένη ταχύτητα».

«Και αν εντοπίσουμε κανένα σκάφος; Μπορεί ν' ανήκει και στον εχθρό, ξέρετε».

«Αυτό θα το ρισκάρουμε».

«Όπως και να 'χει, κύριε Βαν Ράιν, θα χάσουμε χρόνο. Οι διώκτες μας θα πλησιάσουν αν ακολουθήσουμε ελικοειδή πορεία αναζήτησης. Ιδίως αν φάμε μέρες για να πείσουμε κάποιο εξωγήινο πλήρωμα, που πρώτη φορά ακούει για την ύπαρξη των ανθρώπων, ότι πρέπει να φτάσουμε στη Βαλχάλλα σε μηδέν χρόνο ή και νωρίτερα».

«Θα κάψουμε κι αυτή τη γέφυρα αν χρειαστεί. Έχεις κανένα πιο ελπιδοφόρο σχέδιο;»

«Δηλαδή...» Ο Τόρρανς το συλλογίστηκε για λίγο με σκυθρωπά απλανές ύφος.

Ο καμαρότος μπήκε με καινούριο ποτήρι μπίρας. Ο Βαν Ράιν του το άρπαξε αμέσως.

«Νομίζω ότι έχετε δίκιο», συμπέρανε τελικά ο Τόρρανς. «Θα πάω και...»

«Παρθενικιά!» γκάριξε ο Βαν Ράιν.

Ο Τόρρανς αναπήδησε κοψοχολιασμένος. «Τι πράγμα;»

«Παρθενικιά! Αυτή ήταν η λέξη που έψαχνα. Για την πρώτη μπίρα της μέρας, ηλίθιε!»

Το κουδούνι της πόρτας ήχησε μελωδικά. Ο Τόρρανς άφησε ένα βογκητό απόγνωσης. Έλπιζε να πάρει κανέναν υπνάκο ύστερα από ατέλειωτες ώρες υπηρεσίας στη γέφυρα. Αλλά όταν ένα σκάφος ερευνούσε τα σκοτάδια ψάχνοντας για κάποιο άλλο σκάφος που μπορεί και να μην υπήρχε, και όταν οι διώκτες τους ζύγωναν ολοένα.... «Εμπρός», φώναξε.

Στην καμπίνα μπήκε η Τζέρι Κόφεντ. Ο Τόρρανς ρούφηξε μια απότομη εισπνοή, πήδησε πάνω και υποκλίθηκε. «Ελεύθερη Κυρία! Τι... τι... έκπληξη! Σε τι μπορώ να σας εξυπηρετήσω;»

«Παρακαλώ». Ακούμπησε το χέρι της στο δικό του. Το φόρεμά της ήταν από σιμερίτη και ιδιαίτερα αποκαλυπτικό —ο Βαν Ράιν δεν την είχε εφοδιάσει με κανένα σεμνό ρούχο— αλλά η ματιά που έριξε στον Τόρρανς δεν είχε καμιά σχέση με αυτό. «Έπρεπε να σας δω, Διδάσκαλε. Αν νιώθετε κάποιο οίκτο για μένα, πρέπει να με ακούσετε».

Ο Τόρρανς της πρόσφερε καρέκλα και τσιγάρο, και μετά άναψε ένα για τον εαυτό του. Τράβηξε μια βαθιά ρουφηξιά και καλμάρισε κάπως. Κάθισε στην άλλη πλευρά του τραπεζιού. «Αν μπορώ να σας βοηθήσω, Ελεύθερη Κυρία Κόφεντ, θα ήμουν ευτυχής να το κάνω. Α... ο Ελεύθερος Πολίτης Βαν Ράιν...»

«Κοιμάται. Ούτε κι έχει ιδιαίτερα δικαιώματα πάνω μου. Δεν υπογράψαμε κανένα συμβόλαιο». Ο εκνευρισμός της έδωσε τη θέση του σ' ένα πικρό χαμόγελο. «Ω, παραδέχομαι ότι όλοι είμαστε κατώτεροί του, τυπικά όσο και ουσιαστικά. Δεν κάνω κάτι ενάντια στις εντολές του, αυτό είν' αλήθεια. Αλλά, να... δεν απαντά στις ερωτήσεις μου, και αν δε μάθω τι συμβαίνει νομίζω ότι θα βάλω τις φωνές».

Ο Τόρρανς ζύγιασε κάμποσους παράγοντες. Μια κατ' ιδίαν εξήγηση μπορεί να ήταν η καταλληλότερη

λύση για την περίπτωση. «Όπως θέλετε», συμφώνησε, και της εξήγησε για τη ζημιά του μετατροπέα. «Δεν μπορούμε να τον επισκευάσουμε μόνοι μας», κατέληξε. «Αν συνεχίσουμε να ταξιδεύουμε με την ίδια ταχύτητα θα τον κάψουμε πριν φτάσουμε. Ύστερα, δίχως ενέργεια, θα πεθάνουμε σύντομα. Αν προχωρήσουμε αργά για να μην τον κάψουμε, θέλουμε έξι μήνες για να φτάσουμε στη Βαλχάλλα και δεν έχουμε αρκετές προμήθειες. Έτσι κι αλλιώς, οι Άντερκοπ θα μας έβρισκαν σίγουρα σε κάνα δυο βδομάδες».

Η κοπέλα ανατρίχιασε. «Μα γιατί; Δεν καταλαβαίνω». Κοίταξε την αναμμένη άκρη του τσιγάρου της και μετά παρατήρησε με κάποιο ξερό χιούμορ. «Μπορεί στη Φρέγια να περνάω για σβέλτη και σοφιστικέ, αλλά ξέρεις όσο κι εγώ, καπετάνιε, ότι η Φρέγια είναι ένας καθυστερημένος πλανήτης στις παρυφές του ανθρώπινου πολιτισμού. Είμαστε σε άγονη γραμμή, αν εξαιρέσουμε τα εμπορικά της Ένωσης. Αλλά κι αυτά δε μένουν για πολύ. Αληθινά δεν έχω ιδέα από στρατιωτική ή πολιτική τεχνολογία. Κανένας δε μου είπε ότι τούτη δω ήταν κάτι παραπάνω από εμπορική αποστολή, γιατί ποτέ δε σκέφτηκα να ρωτήσω. Γιατί αυτοί οι Άντερκοπ έχουν βαλθεί να μας πιάσουν;»

Ο Τόρρανς το συλλογίστηκε σφαιρικά για μια στιγμή πριν απαντήσει. Σαν διαστημικός αξιωματικός της Ένωσης έκανε συνειδητή προσπάθεια να εκτιμήσει πόσο ασήμαντο ρόλο έπαιζε ο εχθρός για αποίκους που ποτέ δεν είχαν εγκαταλείψει τον πλανήτη τους. Το όνομα «Άντερκοπ» ήταν φρεγιανό, μια περιφρονητική λέξη για τους παράνομους που είχαν εκδιωχθεί από τον πλανήτη πριν έναν αιώνα. Έκτοτε όμως οι Φρεγιανοί δεν είχαν καμία άμεση επαφή μαζί τους. Κάπου στα ανεξερεύνητα βάθη πέρα από τη Βαλχάλλα, οι φυγάδες είχαν εγκατασταθεί σε κάποιον άγνω-

στο πλανήτη. Με τα χρόνια ο πληθυσμός τους μεγάλωσε, το ίδιο κι ο αριθμός των πολεμικών τους. Αλλά η Φρέγια ήταν ακόμη πολύ δυνατή για να τη χτυπήσουν, ούτε είχε και δικές της εξωπλανητικές επιχειρήσεις για να κουρσέψουν. Συνεπώς, γιατί να νοιάζεται η Φρέγια;

Ο Τόρρανς αποφάσισε να εξηγήσει συστηματικά, ακόμη και πράγματα που η κοπέλα ήξερε ήδη. «Λοιπόν», άρχισε, «οι Άντερκοπ δεν είναι χαζοί. Παρακολουθούν τις εξελίξεις και ξέρουν ότι η Πολεσοτεχνική Ένωση θέλει να επεκτείνει τις επιχειρήσεις της σε τούτη την περιοχή. Αυτό δεν τους αρέσει. Θα σήμαινε το τέλος των επιδρομών τους σε αδύναμους πλανήτες, της επιβολής των αναγκαστικών εισφορών και της πώλησης των εμπορευμάτων τους σε υπερβολικές τιμές. Όχι ότι η Ένωση αποτελείται από αγίους· δε χωράνε τέτοιοι στις τάξεις μας. Αλλά απλώς γιατί το λαθρεμπόριο μειώνει τα κέρδη των εταιριών-μελών. Έτσι οι Άντερκοπ ανέλαβαν να κάνουν όχι ανοιχτό πόλεμο, αλλά να χτυπούν τους προκεχωρημένους σταθμούς μας ώσπου να κρίνουμε την προσπάθεια ασύμφορη και να την παρατήσουμε. Έχουν το αβαντάζ να ξέρουν το δικό τους χώρο, ενώ σε μας είναι σχεδόν άγνωστος. Και ήμασταν πραγματικά έτοιμοι να ξεγράψουμε την όλη δουλειά και να δοκιμάσουμε την τύχη μας κάπου αλλού. Τότε ο Ελεύθερος Πολίτης Βαν Ράιν αποφάσισε να κάνει μια τελευταία προσπάθεια. Η αντίδραση που συνάντησε ήταν τόσο μεγάλη ώστε αναγκάστηκε ν' αναλάβει ο ίδιος την αποστολή».

Ο Τόρρανς πήρε μια ανάσα και συνέχισε.

«Φαντάζομαι να ξέρετε τι έκανε. Χρησιμοποίησε το εξωφρενικό ταλέντο του στο λάδωμα και την μπλόφα για ν' αποσπάσει τις όποιες ελάχιστες πληροφορίες

είχαν οι αιχμάλωτοι που πιάσαμε, και τις εκμεταλλεύτηκε κατάλληλα. Του γεννήθηκαν υποψίες για κάποια απάτητη ακόμη περιοχή. Πήγαμε κατά κει, βρήκαμε κάτι χνάρια εκπομπής νετρίνο και τ' ακολουθήσαμε σ' έναν πλανήτη κατοικημένο από ανθρώπους. Όπως θα ξέρετε, αυτός ήταν σχεδόν σίγουρα ο κόσμος τους.

»Αν μεταφέρουμε πίσω αυτή την πληροφορία θα τερματίσουν και τα προβλήματα με τους Άντερκοπ. Θα βάλουν μυαλό όταν η Ένωση τους στείλει μερικά θωρηκτά της τάξης Σταρ και απειλήσει να βομβαρδίσει τον πλανήτη τους. Αυτό το ξέρουν καλά και οι ίδιοι. Μας εντόπισαν και μας ρίχτηκαν κάμποσα πολεμικά τους· ήμασταν τυχεροί που ξεφύγαμε. Τα σκάφη τους είναι απαρχαιωμένα και μέχρι στιγμής βλέπουν μονάχα την πλάτη μας. Αλλά δε νομίζω ότι έπαψαν στιγμή να μας κυνηγάνε. Θα έχουν στείλει όλο το στόλο τους να μας βρει. Οι κραδασμοί της υπερώθησης μεταδίδονται ακαριαία και μπορούν ν' ανιχνευτούν από απόσταση ενός έτους φωτός. Έτσι, αν κάποιος Άντερκοπ βρει τα χνάρια μας και μας ριχτεί — σακατεμένοι όπως είμαστε— ξοφλήσαμε».

Η Τζέρι τράβηξε μια γερή ρουφηξιά από το τσιγάρο της, αλλά κατά τ' άλλα παρέμενε ήρεμη. «Και ποια είναι τα σχέδιά σας;»

«Ένας διαφορετικός ελιγμός. Αντί να προσπαθήσουμε να φτάσουμε στη Φρέγια, θα προχωρήσουμε σε ελικοειδή πορεία και με μέση ταχύτητα δουλεύοντας στο φουλ τους ανιχνευτές μας. Αν ανακαλύψουμε κανένα άλλο πλοίο θα χρησιμοποιήσουμε την τελευταία στάλα ζωής της μηχανής μας για να το πλησιάσουμε. Αν πέσουμε σε σκάφος των Άντερκοπ, ε... θα προσπαθήσουμε να το καταλάβουμε ή κάτι τέτοιο. Διαθέτουμε ακόμη δυο ελαφρά πυροβόλα στους πυργίσκους μας. Μπορεί όμως να είναι και μη ανθρώπινο

διαστημόπλοιο. Οι αναφορές των υπηρεσιών μας, οι ανακρίσεις των αιχμαλώτων και οι εκτιμήσεις από τις παρατηρήσεις των εξερευνητών, όλα δείχνουν ότι τρεις ή τέσσερις διαφορετικές ράτσες στην περιοχή κατέχουν την υπερώθηση. Οι ίδιοι οι Άντερκοπ δεν είναι σίγουροι για το πόσες είναι. Το διάστημα είναι τόσο αναθεματισμένα *απέραντο*».

«Και αν πέσουμε σε μη ανθρώπινο σκάφος;»

«Τότε θα πράξουμε ανάλογα με την περίπτωση».

«Κατάλαβα». Έγνεψε με το όμορφο κεφάλι της. Έμεινε για ένα διάστημα σιωπηλή και μετά τον θάμπωσε μ' ένα χαμόγελο. «Ευχαριστώ, καπετάνιε. Δεν ξέρετε πόσο με βοηθήσατε».

Ο Τόρρανς έπνιξε ένα χαζό χαμόγελο. «Ευχαρίστησή μου, Ελεύθερη Κυρία».

«Θα έρθω στη Γη μαζί σας. Το ξέρατε αυτό; Ο Ελεύθερος Πολίτης Βαν Ράιν μου υποσχέθηκε μια πολύ καλή δουλειά».

Έτσι κάνει πάντα, σκέφτηκε ο Τόρρανς.

Η Τζέρι έγειρε πιο κοντά του. «Ελπίζω στο ταξίδι προς τη Γη να γνωριστούμε καλύτερα, καπετάνιε. Ή και τώρα, δηλαδή...»

Εκείνη τη στιγμή βρήκε να χτυπήσει ο συναγερμός.

Το *Ήβη Γ.Μ.* ήταν γιωτ, όχι πειρατική φρεγάτα. Η αλήθεια είναι πως όταν ήταν στο σκάφος ο Βαν Ράιν η διαφορά γινόταν μάλλον ασαφής. Το γιωτ είχε περισσότερα όπλα από τα κοινά διαστημόπλοια, ανιχνευτές ασυνήθιστης ευαισθησίας και πλήρωμα ειδικευμένο στα ρεσάλτα.

Έτσι μπόρεσαν να μυριστούν το άλλο σκάφος πολύ πριν εκείνο μυριστεί το δικό τους. Ακολουθώντας τις εκπομπές του, καθόρισαν την πορεία του και ζόρισαν όσο μπορούσαν τη μηχανή τους να το αναχαιτί-

σουν. Αν το άγνωστο διαστημόπλοιο διατηρούσε την ίδια ταχύτητα θα το έφταναν σε τρεις ή τέσσερις ώρες. Αντίθετα, οι ανιχνευτές έδειξαν αλλαγή πορείας, πράγμα που σήμαινε ότι προσπαθούσε να τους αποφύγει. Το *Ήβη Γ.Μ.* άλλαξε κι αυτό πορεία κερδίζοντας έδαφος σε σχέση με το πιο αργό θήραμά τους.

«Μας φοβούνται», συμπέρανε ο Τόρρανς. «Και δεν προσπαθούν να ξεφύγουν προς τον ήλιο των Άντερκοπ. Τα δυο αυτά δείχνουν ότι δεν είναι Άντερκοπ, αλλά και πως έχουν λόγους να φοβούνται τους ξένους». Κούνησε το κεφάλι του μάλλον βλοσυρά, γιατί στη διάρκεια των προκαταρκτικών ερευνών είχε επιθεωρήσει μερικούς καθυστερημένους πλανήτες που είχαν λεηλατήσει αυτοί οι λήσταρχοι των άστρων.

Βλέποντας ότι ο κυνηγός μείωνε συνέχεια την απόσταση που τους χώριζε, το θήραμα έσβησε την υπερώθησή του. Ταξιδεύοντας με υποφωτική ταχύτητα, ο μετατροπέας εξέπεμπε ελάχιστα νετρίνο και το σκάφος γινόταν ένας απειροελάχιστος κόκκος στην απεραντοσύνη του χάους. Αυτός ο ελιγμός έπιανε συχνά, και ύστερα από μερικές μάταιες έρευνες ο κυνηγός τα παρατούσε και πήγαινε σπίτι του.

Το *Ήβη Γ.Μ.* όμως ήταν προετοιμασμένο για τέτοια κόλπα. Το γνωστό διάνυσμα της υπερφωτικής ταχύτητας, σε συνδυασμό με τη στιγμή της διακοπής, έδινε στα κομπιούτερ μια γενική ιδέα για το πού βρισκόταν το θήραμα. Έτσι στράφηκαν προς εκείνο το χώρο του διαστήματος σε καλομελετημένη πορεία αναζήτησης. Κάθε τόσο έβγαιναν από το υπερδιάστημα στο συμβατικό χώρο προκειμένου να ψάξουν για την ομίχλη των νετρίνο που εκπέμπει κάθε πυρηνικός κινητήρας. Τα περισσότερα νετρίνο προέρχονταν από τις πυρηνικές αντιδράσεις των άστρων, αλλά με τη βοήθεια της στατιστικής ανάλυσης τα κομπιούτερ

μπόρεσαν να εντοπίσουν τελικά μια κοντινή αδύναμη πηγή. Το γιωτ κατευθύνθηκε προς τα κει... και, σχεδόν αόρατο στο φόντο των άστρων, το άλλο σκάφος φάνηκε επιτέλους στις οθόνες τους.

Το άγνωστο διαστημόπλοιο ήταν κατά μερικές φορές μεγαλύτερο. Είχε σχήμα κυλίνδρου με στρογγυλεμένη μύτη και ογκώδεις προωθητικούς κώνους. Διέθετε πολυάριθμες κάψες για βοηθητικές λέμβους, αλλά μονάχα έναν πυργίσκο πυροβόλου. Οι αρχές της φυσικής υπαγορεύουν ότι η γενική μορφή όλων των σκαφών με δεδομένη χρήση είναι περίπου η ίδια. Αλλά κάθε διαστημικός μπορούσε να δει ότι τούτο εδώ ποτέ δεν είχε κατασκευαστεί από πλάσματα του Τεχνοπολιτισμού.

Μια φλόγα άστραψε. Ακόμη και με το αυτόματο σκοτείνιασμα της οθόνης, ο Τόρρανς τυφλώθηκε για μια στιγμή. Τα όργανα τον πληροφόρησαν ότι ο ξένος τους είχε ρίξει θερμοπυρηνικό βλήμα, που ωστόσο είχαν αναχαιτίσει με αντιπύραυλο οι ρομποτοπυροβολητές του. Η επίθεση ήταν αξιολύπητα αργή και αδύναμη. Το ξένο διαστημόπλοιο δεν ήταν διόλου φτιαγμένο για μάχη. Σε σύγκριση με το *Ήβη Γ.Μ.* ήταν τόσο πιο αδύναμο όσο και το εξοπλισμένο γιωτ από τα καταδρομικά των Άντερκοπ που το κυνηγούσαν.

«Εντάξει, τώρα που έκαναν τη χαζοφιγούρα τους και ηρέμησαν, μπορούμε να κουβεντιάσουμε σοβαρά», είπε ο Βαν Ράιν. «Κάλεσέ τους στο τέλεκομ και βρείτε κάποια κοινή γλώσσα. Σβέλτα! Μετά εξήγησέ τους ότι δεν έχουμε κακούς σκοπούς αλλά θέλουμε μονάχα να μας πάνε ώς τη Βαλχάλλα». Δίστασε λίγο πριν προσθέσει με κάποια γκριμάτσα πόνου. «Και ότι μπορούμε να τους πληρώσουμε καλά».

«Μπορεί να μην είναι τόσο εύκολο», παρατήρησε ο Τόρανς. «Το σκάφος μας είναι φανερά ανθρώπινης

κατασκευής και κατά πάσα πιθανότητα οι μόνοι άνθρωποι που ξέρουν είναι οι Άντερκοπ».

«Όπως και να 'χει, αν αποδειχτεί αναγκαίο, μπορούμε να τους κάνουμε ρεσάλτο και να τους αναγκάσουμε να μας μεταφέρουν, νιε; Βιάσου τώρα, για όνομα του Σατανά! Αν περιμένουμε για πολύ εδώ, σαν ζαβλακωμένα κοτόπουλα, θα μας προλάβουν οι άλλοι».

Ο Τόρρανς ήταν έτοιμος να παρατηρήσει ότι ήταν αρκετά ασφαλείς. Οι Άντερκοπ ήταν πολύ πίσω από το πιο γρήγορο γήινο σκάφος. Δε θα μπορούσαν να ξέρουν ότι τώρα είχαν διακόψει την υπερώθησή τους. Ακόμη κι όταν το έπαιρναν χαμπάρι, ήταν σχεδόν ανύπαρκτες οι πιθανότητες να τους βρουν. Ύστερα όμως θυμήθηκε ότι το θέμα δεν ήταν και τόσο απλό. Αν η συνεννόηση με τους ξένους έπαιρνε πολύ καιρό — πάνω από μια βδομάδα τουλάχιστον— οι μοίρες των Άντερκοπ θα είχαν ήδη προσπεράσει την περιοχή που βρίσκονταν. Ύστερα θα έστηναν καραούλι, που μάλλον θα κρατούσε μήνες· κάτι που οι ίδιοι δεν μπορούσαν να μιμηθούν, γιατί δεν είχαν αρκετά τρόφιμα. Όταν θα έβαζαν πάλι μπροστά την υπερώθηση, οι Άντερκοπ θα τους εντόπιζαν και θα τους κύκλωναν μ' ευκολία. Η μόνη τους ελπίδα ήταν να φτάσουν στη Βαλχάλλα *σύντομα*, αντισταθμίζοντας το μειονέκτημα της μειωμένης ταχύτητας με το πλεονέκτημα της απόστασης που είχαν κερδίσει.

«Δοκιμάζουμε όλες τις μπάντες», είπε στον Βαν Ράιν. «Καμία αντίδραση μέχρι στιγμής». Έσμιξε τα φρύδια του ανήσυχα. «Δεν το καταλαβαίνω. Πρέπει να έχουν καταλάβει ότι τους έχουμε στο χέρι, κι ακόμη να έχουν πιάσει τα μηνύματά μας και να ξέρουν ότι θέλουμε να μιλήσουμε. Γιατί δεν ανταποκρίνονται; Δε θα τους κόστιζε τίποτα».

«Μπορεί να εγκατέλειψαν το σκάφος τους», υπέθε-

σε ο ασυρματιστής. «Ίσως να διαθέτουν ναυαγοσωστικές λέμβους με υπερώθηση».

«Όχι», κούνησε το κεφάλι του ο Τόρρανς. «Θα είχαμε εντοπίσει κάτι τέτοιο... Συνέχισε τις προσπάθειες Ελεύθερε Πολίτη Μπετανκούρ. Αν δε λάβουμε απάντηση σε μία ώρα, θα κολλήσουμε δίπλα τους και θα επιβιβαστούμε».

Οι οθόνες των δεκτών παρέμειναν άδειες. Όταν πέρασε η προκαθορισμένη χρονική περίοδος και ο Τόρρανς άρχισε να μοιράζει τους διαστημικούς θώρακες, ο Γιαμαμούρα ανέφερε κάτι καινούριο. Η εκπομπή νετρίνο από κάποια πηγή κοντά στο πίσω μέρος των ξένων είχε αυξηθεί. Κάτι γινόταν εκεί που απαιτούσε μέτρια ποσά ενέργειας.

Ο Τόρρανς ασφάλισε το κράνος του. «Θα δούμε τι τρέχει». Άφησε ένα ελάχιστο πλήρωμα πίσω —ο ίδιος ο Βαν Ράιν, με φοβερές γκρίνιες, ανέλαβε τη γέφυρα— και οδήγησε το άγημά του στην κεντρική στεγανή πόρτα. Με τη χάρη καρχαρία στο νερό (ο γερο-τράγος ήταν τελικά έμπειρος αστροπιλότος, συνειδητοποίησε με έκπληξη ο Τόρρανς), το *Ήβη Γ.Μ.* μανουβράρησε στέλνοντας μια ελκτική ακτίνα και μετά άρχισε να ζυγώνει το μεγαλύτερο σκάφος.

Εκεινο εξαφανίστηκε! Η απότομη απελευθέρωση τράνταξε συθέμελα το γιωτ.

«Βελζεβούλ και πανούκλα!» γρύλισε ο Βαν Ράιν. «Πήδηξε πάλι στο υπερδιάστημα το πουλάκι μου, ε; Θα το κανονίσουμε!» Ο σακατεμένος μετατροπέας διαμαρτυρήθηκε άγρια όταν του ζητήθηκε η συμμετοχή του, αλλά οι μηχανές τροφοδοτήθηκαν με ενέργεια. Με ενάμισι πνευμόνι το γήινο σκάφος πρόλαβε πάλι το άλλο. Ο Βαν Ράιν μπήκε σε φάση με τόση άνεση που ο Τόρρανς ξέχασε σχεδόν ότι αυτό ήταν δουλειά που εθεωρείτο δύσκολη ακόμη και για τους αρχι-

πιλότους. Ο γερο-τράγος απόφυγε μια απελπισμένη απωθητική ακτίνα και πλεύρισε το γιωτ του στο μεγαλύτερο σκαρί με ακλόνητα ενεργειακά δεσμά. Ύστερα έκοψε την υπερώθηση, γιατί ο μετατροπέας του δεν άντεχε και πολλά πολλά. Μέσα τώρα στο πεδίο επιρροής του ξένου σκάφους, το γιωτ παρασύρθηκε μαζί του στο υπερδιάστημα. Όμως η αντίσταση της πρόσθετης μάζας λιγόστεψε σημαντικά την ταχύτητα τους. Αν ο άγνωστος κυβερνήτης έλπιζε ότι το κολλημένο σκάφος θα ξαναγύριζε στο συμβατικό διάστημα, σίγουρα θ' απογοητεύτηκε. Οι ενωμένες άτρακτοι συνέχιζαν να ταξιδεύουν πιο γρήγορα από το φως προς κάποιον ανώνυμο αστερισμό.

Ο Τόρρανς κατάπιε μια βλαστήμια, έδωσε διαταγ στους άντρες του, και βγήκαν έξω.

Ποτέ άλλοτε δεν είχε κάνει ρεσάλτο σε εχθρικ σκάφος, αλλά υπέθετε ότι δε θα ήταν πολύ διαφορετι κά από το να μπει σε ναυάγιο διαστημοπλοίου ανοιγοντας δρόμο με τη φωτιά. Έχοντας διαλέξει το ση μείο του, έστησε μια αεροστεγή τέντα για να διαρρεύ σει το οξυγόνο· δεν υπήρχε λόγος να σκοτώσει τ εξωγήινο πλήρωμα. Οι πυρσοί των αντρών του άρχ σαν να ξερνούν φλογες, και μπλε ακτινικές σπίθες τι νάζονταν πίσω για ν' αρχίσουν να χορεύουν στη μη δέν βαρύτητα. Στο μεταξύ το υπόλοιπο άγημα περίμε νε έτοιμο με ενεργειακά όπλα και χειροβομβίδες.

Πιο κει, οι άτρακτοι των δυο σκαφών καμπύλωναν προς το χάος. Δίχως προσαρμοστικές ηλεκτρονικές οθόνες ο ουρανός φάνταζε αλλόκοτα παραμορφωμένος εξαιτίας της φαινομένης μετατόπισης και του φαινόμενου Ντόπλερ. Οι άντρες έμοιαζαν εδώ με πεθαμένους που πάσχιζαν στο υπερπέραν ν' ανοίξουν δρόμ προς το σημείο της Τελικής Κρίσης. Ο Τόρρανς κράτ σε αποφασιστικά τις σκέψεις του σε πιο πρακτικά επί

πεδα. Μόλις θα έμπαιναν και θα αιχμαλώτιζαν τους εξωγήινους, πώς θα επικοινωνούσαν μετά; Ιδίως όταν είχε αναγκαστεί να σκοτώσει πρώτα κάμποσους απ' αυτούς;

Το εξωτερικό περίβλημα κόπηκε. Ο Τόρρανς περιεργάστηκε με ενδιαφέρον την εσωτερική δομή της ατράκτου. Ποτέ άλλοτε δεν είχε ξαναδεί κάτι ανάλογο. Σίγουρα τούτη η ράτσα είχε αναπτύξει τα διαστημικά ταξίδια εντελώς ανεξάρτητα από τους ανθρώπους. Αν και οι κανόνες της μηχανικής ακολουθούν τους ίδιους φυσικούς νόμους, οι λεπτομέρειες διέφεραν ριζικά. Τι ήταν αυτό το σκληρό αλλά φελλοειδές υλικό που έντυνε το εσωτερικό κύτος; Και τα κυκλώματα, που δε διακρίνονταν πουθενά, ήταν άραγε ενσωματωμένα σ' αυτό;

Και το τελευταίο εμπόδιο έπαψε να τους κλείνει το δρόμο. Ο Τόρρανς ξεροκατάπιε νευρικά κι έριξε το φως του φακού του στο εσωτερικό. Σκοτάδι και κενό τον περίμεναν εκεί. Όταν μπήκε στο κύτος αιωρείτο ελεύθερα, δίχως βάρος· είχαν διακόψει την τεχνητή βαρύτητα. Το πλήρωμα κάπου κρυβόταν και...

Και...

Ο Τόρρανς γύρισε στο γιωτ μία ώρα αργότερα. Όταν έφτασε στη γέφυρα βρήκε τον Βαν Ράιν καθισμένο δίπλα στην Τζέρι. Η κοπέλα κάτι πήγε να ρωτήσει, ύστερα πρόσεξε καλύτερα την έκφραση του καπετάνιου και κατάπιε τα λόγια της.

«Λοιπόν;» ρώτησε ο έμπορος νευριασμένα.

Ο Τόρρανς καθάρισε το λαιμό του. Η φωνή του αντήχησε σπασμένη κι απόμακρη. «Νομίζω ότι καλύτερα να έρθετε να δείτε ο ίδιος, κύριε Βαν Ράιν».

«Βρήκατε το πλήρωμα, όπου στο δαίμονα ήταν τρυπωμένο; Σαν τι μοιάζουν; Τι σόι πλοίο πετύχαμε;»

Ο Τόρρανς διάλεξε τη τελευταία ερώτηση για ν' α-

παντήσει. «Δειχνει να πρόκειται για διαστρικό σκάφος μεταφοράς ζώων. Το κυρίως αμπάρι είναι γεμάτο κλουβιά ή, πιο σωστά, με διαμερίσματα ελεγχόμενου περιβάλλοντος. Υπάρχουν εκεί τα πιο ποικίλα και παράξενα πράγματα που είδα ποτέ έξω από το ζωολογικό κήπο της Λούνα Σίτυ».

«Ευλογιά και χολέρα! Και τι με νοιάζει εμένα; Μπορείς να μου πεις πού είναι το ίδιο το αφεντικό τους και οι λεχρίτες του πληρώματος;»

«Ξέρετε», ξεροκατάπιε ο Τόρρανς. «Είμαστε σχεδόν σίγουροι τώρα ότι είναι κρυμμένοι. Μαζί με όλα τ' άλλα ζώα».

Μια σωλήνα περνούσε μέσα από την κύρια στεγανή πόρτα του γιωτ και το άνοιγμα που είχαν κάνει στο άλλο σκάφος. Από αυτή περνούσε ο αέρας και τα ηλεκτρικά καλώδια που χρειάζονταν για να φωτίσουν το απόκτημά τους. Με κάποιο έξυπνο κόλπο με τη γεννήτρια βαρύτητας ο Γιαμαμούρα εφοδίαζε το εξωγήινο διαστημόπλοιο με το ένα τέταρτο της γήινης βαρύτητας. Το πρόβλημα ήταν ότι δεν μπορούσε να δώσει ομοιόμορφο προσανατολισμό και τα καταστρώματα φαίνονταν γερτά στις πιο τρελές γωνίες.

Ακόμη και κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο Βαν Ράιν περπατούσε βαριά. Με ένα σαλάμι στο ένα χέρι κι ένα ωμό κρεμμύδι στο άλλο στεκόταν κοιτάζοντας βλοσυρά το χώρο της ξένης γέφυρας. Δε θα μπορούσε να είναι τίποτε άλλο, αν και βρισκόταν στο μπροστινό μέρος αντί για τη μέση. Οι οθόνες ήταν ακόμη αναμμένες· μάλλον μικρές και άβολες για τ' ανθρώπινα μάτια, αλλά έδειχναν τα ίδια άστρα στο ίδιο οπτικό φάσμα. Μια κονσόλα ελέγχου σχημάτιζε ένα τόξο στον μπροστινό μπουλμέ, πολύ μεγάλη για να τη χειριστεί ένας άνθρωπος μόνος του. Κι ωστόσο φαινόταν ότι ο

σχεδιαστής είχε κατά νου ένα χειριστή, γιατί ένα μονάχα κάθισμα ήταν στερεωμένο στο μέσο του τόξου της.

Δηλαδή, το κάθισμα ήταν κάποτε, γιατί τώρα έλειπε. Ένα κοντό μετάλλινο πόδι ήταν στερεωμένο στο πάτωμα. Παρόμοια πόδια υπήρχαν και σε άλλα σημεία της γέφυρας, αλλά τα καθίσματα που στήριξαν κάποτε είχαν αφαιρεθεί.

«Ο πιλότος μάλλον καθόταν εκεί στο κέντρο, όταν δεν ταξίδευαν με τον αυτόματο», μάντεψε ο Τόρρανς. «Ο πλοηγός και ο ασυρματιστής... εδώ κι εκεί; Δεν είμαι σίγουρος. Όπως και να 'χει, μάλλον δεν είχαν δεύτερο πιλότο, αλλά εκείνο το άδειο πόδι καρέκλας στην άλλη άκρη της γέφυρας δείχνει την παρουσία κάποιου εφεδρικού αξιωματικού για την περίπτωση ανάγκης».

Ο Βαν Ράιν μασούλαγε το κρεμμύδι του κι έπαιζε με το γενάκι του. «Αφύσικα μεγάλη τούτη η κονσόλα», παρατήρησε. «Πρέπει να τη δούλευε καμιά ράτσα από χταπόδια του κερατά, ε; Δες πόσο πολύπλοκη είναι».

Κούνησε το σαλάμι του σε ημικύκλιο. Η κονσόλα, που φαινόταν φτιαγμένη από κάποιο πολυμερές του φθοριοάνθρακα, είχε ελάχιστους διακόπτες ή κουμπιά, αλλά δεκάδες φωτεινές πλακέτες διαστάσεων είκοσι επί είκοσι εκατοστά περίπου. Μερικές από αυτές ήταν πατημένες και ήταν φανερό ότι αποτελούσαν τα κοντρόλ. Ένα επιφυλακτικό τεστ έδειξε ότι χρειάζονταν γερό πάτημα για να δουλέψουν. Το τεστ αυτό ήταν το πρώτο και το τελευταίο, γιατί τα στεγανά του αμπαριού άνοιξαν και αρκετός αέρας χάθηκε στο διάστημα πριν ο Τόρρανς ξαναπατήσει βιαστικά την πλακέτα. Ήταν επικίνδυνο να παίζει κανείς στα τυφλά με άγνωστο πυρηνοκίνητο σκάφος, ιδιαίτερα όταν ολόγυρα υπήρχε το γαλαξιακό κενό.

«Πρέπει να 'ναι δυνατοί σαν μουλάρια για να οδηγούν με αυτά τα πράγματα δίχως να κουράζονται», συνέχισε ο Βαν Ράιν. «Το ίδιο μας δείχνουν και τα μεγέθη όλων των οργάνων τους, νιε;»

«Μμμ, όχι ακριβώς», μουρμούρισε ο Τόρρανς. «Οι οθόνες τους είναι σαν φτιαγμένες για νάνους. Τα ρολόγια ακόμη περισσότερο». Έδειξε σ' ένα ταμπλό οργάνων που δεν ήταν μεγαλύτερα από κουμπιά. Πάνω στο καθένα τους έλαμπε ένας μοναδικός αριθμός (ή γράμμα ή ιδεόγραμμα ή ένας θεός ξέρει τι· έμοιαζαν με αρχαία κινέζικα). Πότε πότε το σύμβολο άλλαζε. «Ένας γήινος δε θα μπορούσε να τα παρακολουθεί για πολύ δίχως να τον πονέσουν τα μάτια του. Βέβαια, το να έχουν μάτια καλυτερα προσαρμοσμένα από τα δικά μας για να βλέπουν από κοντά δεν αποκλείει το να είναι γίγαντες. Σίγουρα χρειάζονται μακριά χέρια για να φτάνει ο πιλότος εκείνο το διακόπτη, που μάλλον είναι και για μεγάλα δάχτυλα». Στέκοντας στις μύτες των ποδιών του άγγιξε το σχετικό διακόπτη, ένα μεγάλο δίπολο μαραφέτι ψηλά, ακριβώς πάνω από την υποθετική θέση του πιλότου.

Ο διακόπτης άνοιξε.

Ένα μουγκρητό κινητήρων ακούστηκε από πίσω. Ο Τόρρανς κλονίστηκε προς τα πίσω από την ξαφνική ώθηση. Για να κρατηθεί αρπάχτηκε από ένα ράφι στον πίσω μπουλμέ. Το λεπτό μέταλλο τσαλάκωσε κάτω από τα δάχτυλά του. «Σεισμοί και καταποντισμοί!» έβρισε ο Βαν Ράιν. Στηρίζοντας τα χοντρά πόδια του γερά, τεντώθηκε κι έσπρωξε το διακόπτη στην αρχική του θέση. Ο θόρυβος κόπασε και όλα ξαναγύρισαν στο φυσιολογικό. Ο Τόρρανς έτρεξε αμέσως στην πόρτα της γέφυρας, ένα ψηλό αψιδωτό άνοιγμα, και φώναξε προς το διάδρομο. «Εντάξει! Μην ανησυχείτε. Ελέγχουμε την κατάσταση!»

«Τι στους χίλιους στομαχικούς δαίμονες συνέβη;» ρώτησε ο Βαν Ράιν με κάπως πιο μεστό λεξιλόγιο.

Ο Τόρρανς κατάφερε να κουμαντάρει το κάποιο πετάρισμα της καρδιάς του. «Μάλλον θα 'ταν διαι όπτης ανάγκης», απάντησε αβέβαια. «Θέτει σε λειτουργία το βαρυτικό πεδίο στο πρόσω ολοταχώς, δίχως να σπαταλά ενέργεια στους αντισταθμητές επιτάχυνσης. Βέβαια, το γεγονός ότι είμαστε σε υπερώθηση μείωσε κάπως την αποτελεσματικότητά του. Μας έδωσε μονάχα επιτάχυνση... μμμ.... λιγότερο από ένα Τζι. Στο κανονικό διάστημα θα είχαμε επιταχύνει τουλάχιστον μερικά Τζι. Είναι για γρήγορη αναχώρηση σε στιγμές κινδύνου και... και...»

«Κι ελόγου σου, με παραβρασμένο κουρκούτι αντί για μυαλό και μπανάνες αντί για δάχτυλα, δε δίστασες να τον ανοίξεις!»

Ο Τόρρανς κοκκίνισε σαν παντζάρι. «Πού να το φανταστώ, κύριε Βαν Ράιν; Δε χρησιμοποίησα πάνω από μισό κιλό δύναμης και οι διακόπτες ανάγκης δεν είναι ποτέ ιδιαίτερα ευαίσθητοι! Αν λάβουμε υπόψη πόση δύναμη χρειάζονται να πατηθούν οι πλακέτες ελέγχου, ποιος θα φανταζόταν ότι ο διακόπτης θ' άνοιγε με τόση λίγη;»

Ο Βαν Ράιν περιεργάστηκε το διακόπτη πιο προσεκτικά. «Υπάρχει ένα άγκιστρο που τον ασφαλίζει», παρατήρησε. «Πρέπει να το χρησιμοποιούν όταν το σκάφος βρίσκεται σε πλανήτη με μεγάλη βαρύτητα». Κοίταξε σε μια τρύπα κοντά στο κέντρο του ταμπλό, περίπου ενός εκατοστού σε διάμετρο και δεκαπέντε σε βάθος. Στον πάτο της προεξείχε ένα μικρό κλειδί. «Αυτός πρέπει να είναι άλλος ένας ειδικός διακόπτης, ε; Πιο ασφαλής από τον προηγούμενο. Θα χρειαζόταν λεπτή μακριά πένα ή μυτοτσίμπιδο για να τον γυρίσει κανείς». Έξυσε τα πομαρισμένα μαλλιά του. «Αλλά τό-

τε γιατί δεν κρέμεται δίπλα του η σχετική πένσα; βλέπω καν κρεμαστάρι, στήριγμα ή θήκη για δαύτ

«Τι σημασία έχει», αποκρίθηκε ο Τόρρανς. «Εδώ χει απογυμνωθεί το παν... Μονάχα ένας σωρός απ καΐδια και στάχτες έχει μείνει στο μηχανοστάσιο: λ μένα μέταλλα, πλαστικά, κρεβάτια, έπιπλα... το καθ που θα μας βοηθούσε να μαντέψουμε την ταυτότη τους. Όλα κάηκαν σ' έναν πρόχειρο αυτοσχέδιο κ βανο. Χρησιμοποίησαν το μετατροπέα τους για την παιτούμενη θερμότητα. Αυτός ήταν και η πηγή των τρίνο που παρατήρησε ο Γιαμαμούρα. Θα πρέπει δούλεψαν σαν δαίμονες για να προλάβουν».

«Μα σίγουρα δεν μπορεί να κατέστρεψαν όλα χρήσιμα εργαλεία και τις συσκευές! Θα ήταν πιο απ να τινάξουν στον αέρα όλο το σκάφος τους κι εμ μαζί. Με είχε λούσει κρύος ιδρώτας γιατί φοβόμου μήπως αυτό ακριβώς είχαν κατά νου να κάνουν. Δ είναι δα κι ευχάριστος τρόπος για να τελειώσει τις ρες του ένας γεροαμαρτωλός σαν κι εμένα, σαν ραδ νερή ρύπανση τριακόσια χρόνια φωτός μακριά α τις κάβες των κρασιών της Γης».

«Σ... σωστά», συμφώνησε ο Τόρρανς. «Απ' όσο μ ρούμε να κρίνουμε από μια πρόχειρη έρευνα, δε σ ποτάρισαν τίποτε το εντελώς ζωτικό. Βέβαια, δε μπορούμε να 'μαστε και σίγουροι. Η ομάδα του Γιαμ μούρα θα χρειαζόταν βδομάδες έστω μονάχα για ν πάρουμε μια γενική ιδέα για την κατασκευή του σκ φους. Δε συζητώ καν τις πρακτικές λεπτομέρειες τ διακυβέρνησής του. Μας έχουν στο χέρι περισσότε απ' όσο φαντάζονται. Διασχίζουμε το χάος ανίκαν ν' αντιδράσουμε, ταξιδεύοντας μάλλον προς τον κ σμο τους. Όπως και να 'χει, η πορεία μας είναι κάθε μ' εκείνη που θέλουμε».

Ο Τόρρανς οδήγησε τον Βαν Ράιν έξω. «Τι θα λέγ

τε να ρίξουμε μια πιο επισταμένη ματιά στο θηριοτροφείο τους;» συνέχισε. «Ο Γιαμαμούρα κάτι είπε να εγκαταστήσει μερικές συσκευές... που θα μας βοηθήσουν να ξεχωρίσουμε τα ζώα από το πλήρωμα!»

Το κυρίως αμπάρι έπιανε το μισό σχεδόν όγκο του μεγάλου σκάφους. Ένας διάδρομος χαμηλά κι ένας υπερυψωμένος ψηλά, περνούσαν ανάμεσα από μια διπλή σειρά δίπατων θαλαμίσκων. Υπήρχαν ενενήντα έξι τέτοιοι, όλοι πανομοιότυποι. Ο καθένας είχε πλευρές των πέντε μέτρων, με ρυθμιζόμενες φθορίζουσες πλάκες στην οροφή και ελαστικό, αδρανές πλαστικό στο δάπεδο. Τα πλαϊνά τοιχώματα είχαν ράφια και οριζόντιες μπάρες για τα ζώα που τους άρεσε να πηδούν ή να σκαρφαλώνουν. Το πίσω τοίχωμα ήταν συνδεμένο με συσκευές γερά θωρακισμένες για να μη διαφεύγει η εσωτερική ακτινοβολία τους. Ο Γιαμαμούρα δεν τόλμησε να τις αγγίξει, αλλά παρατήρησε ότι μάλλον έλεγχαν την ατμόσφαιρα, τη θερμοκρασία, τη βαρύτητα, και τις άλλες συνθήκες ζωής μέσα σε κάθε «κλουβί». Το μπροστινό μέρος που έβλεπε προς το διάδρομο ήταν διαφανές. Διέθετε μια γεροφτιαγμένη αεροστεγή πόρτα, ψηλή σχεδόν όσο κι ο θαλαμίσκος. Ανοιγόκλεινε με μοτέρ, αλλά ελεγχόταν με απλούς τροχούς από μέσα κι από έξω. Μονάχα λίγα από τα διαμερίσματα αυτά ήταν άδεια.

Οι άνθρωποι δεν είχαν εγκαταστήσει φωτισμό σε τούτο το αμπάρι, γιατί δε χρειαζόταν. Ο Τόρρανς και ο Βαν Ράιν άρχισαν να περπατούν στο φως και τις σκιές, ανάμεσα σε τέρατα. Απομιμήσεις φωτός από δεκάδες διαφορετικούς ήλιους έλουζαν το χώρο γύρω τους: κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πρασινωπό κι ένα σκληρό μπλε ελεκτρίκ. Ένα πλάσμα σαν γιγάντιος καρχαρίας, αν εξαιρέσουμε τα πλοκάμια που κυ-

ματιζαν γύρω από το κεφάλι του, κολυμπούσε αναμ
σα σε θαλάσσια φυτά σ' ένα θαλαμίσκο γεμάτο νερ
Το διπλανό κλουβί ήταν γεμάτο με μικροσκοπικά ιπτ
μενα ερπετά. Πετούσαν εδώ κι εκεί, με τα λέπια το
να λαμπυρίζουν σ' όλα τα χρώματα της ίριδας. Στη
αντικρινή πλευρά, τέσσερα θηλαστικά κινούνταν μ
σα σε κίτρινες ομίχλες· όμορφα πλάσματα στο μέγ
θος αρκούδας, με ζωηρές ραβδώσεις σαν της τίγρη
Περπατούσαν κυρίως με τα τέσσερα, αλλά πότε πό
έστεκαν όρθια στα πίσω πόδια τους. Τότε ήταν πο
παρατηρούσες τ' αναουρόμενα νύχια στα κοντά δ
χτυλα και τα μυτερά δόντια σαρκοβόρου στα μεγάλ
κεφάλια τους. Πιο κάτω στη σειρά, οι άνθρωποι πέρ
σαν μπροστά από πέντ' έξι χαριτωμένα κόκκινα πλ
σματα, κάτι σαν εξάποδες βίδρες, που έπαιζαν σ' έ
ντεπόζιτο με νερό που υπήρχε στο κλουβί τους. Οι μ
χανές ελέγχου περιβάλλοντος πρέπει να έκριναν ό
είχε φτάσει η ώρα του φαγητού, γιατί κομμάτια α
πρωτεϊνούχο υλικό έπεσαν από ένα άνοιγμα σε μια τ
γίστρα και τα ζώα μαζεύτηκαν εκεί να το καταβροχθ
σουν.

«Αυτόματη τροφοδοσία», παρατήρησε ο Τόρρανς
«Υποθέτω ότι η τροφή δημιουργείται συνθετικά επιτό
που με βιοχημικές μεθόδους, ανάλογα με τις ανάγκε
του κάθε είδους. Το ίδιο θα γίνεται και για το πλήρω
μα. Οπωσδήποτε, δε βρήκαμε τίποτα που να μοιάζ
με κουζίνα ή μαγειρείο».

Ο Βαν Ράιν ανατρίχιασε. «Μονάχα συνθετικές τρο
φές; Ούτε καν ένα ποτηράκι Ζενεβέρ πριν από το δε
πνο;» Το πρόσωπό του φωτίστηκε ξαφνικά. «Χα, ίσω
εδώ βρούμε μια καινούρια αγορά. Και μέχρι να μ
θουν τα κόλπα, θα τους τα πουλάμε στην τριπλή τιμή

«Πρώτα», του θύμισε κοφτά ο Τόρρανς, «πρέπει ν
τους ανακαλύψουμε».

Ο Γιαμαμούρα στεκόταν περίπου στο κέντρο του αμπαριού ρυθμίζοντας ορισμένα όργανα προς ένα συγκεκριμένο κλουβί. Η Τζέρι στεκόταν δίπλα του, δίνοντάς του ό,τι της ζητούσε, βγάζοντας και βάζοντας βύσματα σε μια μικρή ηλεκτρογεννήτρια. Ο Βαν Ράιν τους πλησίασε. «Τι σκαρώνετε εδώ;» τους ρώτησε.

Ο αρχιμηχανικός γύρισε το μελαχρινό πρόσωπό του και τον κοίταξε υπομονετικά. «Έδωσα εντολή στην υπόλοιπη ομάδα να εξετάσει το σκάφος με κάθε λεπτομέρεια», αποκρίθηκε. «Θα πάω κι εγώ αμέσως μόλις εκπαιδεύσω την Ελεύθερη Κυρία Κόφεντ για τούτη τη συγκεκριμένη δουλειά. Θα μπορεί ν' αναλάβει τις απλές διαδικασίες ρουτίνας όσο εμείς οι υπόλοιποι θα κάνουμε τις πιο ειδικευμένες εργασίες για να...» Άφησε τα λόγια του να σβήσουν. Ύστερα χαμογέλασε πικρόχολα και συνέχισε: «...για να πασπατέψουμε και να σκαλίσουμε ηλεκτρονικά μαραφέτια που θα 'ναι αδύνατο να τα καταλάβουμε με τα περιορισμένα μέσα που διαθέτουμε πριν περάσει μήνας».

«Δε διαθέτουμε μήνα», του θύμισε ο Βαν Ράιν. «Τώρα ελέγχεις τις συγκεκριμένες συνθήκες στο εσωτερικό του κάθε κλουβιού».

«Μάλιστα. Διαθέτουν δικά τους καντράν βέβαια, αλλά δεν μπορούμε να τα διαβάσουμε, έτσι αναγκαστικά πρέπει να κάνουμε τη δουλειά μόνοι μας. Έφτιαξα τούτο το αυτοσχέδιο κατασκεύασμα για να μετρήσουμε κατά προσέγγιση βαρύτητα, ατμοσφαιρική πίεση και σύνθεση, θερμοκρασία, φωτεινό φάσμα και τα σχετικά. Είναι αργή διαδικασία, κυρίως λόγω των υπολογισμών που χρειάζονται για να μεταφραστούν οι ενδείξεις των οργάνων στα στοιχεία που προανέφερα. Είναι ευτύχημα που δε θα χρειαστεί να ελέγξουμε όλους τους θαλαμίσκους παρά μόνον ελάχιστους».

«Σωστά», συμφώνησε ο Βαν Ράιν. «Ακόμη κι ένας

εργατοπατέρας θα έβλεπε ότι τούτο το σκάφος δεν είναι φτιαγμένο από ψάρια ή πουλιά. Εδώ που τα λέμε, η ύπαρξη κάποιου είδους χεριών είναι βασική προϋπόθεση».

«Ή και πλοκαμιών». Ο Γιαμαμούρα έγνεψε προς το θαλαμίσκο μπροστά του. Το φως μέσα ήταν μουντό κόκκινο. Μπορούσε κανείς να διακρίνει μέσα στο εσωτερικό του μερικά μαύρα πλάσματα που περιφέρονταν ολόγυρα. Είχαν τέσσερα κοντόχοντρα πόδια σε κυλινδρική κοιλιά, και ο κορμός τους ανέβαινε σε στυλ κενταύρου για να καταλήξει σε κεφάλι θωρακισμένο με κάποιο οστέινο υλικό. Κάτω από το δίχως πρόσωπο κεφάλι υπήρχαν έξι χοντρά, φιδίσια μπράτσα φυτρωμένα σε τριάδες. Τα δύο απ' αυτά κατέληγαν σε τρία ακόκαλα, αλλά καταπώς φαίνονταν γερά, δάχτυλα.

«Υποψιάζομαι ότι αυτοί είναι οι ντροπαλοί φίλοι μας», είπε ο Γιαμαμούρα. «Αν έχω δίκιο, θα έχουμε προβλήματα. Αναπνέουν υδρογόνο υψηλής πίεσης σε συνθήκες τριπλάσιας βαρύτητας και θερμοκρασία εβδομήντα υπό το μηδέν».

«Και είναι τα μόνα πλάσματα που κάνουν κέφι αυτό το κλίμα;» ρώτησε ο Τόρρανς.

Ο Γιαμαμούρα τον κοίταξε διαπεραστικά. «Καταλαβαίνω πού το πας, καπετάνιε. Όχι, δεν είναι τα μόνα. Στη διάρκεια της σύνδεσης και των δοκιμών τούτης της συσκευής, ανακάλυψα ήδη άλλους τρεις θαλαμίσκους με παρόμοιες συνθήκες. Αλλά σ' εκείνους οι ένοικοι είναι σίγουρα ζώα: φίδια και τα λοιπά, που αποκλείεται να έχουν φτιάξει αυτό το σκάφος».

«Αλλά και τούτα τα χταποδάλογα δεν μπορεί να είναι το πλήρωμα, έτσι;» ρώτησε η Τζέρι δειλά. «Θέλω να πω, αν το πλήρωμα μάζευε ζώα από άλλους πλανή-

τες, δε θα έπαιρναν μαζί και ζώα από τον κόσμο τους, δε νομίζετε;»

«Μπορεί και να 'παιρναν», παρατήρησε ο Βαν Ράιν. «Κι εμείς έχουμε μια γάτα και δυο παπαγάλους στο Ήβη Γ.Μ., νιε; Ή μπορεί να υπάρχουν πολλοί πλανήτες με παρόμοιες συνθήκες υδρογόνου· όπως η Γη και η Φρέγια είναι κόσμοι με παρόμοιες συνθήκες οξυγόνου. Αυτό δεν αποδεικνύει τίποτα». Γύρισε προς τον Γιαμαμούρα, μάλλον σαν περιστρεφόμενη υδρόγειος κι ο ίδιος. «Όμως, κοίτα, ακόμη κι αν το πλήρωμα άφησε να ξεφύγει όλος ο αέρας του σκάφους πριν φτάσουμε, γιατί να μην τσεκάρουμε τα εφεδρικά τους αποθέματα; Αν βρούμε κάπου φυλαγμένο αέρα σαν κι αυτόν που αναπνέουν τούτοι οι κλεφτοκοτάδες...»

«Το σκέφτηκα κι αυτό», απάντησε ο Γιαμαμούρα. «Μάλιστα, ήταν το πρώτο που είπα στους άντρες μου να ελέγξουν. Δε βρήκαν τίποτα, ούτε και νομίζω πως θα βρουν. Γιατί τελικά βρήκαν κάτι άλλο: μια ρυθμιζόμενη καταλυτική πολλαπλή. Τουλάχιστον αυτό δείχνει να 'ναι, γιατί θα χρειαστούν μέρες πριν το εξακριβώσουμε με απόλυτη σιγουριά. Υποψιάζομαι ότι η πολλαπλή αυτή ανανεώνει τον εξαντλημένο αέρα και λειτουργεί σαν χημειοσυνθεσάιζερ, αντικαθιστώντας τις απώλειες από κάποιο απόθεμα απλών ανόργανων ενώσεων. Φαίνεται ότι το πλήρωμα άφησε να διαφύγει στο διάστημα όλος ο αέρας του σκάφους πριν επιβιβαστούμε. Ύστερα, όταν θα φύγουμε, θ' ανοίξουν μια χαραματιά την πόρτα του συγκεκριμένου κλουβιού τους για να ξεφύγει λίγος από τον αέρα που αναπνέουν. Ο προσαρμοστής περιβάλλοντος θα δώσει αυτόματα εντολή στο χημειοσυνθεσάιζερ να παράγει τον αντίστοιχο αέρα και το σκάφος θα γεμίσει σιγά σιγά. Όταν φτάσει σε ανεκτό επίπεδο, θα βγουν κανονικά και θα φροντίσουν να επιταχύνουν τη διαδικα-

σία». Ανασήκωσε μοιρολατρικά τους ώμους του. «Αν δηλαδή χρειάζεται οποιαδήποτε αλλαγή. Μπορεί οι γήινες συνθήκες να τους βολεύουν θαυμάσια».

«Σωστά», συμφώνησε ο Τόρρανς. «Τι θα λέγατε τώρα να ρίχναμε μια ματιά για να ξεχωρίσουμε τα πιθανά είδη με νοημοσύνη;»

Ο Βαν Ράιν τον ακολούθησε σαν υπερμεγέθης μπάλα. «Τι σόι νοημοσύνη μπορεί να έχουν αυτοί οι αναθεματισμένοι εξωγήινοι;» γρύλισε. «Για ποιο λόγο να μας παίξουν αυτή τη μασκαράτα;»

«Πάντως αρκετή νοημοσύνη για να μας μπλέξουν μέχρι στιγμής», απάντησε ξερά ο Τόρρανς. «Μας παρασύρει μαζί του ένα σκάφος που δεν ξέρουμε πώς να το σταματήσουμε. Πρέπει να ελπίζουν ότι είτε θα τα παρατήσουμε και θα ξεκουμπιστούμε από δω είτε θα ψάχνουμε μάταια να βρούμε άκρη μέχρι να μπούμε στην περιοχή τους. Και όταν συμβεί αυτό, κάποιο πολεμικό —ή ό,τι άλλο διαθέτουν— θα μας εντοπίσει, θα μας πλησιάσει και θα επιβιβάσει άγημα για να δει τι συμβαίνει».

Κοντοστάθηκε μπροστά σ' ένα κλουβί. «Αναρωτιέμαι...».

Το τετράποδο μέσα είχε το μέγεθος ελέφαντα, αν και με πιο λεπτή κατασκευή που πρόδινε βαρύτητα μικρότερη της γήινης. Το δέρμα του ήταν πράσινο και αμυδρά φολιδωτό, με μια χαίτη από τρίχες κατά μήκος της ράχης του. Τα μάτια που κοιτούσαν έξω ήταν έξυπνα κι αινιγματικά. Είχε μια ελεφαντοειδή προβοσκίδα που τέλειωνε σ' ένα δαχτυλίδι από ψευτοδάχτυλα. Τα τελευταία έπρεπε να είναι δυνατά κι ευαίσθητα όσο και τ' ανθρώπινα δάχτυλα.

«Πόσα θα μπορούσε να καταφέρει μια μονόχειρη ράτσα;» αναρωτήθηκε συλλογισμένα ο Τόρρανς. «Όσα κι εμείς, φαντάζομαι, αν και όχι με την ίδια ευκο-

λία. Η μεγαλύτερη σωματική τους δύναμη θ' αντιστάθμιζε αρκετά την έλλειψη. Τούτη η προβοσκίδα θα μπορούσε να λυγίσει και σιδερένια μπάρα».

Ο Βαν Ράιν γρύλισε κάτι ακαθόριστο και συνέχισε, προσπερνώντας ένα θαλαμίσκο με φτερωτά οπληφόρα πλάσματα. Σταμάτησε μπροστά στον επόμενο. «Εδώ υπάρχουν μερικά ζωντανά που μπορεί να μας κάνουν», παρατήρησε. «Είχαμε κάτι παρόμοια στη Γη κάποτε. Να δεις πώς τα έλεγαν.... Κιντίλες; Όχι, γορίλες. Ή, μάλλον, χιμπαντζήδες σε μέγεθος γορίλα».

Ο Τόρρανς κοίταξε, κι ένιωσε την καρδιά του να βροντά. Στους δυο συνεχόμενους θαλαμίσκους υπήρχαν από τέσσερα πλάσματα στον καθένα που έδειχναν εξαιρετικά ελπιδοφόρα. Ήταν δίποδα, με κοντά πόδια και μακριά χέρια. Είχαν ύψος δύο μέτρα, με άνοιγμα χεριών που έφτανε τα τρία μέτρα. Το καθένα τους θα μπορούσε σίγουρα να χειριστεί εκείνη την κονσόλα. Οι καρποί τους, χοντροί σαν ανθρώπινοι μηροί, τελείωναν σε αναλογικά μικρά χέρια με τέσσερα δάχτυλα και κανονικό αντίχειρα. Τα τριδάχτυλα πόδια τους ήταν ειδικευμένα για βάδισμα, όπως ακριβώς και τ' ανθρώπινα. Το σώμα τους ήταν σκεπασμένο με καστανή γούνα. Το κεφάλι τους ήταν συγκριτικά μικρό, με χοντρό μουσούδι και χαντρένια μάτια κάτω από σπηλαιώδη οφρυϊκά τόξα. Όπως έκοβαν άσκοπες βόλτες ολόγυρα, ο Τόρρανς πρόσεξε ότι υπήρχαν και αρσενικά και θηλυκά στα κλουβιά. Στο πλάι του λαιμού τους διέκρινε δυο κυκλικά ανοίγματα που έκλειναν με μυϊκούς σφιγκτήρες. Το φως τους ήταν το γνώριμο κιτρινωπό ενός άστρου σαν τον Ήλιο.

Ελέγχοντας τον ενθουσιασμό του, είπε. «Δεν είμαι σίγουρος. Αυτά τα τεράστια σαγόνια απαιτούν αντίστοιχους γναθιαίους μυώνες στηριγμένους στην κορ-

φή του κρανίου. Κάτι τέτοιο θα μείωνε σημαντικά την κρανιακή χωρητικότητα».

«Θα μπορούσαν να έχουν το μυαλό στην κοιλιά τους», παρατήρησε ο Βαν Ράιν.

«Ναι, όπως και μερικοί άνθρωποι», μουρμούρισε ο Τόρρανς. Βλέποντας τον Βαν Ράιν να γίνεται μελιτζανής, βιάστηκε να προσθέσει. «Όχι, αυτό είναι μάλλον απίθανο, κύριε Βαν Ράιν. Οι νευρικές οδοί θα μεγάλωναν πολύ σε μήκος με όλα τα σχετικά προβλήματα. Το κάθε ζώο που ξέρω, αν διαθέτει έστω και στοιχειώδες νευρικό σύστημα, έχει τον εγκέφαλό του κοντά στα βασικά αισθητήρια όργανα, κι αυτά βρίσκονται συνήθως στο κεφάλι. Βέβαια, ένας σχετικά μικρός εγκέφαλος, μέσα σε κάποια όρια, δεν αποκλείει τα πλάσματα να έχουν νοημοσύνη. Τα νευρικά τους κύτταρα μπορεί να είναι πιο αποτελεσματικά από τα δικά μας».

«Χουμφ και χασενπφέφερ!» φώναξε ο Βαν Ράιν. «Συνέχεια ίσως, μπορεί, ίσως!» Καθώς προχωρούσαν ανάμεσα στα παράξενα πλάσματα, συνέχισε. «Ούτε και μπορούμε να κρίνουμε με σιγουριά βασιζόμενοι στην ατμόσφαιρα ή το φως. Αν κρύβονται, τα μέλη του πληρώματος θα μπορούσαν να διαφοροποιήσουν λίγο τον αέρα τους από το φυσιολογικό δίχως να πάθουν ζημιά. Το ίδιο και τη βαρύτητα, κατά είκοσι ή τριάντα τοις εκατό χωρίς να προδοθούν από τις κινήσεις τους».

«Πάντως ελπίζω ν' αναπνέουν οξυγόνο... Αχά!» Ο Τόρρανς σταμάτησε απότομα. Ύστερα από μια στιγμή κατάλαβε τι το αλλόκοτο υπήρχε στα πλάσματα κάτω απ' το πορτοκαλί φως. Είχαν χιτωνοειδές καβούκι όχι μεγαλύτερο από ένα κάπως τετράγωνο στρατιωτικό κράνος και με το ίδιο σε γενικές γραμμές σχήμα. Τέσσερα κοντά πόδια έβγαιναν από κάτω βοηθώντας στο αδέξιο περπάτημα. Εκτός απ' αυτά, εξείχαν και δυο

πλοκάμια με μια τούφα νημάτια στην άκρη. Η εμφάνισή τους δεν είχε τίποτα το ιδιαίτερο για εξωγήινο ζώο, εκτός από τα δυο μάτια που τους κοιτούσαν κάτω από το κράνος. Ήταν τόσο μεγάλα και ανθρώπινα όσο και —γιατί όχι;— τα μάτια ενός χταποδιού.

«Χελώνες», ρουθούνισε περιφρονητικά ο Βαν Ράιν. «Άντε επιπέδου αρμαδίλο το πολύ».

«Δε χάνουμε τίποτα αν πούμε στην Τζε... τη δεσποινίδα Κόφεντ να ελέγξει το περιβάλλον τους», πρότεινε ο Τόρρανς.

«Θα είναι χάσιμο χρόνου».

«Αναρωτιέμαι τι τρώνε. Δε βλέπω πουθενά στόματα».

«Τα πλοκάμια τους μοιάζουν να διαθέτουν τριχοειδείς μυζητήρες. Κόβω το κεφάλι μου ότι είναι παράσιτα, μεγάλες βδέλλες ή κάτι ανάλογο με τους ανταγωνιστές μου. Έλα, συνεχίζουμε».

«Τι κάνουμε όταν ξεχωρίσουμε τα πιθανά πλάσματα που ενδεχόμενα είναι το πλήρωμα;» ρώτησε ο Τόρρανς. «Θα προσπαθήσουμε να επικοινωνήσουμε με την κάθε κατηγορία ξεχωριστά;»

«Δε θα 'ναι και πολύ πρακτικό κάτι τέτοιο. Κρύβονται ακριβώς γιατί δε θέλουν να επικοινωνήσουν. Εκτός κι αν καταφέρουμε να τους αποδείξουμε ότι δεν είμαστε Άντερκοπ... Αν και δεν μπορώ νά φανταστώ πώς».

«Για μια στιγμή! Γιατί να κρυφτούν αν είχαν ήδη κάποια επαφή με τους Άντερκοπ; Εκείνα τα μούτρα θα τους ξεχώριζαν, και δε θα έπιανε το κόλπο».

«Νομίζω ότι μπορώ να σου πω το γιατί, πανάθεμα!», αποκρίθηκε ο Βαν Ράιν. «Για να τους δώσουμε ένα όνομα, ας τους πούμε Χιξ, εντάξει; Οι Χιξ λοιπόν ταξιδεύουν στο διάστημα εδώ και κάμποσα χρόνια, αλλά το διάστημα είναι τόσο μεγάλο που ποτέ δε συ-

ναντήθηκαν με ανθρώπους. Ύστερα, οι Άντερκοπ
στήνουν μια κοινωνία σε τομέα που ποτέ δεν είχε ξα
ναπατήσει άνθρωπος. Οι Χιξ μαθαίνουν γι' αυτή τη φο
βερή ράτσα που επίσης ταξιδεύει στο διάστημα. Επι
σκέπτονται πρωτόγονους πλανήτες όπου έκαναν επι
δρομές οι Άντερκοπ, μιλάνε με τους ιθαγενείς, και
ίσως αφήνουν αυτόματες κάμερες σε μέρη που υπο
λογίζουν ότι σύντομα θα δεχτούν επίθεση. Μπορεί
και να κατασκοπεύουν στρατόπεδα των Άντερκοπ
από μακριά ή και να έχουν αιχμαλωτίσει κάποιο μονα
χικό τους αστρόπλοιο. Έτσι ξέρουν την εμφάνιση των
ανθρώπων, αλλά ελάχιστα παραπάνω. Δε θέλουν ο
άνθρωποι να πληροφορηθούν την ύπαρξή τους και α
ποφεύγουν κάθε επαφή· δεν πάνε γυρεύοντας για φα
σαρίες. Τουλάχιστον, όχι πριν ετοιμαστούν κατάλλη
λα για πόλεμο. Μα τις τσικνιστές ψησταριές της κόλα
σης, Τόρρανς, *πρέπει* να πείσουμε το πλήρωμα γι
την καλή μας πίστη. Είναι ο μόνος τρόπος να μας μετα
φέρουν στη Φρέγια και μετά να πούνε στους δικού
τους ότι οι άνθρωποι δεν είναι όλοι σαν τους μυξογεν
νημένους Άντερκοπ. Αλλιώς μπορεί να ξυπνήσουμε
μια μέρα με επιθέσεις των Χιξ σε πλανήτες μας και
πριν τελειώσει ο πόλεμος, θα μας έχει κοστίσει τα
μαλλιοκέφαλά μας!» Κούνησε απειλητικά τις γροθιές
του μουγκρίζοντας σαν ταύρος. «Είναι καθήκον μας
να μην επιτρέψουμε να συμβεί κάτι τέτοιο!»

«Εγώ θα 'λεγα ότι πρώτιστο καθήκον μας είναι να μείνουμε ζωντανοί», απάντησε ξερά ο Τόρρανς. «Έχω γυναίκα και παιδιά».

«Τότε σταμάτα να γλυκοκοιτάζεις σαν καψούρης την Τζέρυ Κόφεντ. Εγώ την είδα πρώτος».

Η έρευνα έφερε στο φως μια ακόμη πιθανοτητα. Τεσσερις οργανισμοί στις διαστάσεις του ανθρώπου και με μορφή χοντρόποδης κάμπιας ζούσαν κάτω από

ένα πρασινωπό φως: Το σώμα τους ήταν σκούρο μπλε σε χρώμα, με ασημένιες πιτσίλες. Από τον κορμό, που θύμιζε εκείνον των πλοκαμοφόρων κενταυροειδών, φύτρωναν δυο κανονικά μπράτσα. Τα χέρια τους δεν είχαν αντίχειρες, αλλά έξι δάχτυλα τοποθετημένα σε καμπύλη τριών τετάρτων του κύκλου μπορούν να κάνουν εξίσου την ίδια δουλειά. Όχι ότι τ' αποτελεσματικά χέρια αποτελούν απόδειξη υψηλής νοημοσύνης. Στη Γη, όχι μονάχα οι πίθηκοι αλλά και κάμποσα ερπετά και αμφίβια μπορούν να παινευτούν ότι διαθέτουν επιδέξια χέρια, έστω και αν ο άνθρωπος έχει τα καλύτερα. Αλλά μήπως και οι πιθηκάνθρωποι πρόγονοί μας δεν είχαν το ίδιο καλά χέρια όσο και οι σύγχρονοι; Από την άλλη μεριά, τα στρογγυλά, πλατυπρόσωπα κεφάλια τούτων των πλασμάτων, τα μεγάλα λαμπερά μάτια κάτω από φτεροειδείς αντένες άγνωστης χρήσης, τα μικρά σαγόνια και τα ντελικάτα χείλη... όλα υπόσχονταν πολλά.

Ναι, αλλά τι υπόσχονταν; αναρωτήθηκε ο Τόρρανς.

Τρεις γήινες μέρες αργότερα ο Τόρρανς κατηφόριζε βιαστικά έναν κεντρικό διάδρομο προς το μηχανοστάσιο των Χιξ.

Ο διάδρομος ήταν ένας μεγάλος ημικύλινδρος επενδυμένος με το ίδιο ελαστικό γκρίζο πλαστικό των κλουβιών· έτσι οι πατημασιές του ήταν αθόρυβες, ενώ οι ομιλίες ακούγονταν παράξενα κούφιες. Αλλά ένας βαθύτερος κραδασμός διαπερνούσε το σκάφος, το σχεδόν υποηχητικό βουητό του κινητήρα υπερώθησης. Ήταν αυτή που έσπρωχνε το σκάφος στο σκοτάδι προς κάποιο άγνωστο άστρο και διαλαλούσε την παρουσία του σε κάθε κυνηγό σε ακτίνα ενός χρόνου φωτός. Οι λάμπες φθορισμού που είχαν εγκαταστήσει οι άνθρωποι ήταν σε αρκετή απόσταση η μια από την άλλη, έτσι που κανείς περπατούσε μέσα από εναλλασ-

σόμενες σκιές. Δωμάτια δίχως πόρτες ανοίγονταν δε
ξιά κι αριστερά από το διάδρομο. Μερικά ήταν ακόμ
γεμάτα αντικείμενα και, όσο περίεργο κι αν ήταν τ
σχήμα τους, όσο άγνωστος κι αν ήταν ο σκοπός τους
πρόσφεραν την παρηγοριά ότι κάποιος ζούσε ακόμ
σε τούτο το στοιχειωμένο πλοίο. Άλλα όμως ήταν ε
τελώς άδεια, και η γύμνια τους έκανε τον Τόρρανς ν
ανατριχιάζει.

Πουθενά δεν έμενε μια πινελιά προσωπικότητα
των ενοίκων. Υπήρχαν βιβλία, έντυπα και μικροφίλμ
αλλά γεμάτα με τα κομψά μικροσκοπικά σύμβολα μια
εξωγήινης γλώσσας. Άδειοι χώροι στα ράφια έδε
χναν ότι τα εικονογραφημένα βιβλία είχαν καταστρα
φεί. Μπορούσε κανείς να διακρίνει στους τοίχους τ
σημεία από τα οποία είχαν ξεκολλήσει φωτογραφίε
Στις μεγάλες ιδιωτικές καμπίνες, στην ακόμη μεγαλ
τερη που μάλλον ήταν το σαλόνι, στο μηχανοστάσι
το εργαστήριο και τη γέφυρα, είχαν μείνει μονάχα τ
στηρίγματα των καθισμάτων. Στους τοίχους υπήρχα
στενόμακρες χαμηλές κόχες, και εσοχές σαν ντουλ
πες· αλλά με όλα τα κλινοσκεπάσματα στάχτη, ποιο
μπορούσε να καταλάβει ποιο από τα δυο είδη ήταν ο
κουκέτες; Αν δηλαδή ήταν κάποιο από τα δυο... Ρού
χα, στολίδια, μαγειρικά σκεύη, όλα είχαν καταστρα
φεί. Ένα δωμάτιο μπορεί να ήταν τουαλέτα, αλλά ό
λες οι εγκαταστάσεις του είχαν αφαιρεθεί. Ένα άλλο
μπορεί να ήταν για επιστημονικές μελέτες, μάλλον
σχετικά με τα αιχμάλωτα ζώα, αλλά ήταν τόσο απογυ
μνωμένο που κανένας άνθρωπος δεν ήταν σίγουρος
για τίποτα.

Μα το Θεό, είναι στ' αλήθεια άξιοι θαυμασμού, σκε
φτόταν ο Τόρρανς. Αιχμαλωτισμένοι από πλάσματα
που είχαν κάθε λόγο να τα θεωρούν για ασυνείδητα
τέρατα, οι εξωγήινοι δεν είχαν διαλέξει την εύκολ

λύση της ανατίναξης του σκάφους που θα εξόντωνε και τα δυο πληρώματα. Μπορεί και να το 'χαν κάνει αν το σκάφος τους δε μετέφερε ζώα. Είχαν εκμεταλλευτεί την πιο αμυδρή ελπίδα σωτηρίας με τόλμη και φαντασία που λίγοι άνθρωποι διέθεταν. Τώρα κάθονταν μπροστά στα μάτια τους, περιμένοντας τα τέρατα να φύγουν —δίχως να καταστρέψουν το σκάφος τους από σκέτη κακία— ή να τους σώσει κάποιο πολεμικό τους. Δεν μπορούσαν να ξέρουν ότι οι παρείσακτοι δεν ήταν Άντερκοπ. Ούτε μπορούσαν να φανταστούν ότι σε λίγο τούτος ο τομέας θα γέμιζε από μοίρες των Άντερκοπ, γιατί αυτοί οι λήσταρχοι σπάνια ζύγωναν τόσο κοντά στη Βαλχάλλα. Κρίνοντας με βάση τις πληροφορίες που είχαν, οι εξωγήινοι ενεργούσαν με απόλυτη λογική. Αλλά και με τι κουράγιο!

Θα 'θελα να τους βρούμε και να γίνουμε φίλοι, σκέφτηκε ο Τόρρανς. Οι Χιξ θα ήταν πολύ καλοί φίλοι για τη Γη. Αλλά και για τον Ρομανουτζάν ή τη Φρέγια... ή και ολόκληρη την Πολεσοτεχνική Ένωση. Βάζω στοίχημα, συλλογίστηκε με πονηρό χαμόγελο, ότι δε θα πιάνονται τόσο εύκολα κορόιδα όσο τους φαντάζεται ο γερο-διάβολος. Διόλου απίθανο μάλιστα να τον πιάσουν εκείνοι κορόιδο. Θα 'δινα και την ψυχή μου για να το δω αυτό!

Τα κίνητρά μου είναι πολύ πιο προσωπικά, συμπέρανε χάνοντας πάλι το κέφι του. Αν δεν ξεκαθαρίσουμε σύντομα αυτή την παρεξήγηση, ούτε αυτοί ούτε εμείς δεν έχουμε πολλή ζωή μπροστά μας. Και *πολύ* σύντομα μάλιστα. Αν έχουμε ακόμη τρεις ή τέσσερις μέρες σαν περίοδο χάριτος, θα 'μαστε τυχεροί.

Ο διάδρομος άνοιγε σ' ένα φρεάτιο με ράμπες που κατηφόριζαν ελικοειδώς σε δυο πόρτες. Η μια, ήξερε ο Τόρρανς, οδηγούσε στο μηχανοστάσιο. Πίσω της ένας πυρηνικός μετατροπέας προμήθευε την ηλεκτρι-

κή ενέργεια του σκάφους, τους βαρυτικούς κώνους και τον κινήτηρα υπερώθησης. Οι βασικές αρχές όλων αυτών του ήταν γνωστές, αλλά οι συγκεκριμένες μηχανές ήταν αινίγματα κρυμμένα κάτω από μέταλλο και παράξενα σύμβολα. Διάλεξε την άλλη πόρτα που οδηγούσε σ' ένα εργαστήρι. Πολλά από τα εργαλεία εκεί του ήταν γνώριμα, αν και με ασυνήθιστα για τα μάτια του σχήματα. Υπήρχαν τόρνοι, πρεσοδράπανα, καθοδικοί παλμογράφοι, συσκευές ελέγχου κρυστάλλων. Τα περισσότερα από τα υπόλοιπα αποτελούσαν μυστήριο. Ο Γιαμαμούρα καθόταν σε έναν αυτοσχέδιο πάγκο συναρμολογώντας κάποιο εξάρτημα ηλεκτρονικής συσκευής. Μερικά άλλα όργανα με πρόχειρες καλωδιώσεις ήταν ακουμπισμένα πιο πέρα. Το πρόσωπό του έδειχνε φοβερά εξαντλημένο, και τα χέρια του έτρεμαν. Εργαζόταν εδώ δίχως διακοπές, με διεγερτικά χάπια για να κρατιέται ξύπνιος.

Πλησιάζοντας ο Τόρρανς τον άκουσε να μιλά με τον Μπετανκούρ, τον υπεύθυνο για τις επικοινωνίες. Ολόκληρο το πλήρωμα του *Ήβη Γ.Μ.* είχε τεθεί υπό τις διαταγές του Γιαμαμούρα, σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να υπερφαλαγγίσουν τους Χιξ μαθαίνοντας από μόνοι τους πώς να χειριστούν το σκάφος.

«Κατάφερα ν' ανακαλύψω τη βασική ηλεκτρική διάταξη», έλεγε ο Μπετανκούρ. «Δεν μπορούν να τραβήξουν κατευθείαν από το μετατροπέα όπως εμείς· φαίνεται ότι δεν ανακάλυψαν τη δική μας μέθοδο σταδιακής μείωσης. Αντίθετα, χρησιμοποιούν ανταλλαγέα θερμότητας για να λειτουργήσουν μια φοβερά μεγάλη γεννήτρια —ναι, την ίδια που μάντεψες ότι ήταν δυναμό επαγώγιμου τύπου— και αντλούν από κει το εναλλασσόμενο ρεύμα για το σκάφος. Όπου χρειάζεται συνεχές, περνούν το εναλλασσόμενο από μια σειρά πλάκες ανορθωτών οι οποίες, κρίνοντας από την

εμφάνιση, πρέπει να είναι οξείδιο του χαλκού. Είναι γυμνές πίσω από πλέγμα ασφαλείας, αλλά διαρρέει τόσο ρεύμα από κει που είναι πολύ καυτές να τις ζυγώσεις. Όλα μου φαίνονται λιγάκι πρωτόγονα».

«Ή απλώς διαφορετικά», αναστέναξε ο Γιαμαμούρα. «Εμείς χρησιμοποιούμε μετατροπέα σύντηξης ελαφρών στοιχείων, ένα από τα πλεονεκτήματα του οποίου είναι ότι μπορεί να παράγει κατευθείαν ηλεκτρικό ρεύμα. Αυτοί μπορεί να έχουν τελειοποιήσει κάποιο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιεί σχετικά βαριά στοιχεία με μικρά θετικά κλάσματα συσσώρευσης. Θυμάμαι ότι η μέθοδος δοκιμάστηκε και στη Γη πριν πολλά χρόνια, αλλά εγκαταλείφθηκε σαν μη πρακτική. Ίσως οι Χιξ να είναι καλύτεροι μηχανικοί από μας. Ένα τέτοιο σύστημα θα είχε το πλεονέκτημα να χρειάζεται λιγότερο εξευγενισμένο καύσιμο, κάτι πολύ χρήσιμο για σκάφη που τριγυρίζουν σε ανεξερεύνητους πλανήτες. Αρκετά τουλάχιστον για να δικαιολογείται ο ατζαμίδικος ανταλλαγέας θερμότητας και το σύστημα των ανορθωτών. Απλώς δεν ξέρουμε».

Άρχισε να κουνά θλιβερά το κεφάλι του στα σύρματα που κολλούσε. «Δεν ξέρω τίποτα, πανάθεμά με», μουρμούρισε. Βλέποντας τον Τόρρανς, άλλαξε ύφος. «Συνέχισε, Μπετανκούρ. Και να θυμάσαι, *σπεύδε βραδέως*».

«Από φόβο μην καταστρέψουμε το σκάφος;» ρώτησε ο κυβερνήτης.

Ο Γιαμαμούρα έγνεψε καταφατικά. «Οι Χιξ θα ήξεραν ότι ένα μικρό σκάφος σαν το δικό μας δεν μπορεί να παράγει αρκετά ισχυρό πεδίο για να ρυμουλκήσει το δικό τους στον κόσμο μας», εξήγησε. «Γι' αυτό θα φρόντισαν να μην μπορούν να το θέσουν σε λειτουργία τίποτα εξυπνόπαιδα δικά μας. Μερικά από τα μη-

χανήματα μπορεί να είναι παγιδευμένα ώστε ν' αυτο-
καταστραφούν αν δεν τα χειριστούμε με συγκεκριμέ-
νο τρόπο, κι άντε μετά να τα επισκευάσουμε. Γι' αυτό
πρέπει να βαδίσουμε με τη μεγαλύτερη προσοχή. Με
τόση προσοχή που αποκλείεται να καταφέρουμε τίπο-
τα πριν μας βρουν οι Άντερκοπ».

«Πάντως έτσι το πλήρωμα θα έχει κάτι ν' απασχο-
ληθεί».

«Πολύ χρήσιμο αυτό, ε; Λοιπόν, καπετάνιε, έχω τε-
λειώσει με το μοντάρισμα της βασικής συσκευής μου.
Όλα φαίνονται να λειτουργούν εντάξει. Πέστε μου
μόνο ποιο ζώο θέλετε να τσεκάρω πρώτα».

Βλέποντας τον Τόρρανς να διστάζει, ο μηχανικός
συνέχισε: «Χρειάζεται να ρυθμίζω τη συσκευή για το
κάθε ζώο, ξέρετε. Ιδίως αν είναι κάποιο που αναπνέει
υδρογόνο».

Ο Τόρρανς κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Ρύθ-
μισέ τη για οξυγόνο. Ζουν σε περιβάλλον τόσο παρό-
μοιο με το δικό μας που θα μπορούσαμε άνετα να
μπούμε στο κλουβί τους. Πρόκειται για τα γοριλοειδή.
Έτσι τα βαφτίσαμε με την Τζέρι. Είναι εκείνα τα δίπο-
δα με τα δυο μέτρα μπόι και τα πιθηκίσια πρόσωπα».

Ο Γιαμαμούρα έκανε μια γκριμάτσα ανάλογα πιθη-
κίσια. «Πλάσματα με τόση δύναμη. Έχουν δείξει κανέ-
να σημάδι νοημοσύνης;»

«Όχι, αλλά μήπως θα περίμενες να δείξουν αν εί-
ναι οι Χιξ; Η Τζέρι Κόφεντ κι εγώ περάσαμε μπροστά
από τα κλουβιά κάθε πιθανού είδους, κάνοντάς τους
σινιάλα, σχεδιάζοντας σκίτσα και κάνοντας ό,τι άλλο
μπορούσαμε για να τους μεταδώσουμε την ιδέα ότι
δεν είμαστε Άντερκοπ αλλά, αντίθετα, οι Άντερκοπ
μας κυνηγούν. Δεν καταφέραμε τίποτα, βέβαια. Όλα
τα ζώα φάνηκαν να μας κοιτάζουν με ενδιαφέρον ε-

κτός από τα γοριλοειδή... κι αυτό μπορεί να σημαίνει κάτι ή τίποτα».

«Ποια άλλα ζώα επιλέξατε σαν πιθανά; Ήμουνα τόσο πνιγμένος στη δουλειά...»

«Λοιπόν, τα βαφτίσαμε τιγροπίθηκους, πλοκαμοκένταυρους, ελεφαντοειδή, κρανόζωα και γουρουνοκάμπιες. Μερικά είναι μάλλον ακραίες επιλογές, το ξέρω. Οι τιγροπίθηκοι και τα κρανόζωα είναι πολύ απίθανα, και το ελεφαντοειδές δεν είναι πολύ πιο ελπιδοφόρο. Τα γοριλοειδή έχουν το σωστό μέγεθος και τα πιο καλοφτιαγμένα χέρια. Εξάλλου αναπνέουν οξυγόνο, όπως σου είπα, έτσι μπορούμε ν' αρχίσουμε απ' αυτά. Επόμενα στη σειρά πιθανότητας είναι μάλλον οι γουρουνοκάμπιες και οι πλοκαμοκένταυροι. Αλλά οι γουρουνοκάμπιες, αν και αναπνέουν οξυγόνο, προέρχονται από πλανήτη μεγάλης βαρύτητας και η ατμοσφαιρική τους πίεση θα μας προκαλούσε γρήγορα νάρκωση. Οι πλοκαμοκένταυροι αναπνέουν υδρογόνο. Και στις δυο περιπτώσεις πρέπει να δουλέψουμε με διαστημικό θώρακα».

«Τα γοριλοειδή μου φτάνουν και περισσεύουν».

Ο Τόρρανς κοίταξε στον πάγκο που δούλευε ο άλλος. «Τι ακριβώς έχεις κατά νου να κάνεις;» ρώτησε. «Ήμουνα κι εγώ τόσο απασχολημένος με τη δική μου δουλειά ώστε δεν πρόλαβα να ενημερωθώ για τη δική σου».

«Διασκεύασα μερικά πράγματα από τον ιατρικό μας εξοπλισμό», εξήγησε ο Γιαμαμούρα. «Κάποιο είδος οφθαλμοσκόπιου, για παράδειγμα, γιατί τα όργανα του σκάφους χρησιμοποιούν χρωματικούς κώδικες και μικρά τυπωμένα σύμβολα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διαθέτουν μάτια τουλάχιστο το ίδιο καλά με τα δικά μας. Τούτο δω πάλι είναι ανιχνευτής νευρικών παλμών. Εντοπίζει τις συναπτικές ώσεις και μας δεί-

χνει τη ροή τους σε τρισδιάστατο διάγραμμα σ' εκείν
κει το κρυστάλλινο κουτί. Με τον τρόπο αυτό μπορού
με να δούμε σαν φωτεινές γραμμές πώς δουλεύει το
νευρικό τους σύστημα. Συσχετίζοντας το αποτέλεσμ
με την ανατομική κατασκευή τους θα μπορέσουμε —
ελπίζω— να εντοπίσουμε χοντρικά το συμπαθητικό
και το παρασυμπαθητικό σύστημα... ή ό,τι αντίστοιχο
διαθέτουν. Καθώς και τον εγκέφαλο. Και κάτι πιο ση
μαντικό, το βαθμό της εγκεφαλικής δραστηριότητας
λίγο πολύ ανεξάρτητα από το υπόλοιπο νευρικό δί
κτυο. Αυτό δηλαδή αν το ζώο σκέφτεται».

Ανασήκωσε μοιρολατρικά τους ώμους του. «Το δο
κίμασα πάνω μου και δουλεύει θαυμάσια. Τώρα, κατα
πόσο θα δουλέψει και σε μη ανθρώπινο πλάσμα, κα
μάλιστα σε διαφορετική ατμόσφαιρα, δεν έχω ιδέα
Σίγουρα κάποια προβλήματα θα μας παρουσιάσει».

«Η πράξη θα μας το δείξει», απάντησε ο Τόρραν
κουρασμένα.

«Υποθέτω ότι ο γερο-διάβολος την έχει αράξει κα
σκέφτεται», είπε ο Γιαμαμούρα μ' εκνευρισμένη φω
νή. «Έχω να τον δω κάμποσο καιρό».

«Πάντως δε βοηθά ούτε την Τζέρι και μένα», τον
διαβεβαίωσε ο Τόρρανς. «Μας είπε οτι η προσπάθεια
μας να επικοινωνήσουμε ήταν μάταιη αν δεν μπορού
σαμε πρώτα ν' αποδείξουμε στους Χιξ ότι έχουμε εν
τοπίσει ποιοι είναι. Ακόμη και τότε, ισχυρίστηκε, η
πρώτη προσπάθεια επικοινωνίας στην αρχή θα πρέ
πει να είναι μερικές χειρονομίες με το πιστόλι».

«Μπορεί και να 'χει δίκιο».

«Δεν έχει δίκιο! Λογικά, μπορεί, αλλά όχι και ψυχο-
λογικά. Ούτε και ηθικά. Την έχει αράξει εκεί στη σουί-
τα του με κάμποσα μπουκάλια μπράντυ κι ένα κουτί
πούρα. Ο μάγειρας, που κανονικά έπρεπε να είναι εδώ
να σε βοηθάει, έμεινε στο γιώτ να του ετοιμάζει εκείνα

τα φοβερά λουκούλλεια γεύματα. Θα νόμιζε κανείς ότι δε δίνει πεντάρα αν μας κάνουν στάχτη!»

Ύστερα θυμήθηκε τον όρκο πίστης του, την επίσημη θέση του, και τα παρόμοια. Εδώ, στα πρόθυρα μιας επικείμενης εκμηδένισης, φαίνονταν όλα αρκετά ανόητα. Αλλά η συνήθεια ήταν δυνατή. Ξεροκατάπιε και είπε τραχιά: «Συγνώμη. Παίρνω πίσω τα λόγια μου. Όταν ετοιμαστείτε, Ελεύθερε Πολίτη Γιαμαμούρα, θα ελέγξουμε τα γοριλοειδή».

Έξι άντρες και η Τζέρι στέκονταν έτοιμοι στο διάδρομο με τα ακτινικά πιστόλια στο χέρι. Ο Τόρρανς ευχόταν ολόψυχα να μη χρειαζόταν να τα χρησιμοποιήσουν. Ακόμη πιο ολόψυχα έλπιζε ότι, ακόμη και αν τα χρησιμοποιούσαν, θα έβγαινε ζωντανός από το κλουβί. Έγνεψε στους τέσσερις άντρες πίσω του. «Εντάξει, παιδιά». Έγλειψε νευρικά τα χείλη του. Η καρδιά του πήγαινε να σπάσει. Το να είναι κανείς καπετάνιος και Διδάσκαλος της αδελφότητας είχε τα καλά του... μέχρι που έρχονταν κάτι τέτοιες στιγμές, όταν έπρεπε ν' αποδείξει ότι του άξιζαν αυτά τα ειδικά προνόμια.

Γύρισε τον εξωτερικό τροχό της πόρτας του κλουβιού. Το μοτέρ έβγαλε ένα βουητό και η στεγανή πόρτα άνοιξε. Ο Τόρρανς μπήκε στο κλουβί των γοριλοειδών.

Η διαφορά πίεσης δεν ήταν αρκετή για ν' αποτελεί πρόβλημα, αλλά ύστερα από τόσο καιρό σε περιβάλλον ενός τετάρτου του G, το να μπει σε πεδίο με εννιά δέκατα της γήινης βαρύτητας ήταν σαν απότομο χτύπημα. Κλονίστηκε, κόντεψε να πέσει, και ρούφηξε λαχανιαστά το ζεστό, βαρύ αέρα γεμάτο με ακαθόριστες μπόχες. Ακουμπώντας βαριά το κορμί του στο τοίχωμα κοίταξε τα τέσσερα δίποδα απέναντί του. Τα καφετιά μαλλιαρά σώματά τους ήταν απαράδεκτα πελώ-

ρια. Μάτια σκιασμένα από τα πεταχτά οφρυϊκά τόξ
τον περιεργάζονταν αγριωπά. Το χέρι του σφίχτηκ
στη λαβή του παραλυτικού πιστολιού του. Ούτε και μ
αυτό θα ήθελε να ρίξει. Ήταν άγνωστο τι αποτέλεσμ
θα είχαν οι υπέρηχοί του σε ξένο νευρικό σύστημ
και αν ετούτοι αποτελούσαν το πλήρωμα, το χειρότ
ρο που θα μπορούσε να κάνει θα ήταν να προκαλέσ
σοβαρή ζημιά σε κάποιον. Αλλά, πάλι, δεν ήταν συν
θισμένος να αισθάνεται μικροκαμωμένος κι αδύν
μος. Η ανατομική λαβή του όπλου στην παλάμη το
ήταν μια κάποια παρηγοριά.

Ένα αρσενικό γρύλισε, βαθιά μέσα στο στήθο
του, κι έκανε ένα βήμα μπροστά. Το κεφάλι του ήτα
πεταγμένο μπροστά, και οι σφιγκτήρες στο λαιμό το
ανοιγόκλειναν σαν στόματα. Τα σαγόνια του άνοιξα
αφήνοντας να φανούν τα άσπρα δόντια.

Ο Τόρρανς πισωπάτησε σε μια γωνιά. «Θα προσπ
θήσω να παρασύρω αυτό μπροστά μακριά από τα υπ
λοιπα», είπε σιγανά. «Μετά πιάστε το».

«Εντάξει». Κάποιος από το πλήρωμα, ένας δεμένο
λοξομάτης νομάδας από τον Αλτάι, ετοίμασε ένα λ
σο. Πίσω του οι άλλοι τρεις άπλωσαν ένα δίχτυ ειδικ
φτιαγμένο γι' αυτό το σκοπό.

Το γοριλοειδές κοντοστάθηκε. Ένα θηλυκό έσκο
ξε. Το αρσενικό φάνηκε να παίρνει κουράγιο από τ
φωνή του. Έγνεψε στα άλλα να κάνουν πίσω με μ
παράξενα ανθρώπινη χειρονομία και προχώρησ
προς τον Τόρρανς.

Ο καπετάνιος τράβηξε από τη θήκη το παραλυτικ
πιστόλι, το σήκωσε με τρεμάμενο χέρι και μετά το ξα
νάβαλε στη θήκη. Ύστερα σήκωσε ψηλά και τα δυ
του χέρια. «Φίλος», έκανε βραχνά.

Η ελπίδα του ότι μπορεί οι άλλοι να σταματούσα
αυτή τη μασκαράτα του φάνηκε ξαφνικά εντελώς γε

λοία. Σάλταρε πίσω προς την πόρτα. Το γοριλοειδές γρύλισε κι έκανε μια κίνηση να τον αρπάξει. Ο Τόρρανς δε φάνηκε αρκετά σβέλτος. Το μαλλιαρό χέρι του έσκισε το πουκάμισο αφήνοντας μια ματωμένη γραμμή στο στήθος του. Ο Τόρρανς έπεσε στα γόνατα νιώθοντας τη σουβλιά του πόνου. Το αλταϊανό λάσο στριφογύρισε και τινάχτηκε σαν φίδι. Με το σχοινί σφιγμένο γύρω από τα πόδια του, το γοριλοειδές σωριάστηκε βαριά. Το βάρος του τράνταξε ολόκληρο το θαλαμίσκο.

«Πιάστε το! Προσέχετε τα χέρια του! Από κει...»

Ο Τόρρανς σηκώθηκε ταραγμένος. Πέρα από την ξέφρενη μάζα, όπου τέσσερις άντρες πάλευαν να αιχμαλωτίσουν στο δίχτυ ένα απρόθυμο κι αγριεμένο τέρας, τα μάτια του καρφώθηκαν στα υπόλοιπα τρία πλάσματα. Είχαν μαζευτεί στην αντικρινή γωνιά και γκάριζαν με μπάσα φωνή. Ο χώρος αντηχούσε σαν να βρίσκονταν μέσα σε τύμπανο.

«Βγάλτε το έξω», φώναξε πνιχτά ο Τόρρανς. «Πριν μας ριχτούν τα υπόλοιπα».

Σημάδεψε και πάλι με το παραλυτικό πιστόλι. Αν τα πλάσματα διέθεταν νοημοσύνη θα ήξεραν ότι αυτό ήταν όπλο. Μπορεί όμως να επιτίθονταν έτσι κι αλλιώς... Με μεγάλη τέχνη, ο τύπος από το Αλτάι τύλιξε με το λάσο του ένα μπράτσο, το πέρασε γύρω από το κορμί του τέρατος και το έδεσε γερά με συρτοθηλιά. Το δίχτυ έπεσε πάνω στο γοριλοειδές. Ανήμπορο να σπάσει τα άθραυστα δεσμά του, το πλάσμα σύρθηκε από τους άντρες ώς την είσοδο. Ένα άλλο αρσενικό άρχισε να πλησιάζει διστακτικά. Ο Τόρρανς κράτησε τη θέση του. Τα ζώώδη ουρλιαχτά και οι ανθρώπινες φωνές έφτιαχναν ένα τρελοκομείο γύρω του. Η πληγή του πονούσε. Έβλεπε με αφύσικη καθαρότητα τα πελώρια σαγόνια που μπορούσαν να του κόψουν το κε-

φάλι με μια δαγκωνιά, τα μικρά θολά μάτια που τώρα ήταν κόκκινα από μανία, τα χέρια που τόσο έμοιαζαν με τα δικά του, αλλά ήταν τεράστια και...

«Ο δρόμος άνοιξε, καπετάνιε!»

Το γοριλοειδές του ρίχτηκε. Ο Τόρρανς πετάχτηκε σαν παλαβός έξω από το κλουβί. Ο γίγαντας τον ακολούθησε. Ο Τόρρανς στάθηκε στο διάδρομο και σήκωσε το παραλυτικό πιστόλι. Το γοριλοειδές σταμάτησε, τρεμούλιασε, και κοίταξε ολόγυρα με κάποια κατάπληξη. Ύστερα έκανε πάλι πίσω στο κλουβί του. Ο Τόρρανς βιάστηκε να κλείσει την πόρτα.

Ύστερα κάθισε στο πάτωμα και άρχισε να τρέμ
με την ησυχία του.

Η Τζέρι έσκυψε από πάνω του. «Νιώθεις καλά;» το
ρώτησε σιγανά. «Ω! Μα εσύ τραυματίστηκες!»

«Δεν είναι σοβαρό», μουρμούρισε ο Τόρρανς. «Δ
σε μου ένα τσιγάρο».

Έβγαλε ένα από τη θήκη της ζώνης της και του ε
πε με αποφασιστικότητα που ο Τόρρανς τη θαύμασ
«Μπορεί να είναι ένας απλός μώλωπας και μια βαθ
γρατζουνιά, αλλά καλύτερα να τη φροντίσουμε και ν
την απολυμάνουμε. Μπορεί να είναι μολυσμένη».

Της έγνεψε καταφατικά,αλλά έμεινε καθισμένος ε
κεί μέχρι να τελειώσει το τσιγάρο του. Πιο κάτω στ
διάδρομο οι άντρες του Γιαμαμούρα είχαν δέσει το
αιχμάλωτό τους σ' ένα ατσάλινο πλαίσιο. Σώο αλλ
ανήμπορο ν' αντιδράσει, το θηρίο γκάριζε και πρ
σπαθούσε να δαγκώσει καθώς το ζύγωνε ο μηχανικό
με τις συσκευές του. Το να το γυρίσουν μετά στο κλου
βί θα ήταν μάλλον τόσο δύσκολο όσο και το βγάλσιμ
του από κει.

Ο Τόρανς σηκώθηκε. Πίσω από το διάφανο τοίχ
είδε το θηλυκό γοριλοειδές να σκίζει κάτι με μανία
και κατάλαβε ότι ήταν το τουρμπάνι που του είχε φ

γει όταν έπεσε. Αναστέναξε. «Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε άλλο μέχρι να μας πει ο Γιαμαμούρα τι βρήκε», ανακοίνωσε. «Άντε, πάμε να ξαποστάσουμε λιγάκι».

«Πρώτα θα περάσουμε από το αναρρωτήριο», δήλωσε η Τζέρι με φωνή που δε σήκωνε κουβέντα. Τον έπιασε από το μπράτσο. Πέρασαν από την τρύπα που είχαν ανοίξει στην άτρακτο, μετά στο σωλήνα σύνδεσης και έφτασαν στη σταθερή μισή βαρύτητα του *Ήβη Γ.Μ.* που προτιμούσε ο Βαν Ράιν. Δεν αντάλλαξαν πολλές κουβέντες όση ώρα η Τζέρι έβγαζε το πουκάμισο του Τόρρανς, του άλειφε την πληγή με γενικής χρήσης απολυμαντικό —που έκαιγε σαν διάολος— και την επέδενε. Όταν τελείωσε, ο Τόρρανς της πρότεινε να πιουν ένα ποτό.

Μπήκαν στο σαλόνι. Προς μεγάλη τους έκπληξη, και δυσαρέσκεια του Τόρρανς, βρήκαν εκεί τον Βαν Ράιν. Καθόταν στο ένθετο μαονένιο τραπέζι, ντυμένος με λεκιασμένες από ταμπάκο δαντέλες και το συνηθισμένο του σαρόνγκ. Κρατούσε μια μπουκάλα στο ένα χέρι κι ένα πούρο στο άλλο. Ένας σωρός από χαρτιά ήταν απλωμένος μπροστά του.

«Α, εδώ είστε», είπε σηκώνοντας το βλέμμα του. «Πώς πάει;»

«Τσεκάρουν ένα γοριλοειδές τώρα», απάντησε ο Τόρρανς βουλιάζοντας σε μια πολυθρόνα. Επειδή ο σερβιτόρος είχε αναλάβει υπηρεσία στο άλλο σκάφος, η Τζέρι πήγε για τα ποτά. Η φωνή της ακούστηκε επιθετική. «Ο κυβερνήτης Τόρρανς λίγο έλειψε να σκοτωθεί στην προσπάθεια. Δε θα μπορούσες να έρθεις, έστω για να παρακολουθείς, Νικ;»

«Και τι θα πρόσφερα να κάθομαι να χάσκω σαν τουρίστας με μάτια μπακαλιάρου;» απάντησε ο έμπορος. «Δεν ντρέπομαι να το παραδεχτώ, είμαι πολύ γέρος

και χοντρός για να κυνηγάω πιθήκους του μεγάλου, οικογενειακού μεγέθους. Ούτε είμαι και τόσο καλός στα τεχνικά για να πασπατεύω διακόπτες για τον Για-μαμούρα». Τράβηξε μια ρουφηξιά από το πούρο του και πρόσθεσε αυτάρεσκα. «Εξάλλου δεν είναι αυτή η δουλειά μου. Δεν είμαι σπεσιαλίστας σε τίποτα, δεν έχω πανεπιστημιακά διπλώματα και σπούδασα μονά-χα στο σκληρό σχολειό της ζωής. Αυτό που έμαθα κα-λά εκεί είναι πώς να κάνω τους άλλους να δουλεύουν για λογαριασμό μου και πώς να βγάζω κέρδος από τη δουλειά τους».

Ο Τόρρανς άφησε την ανάσα του να βγει όσο πιο αργά γινόταν. Μετά την ανακούφιση της υπερέντα-σης είχε αρχίσει να νιώθει μεγάλη κούραση. «Με τι ασχολείστε τώρα;» ρώτησε.

«Με τις αναφορές των τεχνικών για το σκάφος των Χιξ», αποκρίθηκε ο Βαν Ράιν. «Είχα πει σε όλους να κρατούν λεπτομερείς σημειώσεις από το καθετί που θα 'βλεπαν. Κάπου σ' αυτές τις σημειώσεις μπορεί να υπάρχει η λύση που γυρεύουμε. Αν, δηλαδή, τα γορ λοειδή δεν είναι οι Χιξ. Φαίνονται καλοί υποψήφιοι γι τον τίτλο, και δεν μπορώ να τους αποκλείσω εκτός αν το καταφέρει ο έλεγχος του Γιαμαμούρα».

Ο Τόρρανς έτριψε τα μάτια του. «Δε μου φαίνετα να πολυταιριάζουν», παρατήρησε. «Τα περισσότερ που βρήκαμε δείχνουν φτιαγμένα για μεγάλα χέρια Αλλά μερικά από τα εργαλεία είναι τόσο μικρά που. Τέλος πάντων, υποθέτω ότι κι ένας εξωγήινος θα έ πλεκε το ίδιο βλέποντας μια συλλογή από ανθρώπινα εργαλεία. Θα μπορούσε να συλλάβει ότι η ίδια ράτσα χρησιμοποιεί βαριοπούλες και καρφίτσες;»

Η Τζέρι γύρισε με δυο χορταστικά ουίσκι με σόδα Το βλέμμα του την ακολούθησε. Με την εφαρμοστ μπλούζα και τη μίνι φούστα της, άξιζε τον κόπο να τη

κοιτάζει. Η κοπέλα κάθισε δίπλα του αντί για τον Βαν Ράιν, του οποίου τα μάτια στένεψαν.

Όμως η φωνή του γέρου ακούστηκε αγαθή. «Θα ή-θελα να μου αναφέρεις, τούτη τη στιγμή, όλα τ' άλλα πιθανά πλάσματα, καθώς και τους λόγους που σ' έκα-ναν να τα επιλέξεις. Τα έχω δει κι εγώ, βέβαια, αλλά οι σκέψεις μου δεν είναι ξεκαθαρισμένες ακόμη και μπορεί κάποια δική σου παρατήρηση να μου ξυπνήσει λίγο το μυαλό».

Ο Τόρρανς έγνεψε καταφατικά. Ήταν κι αυτό ένα θέμα συζήτησης, αν και το είχε ήδη κουβεντιάσει αυτό δεκάδες φορές με την Τζέρι και τον Γιαμαμούρα.

« Έχουμε και λέμε», άρχισε, «οι πλοκαμοκένταυροι φαίνονται καλοί υποψήφιοι. Ξέρετε ποιους εννοώ. Ζουν σε περιβάλλον με κόκκινο φωτισμό και τη μισή βαρύτητα της Γης. Ένας μουντός ήλιος και η χαμηλή θερμοκρασία πρέπει να επιτρέπουν στον πλανήτη τους να συγκρατήσει το υδρογόνο του. Άλλωστε αυ-τό αναπνέουν, υδρογόνο μαζί με αργόν. Ξέρετε τη μορφή τους: σώμα σαν του ρινόκερου με κορμό ανα-σηκωμένο, κεφάλι θωρακισμένο με κοκάλινες πλάκες και πλοκαμοειδή δάχτυλα. Όπως και τα γοριλοειδή, έχουν αρκετό μέγεθος για να πιλοτάρουν άνετα το σκάφος».

Πήρε μια ανάσα και συνέχισε.

«Όλα τ' άλλα αναπνέουν οξυγόνο. Εκείνα που βα-φτίσαμε γουρουνοκάμπιες —τα στενόμακρα πολύπο-δα με το μπλε και ασημί σώμα, τα περίεργα χέρια και τα ιδιαίτερα έξυπνα πρόσωπα— προέρχονται από α-συνήθιστο κόσμο. Πρέπει να είναι μεγάλος. Έχουν βαρύτητα σχεδόν τρία G στο κλουβί τους, που δεν μπορεί να είναι για να μας ρίξουν στάχτη στα μάτια. Ύστερα από τόσο μεγάλο διάστημα, ο μηχανισμός ρύθμισης των οργανικών ρευστών τους θα πάθαινε

ζημιά αν ήταν συνηθισμένα σε χαμηλότερη βαρύτητα.
Παρ' όλα αυτά, αναπνέουν οξυγόνο και άζωτο αντί για
υδρογόνο σε δωδεκαπλάσια πίεση από τη δική μας.
Η θερμοκρασία είναι μάλλον υψηλή, πενήντα βαθμοί.
Φαντάζομαι ότι ο κόσμος τους είναι μεγάλος σχεδόν
σαν το Δία, αλλά πολύ κοντά στον ήλιο τους. Αυτό θα
έκανε το υδρογόνο να εξατμιστεί στο διάστημα, αφή-
νοντας το πεδίο ανοιχτό για μια εξέλιξη τύπου Γης.
»Το ελεφαντοειδές προέρχεται από πλανήτη με
βαρύτητα τη μισή από τη δική μας. Είναι εκείνο το πε
λώριο μοναχικό πλάσμα με την προβοσκίδα που τε
λειώνει σε δάχτυλα. Ζει σε ατμόσφαιρα πολύ αραι
για μας, γεγονός που δείχνει ότι και η δική του βαρύ-
τητα στο κλουβί δεν είναι για στάχτη στα μάτια μας».
Ο Τόρρανς ρούφηξε μια γερή γουλιά από το ποτό
του. «Όλα τα υπόλοιπα ζουν κάτω από σχεδόν γήινες
συνθήκες», συνέχισε. «Για το λόγο αυτό θα ήθελα να
τα έβλεπα σαν πιο πιθανά. Αλλά στην πραγματικότη
τα, εκτός από τα γοριλοειδή, μου φαίνονται πολύ απ
θανα. Τα κρανόζωα...»

«Τι 'ναι πάλι αυτά;» ρώτησε ο Βαν Ράιν.

«Α, θα τα θυμάσαι», παρενέβη η Τζέρι. «Εκείνα τ
οχτώ ή εννιά πλάσματα που μοιάζουν σαν καμπούρε
χελώνες, όχι πολύ μεγαλύτερα από το κεφάλι σο
Περπατάνε με κοντά πόδια οπλισμένα με γαμψόνυχ
κουνώντας κάτι μικρά πλοκάμια που τελειώνουν σ
μια τούφα νημάτια. Ρουφάνε την τροφή τους με αυτ
κάποιο είδος σούπας που αδειάζουν οι μηχανές σε μ
ταγίστρα. Δε διαθέτουν αποτελεσματικά χέρια και τ
πλοκάμια τους ελάχιστα μπορούν να κάνουν. Τα πρ
σέξαμε πάντως, γιατί φαίνεται να διαθέτουν καλύτε
ρα μάτια από τα συνηθισμένα παράσιτα».

«Τα παράσιτα δεν αναπτύσσουν νοημοσύνη», πα
ρατήρησε ο Βαν Ράιν. «Διαθέτουν πολύ καλύτερο

τρόπους για να βγάλουν το ψωμί τους. Καλύτερα να σιγουρευτούμε αν τα κρανόζωα είναι στ' αλήθεια παράσιτα —στο δικό τους περιβάλλον— και δεν έχουν κρυμμένα χέρια κάτω από το καβούκι τους πριν τα διαγράψουμε εντελώς. Τι άλλο;»

«Οι τιγροπίθηκοι», είπε ο Τόρρανς. «Εκείνα τα ραβδωτά σαρκοβόρα που μοιάζουν με αρκούδες. Περνούν τον περισσότερο χρόνο τους στα τέσσερα, αλλά πότε πότε στέκονται και περπατούν με τα πίσω πόδια. Εξάλλου, διαθέτουν και χέρια. Αδέξια, δίχως αντίχειρες, και με νύχια που μαζεύονται σαν της γάτας, αλλά τα διαθέτουν και στα τέσσερα μέλη τους. Είναι άραγε τέσσερα χέρια δίχως αντίχειρες το ίδιο καλά όσο δύο με αντίχειρες; Δεν ξέρω. Είμαι πολύ κουρασμένος για να σκεφτώ».

«Και αυτά είν' όλα, ε;» Ο Βαν Ράιν σήκωσε το μπουκάλι ανάποδα στα χείλη του. Ύστερα από ένα ατέλειωτο γουργουρητό το άφησε κάτω, ρεύτηκε και ξεφύσηξε καπνό από τη μεγαλόπρεπη μύτη του. «Ποια θα δοκιμάσουμε μετά αν απορρίψουμε τα γοριλοειδή;»

«Μάλλον τις γουρουνοκάμπιες, παρά την ατμοσφαιρική τους πίεση», απάντησε η Τζέρι. «Ύστερα....μμμ... θα 'λεγα τους πλοκαμοκένταυρους. Στη συνέχεια μάλλον...»

«Πλοκαμοκένταυρους και πράσινα άλογα!» Η γροθιά του Βαν Ράιν βρόντησε στο τραπέζι. Το μπουκάλι και τα ποτήρια χοροπήδησαν. «Πόσος χρόνος χρειάζεται να πιάσουμε και να τσεκάρουμε τον καθένα τους; Ώρες, νιε; Και στα ενδιάμεσα, πόσες ώρες για να ρυθμιστούν τα όργανα και να διορθωθεί ο λόξυγγας που τα πιάνει όταν αλλάζει η ατμόσφαιρα; Χώρια που ο Γιαμαμούρα θα ρέψει στα πόδια του αν δεν κοιμηθεί και λίγο. Και ποιον άλλο έχουμε για τη δουλειά;

Στο μεταξύ, τα εκτρώματα οι Άντερκοπ ζυγώνουν ολοένα και πιο κοντά. Δεν έχουμε καιρό γι' αυτή τη μέθοδο! Αν τα γοριλοειδή απορριφτούν τελικά, τότε μονάχα η λογική θα μας βοηθήσει. Πρέπει να συμπεράνουμε από τα στοιχεία που διαθέτουμε ποιοι είναι οι Χιξ».

«Να μη σας καθυστερώ». Ο Τόρρανς άδειασε το ποτήρι του. «Εγώ θα πάω για κανέναν υπνάκο».

Ο Βαν Ραιν έγινε μελιτζανής. «Ωραία!» φούσκωσε και ξεφούσκωσε. «Γίνε σαν τους άλλους. Τεμπελιά, παιχνίδι, χορός και τραγούδι. Διασκεδάστε όσο κρατά η μέρα. Έχετε, βλέπεις, το φουκαρά το γερο-Νίκολας Βαν Ράιν να του φορτώσετε τη δουλειά και τα βάσανα. Ω, καλέ μου Άγιε Ντισμάς, δεν μπορείς να πείσεις τουλάχιστον άλλον ένα σε τούτο το σύμπαν να κάνει και κάτι χρήσιμο;»

... Τον Τόρρανς τον ξύπνησε ο Γιαμαμούρα. Τα γοριλοειδή δεν ήταν οι Χιξ. Είχαν αχρωματοψία, και ήταν αδύνατο να εστιάσουν τα μάτια τους στα όργανα του σκάφους. Επιπρόσθετα, ο εγκέφαλός τους ήταν μικρός και ήταν σχεδόν ολόκληρος αφιερωμένος στις καθαρά ζωικές λειτουργίες. Υπολόγιζε ότι είχαν περίπου τη νοημοσύνη σκύλου.

Ο καπετάνιος στεκόταν στη γέφυρα του γιωτ, γιατί του ήταν γνώριμος χώρος, και προσπαθούσε να συνηθίσει στην ιδέα του θανάτου.

Ποτέ το διάστημα δεν του φαινόταν τόσο όμορφο όσο τώρα. Δεν ήταν πολύ εξοικειωμένος με τους τοπικούς αστερισμούς, αλλά το έμπειρο μάτι του αναγνώρισε τον Περσέα, τον Ηνίοχο και τον Ταύρο, όχι ιδιαίτερα αλλαγμένους μια και βρίσκονταν προς την κατεύθυνση της Γης. (Και του Ρομανουτζάν, όπου οι χρυσαφένιοι πύργοι ορθώνονταν πάνω από το πούσι

για να δεχτούν το πρώτο φως της αυγής που άστραφτε εκτυφλωτικό στο όρος Γκάντι.) Μπορούσε να διακρίνει και λίγα ξεχωριστά άστρα, τον ρουμπινένιο Μπετελγέζη και την κεχριμπαρένια Σπίκα, τα άστρα των πιλότων που τον καθοδηγούσαν σε όλη του την επαγγελματική ζωή. Κατά τ' άλλα ο ουρανός ήταν πλημμυρισμένος από μικροσκοπικές παγερές φωτιές σε μαύρο φόντο, αιώνιο κι ατέλειωτο. Ο γαλαξίας τον έζωνε με το δροσερό ασήμι του, κι ένα νεφέλωμα λαμπύριζε αχνοπράσινο, μαρτυρία ενός άλλου γαλαξία που στροβιλιζόταν στα μυστηριακά όρια της ορατότητας. Δε σκεφτόταν τόσο για τους πλανήτες που είχε πατήσει, ούτε καν τον δικό του, όσο για τούτη την περιπλάνηση που σύντομα θα τέλειωνε. Γιατί το τέλος ήταν σίγουρο, σ' ένα ολοκαύτωμα πολύ αστραπιαίο για να προλάβει να το νιώσει. Καλύτερα να πέθαινε έτσι ανώδυνα όταν θα έφταναν οι Άντερκοπ, παρά οδυνηρά στα μπουντρούμια τους.

Έσβησε το τσιγάρο του. Στην επιστροφή του, το χέρι του χάιδεψε τρυφερά τα χειριστήρια. Ήξερε τον κάθε διακόπτη και μοχλό το ίδιο καλά όσο ήξερε και τα δάχτυλά του. Τούτο το σκάφος ήταν δικό του· κατά κάποιο τρόπο ο ίδιος του ο εαυτός. Δεν ήταν σαν το άλλο που το παράλογο ταμπλό ελέγχου του απαιτούσε ένα γίγαντα κι ένα νάνο, του οποίου ο διακόπτης άμεσης ανάγκης έπεφτε με το παραμικρό άγγιγμα αν δεν ήταν ασφαλισμένος...

Ανάλαφρες πατημασιές τον έκαναν να γυρίσει απότομα. Κατά παράλογο τρόπο, τόση ήταν η υπερέντασή του, που η καρδιά του χοροπήδησε μέσα του. Όταν είδε πως ήταν η Τζέρι, το κορμί του χαλάρωσε αλλά οι χτύποι της καρδιάς του κράτησαν τον ίδιο ρυθμό.

Η κοπέλα προχωρούσε αργά. Το φως της οροφής

λαμπύριζε στα ξανθά μαλλιά και στα γαλανά μάτια της. Αλλά απόφευγε το βλέμμα της, και τα χείλη της έτρεμαν ελαφρά.

«Τι σε φέρνει εδώ;» τη ρώτησε. Η φωνή του ήταν ακόμη πιο απαλή απ' όσο σκόπευε.

«Ω... το ίδιο που έφερε και σένα». Η Τζέρι κοίταξε στην οθόνη. Από τότε που είχαν αιχμαλωτίσει το ξένο σκάφος, ή που εκείνο τους είχε αιχμαλωτίσει, ένα κόκκινο άστρο στ' αριστερά τους μεγάλωνε σταθερά. Τώρα άστραφτε απειλητικά καθώς περνούσαν ένα χρόνο φωτός μακριά. Η Τζέρι έκανε ένα μορφασμό και του γύρισε την πλάτη της. «Ο Γιαμαμούρα ξαναρυθμίζει τις συσκευές των τεστ», είπε με αχνή φωνή. «Κανένας άλλος δεν ξέρει αρκετά για να τον βοηθήσει, αλλά τρέμει τόσο από την εξάντληση που ουσιαστικά δεν μπορεί να δουλέψει ούτε αυτός. Ο γερο-Νικ κάθεται στη σουίτα του, καπνίζοντας και πίνοντας. Έχει τελειώσει ήδη ένα μπουκάλι κι έβαλε μπροστά το δεύτερο. Δεν μπορούσα ν' ανασάνω εκεί μέσα από την κάπνα. Και δεν ανοίγει το στόμα του να πει λέξη. Μονάχα στον εαυτό του μουρμουρίζει, στα μαλαισιανά ή κάτι τέτοιο. Δεν τον άντεχα άλλο».

«Δε μένει παρά να περιμένουμε», είπε ο Τόρρανς. «Κάναμε ό,τι μπορούσαμε, ώς την ώρα που θα τσεκάρουμε μια γουρουνοκάμπια. Πρέπει να το κάνουμε με διαστημική εξάρτυση στο κλουβί τους, κι ας ελπίσουμε ότι δε θα μας ριχτούν».

Οι ώμοι της έπεσαν. «Γιατί να μπείτε στον κόπο; Ξέρω πώς έχει η κατάσταση το ίδιο καλά όσο κι εσύ. Ακόμη κι αν οι γουρουνοκάμπιες είναι οι Χιξ, με τον τρόπο που δουλεύει το πράγμα θα χρειαστούμε δυο μέρες να το αποδείξουμε. Αμφιβάλλω αν μας μένει τόσος χρόνος. Αν ξεκινούσαμε για τη Βαλχάλλα μετά από δυο μέρες, θα μας εντόπιζαν σίγουρα και θα μας προ-

λάβαιναν πριν φτάσουμε εκεί. Βέβαια, αν οι γουρουνοκάμπιες είναι μονάχα ζώα, ποτέ δε θα προλάβουμε να ελέγξουμε μια τρίτη ράτσα. Οπότε γιατί ασχολούμαστε;»

«Δεν έχουμε και τι άλλο να κάνουμε», απάντησε ο Τόρρανς.

«Ασφαλώς και έχουμε. Όχι αυτές οι δυσάρεστες, άσκοπες κακομοιριές, σαν να 'μαστε ποντίκια στη φάκα. Γιατί δεν αποδεχόμαστε ότι θα πεθάνουμε, και να εκμεταλλευτούμε τό χρόνο που μας μένει... για να ξαναγίνουμε άνθρωποι;»

Σαστισμένος, τράβηξε το βλέμμα του από τον ουρανό στο πρόσωπό της. «Τι θες να πεις;»

Οι βλεφαρίδες της χαμήλωσαν. «Υποθέτω ότι αυτό εξαρτάται από το τι προτιμά ο καθένας μας. Εσύ ίσως θέλεις, ας πούμε, να βάλεις σε τάξη τις σκέψεις σου ή κάτι τέτοιο».

«Κι εσύ;» τη ρώτησε, νιώθοντας την καρδιά του να πεταρίζει.

«Δεν είμαι διανοούμενη». Του χαμογέλασε μελαγχολικά. «Φοβάμαι ότι είμαι πολύ ρηχό άτομο. Θα ήθελα ν' απολαύσω τη ζωή όσο την έχω». Μισογύρισε το πρόσωπό της. «Αλλά δεν μπορώ να βρω κανέναν για να την απολαύσουμε παρέα».

Ο Τόρρανς, ή τα χέρια του από μόνα τους, άδραξαν τους γυμνούς της ώμους και τη γύρισαν προς το μέρος του. Η αίσθησή της ήταν μεταξένια στις παλάμες του. «Είσαι σίγουρη ότι δε βρίσκεται κανένας;» τη ρώτησε βραχνά. Η Τζέρι έκλεισε τα μάτια της και στάθηκε με το πρόσωπο ανασηκωμένο και τα χείλη μισάνοιχτα.

Πριν καλά καλά περάσει ένα λεπτό, ο Νίκολας Βαν Ράιν φάνηκε στο κατώφλι.

Κοκάλωσε για μια στιγμή, με την πίπα στο χέρι και

το όπλο του στη ζώνη, πριν πετάξει με καταστροφικά αποτελέσματα το πήλινο τσιμπούκι του στο τραπέζι. «Ωστ' έτσι!» βρυχήθηκε.

«Ωχ!» έσκουξε η Τζέρι, κι αποτραβήχτηκε από την αγκαλιά του κυβερνήτη.

Ένα κύμα οργής πλημμύρισε τον Τόρρανς. Έσφιξε τις γροθιές του και κινήθηκε απειλητικά εναντίον του Βαν Ράιν.

«Ωστ' έτσι!» επανέλαβε ο έμπορος. Οι τοίχοι φάνηκαν να τρέμουν από τη φωνή του. «Μα τους σκοροφαγωμένους δαίμονες, σ' ωραία στιγμή έφτασα. Που να πιαστεί η ουρά του Σατανά στη φάκα! Εγώ κάθομαι με τις ώρες και κουράζω το μυαλουδάκι μου για χάρη εσάς των αχαΐρευτων, ενώ εσύ, νόθε γιε φιδιού με πυτιρίδα και περονόσπορο, γλυκοσαλιαρίζεις με τη γραμματέα μου, που την πληρώνω με τα κερδισμένα με τόσο μόχθο λεφτουδάκια μου! Τσούχτρες και μέδουσες! Πέσε στα γόνατα και ζήτα μου συγγνώμη, αλλιώς θα σε λιανίσω και θα σε πουλήσω για κονσέρβες των σκυλιών!»

Ο Τόρρανς σταμάτησε λίγους πόντους από τον Βαν Ράιν. Ήταν κάπως ψηλότερος από τον έμπορο αν και λιγότερο ογκώδης, και τουλάχιστον τριάντα χρόνια νεότερος. «Ξεκουμπίσου από δω», του είπε με πνιχτή φωνή.

Ο Βαν Ράιν έγινε μελιτζανής και γρύλισε κάτι ακαθόριστο.

«Ξεκουμπίσου από δω», επανέλαβε ο Τόρρανς. «Εξακολουθώ να είμαι ο κυβερνήτης τούτου του σκάφους. Θα κάνω ό,τι μου γουστάρει και δε θ' ανεχτώ παρατηρήσεις από ένα φωνακλάδικο παράσιτο. Πάρε δρόμο από τη γέφυρα, αν δε θες να σε πετάξω σπ[illegible]κωτό».

Το χρώμα χάθηκε από τα μάγουλα του Βαν Ράιν.

Στάθηκε σαν μαρμαρωμένος για κάμποσα δευτερόλεπτα. «Για δες φίλε μου», ψιθύρισε τελικά. «Μα τους αναιμικούς βρικόλακες! Βρήκε το κουράγιο να μου σηκώσει κεφάλι!»

Η αριστερή γροθιά του σηκώθηκε και κατέβηκε σβουριχτά. Ο Τόρρανς την απέκρουσε, αν και η φόρα της λίγο έλειψε να τον σηκώσει στον αέρα. Η αριστερή δική του προσγειώθηκε στο στομάχι του Βαν Ράιν, βούλιαξε λίγο στο λίπος, συνάντησε μυώνες κι έκανε γκελ πίσω μελανιασμένη. Ύστερα ήταν η σειρά της δεξιάς γροθιάς του Βαν Ράιν. Το σύμπαν εξερράγη γύρω από τον Τόρρανς. Τα πόδια του έχασαν την επαφή τους με το πάτωμα, τινάχτηκε πίσω, σωριάστηκε ανάσκελα στο πάτωμα και δεν εννοούσε να σηκωθεί από κει.

Όταν άρχισε να συνέρχεται, βρήκε τον Βαν Ράιν να του κρατά το κεφάλι και να του δίνει το μπράντυ που είχε φέρει η δακρυσμένη Τζέρι. «Έλα αγόρι μου. Πιες μια γουλίτσα. Έτσι μπράβο. Έχασες μονάχα ένα δόντι αλλά θα σ' το φτιάξουμε στη Φρέγια. Μπορείς ακόμη και να το χρεώσεις στα γενικά έξοδα. Έλα, ευχαριστήθηκες τώρα, νιε; Τώρα εσύ κοπελιά, Τζάρι, Τζέλι ή όπως σε λένε τελοσπάντων, δώσε μου εκείνο το διεγερτικό χάπι. Ώρα να πάει κάτω στο λαιμάκι. Μπράβο! Σήκω τώρα στα ποδαράκια σου. Δεν πρέπει να χάσεις το γλέντι».

Με το ένα χέρι ο Βαν Ράιν έστησε τον Τόρρανς στα πόδια του. Ο κυβερνήτης έμεινε για λίγο στηριγμένος στον έμπορο, μέχρι που άρχισε να επιδρά το χάπι διώχνοντας πόνους και ζαλάδες. Ύστερα, κάπως βραχνά γιατί ήταν πρησμένα τα χείλη του, ρώτησε. «Τι τρέχει; Τι θες να πεις;»

«Μα τι άλλο; Ξέρω ποιοι είναι οι Χιξ. Ερχόμουνα να σε πάρω να πάμε να τους βγάλουμε από το κλουβί

τους». Ο Βαν Ράιν σκούντησε τον Τόρρανς μ' έναν αν
τίχειρα σαν φτυάρι και του ψιθύρισε σιγανά, σχεδό
πιο σιγά κι από τυφώνα. «Μην το πεις σε κανέναν, για
τί μετά θα μου ζητάνε όλοι καβγά, αλλά πολύ κάνω
κέφι το κουράγιο σου. Όταν γυρίσουμε στην πατρίδ
νομίζω θα σε μεταθέσω από τούτο το γιωτ για να σ
αναθέσω τη διοίκηση εμπορικής μοίρας. Πώς σου φ
νεται, χα; Όμως άντε τώρα, έχουμε ακόμη πολλή δο
λειά μπροστά μας».

Ο Τόρρανς τον ακολούθησε σαν μεθυσμένος. Άφ
σαν πίσω τους το μικρό γιωτ, πέρασαν το συνδετικ
σωλήνα και βγήκαν στο ξένο σκάφος. Προχώρησα
στο διάδρομο και κατηφόρισαν τη ράμπα φτάνοντ
τελικά στο αμπάρι με τα ζώα. Ο Βαν Ράιν έγνεψ
στους φρουρούς που είχε τοποθετήσει για το ενδεχ
μενο να κάνουν οι Χιξ καμιά κίνηση απελπισίας.
φρουροί τράβηξαν τα όπλα τους και τον ακολούθ
σαν, με τα κουρασμένα κορμιά τους να ζωντανεύο
απότομα μόλις έφτασαν μπροστά σε μια αεροστε
πόρτα.

«Μη μου πεις!» τραύλισε ο Τόρρανς. «Μα... εγώ
στευα...»

«Πίστευες αυτό που έλπιζαν να πιστέψεις», απ
τησε ο Βαν Ράιν αυτάρεσκα. «Το σχέδιό τους ήταν
λό. Μπορεί να έπιανε, άσχετα από τους Άντερκοπ
δεν είχαν να κάνουν με τον Νίκολας Βαν Ράιν. Αυ
τους έφαγε. Τώρα θα μπούμε να τους βγάλουμε
στράφοντας τα όπλα μας, αν και ελπίζω να μη χρε
στεί να κάνουμε χρήση τους. Δεν το φαντάζομαι, ότ
τους εξηγήσουμε με ζωγραφιές ότι τους πήραμε χ
πάρι. Μετά πρέπει να μας πετάξουν ώς τη Βαλχάλ
που θα τους τη δείξουμε μ' εκείνους τους ωραίους
στρικούς χάρτες που ο καπετάν Τόρρανς φρόντ
ήδη να έχει έτοιμους. Στην αρχή θα συνεργαστούν

νάχα με απειλές, σαν αιχμάλωτοι. Αλλά στη διαδρομή θα χρησιμοποιήσουμε τις καθιερωμένες μεθόδους της θρεπτικής επικοινωνίας... όχι, που να με φάνε οι κρατήσεις και οι φόροι, της θετικής επικοινωνίας ήθελα να πω. Εν πάση περιπτώση, θα τους δώσουμε να καταλάβουν ότι δεν είναι όλοι οι άνθρωποι Άντερκοπ και ότι θέλουμε να γίνουμε φίλοι και να τους πουλήσουμε ωραία πράγματα. Εντάξει; Ξεκινάμε!»

Μπήκε από την πόρτα, μάζεψε από κάτω ένα κρανόζωο και, αγνοώντας τις διαμαρτυρίες του, το έβγαλε θριαμβευτικά από το κλουβί του.

Ο Τόρρανς δεν είχε καιρό για τίποτε άλλο στο δρόμο της επιστροφής εκτός για δουλειά. Πρώτα έπρεπε να σφραγιστεί η τρύπα που είχαν κάνει στο ξένο σκάφος, ενώ εφόδια και προμήθειες μεταφέρονταν εκεί από το *Ήβη Γ.Μ.* Ύστερα έπρεπε ν' αποκολλήσουν το γιωτ και να το θέσουν σε κίνηση με τη δική του υπερώθηση· στις λίγες ώρες που θα ζούσε ακόμη ο μετατροπέας, μπορεί να παρέσυρε πίσω του τους Άντερκοπ. Ύστερα ξεκίνησαν για τη Βαλχάλλα και, αν και οι Χιξ έθεσαν πορεία σύμφωνα με τις οδηγίες, χρειάζονταν συνεχή παρακολούθηση μήπως και καταφύγουν σε καμιά πράξη απελπισίας. Το κάθε ελεύθερο λεπτό έπρεπε ν' αφιερωθεί στο επείγον καθήκον να βρεθεί μια απλή κοινή γλώσσα μαζί τους. Εξάλλου ο Τόρρανς είχε να επιβλέπει το πλήρωμα, να καλμάρει τους φόβους του και να είναι διαρκώς σ' επιφυλακή για τυχόν εχθρικά σκάφη. Αν εντόπιζαν κανένα, θα σταματούσαν την υπερώθηση με την ελπίδα ότι θα περνούσαν απαρατήρητοι. Δεν είχαν καμιά τέτοια συνάντηση, αλλά η υπερένταση ήταν εξαντλητική.

Πότε πότε του έμενε και λίγος χρόνος για ύπνο. Έτσι δεν του δόθηκε καμιά ευκαιρία να μιλήσει για πολύ με τον Βαν Ράιν. Υπέθεσε ότι ο έμπορος είχε α-

πλώς κάποια τυχερή έμπνευση, και δεν προβληματι
στηκε περισσότερο.

Κι έφτασε η στιγμή που η Βαλχάλλα έγινε ένας μι
κροσκοπικός κίτρινος δίσκος, ξεπερνώντας σε λαμ
πρότητα κάθε άλλο άστρο. Εκεί τους πλησίασε ένα πε
ριπολικό της Ένωσης. Ύστερα από τις σχετικές εξη
γήσεις, το περιπολικό τους συνόδεψε ενώ πλησίαζα
με υποφωτική ταχύτητα προς τη Φρέγια.

Ο κυβερνήτης του περιπολικού τους έδωσε να κα
ταλάβουν ότι θα ήθελε να επισκεφθεί το σκάφος του
Ο Τόρρανς του έκοψε τον αέρα. «Όταν μπούμε σε τρ
χιά, κυβερνήτα Αγκίλικ, ευχαρίστως να σας δεχτο
με. Αλλά τούτη τη στιγμή, η μάνα χάνει το παιδί κ
το παιδί τη μάνα εδώ μέσα. Φαντάζομαι να με καταλ
βαίνετε».

Έκλεισε το εξωγήινο τέλεκομ που τώρα πια είχ
μάθει να χειρίζεται. «Καλύτερα να κατέβω να σουλο
πωθώ λίγο», είπε. «Έχω να κάνω μπάνιο από τη στι
μήξ που εγκαταλείψαμε το γιωτ. Ανάλαβε εσύ, Ελε
θερε Πολίτη Λαφάργκ». Δίστασε για μια στιγμ
«Και... α... κι εσύ μαζί του Ελεύθερε Πολίτη Τζο
Μπαρκλάχ».

Ο Τζουκ γρύλισε κάτι. Το γοριλοειδές ήταν πο
απασχολημένο για να μιλήσει, καθισμένο εκεί που
νονικά έπρεπε να είναι η θέση του πιλότου. Τα μεγά
χέρια του πίεζαν τις πλακέτες ελέγχου καθώς έβ
το σκάφος σε υπερβολική τροχιά. Ο Μπαρκλάχ,
κρανόζωο που ήταν κουρνιασμένο στους ώμους το
δεν είχε δικές του φωνητικές χορδές· έτσι του έγνε
απλά μ' ένα πλοκάμι του πριν το χώσει στην προσ
τευτική οπή ενός λεπτού κλειδιού ρύθμισης. Το άλ
πλοκάμι παρέμεινε χωμένο στο πλάι του λαιμού τ
γοριλοειδούς, ρουφώντας θρεπτικές ουσίες από
αίμα του, λαμβάνοντας αισθητικά ερεθίσματα

στέλνοντας εντολές στα κινητικά νεύρα με την πείρα ενός βετεράνου διαστημικού πιλότου.

Στην αρχή ο συνδυασμός είχε φανεί πολύ βρικολακίσιος στον Τόρρανς. Αλλά, αν και μπορεί κάποτε οι πρόγονοι του κρανόζωου να ήταν παράσιτα των προγόνων του γοριλοειδούς, αυτό δεν ίσχυε πια. Τα δυο τους αποτελούσαν έναν συμβιωτικο οργανισμο. Τα κρανόζωα πρόσφεραν τ' αποτελεσματικά μάτια και τη νοημοσύνη, και τα γοριλοειδή τη δύναμη και τα χέρια. Κανένα είδος δεν άξιζε δίχως το άλλο· και τα δυο μαζί αποτελούσαν κάτι το ιδιαίτερο.

Από τη στιγμή που ο Τόρρανς συνήθισε στη θέα του κρανόζωου που σκαρφάλωνε με τα νύχια του στο κορμί του γοριλοειδούς, δεν τον ξένιζε περισσότερο από τις παλιές φωτογραφίες των ανθρώπων καβάλα σε άλογα. Και από τη στιγμή που τα κρανόζωα συνήθισαν στην ιδέα ότι δεν ήταν όλοι οι άνθρωποι εχθροί, άρχισαν να τους δείχνουν σαφή συμπάθεια.

Σίγουρα θα σκέφτονται τι όμορφα ζώα μπορούμε να τους πουλήσουμε για τη συλλογή τους, υπέθεσε ο Τόρρανς. Χτύπησε φιλικά το καβούκι του Μπαρκλάχ, χάιδεψε τη γούνα του Λαφάργκ και βγήκε από τη γέφυρα.

Ένα πλύσιμο με βρεγμένο σφουγγάρι και μερικά φρέσκα ρούχα έδιωξαν λίγο την κούρασή του. Σκέφτηκε ότι καλύτερα να ενημέρωνε τον Βαν Ράιν, και χτύπησε στην καμπίνα που χρησιμοποιούσε ο έμπορος. Δεν υπήρχε φύλλο, και μονάχα μια κουρτίνα σκέπαζε το άνοιγμα της πόρτας.

«Πέρασε», βρυχήθηκε η μπάσα φωνή από μέσα. Ο Τόρρανς μπήκε σ' ένα θαλαμίσκο πνιγμένο στον καπνό. Ο Βαν Ράιν καθόταν σε μια άδεια κάσα από μπράντυ. Στο ένα χέρι του κρατούσε πούρο ενώ με το άλλο έσφιγγε την Τζέρι που ήταν κουρνιασμένη στα

γόνατά του.

«Έλα, κάθισε, σαν στο σπίτι σου», γκάριξε εγκάρ
δια. «Κάπου θα βρεις ένα μπουκάλι ανάμεσα σ' εκείν
τ' άπλυτα στη γωνιά.

«Πέρασα να σας πω ότι θα έχουμε επισκέψεις απ
τον κυβερνήτη του περιπολικού που μας συνοδεύει
ταν μπούμε σε τροχιά γύρω από τη Φρέγια, δηλαδ
σύντομα. Το επαγγελματικό πρωτόκολλο, ξέρετε.
νυπομονεί βέβαια να γνωρίσει τους Χιξ... του
Τογκρού-Κον-Τανάχ, ήθελα να πω».

«Εντάξει. Κάν' του το κέφι, αγόρι μου. Μονάχα ν
φέρει τη δική του μπουκάλα και να μη μας κάνει αρμ
νική βίζιτα. Θέλω να πατήσω σε στέρεη γη· σιχάθηκ
το διάστημα. Νομίζω ότι θ' αρχίσω να τρέχω ξυπόλ
τος στο δροσερό χορτάρι της Φρέγια και σταματημ
δε θα 'χω!»

«Ίσως θα θέλατε ν' αλλάξετε ρούχα», πέταξε σα
σπόντα ο Τόρρανς.

«Ιιιχ!» τσίριξε ξαφνικά η Τζέρι από κάποια τσιμπ
και τινάχτηκε τρεχάτη προς την καμπίνα που χρησιμ
ποιούσε σαν δική της πότε πότε. Ο Βαν Ράιν έγειρ
πίσω στον τοίχο, τακτοποίησε το σαρόνγκ του κ
σταύρωσε τα μαλλιαρά κανιά του, λέγοντας, «Αν α
τός ο καπετάνιος έρχεται για να γνωρίσει τους Χ
με γεια του με χαρά του. Εγώ θα μείνω βολικά όπ
είμαι. Και δεν πρόκειται να τον ψυχαγωγήσω εξηγ
τας του πώς μυρίστηκα ποιοι ήταν. Αυτό το φυλάω
να το πουλήσω κατ' αποκλειστικότητα σε όποιο πρ
κτορείο ειδήσεων με πληρώσει καλύτερα. Κα
λαβες;»

Τα μάτια του άστραψαν με ανησυχητική πονηρ
Ο Τόρρανς ξεροκατάπιε. «Μάλιστα, κύριε Βαν Ρά

«Ωραία. Κάθισε τώρα, αγόρι μου. Βοήθησέ με
στρώσω την ιστορία που θα τους πω. Δεν είμαι μορ

μένος· ήμουν ένας φτωχός δουλευταράς γεράκος από τα δώδεκά μου χρόνια, έτσι χρειάζομαι κάποια βοήθεια να κάνω τα λόγια μου να πιάνουν πουλιά στον αέρα όπως και το μυαλό μου».

«Το μυαλό;» ψέλλισε ο Τόρρανς σαστισμένα. Τράβηξε μια γουλιά από το μπουκάλι κυρίως γιατί ο καπνός εκεί μέσα έκανε τα μάτια του να τσούζουν. «Νόμιζα ότι μαντέψατε απλώς...»

«Τι έκανε λέει; Τόσο λίγο με ξέρεις; Όχι, όχι που να πάρει ο δαίμονας! Ο Νίκολας Βαν Ράιν δε μαντεύει ποτέ. *Ήξερα*». Άπλωσε το χέρι του για το μπουκάλι, κατέβασε μια γερή γουλιά και πρόσθεσε μεγαλόψυχα. «Δηλαδή το κατάλαβα αφού ο Γιαμαμούρα ανακάλυψε ότι δεν μπορούσαν τα γοριλοειδή να είναι εκείνοι που γυρεύαμε. Ύστερα κάθισα κάτω, έβαλα να δουλέψει το κοφτερό μυαλό μου και βρήκα την αλήθεια».

Κοντοστάθηκε λίγο και συνέχισε.

«Βλέπεις, ήταν με την απλή μέθοδο της εις άτοπον απαγωγής. Το ελεφαντοειδές αποκλείστηκε από την αρχή. Ήταν ένα και μόνο. Ίσως, σε ώρα ανάγκης, να μπορούσε ένα άτομο να κυβερνήσει το σκάφος... αλλά όχι και να το προσεδαφίσει, να μαζέψει άγρια ζώα, να τα φροντίσει, κι όλα τα σχετικά. Εξάλλου, αν κάτι δεν πήγαινε καλά, χαιρέτα μου τον πλάτανο».

Ο Τόρρανς έγνεψε καταφατικά. «Το σκέφτηκα κι εγώ από την οπτική γωνία ενός αστροναύτη», παραδέχτηκε. «Μάλλον απέκλεια το ελεφαντοειδές για τους ίδιους λόγους. Ομολογώ όμως ότι δεν μου πέρασε απ' το μυαλό πως η περισυλλογή των ζώων έκανε εντελώς αδύνατη την πιθανότητα να υπάρχει μονάχα ένας για πλήρωμα».

«Έτσι κι αλλιώς ήταν πολύ μεγάλο πλάσμα για τη δουλειά», απάντησε ο Βαν Ράιν. «Όσο για τους τιγρο-

πίθηκους, όπως κι εσύ, ποτέ δε με απασχόλησαν στ σοβαρά. Μπορεί οι πρόγονοί τους να ήταν πιο μικρ σωμοι και δίποδοι, αλλά η ράτσα τους επιστρέφει πάλ στα τετράποδα. Τα ζώα δεν ειδικεύονται στα πάντ Δεν μπορούν να έχουν μυαλό, μέγεθος, δόντια σαρκ βόρου και νύχια γάτας. όλα μαζί».

Αναστέναξε και κοίταξε τον Τόρρανς.

«Οι γουρουνοκάμπιες φαίνονταν εντάξει μέχρι πο θυμήθηκα εκείνη τη φορά πού άνοιξες τυχαία το δι κόπτη επιτάχυνσης. Εκτός κι αν ήταν ασφαλισμένο πράγμα που θα συνέβαινε σε ειδικές περιπτώσεις, διακόπτης έπεφτε πολύ εύκολα. Τόσο εύκολα που τ ίδιο του το βάρος θα τον έριχνε σε βαρύτητα τριπλ σια της Γης. Ή τουλάχιστον πάντοτε θα υπήρχε κίνδ νος για κάτι τέτοιο. Εξάλλου, εκείνο το ράφι που τρ καρες και βούλιαξες, δεν ήταν φτιαγμένο για πλαν τες υψηλής βαρύτητας».

Ρούφηξε δυνατά το πούρο του ώσπου έφτασε τ καύτρα του σε θερμότητα οξυγονοκόλλησης. «Π λες, μετά σκέφτηκα τους πλοκαμοκένταυρους», συν χισε. «Θα την είχαμε άσχημα αν ελόγου τους ήταν Χιξ, γιατί το οξυγόνο μας και το υδρογόνο τους φτ χνουν εκρηκτικό μείγμα. Ξεσκάλισα σε βάθος τις απ φορές για το σκάφος, ελπίζοντας να βρω κάτι που θ τους απέκλειε από υποψήφιους. Και, μα το δαίμον το βρήκα. Για το λόγο αυτό θα προσφέρω κάτι στο κόνισμα του Άγιου Ντισμάς, όχι πολύ ακριβό. Βλ πεις, οι Χιξ είχαν την καλοσύνη να χρησιμοποιούν νορθωτές οξειδίου του χαλκού εκτεθειμένους στον έρα. Το οξείδιο του χαλκού με το υδρογόνο, σε δ και πολύ υψηλές θερμοκρασίες όπως κανονικά θ' αν πτύσσονταν σύντομα από το δυνατό ρεύμα, θα είχ σαν αποτέλεσμα νερό και καθαρό χαλκό. Και τότ πουφ, τέρμα οι ανορθωτές. Συμπέρασμα: το σκάφ

δεν ήταν φτιαγμένο για πλήρωμα που αναπνέει υδρογόνο». Ο Βαν Ράιν έκανε μια γκριμάτσα. «Σπούδασες τόσο υψηλή επιστήμη που ξέχασες τα μαθητικά στοιχεία χημείας».

Ο Τόρρανς χτύπησε τα δάχτυλά του και βλαστήμησε την αβλεψία του.

«Αποκλείοντας τους άλλους υποψήφιους, μας έμεναν τα κρανόζωα», συνέχισε ο Βαν Ράιν. «Μόνο που αποκλειόταν να είναι αυτά οι κατασκευαστές. Δε λέω, θα μπορούσαν να χειριστούν ορισμένα εργαλεία ελέγχου, όπως εκείνο το κλειδί στην τρύπα, αλλά όχι όλα. Εξάλλου είναι τόσο μικροκαμωμένα κι αργοκίνητα. Πώς θα μπορούσαν να επιζήσουν αρκετά ώστε να εξελιχτούν και να φτιάχνουν διαστημόπλοια; Χώρια απ' αυτό, ζώα τόσο μικρά δεν έχουν χώρο για αληθινό εγκέφαλο. Και γενικά σπάνια διαθέτουν κάτι τέτοιο τα θωρακισμένα ζώα και τα παράσιτα. Κι ωστόσο, απ' όσο μπορούσαμε να κρίνουμε, τα κρανόζωα φαίνονταν να διαθέτουν καλά μάτια. Οπωσδήποτε έμοιαζαν με τ' ανθρώπινα».

Ο Βαν Ράιν μόρφασε πονηρά.

«Μετά θυμήθηκα ότι υπήρχαν δύο είδη εσοχών στις καμπίνες. Μήπως ήταν κουκέτες για δύο διαφορετικά είδη πλασμάτων; Δεν είναι και το ανθρώπινο μυαλό, αναρωτήθηκα, σαν μια χελώνα, έτσι θωρακισμένο όπως είναι στο κρανίο του; Μήπως δεν μοιάζει με παράσιτο, αφού τρέφεται με το αίμα που παίρνει από άλλα όργανα; Σίγουρα, μερικοί άνθρωποι που τους ξέρω αλλά δε θα τους κατονομάσω, όπως λόγου χάρη ο Χουάν Χάρλεμαν του Αφροδισιανού Συνεταιρισμού Καλλιεργητών Τεϊου και Καφέ, έχουν παρασιτικές χελώνες αντί για μυαλό. Πάντως όχι εγώ. Λοιπόν, είχα βρει τους φιλαράκους μας», τέλειωσε ο Βαν Ράιν αυτάρεσκα.

Με το στόμα ξερό από τα πολλά λόγια, σήκωσε στα χείλη του το μπουκάλι. Ο Τόρρανς έμεινε λίγα λεπτά ακόμη, αλλά βλέποντας ότι ο άλλος δεν έδειχνε διάθεση να συνεχίσει, σηκώθηκε να φύγει.

Η Τζέρι τον συνάντησε στην έξοδο της καμπίνας. Με σκιστό, μπλε τόπλες φόρεμα, που ήταν εφαρμοστό σαν φλούδα μπογιάς, σου έκανε μεγαλύτερη ζημιά κι από ακτινική βολή τέταρτου μεγέθους. Ο Τόρρανς μαρμάρωσε επιτόπου. Το βλέμμα της κινήθηκε αργά πάνω του σαν να μην ήθελε να τον αφήσει να φύγει.

«Παλτό από μεταλλαγμένες θαλάσσιες ενυδρίδες», ακούστηκε να μουρμουρίζει ο Βαν Ράιν σαν να ονειροπολούσε. «Φλογερά πετράδια του Άρη. Ένα διαμέρισμα στους Αστρικούς Πύργους...»

Η Τζέρι έτρεξε να πέσει στην αγκαλιά του και χτένισε τα μαλλιά του με τα δάχτυλά της. «Κάθεσαι βολικά, Νικ, χρυσούλη μου;» γουργούρισε ναζιάρικα. «Μήπως θες να σου φέρω τίποτα;»

Ο Βαν Ράιν έκλεισε το μάτι στον Τόρρανς. «Σχετικ με την τεχνική σου εκείνη τη φορά στη γέφυρα, την παρακολούθησα και ήταν για κλάματα», είπε στον κυβερνήτη. «Εξάλλου εσύ δεν είσαι χοντρός, γέρος κι έρημος στον κόσμο. Έχεις μια ευτυχισμένη φαμίλια όλη δική σου».

«Α... ναι», αποκρίθηκε ο Τόρρανς. «Ναι έχω». Άφησε να πέσει πίσω του η κουρτίνα που σκέπαζε την πόρτα και γύρισε στη γέφυρα.

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

του Φρέντρικ Μπράουν

Πώς θα είναι άραγε η ιστορική εκείνη στιγμή που για πρώτη φορά θα κατεβούν επίσημα στη Γη κάποιοι εκπρόσωποι των άστρων; Θα έρθουν σαν Μεγάλοι Αδελφοί και Ημίθεοι, με μεγαλόπρεπα διαστημόπλοια όπως στις «Στενές Επαφές» του Σπίλμπεργκ ή σαν δαιμονικά τέρατα που κατακαίνε τον κόσμο όπως οι Αρειανοί του Τζ. Χ. Ουέλς;

Ή μήπως σαν ξερακιανά σκιάχτρα καβάλα σε γαϊδουράκι, όπως ο εξωγήινος του Φρέντρικ Μπράουν στο «Κουκλοθέατρο»;

Κι όμως θα 'πρεπε να το περιμένει κανείς από ένα συγγραφέα σαν τον Μπράουν.

Ο Φρέντρικ Μπράουν (1906-1972) άφησε εποχή με τα σύντομα διηγήματά του, συνήθως «βινιέτες» μιας ή δύο σελίδων, με απρόσμενη και συνήθως κωμική κατάληξη. Το «Κουκλοθέατρο», αν και γραμμένο σε ανάλαφρο στυλ, δεν είναι ούτε τόσο σύντομο, ούτε ακριβώς κωμικό. Έχει όμως όλο το σαρκασμό και την εικονοκλαστική διάθεση που διακρίνει όλα τα έργα του Μπράουν. Με λίγα λόγια είναι γνήσια επιστημονική φαντασία.

Γ.Μ.

Το τέρας έφτασε στο Τσέρυμπελ το απομεσήμερο μιας τσουρουφλιστής μέρας του Αυγούστου.

Τώρα ίσως αυτό το τελευταίο να είναι περιττολογία· η *κάθε* μέρα του Αυγούστου στο Τσέρυμπελ της Αριζόνα είναι τσουρουφλιστή. Η πόλη είναι δίπλα στον Αυτοκινητόδρομο 89, καμιά εξηνταριά χιλιόμετρα νότια της Τουσόν και γύρω στα πενήντα βόρεια των μεξικανικών συνόρων. Αποτελείται όλη κι όλη από δύο βενζινάδικα —το ένα απέναντι στο άλλο για να μην τους ξεφεύγει ταξιδιώτης κι από τις δύο κατευθύνσεις— ένα κατάστημα γενικού εμπορίου, μια ταβέρνα με άδεια να πουλά μονάχα μπίρες και κρασί, ένα μαγαζί για τους χαζο-τουρίστες που δεν έχουν την υπομονή να περιμένουν να περάσουν τα σύνορα πριν αρχίσουν ν' αγοράζουν μεξικάνικα είδη λαϊκής τέχνης, ένα εγκαταλειμμένο χαμπουργκεράδικο και μερικές πλίθινες καλύβες. Στις τελευταίες μένουν οι Μεξικανο-Αμερικάνοι που δουλεύουν στο Νογκάλες, τη μεθοριακή πόλη στο νότο, και οι οποίοι, ένας Θεός ξέρει γιατί, προτιμούν να ζουν στο Τσέρυμπελ και ν' ανεβοκατεβαίνουν καθημερινά, συνήθως με παμπάλαια σαραβαλάκια.

Το τέρας έφτασε στο Τσέρυμπελ καβάλα σ' ένα γαϊδουράκι που το έσερνε πίσω του ένας κατασκονισμένος ψαρογένης γεράκος, χαρακτηριστικός τύπος

ερήμου. Αργότερα είπε
χρυσοθήρα και ποντικού της ερήμου. Το όνομα του τέρατος
ότι τον έλεγαν Ντέιντ Γκραντ. Το όνομα του τέρατος
ήταν Γκερβέιν. Είχε μπόι κοντά τρία μέτρα, αλλά ήταν
κοκαλιάρικο σχεδόν σαν καλάμι και δε θα πρέπει να
ζύγιζε πάνω από πενήντα κιλά. Το γαϊδουράκι του
γερο-Ντέιντ σήκωνε άνετα το σκιάχτρο, άσχετα αν τα
πόδια του σέρνονταν δεξιά κι αριστερά στο χώμα. Το
γεγονός ότι σέρνονταν για —όπως αποδείχτηκε
αργότερα— περίπου δέκα χιλιόμετρα, δεν είχε επη-
ρεάσει διόλου τα παπούτσια του. Τα τελευταία έμοια-
ζαν μάλλον με ινδιάνικα μοκασίνια, και ήταν το μονα-
δικό του ένδυμα, αν εξαιρέσουμε το γλαζοπράσινο
σορτσάκι του. Πάντως δεν ήταν οι διαστάσεις που του
έδιναν τόσο φρικαλέα όψη, αλλά το *δέρμα* του. Φαινό-
ταν κόκκινο και πληγιασμένο. Έμοιαζε σαν να το εί-
χαν γδάρει ζωντανό και μετά του 'χαν φορέσει το δέρ-
μα ανάποδα. Το κεφάλι και το πρόσωπο ήταν στενόμα-
κρα σαν τραβηγμένα· κατά τ' άλλα είχε ανθρώπινα
έστω ανθρωποειδή χαρακτηριστικά. Αυτό βέβαια α
παράβλεπες τα γαλαζοπράσινα μαλλιά σε ασορτί α-
πόχρωση με το σορτσάκι και τα μοκασίνια του.

Ο Κέιζυ, ο ιδιοκτήτης της ταβέρνας, ήταν ο πρώτος
που τους είδε να έρχονται από την πεδιάδα, από τη
κατεύθυνση της οροσειράς στ' ανατολικά. Είχε βγε
στην πίσω πόρτα του μαγαζιού του για να πάρει μι
ανάσα φρέσκου, αν και καυτού, αέρα. Απείχαν καμ
εκατοστή μέτρα ακόμη, αλλά μπορούσε κιόλας να ξε-
χωρίσει το παράξενο παρουσιαστικό του πλάσματος
πάνω στο γαϊδαράκο. Απλώς παράξενο, γιατί το φρ
καλέο της εμφάνισης φάνηκε μονάχα όταν ζύγωσα
πιο κοντά. Το σαγόνι του Κέιζυ κρεμάστηκε μια σπιθα-
μή κι έμεινε έτσι κρεμασμένο μέχρι που το παράξεν
τρίο έφτασε στα πενήντα μέτρα· τότε ο Κέιζυ άρχισ
να τους πλησιάζει αργά. Υπάρχουν άνθρωποι που τ

βάζουν στα πόδια μπροστά στο άγνωστο, και άλλοι που πάνε να το συναντήσουν. Ο Κέιζυ ανήκε στη δεύτερη κατηγορία.

Τους συνάντησε στον ανοιχτό κάμπο, καμιά εικοσαριά μέτρα από την πίσω πόρτα της ταβέρνας. Ο Ντέιντ Γκραντ σταμάτησε εκεί και άφησε να πέσει η τριχιά του γαϊδάρου. Το ζώο στάθηκε ακίνητο χαμηλώνοντας το κεφάλι του. Το σκιάχτρο όρθωσε το κορμί του στηρίζοντας απλώς τα κανιά του δεξιά κι αριστερά από το γάιδαρο. Πέρασε το ένα πόδι του πάνω από το σαμάρι, στηρίζοντας το βάρος του στη ράχη του ζώου και μετά κάθισε κουρασμένα στην άμμο. «Ο πλανήτης σας έχει μεγάλη βαρύτητα», εξήγησε. «Δεν μπορώ να στέκομαι για πολλή ώρα».

«Υπάρχει λίγο νερό να ποτίσω το ζωντανό μου;» ρώτησε ο χρυσοθήρας τον Κέιζυ. «Πρέπει να έχει σκάσει στη δίψα το άμοιρο. Αναγκάστηκα ν' αφήσω τ' ασκιά και κάτι άλλα συμπράγκαλα για να κουβαλήσει...» Έδειξε με τον αντίχειρα προς το παρδαλόχρωμο τέρας.

Ο Κέιζυ μόλις τώρα συνειδητοποιούσε ότι στ' *αλήθεια* επρόκειτο για τέρας. Από μακριά ο χρωματικός συνδυασμός φαινόταν απλώς αποκρουστικός, αλλά από κοντά...

Το δέρμα ήταν τραχύ και φαινόταν να 'χει τις φλέβες στην έξω μεριά. Χώρια που φαινόταν γλοιώδες (αν και δεν ήταν) και, πανάθεμά το, έμοιαζε στ' αλήθεια σαν να 'ταν γδαρμένο και φορεμένο ανάποδα. Ή απλώς γδαρμένο. Ο Κέιζυ πρώτη φορά αντίκριζε κάτι τέτοιο και ευχήθηκε να ήταν και η τελευταία.

Ο Κέιζυ άκουσε κάποιο θόρυβο πίσω του και κοίταξε πάνω από τον ώμο του. Κι άλλοι είχαν δει τους νεοφερμένους και πλησιάζαν. Οι πιο κοντινοί, δυο αγόρια, ήταν κιόλας δέκα μέτρα πίσω του. «*Μουτσάτσος*»,

φώναξε. *«Άγκουα πορ ελ μπούρρο. Ουν ποζάλ. Πρόντο».*

Ξανακοίταξε μπροστά και ρώτησε, «Τι... ποιος...»

«Με λένε Ντέιντ Γκραντ», συστήθηκε ο χρυσοθήρας, απλώνοντας το χέρι του, που ο Κέιζυ έσφιξε αφηρημένα. Ύστερα έδειξε πάλι με τον αντίχειρα προς το πλάσμα που καθόταν στην άμμο. «*Εκείνου* τ' όνομα είναι Γκερβέιν, έτσι τουλάχιστο μου είπε. Είναι έξω... εξωαποτέτοιος, τέλος πάντων, και κάτι σαν σταλμένος, λέει».

Ο Κέιζυ έγνεψε το κεφάλι του στο σκιάχτρο, και καταχάρηκε που εκείνο του απάντησε με τον ίδιο τρόπο. Σκέψου να του έδινε το χέρι για χειραψία! «Λέγομαι Μανουέλ Κέιζυ», συστήθηκε. «Τι εννοεί λέγοντας εξωαποτέτοιος;»

Η φωνή του σκιάχτρου ήταν απρόσμενα μπάσα και ακαμπανιστή. «Είμαι εξωγήινος. Και πληρεξούσιος απεσταλμένος».

Όσο παράξενο κι αν φαίνεται, ο Κέιζυ είχε κάποια μόρφωση και κατάλαβε και τις δυο αυτές φράσεις· και ήταν μάλλον ο μόνος στο Τσέρυμπελ που θα καταλάβαινε τη δεύτερη. Τις πίστεψε και τις δυο, πράγμα διόλου παράξενο τούτη τη φορά, αν λάβουμε υπόψη την εμφάνιση του επισκέπτη.

«Σε τι μπορώ να σας φανώ χρήσιμος, κύριέ μου;» ρώτησε. «Αλλά πρώτα γιατί δεν έρχεστε να ξαποστάσετε στη σκιά;»

«Δε χρειάζεται, ευχαριστώ. Ο πλανήτης σας είναι πιο κρύος απ' όσο μου είχαν πει, και είμαι αρκετά βολικά εδώ. Όσο για το τι μπορείτε να μου φανείτε χρήσιμος, θα μπορούσατε να ειδοποιήσετε τις αρχές σας για την παρουσία μου. Νομίζω ότι θα ενδιαφέρονται».

Για δες, σκέφτηκε ο Κέιζυ. Από τύχη και μόνο είχε έρθει στον πιο κατάλληλο άνθρωπο σε ακτίνα τριάντα

χιλιομέτρων. Ο Μανουέλ Κέιζυ ήταν μισός Ιρλανδός μισός Μεξικάνος. Είχε έναν ετεροθαλή αδερφό που ήταν μισός Ιρλανδός και μισο-ποικιλία Αμερικάνου. Και αυτός ο αδερφός ήταν σμήναρχος στη βάση Ντέηβιντ-Μόνθαν της Τουσόν.

«Μια στιγμή, κύριε Γκερβέιν», είπε, «και θα κάνω ένα τηλεφώνημα. Εσύ, κύριε Γκραντ, μήπως θα ήθελες να κοπιάσεις μέσα;»

«Άμπα, δε με πειράζει ο ήλιος. Ζω στον ήλιο όλη μέρα συνέχεια. Και ο Γκερβέιν από δω με παρακάλεσε να μείνω μαζί του μέχρι να τελειώσει την όποια δουλειά τον έφερε στα μέρη μας. Είπε ότι θα μου έδινε κάτι πολύτιμο αν δεχόμουνα. Κάτι... α... λεκτρονικό...»

«Ένα φορητό, αυτόνομο ηλεκτρονικό ανιχνευτή μετάλλων», εξήγησε ο Γκερβέιν. «Μια απλή συσκευή που δείχνει συγκεντρώσεις ορυκτών σε ακτίνα τριών χιλιομέτρων, με ενδείξεις είδους, ποιότητας, ποσότητας και βάθους».

Ο Κέιζυ ξεροκατάπιε, ζήτησε συγνώμη και άρχισε ν' ανοίγει δρόμο μέσα από το πλήθος που είχε μαζευτεί στην ταβέρνα του. Σ' ένα λεπτό είχε το σμήναρχο Κέιζυ στο ακουστικό, αλλά χρειάστηκε άλλα τέσσερα λεπτά να τον πείσει ότι δεν ήταν μεθυσμένος ούτε του έκανε πλάκα.

Είκοσι πέντε λεπτά αργότερα ακούστηκε ένα βουητό στον ουρανό. Ο θόρυβος δυνάμωσε και μετά έσβησε, καθώς το τετραθέσιο ελικόπτερο προσγειωνόταν και σταματούσε τους ρότορές του μόλις δέκα μέτρα πέρα από τον εξωγήινο, τους δυο ανθρώπους και το γαϊδουράκι. Μονάχα ο Κέιζυ είχε το κουράγιο να μείνει κοντά στους νεοφερμένους· θεατές υπήρχαν πολλοί, αλλά είχαν προτιμήσει να μείνουν πίσω.

Ο σμήναρχος Κέιζυ, ένας επισμηναγός, ένας σμη-

ναγός και ο υποσμηναγός-πιλότος του ελικοπτέρου κατέβηκαν κι έτρεξαν προς το μέρος τους. Το σκιάχτρο στάθηκε στα πόδια του, με όλο το μπόι των τριών μέτρων του. Από την προσπάθεια που χρειάστηκε να σηκωθεί, ήταν φανερό ότι ήταν συνηθισμένο σε πολύ λιγότερη βαρύτητα από αυτή της Γης. Υποκλίθηκε και επανέλαβε το όνομα και την ιδιότητά του: εξωγήινος και πληρεξούσιος απεσταλμένος. Ύστερα ζήτησε συγνώμη που δε θα έμενε άλλο όρθιος, εξήγησε τους λόγους του γι' αυτό, και κάθισε πάλι στην άμμο.

Ο σμήναρχος συστήθηκε και σύστησε και τους τρεις άλλους μαζί του. «Και τώρα, εξοχότατε, σε τι μπορούμε να σας εξυπηρετήσουμε;»

Το σκιάχτρο έκανε μια γκριμάτσα που μάλλον την προόριζε για χαμόγελο. Τα δόντια του είχαν το ίδιο γαλαζοπράσινο χρώμα με τα μαλλιά και το σορτσάκι του.

«Έχετε μια κοινότοπη φράση. "Οδηγήστε με στον αρχηγό σας", αλλά δε σας ζητώ τίποτα τέτοιο. Η αλήθεια είναι ότι *πρέπει* να παραμείνω εδώ. Ούτε και σας ζητώ να μου φέρετε εδώ κάποιον από τους ηγέτες σας. Κάτι τέτοιο θα ήταν αγένεια. Είμαι πρόθυμος να σας δεχτώ σαν αντιπροσώπους του πλανήτη σας, να μιλήσω μαζί σας και ν' απαντήσω στις ερωτήσεις σας. Αλλά θα σας ζητήσω ένα πράγμα».

Το σκιάχτρο κοντοστάθηκε και μετά συνέχισε.

«Ξέρω ότι διαθέτετε μαγνητόφωνα. Ζητώ, πριν μιλήσουμε ή απαντήσω σε ερωτήσεις σας, να φέρετε ένα τέτοιο. Θέλω να βεβαιωθώ ότι το μήνυμα που θα λάβουν αργότερα οι αρχηγοί σας θα είναι πλήρες και ακριβές».

«Σύμφωνοι», είπε ο σμήναρχος. Γύρισε στον πιλότο. «Υποσμηναγέ, καλέστε με τον ασύρματο του ελικοπτέρου και ζητήστε να μας στείλουν ένα μαγνητό-

φωνο πιο σβέλτα κι απ' ό,τι το ακούνε. Μπορεί να το ρίξουν με αλεξί... όχι, αυτό θα πάρει περισσότερη ώρα. Πείτε να το στείλουν με δεύτερο ελικόπτερο». Όταν ο υποσμηναγός γύρισε να φύγει, του φώναξε. «Έι, και μαζί πενήντα μέτρα μπαλαντέζα. Θα πρέπει να το συνδέσουμε με την ταβέρνα του Μάνυ από δω».

Ο υποσμηναγός έφυγε τρεχάτος για το ελικόπτερο.

Οι άλλοι κάθισαν ιδρώνοντας αμήχανα για μερικές στιγμές και μετά ο Μανουέλ Κέιζυ σηκώθηκε πάνω. «Θα περιμένουμε τουλάχιστον κάνα μισάωρο», παρατήρησε. «Γιατί να τσουρουφλιζόμαστε εδώ στον ήλιο; Ποιος είναι για καμιά παγωμένη μπίρα; Εσείς, κύριε Γκερβέιν;»

«Πρόκειται για κρύο ποτό, έτσι; Ξέρετε νιώθω ήδη κρυάδες. Αν είχατε κάτι ζεστό...»

«Έναν αχνιστό καφέ, τότε. Να σας φέρω και μια κουβέρτα;»

«Όχι, ευχαριστώ. Δεν είναι απαραίτητο».

Ο Κέιζυ έφυγε για να ξαναγυρίσει σε λίγο μ' ένα δίσκο. Πάνω του είχε έξι παγωμένες μπίρες κι έναν αχνιστό καφέ. Ο υποσμηναγός είχε γυρίσει στο μεταξύ. Ο Κέιζυ ακούμπησε το δίσκο στο χώμα, σερβίρισε πρώτα το σκιάχτρο, που ρούφηξε μια γουλιά καφέ και είπε: «Είναι θαυμάσιος».

Ο σμήναρχος Κέιζυ ξερόβηξε για να καθαρίσει το λαιμό του. «Σερβίρισε μετά το φίλο μας το χρυσοθήρα, Μάνυ. Όσο για μας... κανονικά απαγορεύεται να πίνουμε σε ώρα υπηρεσίας, αλλά έχει σαράντα πέντε υπό σκιά στην Τουσόν κι εδώ κάνει ακόμα πιο πολλή ζέστη. Χώρια που δεν είμαστε καν υπό σκιά. Κύριοι, θεωρήστε τους εαυτούς σας σε επίσημη άδεια για όση ώρα χρειαστεί να πιείτε την μπίρα σας ή μέχρι να φτάσει το μαγνητόφωνο, ανάλογα τι θα γίνει πρώτα».

Ώσπου να εξαφανιστεί και η τελευταία μπίρα είχε φανεί το δεύτερο ελικόπτερο. Ο Κέιζυ ρώτησε το σκιάχτρο αν ήθελε κι άλλον καφέ. Ο εξωγήινος αρνήθηκε ευγενικά. Ο ταβερνιάρης κοίταξε τον Ντέιντ Γκραντ και του 'κλεισε πονηρά το μάτι. Ο χρυσοθήρας του απάντησε με τον ίδιο τρόπο, και ο Κέιζυ μπήκε στο μαγαζί να φέρει άλλες δυο μπίρες, από μία για το μη στρατιωτικό προσωπικό της παρέας. Επιστρέφοντας, έπεσε πάνω στον υποσμηναγό που άπλωνε την μπαλαντέζα και γύρισε πίσω για να του δείξει την κοντινότερη πρίζα.

Όταν γύρισε έξω, είδε ότι το δεύτερο ελικόπτερο είχε φέρει άλλους τέσσερις εκτός από το μαγνητόφωνο. Αυτοί, εκτός από τον πιλότο, ήταν ένας σμηνίας τεχνικός ειδικός στις μαγνητοφωνήσεις, κι ο οποίος ήδη ρύθμιζε τη συσκευή, ένας αντισμήναρχος και ένας επισμηνίας. Ο τελευταίος είχε έρθει έτσι για τη βόλτα ή ίσως από περιέργεια, όταν άκουσε να ζητούν να σταλεί επειγόντως μαγνητόφωνο στο Τσέρυμπελ. Οι τέσσερίς τους στέκαν τώρα χάσκοντας στο σκιάχτρο και κουβεντιάζοντας ψιθυριστά μεταξύ τους.

«Προσοχή», πρόσταξε ήρεμα ο σμήναρχος, και όλοι το βούλωσαν στη στιγμή. «Καθίστε, παρακαλώ, κύριοι. Έτσι, ολόγυρα. Σμηνία, αν τοποθετήσεις το μικρόφωνο στο κέντρο του κύκλου, θα πιάνει καθαρά τις κουβεντες όλων μας;»

«Μάλιστα, κύριε σμήναρχε. Είμαι σχεδόν έτοιμος».

Δέκα άνθρωποι κι ένα εξωγήινο ανθρωποειδές κάθισαν σε κύκλο, με το μικρόφωνο να κρέμεται από ένα μικρό τρίποδα περίπου στο κέντρο. Από τους ανθρώπους έτρεχε ποτάμι ο ιδρώτας· το ανθρωποειδές έτρεμε ελαφρά από το κρύο. Λίγο έξω από τον κύκλο, ο γαϊδαράκος στεκόταν μελαγχολικά με το κεφάλι σκυφτό. Ζυγώνοντας δειλά, αλλά ακόμη γύρω στα

πέντε μέτρα μακριά, το σύνολο του πληθυσμού του Τσέρυμπελ ήταν μαζεμένο σε ημικύκλιο. Είχαν μαζευτεί εκεί όλοι όσοι βρίσκονταν σπίτι τους, ενώ τα μαγαζιά και τα βενζινάδικα είχαν ερημώσει.

Ο σμηνίας τεχνικός πάτησε ένα κουμπί και η μπομπίνα του μαγνητοφώνου άρχισε να γυρίζει. «Δοκιμή... δοκιμή... ένα, δύο...», έκανε στο μικρόφωνο. Κράτησε για λίγο πατημένο το διακόπτη επανατύλιξης και μετά πάτησε το διακόπτη του πλέι-μπακ. «Δοκιμή... δοκιμή... ένα, δύο...» ακούστηκε δυνατά και καθαρά από το μεγάφωνο. Ο σμηνίας γύρισε πάλι την μπομπίνα στην αρχή της και πάτησε το στοπ.

«Όταν πιέσω αυτό το διακόπτη, κύριε σμήναρχε», εξήγησε στον αξιωματικό, «θ' αρχίσει η εγγραφή».

Ο σμήναρχος κοίταξε τον ψηλό εξωγήινο, που έγνεψε καταφατικά. Ύστερα ο σμήναρχος γύρισε κι έγνεψε το ίδιο στο σμηνία. Ο σμηνίας πάτησε το κουμπί εγγραφής.

«Ονομάζομαι Γκερβέιν», άρχισε το σκιάχτρο με αργή και καθαρή φωνή. «Κατάγομαι από τον πλανήτη ενός άστρου που δεν είναι καταχωρημένο στους αστρικούς καταλόγους σας, αν και είναι ένα από τα ενενήντα χιλιάδες άστρα ενός σφαιρικού σμήνους που γνωρίζετε. Απέχει από δω, προς την κατεύθυνση του γαλαξιακού κέντρου, πάνω από τέσσερις χιλιάδες έτη φωτός.

»Ωστόσο δεν ήρθα εδώ ως αντιπρόσωπος του πλανήτη ή της φυλής μου, αλλά ως πληρεξούσιος απεσταλμένος της Γαλαξιακής Ένωσης, μιας ομοσπονδίας των πολιτισμένων πλανητών του Γαλαξία που αποβλέπει στο γενικότερο καλό όλων. Σκοπός της αποστολής μου είναι να σας επισκεφθώ και ν' αποφασίσω επιτόπου κατά πόσο μπορείτε να γίνετε δεκτοί στην ομοσπονδία μας.

»Μπορείτε να μου θέσετε ελεύθερα ερωτήσεις. Όμως, επιφυλλάσσω στον εαυτό μου το δικαίωμα να μην απαντήσω αμέσως σε μερικές πριν λάβω την τελική μου απόφαση. Αν η απόφαση θα είναι ευνοϊκή, θα απαντήσω σε όλες τις ερωτήσεις, ακόμη και σ' εκείνες που δεν είχα απαντήσει προηγουμένως. Είστε σύμφωνοι;»

«Είμαστε», απάντησε ο σμήναρχος. «Πώς ήρθατε εδώ; Με διαστημόπλοιο;»

«Ακριβώς. Είναι πάνω από το κεφάλι μας τώρα, σε τροχιά στα τριάντα πέντε χιλιάδες χιλιόμετρα. Έτσι περιστρέφεται μαζί με τη Γη μένοντας πάντα πάνω από το ίδιο σημείο. Βρίσκομαι συνεχώς υπό παρατήρηση από το σκάφος, κι αυτός είναι ένας από τους λόγους που θέλω να παραμένω στο ύπαιθρο. Αν θελήσω να με παραλάβει δεν έχω παρά να του κάνω σινιάλο».

«Πώς ξέρετε τόσο καλά τη γλώσσα μας; Διαθέτετε τηλεπαθητικές ικανότητες;»

«Όχι, δε διαθέτω κάτι τέτοιο. Καμιά φυλή του Γαλαξία δεν είναι τηλεπαθητική παρά μόνο με μέλη της ίδιας φυλής. Διδάχτηκα τη γλώσσα σας για τη συγκεκριμένη αποστολή. Είχαμε παρατηρητές ανάμεσά σας από αιώνες τώρα. Με το 'είχαμε' εννοώ βέβαια τη Γαλαξιακή Ένωση. Είναι φανερό ότι δε θα μπορούσα να περάσω για Γήινος, αλλά υπάρχουν άλλες φυλές με αυτή τη δυνατότητα. Επί τη ευκαιρία, θα διευκρινίσω ότι δεν πρόκειται για κατασκόπους ή μυστικούς πράκτορες· δεν προσπάθησαν να σας επηρεάσουν με κανέναν τρόπο. Είναι απλώς παρατηρητές και τίποτα περισσότερο».

«Ποιο θα είναι το δικό σας όφελος από την εισδοχή μας στην ένωση, αν μας ζητηθεί και αν δεχτούμε;» ρώτησε ο σμήναρχος.

«Πρώτα, θα έχετε μια συνοπτική εκπαίδευση στις

βασικές κοινωνικές επιστημες. Έτσι θ' απαλλαγείτε από την τάση να πολεμάτε μεταξύ σας και θα μπορέσετε, απόλυτα ή εν μέρει, να ελέγξετε τη φυσική σας επιθετικότητα. Όταν πειστούμε ότι το πετύχατε αυτό και ότι είναι ασφαλές για τους άλλους, θα σας παρασχεθεί η δυνατότητα να ταξιδεύετε στα άστρα, καθώς και πολλές άλλες γνώσεις ανάλογα με την ταχύτητα που μπορείτε να τις αφομοιώσετε».

«Και αν δε ζητηθεί η συμμετοχή μας ή αν την αρνηθούμε;»

«Δε θ' αλλάξει τίποτα. Θ' αφεθείτε στην ησυχία σας· ακόμη και οι παρατηρητές μας θ' αποσυρθούν. Θα βρείτε μονάχοι το δρόμο σας... Είτε θα κάνετε τον πλανήτη σας ακατοίκητο μέσα στον επόμενο αιώνα, είτε θα εξελιχτείτε με τις δικές σας δυνάμεις στις κοινωνικές επιστήμες και θα είστε πάλι υποψήφιοι για την Ένωση. Θα κάνουμε ελέγχους από καιρό σε καιρό και, όταν θα σιγουρευτούμε ότι δε βαδίζετε προς την αυτοκαταστροφή, θα σας πλησιάσουμε πάλι».

«Γιατί τόση βιασύνη, αφού ήρθατε ήδη εδώ; Γιατί να μην περιμένετε να συναντήσετε τους αρχηγούς μας, όπως τους λέτε, και να τους μιλήσετε αυτοπροσώπως;»

«Η απάντηση αναβάλλεται. Ο λόγος δεν είναι σημαντικός, αλλά είναι περίπλοκος και δε θα ήθελα να χάσω χρόνο εξηγώντας τον».

«Με την προϋπόθεση ότι η απόφασή σας θα είναι ευνοϊκή, πώς θα έρθουμε σ' επαφή μαζί σας για να σας ενημερώσουμε και για τη *δική μας* απόφαση; Είναι φανερό ότι γνωρίζετε αρκετά για μας για να ξέρετε ότι εγώ δεν μπορώ να πάρω μια τέτοια απόφαση».

«Θα πληροφορηθούμε την απόφασή σας μέσω των παρατηρητών μας. Ένας όρος αποδοχής θα είναι να κάνετε μια πλήρη και μη λογοκριμένη δημοσίευση

στις εφημερίδες σας αυτής της συζήτησης. Πρέπει να γίνει κατά λέξη, από την ταινία του μαγνητοφώνου που την καταγράφει. Το ίδιο και όλες οι σχετικές συζητήσεις και αποφάσεις της κυβέρνησής σας».

«Και οι άλλες κυβερνήσεις; Δεν μπορούμε ν' αποφασίσουμε μονομερώς για όλο τον κόσμο».

«Η κυβέρνησή σας διαλέχτηκε σαν πρώτη υποψήφια. Αν δεχτεί, θα σας εφοδιάσουμε με τεχνικές που θ' αναγκάσουν και τις υπόλοιπες κυβερνήσεις να μιμηθούν αμέσως το παράδειγμα... και οι τεχνικές αυτές δεν αφορούν μεθόδους βίας ή απειλής βίας».

«Θα πρέπει να είναι σπουδαίες τεχνικές», παρατήρησε στυφά ο σμήναρχος, «αν μπορούν να πείσουν μια χώρα, όνομα και μη χωριό, να συμμορφωθεί δίχως απειλές».

«Μερικές φορές η υπόσχεση ανταμοιβής είναι πιο πειστική από τις απειλές. Πιστεύετε ότι θ' άρεσε σ' αυτή την όνομα και μη χωριό χώρα ν' αποικήσετε πρώτοι τα άστρα, πριν εκείνη φτάσει καν στο φεγγάρι; Αλλ' αυτό είναι σχετικά δευτερεύον πρόβλημα. Μην έχετε αμφιβολία για την αποτελεσματικότητα των τεχνικών μας».

«Μου φαίνεται υπερβολικά καλό για να 'ναι αληθινό. Αλλά είπατε ότι θ' αποφασίσετε επιτόπου κατά πόσο θα μας προτείνετε συμμετοχή ή όχι. Μπορώ να ρωτήσω σε ποια κριτήρια θα στηρίξετε την απόφασή σας;»

«Το ένα είναι —ή μάλλον ήταν, γιατί το εξακρίβωσα ήδη— ο βαθμός της ξενοφοβίας σας. Η λέξη έχει πολύ γενική έννοια στη γλώσσα σας. Εμείς διαθέτουμε μια άλλη που δεν έχετε καμιά ανάλογη στο λεξιλόγιό σας. Αναφέρεται στς φόβο και την απέχθεια προς κάθε πλάσμα με αλλιώτικη μορφή. Εγώ —ή τουλάχιστον ένα μέλος της φυλής μου— διαλέχτηκα ειδικά

για την πρώτη επαφή μαζί σας. Επειδή είμαι αυτό που θα λέγατε ανθρωποειδές, είμαι μάλλον πιο φρικαλέος και πιο αποκρουστικός στα μάτια σας απ' ό,τι θα ήταν ένα εντελώς διαφορετικό είδος. Επειδή, για σας, είμαι καρικατούρα ανθρώπου, θα σας προκαλούσα περισσότερη απέχθεια απ' όσο ένα πλάσμα που δε θα σας έμοιαζε καθόλου.

»Μπορεί να νομίζετε ότι πραγματικά σας προκαλώ φρίκη και απέχθεια αλλά, πιστέψτε με, περάσατε ήδη μ' επιτυχία αυτό το τεστ. Υπάρχουν φυλές στο Γαλαξία που ποτέ δε θα μπορέσουν να γίνουν μέλη της ομοσπονδίας μας. Δεν έχει σημασία πόσο ψηλά μπορεί να φτάσουν· είναι τόσο σφοδρά και αθεράπευτα ξενόφοβες που ποτέ δε θα μπορούσαν να κοιτάξουν καταπρόσωπο ή να κουβεντιάσουν με πλάσματα οποιασδήποτε άλλης φυλής. Είτε θα το έβαζαν στα πόδια στριγκλίζοντας είτε θα προσπαθούσαν να τα σκοτώσουν αμέσως. Παρατηρώντας εσάς και τον κόσμο γύρω» —έδειξε προς τους πολίτες του Τσέρυμπελ που είχαν μαζευτεί ολόγυρα— «ξέρω ότι σας προκαλώ απέχθεια. Αλλά, πιστέψτε με, είναι σχετικά αμελητέα και σίγουρα θεραπεύσιμη. Περάσατε πετυχημένα αυτό το τεστ».

«Και υπάρχουν και άλλα τεστ;»

«Ένα ακόμη. Αλλά νομίζω πως ήρθε η στιγμή να...» Αντί να τελειώσει την κουβέντα του, το σκιάχτρο έπεσε ανάσκελα κι έκλεισε τα μάτια του.

Ο σμήναρχος τινάχτηκε πάνω. «Τι στο διάβολο;» φώναξε. Πλησίασε γοργά υπερπηδώντας το μικρόφωνο κι ακούμπησε το αφτί του στο φαινομενικά ματωμένο στήθος του επισκέπτη.

Καθώς σήκωνε το αφτί του άκουσε τα σιγανά γέλια του Ντέιντ Γκραντ, του ψαρογένη χρυσοθήρα. «Δεν έχει σφυγμό, σμήναρχε, γιατί δεν έχει καρδιά. Αλλά

ίσως σας τον αφήσω για σουβενίρ. Μπορεί να βρείτε ότι είναι φτιαγμένος από πιο ενδιαφέροντα υλικά από καρδιές και συκώτια. Ναι, είναι μια μαριονέτα σαν εκείνες που έχετε στα κουκλοθέατρα. Σαν εκείνη τη διάσημη κούκλα του δικού σας Έντγκαρ Μπέργκεν —πώς τη λέγανε;— α, ναι, τον Τσάρλυ Μακάρθυ. Τώρα που υπηρέτησε το σκοπό του, διέκοψε τη λειτουργία του. Μπορείτε να επιστρέψετε στη θέση σας, κύριε σμήναρχε».

Ο σμήναρχος Κέιζυ επέστρεψε αργά στη θέση του. *«Γιατί;»* ρώτησε.

Ο Ντέιντ Γκραντ έβγαζε κιόλας το γένι και την περούκα του. Σκούπισε μ' ένα πανί το πρόσωπό του για ν' αφαιρέσει το μέικ-απ και άφησε να φανούν τα χαρακτηριστικα ενός ωραίου νεαρού. «Αυτό που σας είπε», εξήγησε, «ή μάλλον αυτό που ακούσατε μέσω της φωνής του, ήταν αλήθεια ώς ένα σημείο. Είναι μονάχα μια κούκλα, ναι, αλλά ακριβές αντίγραφο ενός από τα πολιτισμένα πλάσματα του Γαλαξία. Σύμφωνα με τους ψυχολόγους μας, είχε τη μορφή που θα σας προκαλούσε τη μεγαλύτερη φρίκη και απέχθεια αν υποφέρατε από σοβαρή και αθεράπευτη ξενοφοβία. Αλλά δε φέραμε ένα ζωντανό πλάσμα αυτής της φυλής για την πρώτη επαφή, επειδή τα ίδια υποφέρουν από αγοραφοβία και τρέμουν το διάστημα. Είναι εξαιρετικά πολιτισμένα όντα και με μεγάλη υπόληψη στην ομοσπονδία μας, αλλά ποτέ δεν εγκαταλείπουν τον πλανήτη τους.

»Οι παρατηρητές μας μας διαβεβαιώνουν ότι δεν πάσχετε απ' *αυτή* τη φοβία. Αλλά δεν μπορούσαν να υπολογίσουν με σιγουριά το βαθμο της ξενοφοβίας σας. Έτσι, ο μόνος τρόπος να το εξακριβώσουμε ήταν να φέρουμε κάτι —αντί για κάποιον— κατάλληλο για

αυτό το τεστ και να το αφήσουμε να κάνει την πρωτη επαφή».

Ο σμήναρχος αναστέναξε βαθιά. «Δεν μπορώ να πω ότι δε νιώθω κάποια ανακούφιση. Θα μπορούσαμε να τα βρούμε με τ' ανθρωποειδή, δε λέω, και θα τα βρούμε αν χρειαστεί. Παραδέχομαι όμως ότι μ' ευχαριστεί που βλέπω πως η κυρίαρχη φυλή στο Γαλαξία είναι τελικά ανθρώπινη κι όχι απλώς ανθρωποειδής. Ποιο είναι, λοιπόν, το δεύτερο τεστ;»

«Σ' αυτό υποβάλλεστε ήδη. Μπορείτε να με φωνάζετε...» Κοντοστάθηκε σαν να προσπαθούσε να θυμηθεί κάτι. «Πώς λέγανε εκείνη τη δεύτερη κούκλα του Μπέργκεν, μετά τον Τσάρλυ Μακάρθυ;»

Ο σμήναρχος κόμπιασε, αλλά ο σμηνίας έδωσε την απάντηση. «Θα λέτε τον Μόρτιμερ Σνερντ».

«Ναι, αυτό! Λοιπόν, μπορείτε να με φωνάζετε Μόρτιμερ Σνερντ. Και τώρα νομίζω πως ήρθε η στιγμή να...» Έπεσε ανάσκελα στην άμμο κι έκλεισε τα μάτια του ακριβώς όπως και το σκιάχτρο πριν λίγα λεπτά.

Ο γαϊδουράκος σήκωσε το κεφάλι του και το πέρασε στον κύκλο πάνω από τον ώμο του σμηνία.

«Τέρμα με τις κούκλες, σμήναρχε», είπε. «Και τώρα για ξαναπέστε εκείνο σχετικά με την κυρίαρχη ράτσα που πρέπει να είναι τάχα ανθρώπινη ή έστω ανθρωποειδής. Τι εννοείτε λέγοντας κυρίαρχη ράτσα;»

ΔΙΑΒΟΛΟΛΟΓΙΚΗ

του Έρικ Φρανκ Ράσσελ

Ο μοναχικός Γήινος που τα βάζει μ' έναν ολόκληρο πλανήτη ή και με μια αστρική αυτοκρατορία —συχνά με μοναδικό όπλο το μυαλό. Ίσως ακούγεται λίγο εγωιστικό κι ανθρωποκεντρικό, αλλ' ας μην ξεχνάμε πόσο δύσκολο είναι να γραφτεί μια ιστορία που δεν έχει κάποιον ανθρωποκεντρικό πυρήνα.

Ελάχιστοι είναι οι συγγραφείς που έχουν χειριστεί αυτό το θέμα τόσο συχνά, με τόση τέχνη και με τόσο χιούμορ όσο ο Βρετανός Έρικ Φρανκ Ράσσελ (1905-1978). Η «Διαβολολογική» του είναι ένα από τα καλύτερα δείγματα του είδους. Όσο για το εγωιστικό του θέματος, που αναφέραμε πιο πάνω, ο αναγνώστης θα προσέξει ότι οι «εξωγήινοι» είναι συχνά μια καμουφλαρισμένη ανθρώπινη κοινωνία που κριτικάρεται με τον έμμεσο αυτό τρόπο. Ακόμη και ο «ήρωας» δεν είναι τόσο ιδανικός, και αντιμετωπίζεται με μια αδιόρατη ή και φανερή δόση ειρωνείας. Ο Έρικ Φρανκ Ράσσελ υπήρξε οπαδός του πασίγνωστου αντιδογματιστή Τσαρλς Φορτ· ίσως είναι φυσικό που, πάνω απ' όλα, τα περισσότερα έργα του σαρκάζουν την ανθρώπινη —ή και εξωγήινη— λογική. Αν ρίξετε μια ματιά στον κόσμο γύρω σας ίσως να συμφωνήσετε ότι η λογική είναι μάλλον η μεγαλύτερη ανθρώπινη αυταπά-

τη. Η Διαβολολογική ίσως εξηγεί καλύτερα αυτό τον παράλογο κόσμο. Απολαύστε την....

Γ.Μ.

Έκανε μια περιφορά γύρω από τον πλανήτη για απόλυτη σιγουριά. Αυτή ήταν και η καθιερωμένη τεχνική των διαστημικών ανιχνευτών: ρίχνεις μια ματιά πλησιάζοντας και μετά μια πιο προσεκτική σε πλήρη γύρο. Τύχαινε συχνά η δεύτερη και κοντινότερη εντύπωση να ερχόταν σε αντίθεση με την πρώτη και πιο μακρινή. Χάρη σε κάποια ιδιοτροπία του νόμου των πιθανοτήτων έβρισκες να σου χαμογελά η τύχη από την άλλη πλευρά ενός πλανήτη.

Δυστυχώς αυτό δε συνέβη τούτη τη φορά. Τα όσα είχε παρατηρήσει πλησιάζοντας δεν άλλαξαν καθόλου και στην πλήρη περιφορά. Τούτος ο κόσμος ήταν κατοικημένος από νοήμονα πλάσματα πολύ εξελιγμένα. Τα σημάδια ήταν ολοφάνερα: λιμάνια, ναυπηγεία, σιδηροδρομικές γραμμές, σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, διαστημοδρόμια, λατομεία, εργοστάσια, ορυχεία, σπίτια, γέφυρες, κανάλια και γενικά όλα τα σημάδια πολιτισμού που προοδεύει γοργά και σταθερά.

Τα διαστημοδρόμια ιδιαίτερα μαρτυρούσαν πολλά. Μέτρησε τρία τέτοια. Δεν είδε κανένα σκάφος έτοιμο για πτήση τη στιγμή που περνούσε από ψηλά, εκτός από ένα που το επισκεύαζαν. Ήταν στενόμακρο, μαύρο και μυτερό, περίπου στο μέγεθος ενός εμπορικού της γραμμής Γης-Άρη. Σίγουρα δεν ήταν ούτε τόσο

μεγάλο ούτε τόσο κομψό όσο ένα αστρόπλοιο της γραμμής Σολ-Σείριου.

Κοιτάζοντας μέσα από το θωρακισμένο κρύσταλλο της μικρής καμπίνας του κατάλαβε ότι τούτη θα ήταν η Μεγάλη Επαφή. Στους αιώνες της ανθρώπινης εξάπλωσης στα άστρα είχαν βρεθεί, χαρτογραφηθεί, εξερευνηθεί και συχνά ξεζουμιστεί, πάνω από εφτακόσιοι κατοικήσιμοι κόσμοι. Όλοι τους είχαν αναπτύξει ζωή, αλλά ελάχιστοι νοημοσύνη. Μέχρι αυτή τη στιγμή πουθενά δεν είχαν βρεθεί πλάσματα αρκετά εξελιγμένα για να ταξιδεύουν στ' άστρα.

Μια τέτοια ανακάλυψη είχε, βέβαια, προβλεφτεί θεωρητικά. Η ανθρώπινη τόλμη είχε δημιουργήσει στο σύμπαν μια σφαίρα εξερευνήσεων που μεγάλωνε συνέχεια. Αργά ή γρήγορα, σύμφωνα με τις προβλέψεις, η σφαίρα αυτή θ' άγγιζε κάποια άλλη κάπου στο διάστημα. Το ποιες θα ήταν οι συνέπειες ήταν θέμα εικασίας. Ίσως οι δυο σφαίρες θα συγχωνεύονταν, δημιουργώντας μια μεγαλύτερη και λαμπρότερη σύνθετη σφαίρα. Ή ίσως έσκαζαν και οι δυο σαν σαπουνόφουσκες. Όπως και να 'χε, αυτή η μεγάλη στιγμή της επαφής είχε φτάσει.

Αν το ανιχνευτικό του βρισκόταν στην ακτίνα λήψης κάποιου προχωρημένου σταθμού θα έστελνε λεπτομερή αναφορά για το εύρημά του. Ακόμη και τώρα δεν ήταν πολύ αργά για να γυρίσει πίσω σε απόσταση δεκαεφτά βδομάδων ώσπου να βρεθεί σε ακτίνα λήψης σημάτων. Όμως για να το κάνει, κάπου έπρεπε να βρει τ' αναγκαία καύσιμα. Το σκάφος του δε διέθετε αρκετά για τέτοια διπλή διαδρομή, συν το ταξίδι της επιστροφής στη Γη. Εκεί κάτω σίγουρα υπήρχαν καύσιμα. Ίσως να του διέθεταν λίγα και ίσως να ήταν κατάλληλα για τις μηχανές του. Αλλά ήταν το ίδιο πιθανό η προσπάθεια ν' αποδειχτεί μάταιη.

Προς το παρόν διέθετε αρκετά για να προσεδαφιστεί και μετά να επιστρέψει στη βάση. Κάλλιο ένα και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρει, σκέφτηκε. Έτσι έστρεψε το ρύγχος του σκάφους του προς τα κάτω και βούτηξε στην ξένη ατμόσφαιρα με στόχο του το μεγαλύτερο από τα τρία διαστημοδρόμια.

Το τι μπορεί να τον περίμενε στο έδαφος ούτε που τον απασχόλησε καν. Οι σύγχρονοι Γήινοι δεν ήταν οι νευρωτικοί και φοβιτσιάρηδες Γήινοι της γραφικής προδιαστημικής εποχής. Είχαν αποκτήσει την πείρα και τον αέρα των βετεράνων αστροταξιδιωτών.Είχαν μάθει να βουτάνε παντού με ξέγνοιαστο χαμόγελο στα χείλη, αφήνοντας τις άλλες ράτσες ν' ανησυχούν για λογαριασμό τους. Αυτό τους έδινε έναν αέρα κύρους που πάντοτε έπιανε. Τίποτα δε βραχυκυκλώνει περισσότερο τον άλλο από ένα χαζοχαρούμενο χαμόγελο στα χείλη κάποιου που αποδεδειγμένα δεν είναι βλάκας.

Το χαμόγελο της αυτοπεποίθησης ήταν ένα πολύ χρήσιμο όπλο στο οπλοστάσιο της ανθρώπινης διαβολολογικής.

Η προσεδάφισή του έκανε εξαιρετικά ικανοποιητικό ντόρο. Τα εννιά δέκατα της γήινης μάζας του πλανήτη επέτρεψαν λίγες παραπάνω φιγούρες δεξιοτεχνίας στο χειρισμό του σκάφους. Βούτηξε χαμηλά, ανέβηκε πάλι και μετά κατέβηκε με την ουρά για να προσγειωθεί στα πίσω πτερύγια στήριξης. Ύστερα έσβησε τους κινητήρες και στάθηκε στο έδαφος με ακρίβεια που θα του επέτρεπε να προσεδαφιστεί και στο κέντρο τρύπιας δεκάρας.

Οι ντόπιοι φάνηκαν να ξεφυτρώνουν από το χώμα, όπως γίνεται με τους περίεργους στα τροχαία δυστυχήματα. Δεκάδες κι εκατοντάδες από δαύτους. Ήταν

μάλλον κοντοί, με τον ψηλότερο όχι πάνω από ενάμισι μέτρο. Κατά τ' άλλα έμοιαζαν με το δικό του ροδαλόπρόσωπο, γαλανομάτικο τύπο όσο ένας Κινέζος αν είχε λεπτό γκρίζο τρίχωμα σε όλο του το σώμα.

Συγκεντρωμένοι γύρω από τον καμένο κύκλο των πυραύλων του, κοιτούσαν το σκάφος του, φώναζαν, χειρονομούσαν, σκούνταγαν ο ένας τον άλλο, λογομαχούσαν και κουνούσαν το κεφάλι τους. Γενικά συμπεριφέρονταν όπως κάθε περίεργο πλήθος που θ' ανακάλυπτε μια βαθιά, σκοτεινή τρύπα από την οποία έβγαιναν περίεργοι θόρυβοι. Το αξιοσημείωτο ήταν ότι κανένας δεν έδειχνε τρομαγμένος, ούτε και δοκίμασε να το σκάσει μακριά, φανερά ή στη ζούλα. Το μόνο που έδειχναν να προσέχουν ήταν να κρατούν απόσταση ασφαλείας από τυχόν νέα ανάφλεξη των σβηστών τζετ.

Δε βγήκε αμέσως. Αυτό θα ήταν λάθος... κι εκείνοι που κάνουν συχνά λάθη δε διαλέγονται για πιλότοι ανιχνευτικών διαστημοπλοίων. Ο κανόνας νούμερο ένα είναι να ελέγχεις την ατμόσφαιρα πριν βγεις. Αυτό που ανάσαινε το πλήθος απέξω δεν ήταν οπωσδήποτε καλό και για τα πνευμόνια του. Έτσι κι αλλιώς, θα έκανε έλεγχο του αέρα ακόμη κι αν έβλεπε τη μάνα του να στέκεται απέξω στην πρώτη γραμμή καπνίζοντας πούρο.

Ο αυτόματος αναλυτής χρειαζόταν τέσσερα λεπτά για να πάρει δείγμα αέρα, να το κάνει φύλλα και φτερά, να καγχάσει βλέποντας τα χάλια του, να μετρήσει τα βακτηρίδια και να ειδοποιήσει τον κύριο και αφέντη του ότι μπορούσε να καταδεχτεί ν' ανασάνει το ντόπιο πράγμα.

Όση ώρα κράτησε η ανάλυση, περίμενε υπομονετικά. Τελικά η βελόνα στο κόκκινο και άσπρο καντράν κουνήθηκε απρόθυμα προς τα μισά του άσπρου. Μια

γρήγορη κίνηση σήμαινε ότι η ατμόσφαιρα έκανε και γι' αριστοκρατικές μύτες. Η βαριεστημάρα της κίνησης ήταν ο τρόπος που ο αναλυτής τον προειδοποιούσε ότι ο αέρας ήταν μονάχα για πιο παρακατιανές μύτες. Ο αναλυτής ήταν από κατασκευής του ένα πολύ σνομπ ρομπότ που ταξινομούσε τις ατμόσφαιρες σε κάστες. Η καλύτερη και αγνότερη ατμόσφαιρα ήταν γνήσια βραχμανική. Η χειρότερη ήταν σκέτη παρίας, ούτε να την αγγίζεις.

Σβήνοντας τον αναλυτή, άνοιξε την εσωτερική και την εξωτερική στεγανή πόρτα και κάθισε στο χείλος της με τα πόδια κρεμασμένα ογδόντα μέτρα πάνω από το έδαφος. Από αυτό το πλεονεκτικό σημείο περιεργάστηκε ήρεμα το πλήθος με ύφος ανθρώπου που μπορεί να φτύσει αλλά όχι και να τον φτύσουν. Ο έκτος νόμος της διαβολολογικής ορίζει ότι όσο πιο ψηλά τόσο πιο καλά.

Εκείνοι που οι ατυχείς περιστάσεις τους είχαν καταδικάσει ογδόντα μέτρα πιο κοντά στο κέντρο της βαρύτητας ήταν νοήμονα όντα και συνειδητοποίησαν αμέσως το μειονέκτημά τους. Εκτός κι αν τουμπάριζαν το διαστημόπλοιο ή σκαρφάλωναν στο λείο τοίχωμά του, ήταν ανήμποροι να τον φτάσουν. Όχι ότι το επεδίωκαν από εχθρική διάθεση. Αλλά όσο πιο ανέφικτη ήταν η επιθυμία τους τόσο πιο σφοδρή γινόταν. Έτσι ήθελαν να τον κατεβάσουν στο ύψος τους, να τον έχουν πρόσωπο με πρόσωπο, απλά και μόνο γιατί τώρα ήταν απρόσιτος.

Για να τους δυσκολέψει ακόμη περισσότερο τη ζωή, γύρισε στο πλάι κι έγειρε στο πλαϊνό τοίχωμα, με το ένα πόδι ανασηκωμένο και με τα δάχτυλα πλεγμένα γύρω από το γόνατο. Μετά συνέχισε να τους ατενίζει με αυτάρεσκο ύφος. Εκείνοι ήταν υποχρεωμένοι να κοιτάζουν προς τα πάνω με κίνδυνο να στραβολαι-

μιάσουν. Πότε πότε χαμήλωναν τα κεφάλια και τα μάτια σε ασφαλές επίπεδο, αλλά ήταν ακόμη πιο μαρτύριο να τους κοιτάζουν δίχως να μπορούν να κοιτάξουν.

Όσο πιο πολύ κρατούσε το πράγμα τόσο πιο δυσάρεστο γινόταν. Μερικοί άρχισαν να του φωνάζουν με τσιριχτές φωνές. Σ' αυτούς χάρισε ένα καλοκάγαθο χαμόγελο. Άλλοι του κούνησαν με νόημα τα χέρια τους, και τους ανταπόδωσε τις χειρονομίες, πράγμα που τσάντισε ιδιαίτερα τους πιο ξύπνιους. Για κάποιο παράξενο λόγο κανένας επιστήμονας δεν ερεύνησε ποτέ γιατί μερικές χειρονομίες ερεθίζουν ορισμένους αδένες σε όλες τις γωνιές του σύμπαντος. Όμως η εκπαίδευση στη διαβολολογική συμπεριλάμβανε και μια σειρά μαθημάτων στην τεχνική των λεγόμενων σινιάλων ξεφουσκώματος. Εκεί μάθαινες πώς να κάνεις σμπαράλια το εγώ ενός εξωγήινου μ' ένα απλό κούνημα του χεριού σου.

Για κάμποση ώρα το πλήθος περίμενε σε αναμμένα κάρβουνα, μασουλώντας νευρικά τις τρίχες από τη ράχη των δαχτύλων τους, μουρμουρίζοντας και ρίχνοντας κατά καιρούς φαρμακερές ματιές προς το μέρος του. Εξακολουθούσαν να μη ζυγώνουν την επικίνδυνη ζώνη. Θα είχαν σίγουρα την εντύπωση ότι ο τύπος που την είχε αράξει ψηλά στην πόρτα είχε κι άλλο σύντροφο μέσα που μπορεί να έβαζε ξαφνικά μπροστά. Στη συνέχεια έγιναν πιο σκυθρωποί, ρίχνοντας μονο πότε πότε καμιά ανήσυχη ματιά προς τα πτερύγια στήριξης.

Αυτή η κατάσταση συνεχίστηκε μέχρι που κατέφτασε μια φάλαγγα από βαριά οχήματα και άρχισε να ξεφορτώνει στρατιώτες. Οι νεοφερμένοι ήταν οπλισμένοι με γκλομπ και πιστόλια, και φορούσαν στολές στο χρώμα της μάκας που κυλιούνται τα γουρούνια.

Αμέσως σχημάτισαν τριπλές σειρές, έκαναν δεξιά μεταβολή κατόπιν διαταγής, και βάδισαν μπροστά. Το πλήθος άνοιξε για να τους κάνει δρόμο να περάσουν.

Με σβελτάδα και πείρα, πήραν θέσεις σχηματίζοντας έναν οπλισμένο κλοιό ανάμεσα στο σκάφος και τις ορδές των περιέργων. Τρεις αξιωματικοί έκαναν μια βόλτα γύρω από το σκάφος εξετάζοντας τα πτερύγια στήριξης, δίχως να ζυγώνουν πιο κοντά απ' όσο ήταν αναγκαίο. Ύστερα έκαναν πίσω και σήκωσαν τα μάτια τους προς την πόρτα του σκάφους. Ο τύπος εκεί πάνω ανταπόδωσε το κοίταγμα με ακαδημαϊκό ενδιαφέρον.

Ο ανώτερος από τους τρεις αξιωματικούς χτύπησε ελαφρά το σημείο της καρδιάς του, μετά έσκυψε κι έκανε το ίδιο με το έδαφος. Παίρνοντας μια ζορισμένη έκφραση φιλειρηνικής αγαθότητας σήκωσε πάλι το βλέμμα του προς τον γήινο. Η κίνηση έκανε το καπέλο του να πέσει και, γυρίζοντας να το σηκώσει, το πάτησε και το έκανε πίτα.

Αυτό το ασήμαντο επεισόδιο φάνηκε να διασκεδάζει τον τύπο που καθόταν ογδόντα μέτρα ψηλότερα, γιατί γέλασε, μάζεψε το πόδι που κρατούσε κι έσκυψε για ν' απολαύσει καλύτερα το θύμα. Κόκκινος σαν αστακός κάτω από το γκρίζο του τρίχωμα, ο αξιωματικός επανέλαβε τη χειρονομία με την καρδιά και το έδαφος. Ο επισκέπτης έδειξε να καταλαβαίνει τούτη τη φορά. Έγνεψε με καταδεχτική ευγένεια κι εξαφανίστηκε μέσα στο σκάφος του. Λίγες στιγμές αργότερα μια νάυλον ανεμόσκαλα έπεφτε στο πλάι του σκάφους και ο επισκέπτης άρχισε να κατεβαίνει με την ευκινησία μαϊμούς.

Τρία πράγματα εντυπωσίασαν τους στρατιώτες και τους θεατές αμέσως μόλις στάθηκε μπροστά τους: το άτριχο δέρμα του, το μεγάλο ύψος και βάρος του, και το γεγονός ότι δε φαινόταν να κρατά όπλο. Οι διαφο-

ρές στο σχήμα και τη μορφή δεν τους ξένισαν. Στο κάτω κάτω, κάποιες εξερευνήσεις είχαν κάνει κι αυτοί στο διάστημα και είχαν συναντήσει ακόμη πιο παράξενα πλάσματα. Αλλά τι σόι πλάσμα διέθετε το μυαλό να φτιάχνει διαστημόπλοια κι όχι τη λογική να έχει πάνω του κάποιο μέσο άμυνας;

Οι ίδιοι ήταν μια εξαιρετικά λογική ράτσα. Οι φουκαράδες!

Οι αξιωματικοί δεν έκαναν καμία προσπάθεια να μιλήσουν με τούτο το πλάσμα που τους κατέβηκε από το μεγάλο άγνωστο. Δεν είχαν τηλεπαθητικές ικανότητες, και η διαστημική πείρα τους είχε διδάξει ότι οι θόρυβοι του στόματος ήταν άχρηστοι πριν η μια ή η άλλη πλευρά μάθει τη γλώσσα. Έτσι του έδωσαν να καταλάβει με χειρονομίες ότι ήθελαν να τον οδηγήσουν στην πόλη. Εκεί θα συναντούσε πιο ειδικούς της ράτσας τους με τους οποίους θα μπορούσε να βρει τρόπο συνεννόησης. Ήταν πολύ καλοί στη γλώσσα των χειρονομιών, πράγμα φυσικό για ράτσα που είχε ταξιδέψει στ' άστρα.

Συμφώνησε στην πρόταση με το ίδιο ύφος και την πόζα που είχε από την αρχή, δηλαδή σαν άρχοντας που είχε να κάνει με παρακατιανούς. Ίσως τον είχε επηρεάσει υπερβολικά κι εκείνος ο αναλυτής του αέρα. Το πλήθος άνοιξε πάλι χώρο να περάσουν, καθώς η φρουρά τον συνόδευε στα φορτηγά. Πέρασε μπροστά από χιλιάδες μάτια και χαιρέτησε τα πλήθη με την ξεφουσκωτική κίνηση νούμερο δεκαεφτά. Αυτή ήταν ένα συγκαταβατικό κούνημα του κεφαλιού, που έδειχνε ότι αναγνώριζε μεγαλόψυχα την ύπαρξή τους και ανεχόταν το χυδαίο ενδιαφέρον τους για το πρόσωπό του.

Τα φορτηγά αναχώρησαν από την περιοχή της προσεδάφισης. Το διαστημόπλοιο παρέμεινε εκεί με

την πόρτα ανοιχτή, την ανεμόσκαλα κρεμασμένη απέξω και τους στρατιώτες να φρουρούν ολόγυρα. Αυτή η λεπτομέρεια δεν πέρασε απαρατήρητη από κανέναν. Δεν υπήρχε τίποτα που να εμποδίζει τους ειδικούς να εξετάσουν το σκάφος και να κλέψουν ιδέες από μια άλλη τεχνολογικά εξελιγμένη φυλή.

Όμως κανένας τόσο εξελιγμένος δεν μπορεί να ήταν τόσο εγκληματικά αμελής. Συνεπώς δεν πρέπει να ήταν αμέλεια. Η καθαρή λογική έλεγε ότι, σύμφωνα με την άποψη του επισκέπτη, δεν άξιζε τον κόπο να κλαπούν τα σχέδια του διαστημοπλοίου γιατί ήταν πολύ ξεπερασμένα. Ή, ακόμη χειρότερα, γιατί ήταν αδύνατο να κλαπούν επειδή ήταν ασύλληπτα προχωρημένα για καθυστερημένα πλάσματα σαν τους ντόπιους. Σαν πολύ μεγάλη ιδέα είχε για τον εαυτό του αυτός ο τύπος! Μα το Μαύρο Κόσμο του Κας, έπρεπε να του δώσουν το κατάλληλο μάθημα!

Ένας κατώτερος αξιωματικός σκαρφάλωσε αμέσως την ανεμόσκαλα. Εξερεύνησε το εσωτερικό του σκάφους και κατέβηκε για ν' αναφέρει ότι δεν υπήρχαν άλλοι μέσα, ούτε ψυχή, ούτε καν δεύτερο ζευγάρι κάλτσας. Ο ξένος είχε φτάσει μόνος. Η πληροφορία αυτή κυκλοφόρησε στο πλήθος. Δεν τους άρεσε και τόσο σαν ιδέα. Ο ερχομός ενός στόλου θωρηκτών με δέκα χιλιάδες πολεμιστές ήταν κάτι που θα το καταλάβαιναν. Θα ήταν μια επίδειξη δύναμης αντάξια του πλανήτη τους. Αλλά τούτη η ανεπίσημη επίσκεψη ενός ανθρώπου θύμιζε κάπως τους ιεραπόστολους που έστελναν οι ίδιοι στους ιθαγενείς των δυο πλανητών της Μοράντια.

Στο μεταξύ τα φορτηγά είχαν αφήσει πίσω τους το διαστημοδρόμιο, διέσχισαν καμιά τριανταριά χιλιόμετρα υπαίθρου και μπήκαν σε μια πόλη. Εκεί το επικεφαλής όχημα άφησε πίσω τα υπόλοιπα και συνέχισε

προς τα δυτικά προάστια για να φτάσει τελικά σ' ένα οχυρό τριγυρισμένο από πελώριους τοίχους. Ο ξένος κατέβηκε από το φορτηγό, και αμέσως τον πέταξαν στο πρώτο διαθέσιμο μπουντρούμι.

Πάντως κι εδώ η αντίδρασή του ήταν περίεργη. Κανονικά θα έπρεπε να εξοργιστεί με τη φυλάκισή του, αφού κανένας δεν του εξήγησε τους λόγους της. Αλλ' αυτός τίποτα! Απεναντίας, αντιμετώπισε το καλοστρωμένο κρεβάτι του κελιού του σαν να ήταν η μέγιστη πολυτέλεια, ειδική προσφορά σε αναγνώριση των δικαιωμάτων του. Την άραξε αμέσως φαρδιά πλατιά, άφησε ένα στεναγμό ικανοποίησης και το 'ριξε στον ύπνο. Το ρολόι του το άφησε δίπλα στο αφτί του. Ο ήχος του αντικαθιστούσε το συνεχές τικ-τακ του αυτόματου πιλότου δίχως τη συντροφιά του οποίου δεν μπορούσε να κοιμηθεί άνετα.

Μέσα στις επόμενες λίγες ώρες οι φρουροί επιθεωρούσαν συχνά το κελί του. Ήθελαν να σιγουρευτούν ότι δεν πασπάτευε την κλειδαριά ούτε εξαΰλωνε τα κάγκελα με κάποια μυστηριώδη τεχνική. Δεν τον είχαν ψάξει και συνεπώς ήταν ιδιαίτερα προσεκτικοί. Εκείνος όμως ροχάλιζε του καλού καιρού, αδιαφορώντας για την ανησυχία που είχε αρχίσει να εξαπλώνεται στη διαστημική αυτοκρατορία.

Κοιμόταν ακόμη όταν έφτασε ο Παρμίθ μαζί με μια αγκαλιά εικονογραφημένα βιβλία. Ο Παρμίθ, ηλικιωμένος και μύωπας, κάθισε δίπλα στο κρεβάτι και περίμενε υπομονετικά. Κάποια στιγμή και τα δικά του μάτια άρχισαν να γλαρώνουν κι έπιασε τον εαυτό του να νοσταλγεί με λαχτάρα το μαλακό χαλί στο πάτωμα. Στο σημείο εκείνο αποφάσισε ότι έπρεπε ή ν' αρχίσει τη δουλειά ή να το ρίξει κι αυτός στον ύπνο. Γύρισε και σκούντησε τον κρατούμενο να ξυπνήσει.

Άρχισαν με το βιβλίο. Το «Α» είναι για το αχμούντ

που παίζει στο γρασίδι. Το «Αι» για το αϊσίντ που φυλάγεται κάτω από το γυαλί. Το «Οομ» είναι για το Όομ-τουκ που βρίσκεται στο φεγγάρι. Το «Ουμ» είναι για το ουμλάκ, είδος παλιάτσου ή γελωτοποιού. Και πάει λεγοντας.

Διακόπτοντας μονάχα για φαγητό συνέχισαν έτσι όλη μέρα, και η πρόοδος ήταν γοργή. Ο Παρμίθ ήταν πρώτης τάξεως δάσκαλος, και ο άλλος πρώτης τάξεως μαθητής, που μάθαινε εκπληκτικά γρήγορα και δεν ξεχνούσε τίποτα. Στο τέλος του πρώτου πολύωρου μαθήματος μπορούσαν ν' ανταλλάξουν μερικά απλά και σύντομα λόγια.

«Με λένε Παρμίθ. Πώς σε λένε εσένα;»

«Γουέιν Χίλντερ».

«Δύο ονόματα;»

«Ναι».

«Πώς λέγονται οι πολλοί σας;»

«Γήινοι».

«Εμείς λεγόμαστε Βαρντ».

Η κουβέντα τους τέλειωσε εκεί, γιατί τους εξαντλήθηκαν οι λέξεις, και ο Παρμίθ έφυγε. Εννιά ώρες αργότερα ήταν πάλι πίσω, αυτή τη φορά μαζί με κάποιον Γκέρκα. Ο τελευταίος ήταν νεότερος και ειδικευόταν στη συνεχή επανάληψη λέξεων και φράσεων μέχρι που ο μαθητής μάθαινε τέλεια την προφορά τους. Συνέχισαν έτσι για τέσσερις μέρες ακόμη, από το πρωί ώς αργά το βράδυ.

«Δεν είστε κρατούμενος».

«Το ξέρω», είπε ο Γουέιν Χίλντερ με γαλήνια αυτοπεποίθηση.

Ο Παρμίθ φάνηκε να σαστίζει. «Πώς το ξέρεις;»

«Δε θα τολμούσατε να με φυλακίσετε».

«Γιατί όχι;»

«Γιατί δεν ξερετε αρκετά. Σαν αποτέλεσμα, γυρεύ-

ετε μια κοινή γλώσσα συνεννόησης. Θέλετε πληροφορίες από μένα... και γρήγορα μάλιστα».

Αυτό ήταν ολοφάνερο για να το αρνηθεί ο Παρμίθ. Έτσι το αγνόησε και συνέχισε. «Είχα υπολογίσει ότι θα χρειάζονταν ενενήντα μέρες για να μάθετε τέλεια τη γλώσσα. Τώρα νομίζω ότι είκοσι θα είναι αρκετές».

«Δε θα βρισκόμουν εδώ αν δεν ήταν έξυπνη η ράτσα μου», του τόνισε ο Χίλντερ.

Ο Γκέρκα έδειξε ανησυχία στα λόγια του, και ο Παρμίθ ταράχτηκε. «Εμείς δεν έχουμε ακόμη κάνει μαθήματα σε κανέναν Βαρντ», πρόσθεσε ο Χίλντερ σαν δεύτερη δόση. «Γιατί κανένας Βαρντ δεν έφτασε ακόμη ώς τα μέρη μας».

«Ας συνεχίσουμε τη δουλειά», πρότεινε βιαστικά ο Παρμίθ. «Μια σημαντική επιτροπή περιμένει να σας εξετάσει αμέσως μόλις μάθετε να μιλάτε με άνεση και σαφήνεια. Θα δοκιμάσουμε πάλι με το πρόθεμα ‘φθ’ που δεν το έχετε χωνέψει ακόμη. Λοιπόν, να ένας γλωσσοδέτης σαν χρήσιμη άσκηση. Προσέξτε τον Γκέρκα».

«Φθον ντέας φθλεμάν φθανγκάφθ», απάγγειλε ο Γκέρκα κάνοντας κόμπο τη γλώσσα του.

«Φουθόν ντέας...»

«Φθον», τον διόρθωσε ο Γκέρκα. «Φθον ντέας φθλεμάν φθανγκάφθ».

«Ακούγεται καλύτερα σε πολιτισμένη γλώσσα. Άσπρη πέτρα ξέξασπρη κι απ' τον ήλιο ξεξασπρότερη. Λοιπόν, φουθόν...»

«Φθον!» επέμεινε ο Γκέρκα, κάνοντας ακροβατικά με τη γλώσσα του.

Η επιτροπή ήταν καθισμένη σε μια εντυπωσιακή αμφιθεατρική αίθουσα με δέκα σειρές καθισμάτων. Τετρακόσια άτομα είχαν συγκεντρωθεί εκεί. Οι τεμενάδες των συνοδών και των κατώτερων υπαλλήλων μαρτυρούσαν ότι επρόκειτο για πολύ σημαντικά πρόσωπα.

Κι έτσι ήταν. Οι τετρακόσιοι αντιπροσώπευαν την πολιτική και στρατιωτική αφρόκρεμα ενός κόσμου που είχε στήσει μια διαστημική αυτοκρατορία σε καμιά εικοσαριά ηλιακά συστήματα και διπλάσιους πλανήτες. Μέχρι πριν λίγο καιρό ήταν οι καλύτεροι, απ' όσο μπορούσαν να ξέρουν, οι κύριοι και οι εκλεκτοί του σύμπαντος. Τώρα υπήρχε κάποια αμφιβολία γι' αυτό. Είχαν ένα σοβαρό πρόβλημα να λύσουν, αυτό που ένας ασεβής γήινος ιστορικός θα περιέγραφε στο μέλλον σαν «σημείο αμφισβήτησης».

Σταμάτησαν να κουβεντιάζουν μεταξύ τους όταν έφτασαν οι δυο φρουροί που συνόδευαν τον Χίλντερ και τον οδήγησαν σ' ένα κάθισμα αντικριστά στις σειρές των άλλων. Τετρακόσια ζευγάρια μάτια περιεργάστηκαν τον ξένο, μερικά με περιέργεια, άλλα με αμφιβολία, ορισμένα προκλητικά και πολλά με φανερό ανταγωνισμό.

Ο Χίλντερ θρονιάστηκε στη θέση του και κοίταξε την ομήγυρη σαν να επιθεωρούσε κλουβί με μάλλον σιχαμερά πλάσματα σε κάποιο ζωολογικό κήπο. Έτριψε ελαφρά το πλάι της μύτης του και τη ρούφηξε. Ήταν η ξεφουσκωτική κίνηση νούμερο είκοσι δύο, κατάλληλη για μεγάλη συνάθροιση εκπροσώπων της εξουσίας. Η αντίδραση ήταν ικανοποιητική. Μισή ντουζίνα από τους πιο επιθετικούς τύπους τον κάρφωσαν με φαρμακερά βλέμματα.

Ένας χνουδομούρης γέρος σηκώθηκε σμίγοντας τα φρύδια του και άρχισε να μιλά στον Χίλντερ σαν να 'χε προβάρει καλά το λόγο του πριν έρθει. «Κανένα είδος εκτός από τα πλέον νοήμονα και απόλυτα λογικά δε θα μπορούσε να κατακτήσει το διάστημα. Είναι

αυταπόδεικτο ότι ανήκετε σ' ένα τέτοιο είδος και επομένως θα μπορείτε να εκτιμήσετε τη θέση μας. Αυτή η ίδια η παρουσία σας μας υποχρεώνει να λάβουμε υπόψη της έσχατες εναλλακτικές λύσεις: Της συνεργασίας ή του ανταγωνισμού, της ειρήνης ή του πολέμου».

«Υπάρχουν πολλές εναλλακτικές λύσεις στο καθετί», παρατήρησε ο Χίλντερ. «Υπάρχει το μαύρο, το άσπρο, και χιλιάδες ενδιάμεσοι τόνοι. Υπάρχει το ναι, το όχι, και τα χιλιάδες αν και ίσως. Για παράδειγμα στο συγκεκριμένο δίλημμα, μια τρίτη λύση θα ήταν ν' απομακρυνθείτε πέρα από την ακτίνα δράσης μας».

Σαν πλάσματα με πολύ τακτοποιημένο μυαλό δεν τους άρεσε να τους κόβουν το νήμα του λογικού ειρμού τους. Ακόμη λιγότερο έκαναν κέφι τον κόμπο που προκάλεσε στις σκέψεις τους η τελευταία πρόταση. Το συνοφρύωμα του γέρου έγινε πιο έντονο και η φωνή του πιο κοφτή.

«Θα πρέπει να εκτιμάτε και τη δική σας θέση. Είστε μόνος ανάμεσα σε εκατομμύρια ξένων. Άσχετα ποια μπορεί να είναι η δύναμη της ράτσας σας, εσείς, προσωπικά, είστε αδύναμος. Συνεπώς εμείς ρωτάμε και εσείς απαντάτε. Αν οι θέσεις μας αντιστρέφονταν θα ίσχυε το αντίθετο. Αυτό είναι λογικό. Είστε έτοιμος ν' απαντήσετε στις ερωτήσεις μας;»

«Πανέτοιμος».

Μερικοί φάνηκαν να ξαφνιάζονται από την απάντηση. Άλλοι τη δέχτηκαν με καρτερική δυσπιστία, θεωρώντας για δεδομένο ότι θα απαντούσε σε ό,τι έκρινε φρόνιμο και θα κρατούσε μυστικά τα υπόλοιπα.

Ο γέρος κάθισε πάλι στη θέση του κι έγνεψε στον Βαρντ στ' αριστερά του. Εκείνος σηκώθηκε και ρώτησε, «Πού είναι η κεντρική βάση σας;»

«Για την ώρα δεν ξέρω».

«Δεν ξέρετε;» Η έκφρασή του έδειχνε ότι κάτι τέτοιες δυσκολίες περίμενε από την αρχή. «Πώς μπορείτε να επιστρέψετε αν δεν ξέρετε πού βρίσκεται;»

«Όταν βρεθώ στην εμβέλεια του ραδιοφάρου της θα πιάσω το σήμα και θα το ακολουθήσω».

«Οι διαστημικοί χάρτες σας δεν είναι αρκετά ακριβείς για να τη βρείτε;»

«Όχι».

«Γιατί όχι;»

«Γιατί», εξήγησε ο Χίλντερ, «δεν είναι δέσμια άστρου. Κόβει βόλτες στο διάστημα».

Ο άλλος ρώτησε δείχνοντας τη δυσπιστία του. «Εννοείτε ότι πρόκειται για πλανήτη που ξέφυγε από το ηλιακό του σύστημα;»

«Καθόλου. Πρόκειται για ανιχνευτική βάση. Φαντάζομαι να ξέρετε τι είναι αυτό».

«Όχι», γρύλισε ο ανακριτής του. «Τι είναι;»

«Ένας μικροσκοπικός, αυτάρκης κόσμος εφοδιασμένος με όλα τ' αναγκαία μαραφέτια. Μια τεχνητή σφαίρα που χρησιμεύει για προκεχωρημένη βάση». Η απάντηση προκάλεσε νευρικότητα και ψιθύρους στο ακροατήριο, καθώς ο καθένας προσπαθούσε να εκτιμήσει τη σημασία αυτής της πληροφορίας.

Κρύβοντας τις δικές του σκέψεις, ο ανακριτής συνέχισε. «Το ονομάσατε προκεχωρημένη βάση. Αυτό δε μας λέει πού βρίσκεται ο κεντρικός κόσμος σας».

«Δε με ρωτήσατε γι' αυτόν. Με ρωτήσατε για τη βάση μου. Σας άκουσα καθαρά με τα ίδια μου τ' αφτιά».

«Τότε πού είναι ο κεντρικός κόσμος σας;»

«Δεν μπορώ να σας δείξω δίχως χάρτη. Έχετε χάρτες άγνωστων περιοχών;»

«Έχουμε». Ο άλλος μόρφασε σαν ευχαριστημένος γάτος. Με μια μελοδραματική χειρονομία έβγαλε κάτι

χάρτες και τους ξετύλιξε. «Τους πήραμε από το σκάφος σας».

«Πολύ προνοητικό από μέρους σας», παρατήρησε ο Χίλντερ με ανησυχητική ανεμελιά. Αφήνοντας το κάθισμά του πλησίασε κι ακούμπησε το δάχτυλό του στον πρώτο χάρτη. «Ορίστε! Η καλή μας, γριά-Γη!». Ύστερα γύρισε και κάθισε πάλι.

Ο Βαρντ κοίταξε πρώτα το συγκεκριμένο σημείο και μετά ολόγυρα στους συναδέλφους του σαν να ήθελε να πει κάτι, αλλά το μετάνιωσε και δεν είπε λέξη. Βγάζοντας μια πένα μαρκάρισε το χάρτη και τον τύλιξε πάλι μαζί με τους άλλους.

«Αυτός ο κόσμος που ονομάσατε Γη είναι το λίκνο και το κέντρο της αυτοκρατορίας σας;»

«Ναι».

«Ο μητρικός πλανήτης της ράτσας σας;»

«Μάλιστα».

«Και τώρα», συνέχισε με αυστηρό τόνο ο άλλος, «πόσοι από σας υπάρχουν;»

«Κανένας δεν ξέρει».

«Δεν κάνετε απογραφή του πληθυσμού σας;»

«Κάναμε κάποτε. Τώρα πια είμαστε πολύ σκορπισμένοι για τέτοια». Ο Χίλντερ το συλλογίστηκε για μια στιγμή και μετά πρόσθεσε εξυπηρετικά: «Μπορώ να σας εγγυηθώ ότι υπάρχουν κάπου τέσσερα δισεκατομμύρια από μας σε τρεις πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος. Για πιο έξω τίποτα δεν είναι σίγουρο. Θα μπορούσε να μας κατατάξει κανείς σε δυο κατηγορίες: τους ριζωμένους και τους ξεριζωμένους, και οι τελευταίοι δεν μπορεί να μετρηθούν. Δεν αφήνουν οι ίδιοι να τους μετρήσουν γιατί φοβούνται μήπως κάποιος σκεφτεί να τους φορολογήσει. Πάντως είμαστε σίγουρα τέσσερα δισεκατομμύρια συν».

«Αυτό δε μας λέει τίποτα», διαμαρτυρήθηκε ο άλ-

λος. «Δεν ξέρουμε πόσο είναι αυτό το συν».

«Ούτε κι εμείς», τον παρηγόρησε ο Χίλντερ, με ύφος σαν να ένιωθε δέος στη σκέψη. «Είναι φορές που το γεγονός τρομάζει κι εμάς τους ίδιους». Γύρισε και κοίταξε το ακροατήριό του. «Αν δε φοβήθηκε ποτέ κανείς από ένα συν, τώρα είναι η ευκαιρία».

Ο ανακριτής κατσούφιασε και προσπάθησε να το πιάσει από άλλη μεριά. «Λέτε πως είστε σκορπισμένοι. Σε πόσους κόσμους;»

«Εφτακόσιους δεκατέσσερις σύμφωνα με την τελευταία αναφορά. Ήδη το νούμερο είναι ξεπερασμένο. Η κάθε αναφορά είναι οχτώ με δέκα πλανήτες πίσω».

«Και εξουσιάζετε όλον αυτό τον τεράστιο αριθμό;»

«Και ποιος εξουσιάζει έναν πλανήτη; Ακόμη δεν έχουμε μάθει καλά καλά τον δικό μας και αμφιβάλλω αν θα τον μάθουμε ποτέ». Ανασήκωσε φιλοσοφικά τους ώμους του και πρόσθεσε, «Όχι, απλά βολευόμαστε και τους ταλαιπωρούμε λίγο».

«Εννοείτε ότι τους εκμεταλλεύεστε;»

«Πέστε το κι έτσι αν προτιμάτε».

«Δε συναντήσατε ποτέ αντίδραση;»

«Λίγα πράγματα, φίλε μου, λίγα πράγματα», απάντησε ο Χίλντερ.

«Και πώς την αντιμετωπίσατε;»

«Ανάλογα με την περίπτωση. Μερικούς δύστροπους τους αγνοήσαμε, σε μερικούς ρίξαμε σφαλιάρα, και μερικούς τους οδηγήσαμε στο φως το αληθινό».

«Ποιο φως αληθινό;» ρώτησε ο άλλος απορημένα.

«Εκείνο που δείχνει τα πράγματα από τη δική μας άποψη».

Αυτό φάνηκε πολύ βαρύ για έναν κοιλαρά της τρίτης σειράς. Πηδώντας πάνω φώναξε με δηκτική φω-

νή, «Και περιμένετε να δούμε κι εμείς τα πράματα από τη δική σας άποψη;»

«Όχι αμέσως», απάντησε ο Χίλντερ.

«Μήπως μας θεωρείτε ανίκανους να...»

Ο γέρος που είχε πάρει πρώτος το λόγο σηκώθηκε και παρενέβη στη λογομαχία. «Πρέπει να συνεχίσουμε αυτή την έρευνα λογικά ή να τη διακόψουμε εντελώς. Αυτό σημαίνει μια κατηγορία ερωτήσεων την κάθε φορά, και με έναν να τις κάνει την κάθε φορά». Έγνεψε αγέρωχα στον Βαρντ με τους χάρτες. «Συνέχισε, Θορμίν».

Ο Θορμίν συνέχισε επί δύο ολόκληρες ώρες. Κατά τα φαινόμενα ήταν ειδικός στην αστρονομία, γιατί όλες οι ερωτήσεις περιστρέφονταν γύρω απ' αυτό το θέμα. Ήθελε λεπτομέρειες απόστασης, ταχύτητες, κατηγορία ήλιου, πλανητικές κινήσεις και τα παρόμοια. Ο Χίλντερ απαντούσε πρόθυμα σε όσα ήξερε, ενώ δήλωνε άγνοια στα υπόλοιπα.

Τελικά ο Θορμίν κάθισε στη θέση του κι έπεσε με τα μούτρα στις σημειώσεις του σαν άνθρωπος που είχε ανακαλύψει τη μεγάλη αλήθεια. Τη θέση του πήρε ένας σκληρός τύπος ονόματι Γκρασούντ, ο οποίος μισή ώρα τώρα δεν κρατιόταν από ανυπομονησία.

«Είναι το σκάφος σας το πιο πρόσφατο μοντέλο του είδους του;»

«Όχι».

«Υπάρχουν και καλύτερα;»

«Ασφαλώς», τον διαβεβαίωσε ο Χίλντερ.

«Πολύ καλύτερα;»

«Δεν ξέρω, αφού δε μου έχουν αναθέσει ακόμη κανένα».

«Δεν είναι παράξενο», παρατήρησε πονηρά ο Γκρασούντ, «που μας ανακάλυψε ένα παλιό σκάφος ενώ τα πιο τέλεια δεν το κατάφεραν;»

«Καθόλου. Ήταν καθαρή τύχη. Το δικό μου έτυχε να έχει αναλάβει αυτή την περιοχή. Άλλοι ανιχνευτές, με παλιά ή νεότερα σκάφη, ακολούθησαν άλλες πορείες. Πόσες κατευθύνσεις υπάρχουν στο διάστημα; Πόσες ακτίνες μπορεί να προεκτείνει κανείς από μια σφαίρα;»

«Δεν είμαι μαθηματικός. Εγώ...»

«Αν ήσαστε μαθηματικός», τον διέκοψε ο Χίλντερ, «θα ξέρατε ότι ο αριθμός είναι 2^n». Κοίταξε προς το ακροατήριό του και συνέχισε με διδακτικό τόνο. «Ο παράγοντας του δύο καθορίζεται από το αποδεικτικό γεγονός ότι μια ακτίνα είναι ημισεία διάμετρος και το 2^n ορίζεται ως ο μικρότερος αριθμός που συνθέτει ένα γούρλον».

Ο Γκρασούντ γούρλωσε τα μάτια του προσπαθώντας να συλλάβει το γούρλον, αλλά τα παράτησε και ρώτησε, «Να συμπεράνω πως ο συνολικός αριθμός των εξερευνητικών σκαφών σας είναι της αυτης τάξης;»

«Α, όχι. Δε χρειάζεται να ψάχνουμε προς όλες τις δυνατές κατευθύνσεις. Αρκεί να βάζουμε πλώρη προς τα ορατά άστρα».

«Και δεν υπάρχουν ορατά άστρα προς κάθε κατεύθυνση;»

«Αν αγνοήσουμε την απόσταση, ναι, υπάρχουν. Αλλά ποτέ δεν αγνοεί κανείς την απόσταση. Απλώς βάζουμε για στόχο το κοντινότερο ανεξερεύνητο ηλιακό σύστημα κι έτσι μειώνουμε τις αποστολές σε λογικό αριθμό».

«Απαντάτε με υπεκφυγές», τον κατηγόρησε ο Γκρασούντ. «Τελικά πόσα σκάφη της κατηγορίας βρίσκονται σε χρήση;»

«Είκοσι».

«Είκοσι;» Φάνηκε πολύ απογοητευμένος. «Τόσα μόνο;»

«Φτάνουν, δε φτάνουν; Πόσα χρόνια θέλετε να κρατάμε σε υπηρεσία απαρχαιωμένα σκάφη;»

«Δε ρωτάω γι' απαρχαιωμένα σκάφη. Πόσα ανιχνευτικά κάθε κατηγορίας λειτουργούν συνολικά;»

«Ειλικρινά δεν ξέρω. Αμφιβάλλω αν ξέρει κανείς. Χώρια από τους στόλους της Γης, μερικές από τις πιο προοδευμένες αποικίες μας στέλνουν και δικές τους αποστολές. Πέρα απ' αυτό, κάνα δυο συμμαχικές ξένες ράτσες έμαθαν από μας, τους κόλλησε το χούι και άρχισαν να ψάχνουν κι αυτές. Η απογραφή σκαφών είναι το ίδιο αδύνατη όσο και των ανθρώπων».

Δίχως να το αμφισβητήσει ο Γκρασόυντ συνέχισε. «Το σκάφος σας δεν είναι μεγάλο σύμφωνα με τα δεδομένα μας. Αναμφίβολα θα διαθέτετε κι άλλα με μεγαλύτερη μάζα». Έγειρε μπροστά και τον κάρφωσε με το βλέμμα του. «Ποιο είναι περίπου το μέγεθος του μεγαλύτερου σκάφους σας».

«Το μεγαλύτερο που είδα ποτέ ήταν το θωρηκτό *Λανς*. Σαράντα φορές μεγαλύτερο σε μάζα από το δικό μου».

«Πόσους μπορεί να μεταφέρει;»

«Έχει πλήρωμα πάνω από εξακόσιους, αλλά σε περίπτωση ανάγκης μπορεί να μεταφέρει και τριπλάσιους».

«Ώστε έχετε υπόψη ένα τουλάχιστον σκάφος με μέγιστη ικανότητα μεταφοράς δύο χιλιάδες άντρες;»

«Ακριβώς».

Κι άλλοι ψίθυροι και νευρικές κινήσεις παρατηρήθηκαν στο ακροατήριο. Δίχως να δώσει σημασία ο Γκρασόυντ συνέχισε με ύφος ανθρώπου αποφασισμένου να μάθει και την πιο δυσάρεστη αλήθεια.

«Έχετε και άλλα θωρηκτά ανάλογου μεγέθους;»

«Βέβαια».

«Πόσα;»

«Δεν έχω ιδέα. Αν ήξερα θα σας έλεγα. Λυπάμαι».

«Μπορεί να έχετε και μεγαλύτερα;»

«Πολύ πιθανό», παραδέχτηκε ο Χίλντερ. «Πάντως εγώ δεν έχω δει μέχρι στιγμής κανένα. Αλλά αυτό δεν σημαίνει τίποτα. Μπορεί κανείς να ζήσει ώς τα βαθιά γεράματα δίχως να δει τα πάντα. Αν υπολογίσετε πόσα πράγματα μπορείτε να δείτε στο σύμπαν, και απ' αυτά αφαιρέσετε τον αριθμό όσων έχετε δει, το υπόλοιπο που μένει είναι ο αριθμός εκείνων που δεν έχετε δει. Και αν τα μελετήσετε με ρυθμό ένα το δευτερόλεπτο θα χρειαστείτε...»

«Δε μ' ενδιαφέρει», γάβγισε ο Γκρασόυντ, αρνούμενος να υποκύψει σ' αυτή την απόκοσμη επιχειρηματολογία.

«Κακώς», του αποκρίθηκε ο Χίλντερ. «Γιατί άπειρο μείον όσα εκατομμύρια θέλετε μας κάνει πάλι άπειρο. Πράγμα που σημαίνει ότι μπορείτε ν' αφαιρέσετε το μέρος από το σύνολο και να σας μείνει ανέπαφο το σύνολο. Μπορείτε να έχετε και την πίτα σωστή και το σκύλο χορτάτο. Σωστά δε μιλάω;»

Ο Γκρασόυντ σωριάστηκε βαριά στην καρέκλα του και γύρισε να πει στον πρώτο γέρο, «Ήθελα πληροφορίες, όχι κατάφωρη παραβίαση των κανόνων της λογικής. Τα λόγια του με μπερδεύουν. Ας συνεχίσει ο Σάχτινγκ μαζί του».

Στέκοντας όρθιος ο Σάχτινγκ άρχισε επιφυλακτικά να τον ρωτά για τα όπλα, την κατασκευή τους, τον τρόπο λειτουργίας τους, το βεληνεκές και την αποτελεσματικότητά τους. Επέμεινε αποφασιστικά στο συγκεκριμένο θέμα και απόφυγε όλους τους πειρασμούς να παρασυρθεί σε άλλες συζητήσεις. Οι ερωτή-

σεις του ήταν εύστοχες και οξυδερκείς. Ο Χίλντερ απάντησε σε όσες μπορούσε, ελεύθερα και δίχως δισταγμούς.

«Λοιπόν», παρατήρησε ο Σάχντινγκ προς το τέλος, «φαίνεται ότι στηρίζεστε στα ενεργειακά πεδία σας, σε ορισμένες ακτίνες που παραλύουν το νευρικό σύστημα, τα βακτηριολογικά όπλα, την επίδειξη δύναμης, και σε μπόλικη δόση πειστικότητας. Η επιστήμη της βαλιστικής σας δε θα πρέπει να είναι πολύ προχωρημένη ύστερα από τόση παραμέληση».

«Ποτέ δε θα μπορούσε να προοδεύσει», αποκρίθηκε ο Χίλντερ. «Γι' αυτό και την εγκαταλείψαμε. Για τον ίδιο λόγο που σταματήσαμε να παίζουμε με τόξα και βέλη. Καμιά αρχική ώθηση δεν μπορεί να συγκριθεί με μια συνεχή και παρατεταμένη. Η βλητική σου δίνει ό,τι έχει να σου δώσει και μετά τέρμα». Ύστερα πρόσθεσε σαν δεύτερη σκέψη: «Όπως και να 'χει, μπορεί ν' αποδειχτεί ότι καμιά σφαίρα δεν μπορεί να προλάβει κάποιον που τρέχει».

«Ανοησίες!» φώναξε ο Σάχντινγκ, έχοντας προσωπική πείρα από δυο μολύβια που προσπάθησε ν' αποφύγει κάποτε.

«Ώσπου να φτάσει η σφαίρα στο σημείο εκκίνησης του ανθρώπου, εκείνος έχει απομακρυνθεί», εξήγησε ο Χίλντερ. «Μετά η σφαίρα έχει να καλύψει αυτή την πρόσθετη απόσταση, αλλά και πάλι ο άνθρωπος έχει απομακρυνθεί κι άλλο. Όταν η σφαίρα καλύψει και τη νέα απόσταση, ο άνθρωπος είναι ακόμη πιο πέρα. Και πάει λέγοντας».

«Η διαφορά απόστασης μειώνεται διαδοχικά ώσπου παύει να υπάρχει», παρατήρησε σαρκαστικά ο Σάχντινγκ.

«Το κάθε διαδοχικό προχώρημα απαιτεί συγκεκριμένη περίοδο χρόνου, άσχετα πόσο μικρή είναι αυτή», τον αντέκρουσε ο Χίλντερ. «Δεν μπορείς να διαιρείς και να υποδιαιρείς ένα κλάσμα και να φτάνεις σε υπόλοιπο μηδέν. Η σειρά είναι άπειρη. Μια άπειρη σειρά πεπερασμένων χρονοπεριόδων μας κάνει άπειρο χρόνο. Σκεφτείτε το και θα δείτε ότι έτσι είναι. Η σφαίρα δεν μπορεί να χτυπήσει τον άνθρωπο γιατί δεν μπορεί να τον φτάσει».

Η αντίδραση των ακροατών μαρτυρούσε ότι ποτέ άλλοτε δεν είχαν ακούσει αυτά τα επιχειρήματα, ούτε και είχαν φανταστεί κάτι ανάλογο από μόνοι τους. Κανένας δεν ήταν αρκετά ανόητος για να πιστέψει ότι ο ξένος το ανέφερε σαν πραγματικό γεγονός. Ήταν αρκετά έξυπνοι για να καταλάβουν ότι επρόκειτο για μια λογική ή ψευτολογική άρνηση μιας φανερής και κατάδηλης αλήθειας.

Έτσι ρίχτηκαν αμέσως στο ψάξιμο να βρουν τον αδύνατο κρίκο αυτής της ξένης λογικής. Οι κουβέντες φούντωσαν τόσο που ο Σάχντινγκ αναγκάστηκε να απομείνει σιωπηλός περιμένοντας να ησυχάσουν. Στεκόταν εκεί σαν κούκλα για κάνα δεκάλεπτο, ενώ η οχλαγωγία έφτανε στο αποκορύφωμά της. Μερικοί από τις μπροστινές σειρές σηκώθηκαν από τις καρέκλες τους, γονάτισαν, και άρχισαν να σχεδιάζουν διαγράμματα στο πάτωμα, συνεχίζοντας να λογομαχούν παθιασμένα. Δυο Βαρντ στην τελευταία σειρά έδειχναν έτοιμοι να έρθουν στα χέρια.

Τελικά ο γέρος, ο Σάχντινγκ και δύο άλλοι γκάριξαν ένα ομαδικό: «Ησυχία!» Η ανακριτική επιτροπή ηρέμησε με κάποια απροθυμία, αλλά συνέχισαν τα μουρμουρητά, τις χειρονομίες και την επίδειξη σχεδιαγραμμάτων μεταξύ τους. Ο Σάχντινγκ κοίταξε οργισμένος τον Χίλντερ και άνοιξε το στόμα του να συνεχίσει.

Προλαβαίνοντάς τον ο Χίλντερ είπε με αδιάφορο

ύφος. «Φαίνεται γελοίο, έτσι; Εξάλλου, τα πάντα είναι δυνατά, κυριολεκτικά τα πάντα. Ακόμη κι ένας άντρας να παντρευτεί την αδερφή της χήρας του».

«Αδύνατο», φώναξε ο Σάχντινγκ. Αυτό πια μπορούσε εύκολα να το αντικρούσει δίχως πολύπλοκους υπολογισμούς. «Πρέπει να είναι κανείς πεθαμένος για να είναι η γυναίκα του χήρα».

«Ένας άντρας παντρεύεται μια γυναίκα η οποία πεθαίνει. Μετά παντρεύεται την αδερφή της. Ύστερα πεθαίνει ο ίδιος. Δεν ήταν η πρώτη του γυναίκα αδερφή της χήρας του;»

«Δεν ήρθα εδώ για να μπλέξω στους δαιδαλώδεις λαβύρινθους ενός ξένου μυαλού», φώναξε ο Σάχντινγκ. Αχνίζοντας ανταριασμένος, κάθισε βαριά και γύρισε προς τον διπλανό του. «Εντάξει, Καντίνα, η σειρά σου να συνεχίσεις, και καλή διασκέδαση».

Γεμάτος σιγουριά κι αυτοπεποίθηση ο Καντίνα σηκώθηκε και κοίταξε αγέρωχα ολόγυρα. Ήταν ψηλός για Βαρντ και φορούσε καλοραμμένη στολή με κόκκινες επωμίδες και κόκκινη ρίγα στα μανίκια. Για πρώτη φορά εδώ και κάμποση ώρα έγινε ησυχία. Ικανοποιημένος από το εφέ του στην ομήγυρη γύρισε προς τον Χίλντερ και μίλησε με φωνή πιο μπάσα και λιγότερο τσιριχτή από των προηγούμενων.

«Πέρα από τα ασήμαντα προβλήματα που θέσατε για να διασκεδάσετε με τη σύγχυση των συμπατριωτών μου», άρχισε με γλοιώδη ευγένεια, «απαντήσατε με ειλικρίνεια και προθυμία στις ερωτήσεις τους. Προσφέρατε πολλές πληροφορίες που είναι πολύτιμες από στρατιωτικής απόψεως».

«Χαίρομαι που το εκτιμάτε», απάντησε ο Χίλντερ.

«Ασφαλώς και το εκτιμάμε. Και πολύ μάλιστα». Ο Καντίνα του χάρισε ένα τόσο γλυκερό χαμόγελο που τελικά φάνηκε ιδιαίτερα κακόβουλο. «Ωστόσο υπάρ-

χει ένα θέμα που απαιτεί κάποια διευκρίνιση».

«Και ποιο είν' αυτό;»

«Αν η παρούσα κατάσταση αντιστρεφόταν, αν ένας μοναχικός ανιχνευτής μας περνούσε από ανάκριση των Γήινων και αποκάλυπτε πληροφορίες με τη δική σας προθυμία...» Άφησε τα λόγια του να σβήσουν ενώ το βλέμμα του σκλήραινε. Ύστερα γρύλισε τραχιά. «Θα τον θεωρούσαμε προδότη της φυλής του. Η ποινή θα ήταν θάνατος».

«Τότε είμαι τυχερός που δεν είμαι Βαρντ», αποκρίθηκε ο Χίλντερ.

«Μη βιάζεστε να συγχαρείτε τον εαυτό σας», τον έκοψε ο Καντίνα. «Η ποινή του θανάτου δε φοβίζει παρά μόνο εκείνους που έχουν ήδη καταδικαστεί με αυτή».

«Τι θέλετε να πείτε;»

«Αναρωτιέμαι μήπως είστε κανένας μεγάλος εγκληματίας που ήρθε να βρει άσυλο σε μας. Μπορεί να υπάρχουν κι άλλοι λόγοι. Όποιοι κι αν είναι αυτοί, δε διστάζετε να προδώσετε τους συμπατριώτες σας». Χαμογέλασε πάλι με τον ίδιο τρόπο. «Θα ήταν χρήσιμο αν ξέραμε *γιατί* είστε τόσο συνεργάσιμος».

«Μπορώ εύκολα να σας λύσω την απορία», απάντησε ο Χίλντερ, χαμογελώντας και αυτός με τρόπο που δεν άρεσε στον Καντίνα. «Το καθετί που λέω είναι ψέμα».

Με τα λόγια αυτά σηκώθηκε από τη θέση του και προχώρησε θαρραλέα προς την έξοδο. Οι φρουροί τον οδήγησαν πίσω στο κελί του.

Έμεινε εκεί για τρεις μέρες ακόμη τρώγοντας κανονικά και απολαμβάνοντας το φαγητό του μ' εκνευριστική όρεξη. Σκοτωνε την ώρα του σημειώνοντας νούμερα σ' ένα μικρό καρνέ, κεφάτος κι ανέμελος σαν το μυθικό ανιχνευτή Λάρρυ. Στο τέλος αυτής της περιό-

δου τον επισκέφθηκε ένας άγνωσος Βαρντ με βαθιά συλλογισμένο πρόσωπο.

«Λέγομαι Μπούλακ. Ίσως να με θυμάστε. Καθόμουν στην τελευταία σειρά όταν σας εξέταζε η επιτροπή».

«Ήταν τετρακόσια άτομα εκεί», παρατήρησε ο Χίλντερ. «Δεν μπορώ να τους θυμάμαι όλους. Μονάχα εκείνους που υπέφεραν». Έσπρωξε μια καρέκλα προς τον επισκέπτη του. «Δεν έχει σημασία. Καθίστε να ξεκουράσετε τα πόδια σας... αν δηλαδή έχετε πόδια μέσα σ' αυτές τις περίεργες μπότες σας. Σε τι μπορώ να σας φανώ χρήσιμος;»

«Δεν ξέρω».

«Σίγουρα κάποιος λόγος σας έφερε εδώ».

Ο Μπούλακ πήρε μια μελαγχολική έκφραση. «Προσπαθώ να ξεφύγω από τη σύγχυση».

«Ποια σύγχυση;»

«Εκείνη που σκορπίσατε παντού».

Ο Μπούλακ έτριψε σκεφτικά το μαλλιαρό αφτί του, περιεργάστηκε συλλογισμένος τα δάχτυλά του και μετά κοίταξε προς τον τοίχο. «Ο βασικός σκοπός της επιτροπής ήταν να καθορίσει τα σχετικά στάνταρ νοημοσύνης και να δώσει απάντηση στο ζωτικό ερώτημα αν η η εξυπνάδα της ράτσας σας είναι μικρότερη, μεγαλύτερη ή ίση μ' εκείνη της δικής μας. Απ' αυτό και μόνον απ' αυτό εξαρτάται το πώς θ' αντιδράσουμε στην επαφή μ' έναν άλλο κατακτητή του διαστήματος».

«Πάντως εγώ έκανα ό,τι μπορούσα για να βοηθήσω, δε συμφωνείτε;»

«Να βοηθήσετε;» ψέλλισε ο Μ.τούλακ, σαν να ήταν κάποια καινούρια και παράξενη λέξη. «Βοήθεια το λέτε σεις αυτό; Αυτό που θέλαμε να εξακριβώσουμε ήταν κατά πόσο η λογική σας είναι πιο προχωρημένη από τη δική μας και κατά πόσο σας οδήγησε σε πιο εξελιγμένα συμπεράσματα».

«Λοιπόν;»

«Τελειώσατε την ανάκριση αφού τσαλακώσατε πρώτα όλους τους νόμους της λογικής. Μια σφαίρα, είπατε, δεν μπορεί να σκοτώσει κανέναν! Πέρασαν τρεις μέρες κι ακόμη πενήντα από τους επίτροπους τσακώνονται πάνω σ' αυτό, χώρια που σήμερα το πρωί κάποιος κατάφερε ν' αποδείξει ότι κανείς δεν μπορεί να σκαρφαλώσει σε σκάλα. Φίλοι έπαψαν να μιλιούνται, συγγενείς έκοψαν και την καλημέρα... Αλλά και οι υπόλοιποι τρακόσιοι πενήντα είναι σ' ελάχιστα καλύτερα χάλια».

«Ποιο είναι το πρόβλημά τους;» ρώτησε ο Χίλντερ μ' ενδιαφέρον.

«Τσακώνονται για την ουσία της αλήθειας με κάθε επιχείρημα εκτός από ρόπαλα», εξήγησε ο Μπούλακ, με έκφραση σαν να μιλούσε αναγκαστικά για κάτι πρόστυχο. «Το καθετί που λέτε είναι ψέμα! Συνεπώς και αυτός ο ισχυρισμός είναι ψέμα. Συνεπώς το καθετί που λέτε δεν είναι ψέμα. Το συμπέρασμα είναι ότι όλα όσα λέτε είναι ψέμα μονάχα αν δεχτούμε πως όλα όσα λέτε δεν είναι ψέμα. Κι ωστόσο δεν μπορεί να λέτε πάντοτε ψέματα κι αυτό να είναι αλήθεια».

«Είναι πρόβλημα», παραδέχτηκε συμπονετικά ο Χίλντερ.

«Είναι ακόμη χειρότερα», τον διαβεβαίωσε ο Μπούλακ. «Γιατί αν στ' αλήθεια λέτε πάντοτε ψέματα — ισχυρισμός με λογική αντίφαση— τότε όλα όσα μας είπατε είναι σκέτα παραμύθια. Αν πάλι μας είπατε μονάχα την αλήθεια, τότε και ο τελευταίος ισχυρισμός ότι λέτε ψέματα πρέπει να είναι αλήθεια. Αλλά αν λέτε πάντοτε ψέματα τότε τίποτα δεν είναι αλήθεια».

«Πάρτε μια βαθιά ανάσα», τον συμβούλεψε ο Χίλντερ.

«Όμως», συνέχισε ο Μπούλακ αφού πήρε μια βαθιά ανάσα, «εφόσον ο τελευταίος ισχυρισμός είναι ψέμα τότε όλα τ' άλλα μπορεί να είναι αλήθεια». Τα μάτια του γυάλισαν παράξενα και άρχισε να κουνά έξαλλα τα χέρια του. «Αλλά είναι εκείνο το αναθεματισμένο 'καθετί' που κάνει αδύνατο να εκτιμηθεί η αλήθεια ή μη οποιασδήποτε δήλωσης γιατί, αναλύοντάς την, υπάρχει μια άλυτη αντίφαση η οποία...»

«Ελάτε, ηρεμήστε», έκανε ο Χίλντερ χτυπώντας τον φιλικά στον ώμο. «Είναι φυσικό οι κατώτεροι να παθαίνουν σύγχυση από την επαφή τους με τους ανώτερους. Το πρόβλημα είναι ότι δεν έχετε ακόμη προοδεύσει αρκετά. Η συλλογιστική σας παραμένει λίγο πρωτόγονη». Δίστασε λίγο πριν προσθέσει με ύφος σαν να έκανε κάποια πολύ τολμηρή εικασία. «Εδώ που τα λέμε, δε θα μου έκανε εντύπωση αν μάθαινα ότι συνεχίζετε να σκέφτεστε *λογικά*».

«Για τ' όνομα του Μεγάλου Ήλιου», φώναξε ο Μπούλακ, «πώς *αλλιώς* μπορεί να σκέφτεται κανείς;»

«Σαν κι εμάς», εξήγησε ο Χίλντερ. «Όταν βέβαια προοδεύσετε πνευματικά». Βημάτισε πάνω κάτω στο κελί του και μετά πρόσθεσε με περισπούδαστο ύφος: «Στο τωρινό σας επίπεδο δε θα μπορούσατε ποτέ να λύσετε το πρόβλημα της προέλευσης του αυγού και της κότας».

«Το πρόβλημα του αυγού και της κότας;» τραύλισε χαζά ο Μπούλακ.

«Καλά, ας δοκιμάσουμε κάτι πιο απλό, κάτι που θα κατάφερνε ο κάθε πιτσιρικάς της Γης».

«Λόγου χάρη;»

«Εξ ορισμού ένα νησί είναι μια έκταση στεριάς που περιβάλλεται από νερό, έτσι;»

«Ναι, πολύ σωστά».

«Τότε ας υποθέσουμε ότι ολόκληρο το βόρειο ημισφαίριο αυτού του πλανήτη είναι στεριά και ολόκληρο το νότιο νερό. Λοιπόν, το βόρειο ημισφαίριο είναι νησί ή το νότιο λίμνη;»

Ο Μπούλακ το συλλογίστηκε για κάνα πεντάλεπτο. Ύστερα ζωγράφισε έναν κύκλο σ' ένα χαρτί, τον χώρισε στα δύο, σκίασε το πάνω μισό και μετά εξέτασε σκεφτικά το αποτέλεσμα. Στο τέλος έχωσε το χαρτί στην τσέπη του και σηκώθηκε.

«Μερικοί από μας θα σας έκοβαν ευχαρίστως το λαιμό αν δεν ανησυχούσαν μήπως ξέρουν οι δικοί σας πού βρίσκεστε και μας κάνουν αντίποινα. Μερικοί άλλοι θα σας έστελναν πίσω με τιμές αν δεν τους προβλημάτιζε το ρίσκο να σκύψουν το κεφάλι σε μια κατώτερη ράτσα».

«Θα πρέπει να πάρουν μια απόφαση κάποτε», παρατήρησε ο Χίλντερ, μη δείχνοντας να τον ενδιαφέρει ποια θα 'ταν αυτή η απόφαση.

«Στο μεταξύ», συνέχισε ο Μπούλακ μαζοχιστικά, «ρίξαμε μια ματιά στο σκάφος σας, που μπορεί να είναι παλιό αλλά μπορεί και καινούριο, ανάλογα με το αν μας είπατε ψέματα ή όχι. Μπορούμε να εξετάσουμε τα πάντα εκτός από τις μηχανές και τα τηλεκοντρόλ... τα πάντα, εκτός από εκείνα που έχουν σημασία. Για ν' αποφασίσουμε αν είναι πιο εξελιγμένο από τα δικά μας διαστημόπλοια πρέπει να το διαλύσουμε, αλλά έτσι θα το καταστρέφαμε και θα μένατε αναγκαστικά αιχμάλωτος».

«Και ποιος σας εμποδίζει να το κάνετε;»

«Η σκέψη ότι μπορεί να είστε δόλωμα. Αν η ράτσα σας έχει μεγάλη δύναμη και γυρεύει κάποια αφορμή

να μας χτυπήσει θα βρει έτσι το πρόσχημα. Η αιχμαλωσία σας από μας θα ήταν ιδανική αφορμή πολέμου. Η σπίθα που θα έβαζε φωτιά στην μπαρουταποθήκη». Έκανε μια χειρονομία απόγνωσης. «Τι μπορεί να κάνει κανείς όταν ψάχνει στο απόλυτο σκοτάδι;»

«Θα μπορούσε ίσως ν' αναρωτηθεί κατά πόσο ένα πράσινο φύλλο εξακολουθεί να είναι πράσινο ακόμη κι όταν δεν υπάρχει φως».

«Δεν αντέχω άλλο», βόγκηξε ο Μπούλακ πηγαίνοντας προς την πόρτα. «Μου φτάνουν και περισσεύουν αυτά που άκουσα. Νησί, λέει, ή λίμνη; Τι χρώμα έχει ένα πράσινο φύλλο στο σκοτάδι! Και τι με νοιάζει εμένα; Πάω να δω τον Μορντάφα». Με τα λόγια αυτά αναχώρησε. παίζοντας νευρικά τα δάχτυλά του, ενώ η γούνα του τρεμούλιαζε κυματιστά. Οι δυο φρουροί απέξω κοίταξαν τον Χίλντερ πίσω από τα κάγκελα με το αλαφιασμένο βλέμμα ανθρώπων που τους ανέθεσαν να προσέχουν έναν επικίνδυνο μανιακό.

Ο Μορντάφα εμφανίστηκε το απομεσήμερο της άλλης μέρας. Ήταν ένας αδύνατος, ηλικιωμένος και κάπως ζαρωμένος τύπος, με ασυνήθιστα νεανικά μάτια. Κάθισε σε μια καρέκλα και περιεργάστηκε τον Χίλντερ με μελετημένα περίσκεπτο ύφος.

«Απ' ό,τι άκουσα και απ' όσα μου είπαν, συμπεραίνω ένα βασικό κανόνα που ισχύει για κάθε μορφή ζωής η οποία διαθέτει νοημοσύνη».

«Τον συμπεραίνετε;»

«Αναγκαστικά. Δεν μπορώ να κάνω και διαφορετικά. Όλες οι μορφές ζωής που ανακαλύψαμε ώς σήμερα δε διέθεταν αληθινή νοημοσύνη. Μερικές είχαν κάτι που έμοιαζε με νοημοσύνη, αλλά τίποτα το γνήσιο. Είναι φανερό ότι η ράτσα σας έχει αποκτήσει εμπειρίες που μπορεί να γίνουν και δικές μας κάποτε, αλλά

για την ώρα μας λείπουν. Από την άποψη αυτή είμαστε τυχεροί που είδαμε στις μέρες μας ότι τ' αποτελέσματα μιας τέτοιας επαφής είναι καθαρά θέμα κρίσης. Δε θα μπορούσα να τ' αξιολογήσω με σιγουριά».

«Και ποιος είναι ο κανόνας που είπατε;»

«Ότι κάθε κυβέρνηση οποιασδήποτε μορφής ζωής σαν τη δική μας αποτελείται μάλλον από λάτρες της δύναμης παρά από σπεσιαλίστες».

«Λοιπόν, δε συμβαίνει αυτό;»

«Δυστυχώς συμβαίνει. Η δύναμη πέφτει στα χέρια εκείνων που επιζητούν την εξουσία και όχι εκείνων που έχουν άλλα ενδιαφέροντα». Κοντοστάθηκε λίγο πριν συνεχίσει. «Με αυτά δε θέλω να πω ότι εκείνοι που μας κυβερνούν είναι ηλίθιοι. Είναι πολύ έξυπνοι στο συγκεκριμένο χώρο τους της οργάνωσης των μαζών. Αλλά με το ίδιο κριτήριο, είναι αξιολύπητα αδαείς σε ό,τι αφορά τους άλλους χώρους. Γνωρίζοντας αυτό τον κανόνα, η τακτική σας ήταν να εκμεταλλευτείτε αυτή τους την άγνοια. Το αδύνατο σημείο της εξουσίας είναι ότι δεν μπορεί να μειωθεί στα μάτια του κοινού και να διατηρήσει τη δύναμή της. Το να παίζεις με την άγνοια της εξουσίας σημαίνει να στομώνεις το μαχαίρι της δύναμής της».

«Χμ!» Ο Χίλντερ τον περιεργάστηκε με όλο και μεγαλύτερη εκτίμηση. «Είστε ο πρώτος που συνάντησα και που μπορεί να δει πέρα από την άκρη της μύτης του».

«Ευχαριστώ», αποκρίθηκε ο Μορντάφα. «Τώρα το ίδιο το γεγονός ότι διακινδυνεύσατε να έρθετε εδώ μόνος, και η σύγχυση που προκαλέσατε στους ηγέτες μας, δείχνει ότι η ράτσα σας έχει αναπτύξει κάποια τεχνική για τις συγκεκριμένες συνθήκες. Διόλου απίθανο να έχετε μια σειρά τεχνικών για διάφορες ενδεχόμενες συνθήκες».

«Συνεχίστε», τον παρότρυνε ο Χίλντερ.

«Αυτές οι τεχνικές βασίζονται μάλλον σε εμπειρικές παρά σε θεωρητικές γνώσεις», συνέχισε ο Μορντάφα. «Με άλλα λόγια, είναι αποτέλεσμα μακρόχρονης πείρας, διορθώσεων πολλών λαθών, αναζήτησης πρακτικών μεθόδων, και αγώνων να επιτευχθούν τα μέγιστα αποτελέσματα με την ελάχιστη δυνατή προσπάθεια». Έριξε μια ματιά στον Γήινο. «Έχω δίκιο ώς εδώ;»

«Καλά τα πηγαίνετε».

«Ώς τα σήμερα έχουμε πατήσει πόδι σε σαράντα δυο πλανήτες δίχως να χρειαστεί να συγκρουστούμε παρά μονάχα με πρωτόγονες μορφές ζωής. Μπορεί να βρούμε αντάξιους εχθρούς μας στον τεσσαρακοστό τρίτο πλανήτη όταν αυτός ανακαλυφθεί. Ποιος ξέρει; Ας υποθέσουμε για χάρη της συζήτησης ότι υπάρχουν νοήμονα πλάσματα σε έναν από κάθε σαράντα τρεις πλανήτες».

«Και πού καταλήγουμε μ' αυτό;» ρώτησε ο Χίλντερ.

«Υπολογίζω», εξήγησε ο Μορντάφα σκεφτικά, «ότι απαιτείται να προηγηθεί επαφή με τουλάχιστον έξι άλλους πολιτισμούς προκειμένου να τελειοποιηθεί η τεχνική αντιμετώπισης ξένων λαών και σε άλλους κόσμους. Συμπερασματικά η ράτσα σας πρέπει να έχει ανακαλύψει και εξερευνήσει όχι λιγότερους από διακόσιους πενήντα κόσμους. Αυτό είναι το ελάχιστο δυνατό. Ο σωστός αριθμός μπορεί να είναι εκείνος που μας αναφέρατε ο ίδιος».

«Και δεν είναι ψέματα το καθετί που λέω;» ρώτησε ο Χίλντερ χαμογελώντας.

«Αυτό είναι άνευ σημασίας, φτάνει οι ηγέτες μας να είχαν το μυαλό να το δουν. Μπορεί να διαστρεβλώσατε ή να παραλλάξατε ορισμένα πράγματα για προσωπικούς σας λόγους. Αν ναι, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα γι' αυτό. Η ουσία δεν αλλάζει, ότι οι διαστημικές περιπλανήσεις σας πρέπει να είναι σημαντικά πιο εκτεταμένες από τις δικές μας. Κατά συνέπεια, πρέπει να είστε πολύ πιο παλιά ράτσα, πιο εξελιγμένη και αριθμητικά ισχυρότερη από τη δική μας».

«Είναι αρκετά λογικό συμπέρασμα», παραδέχτηκε ο Χίλντερ με ακόμη πιο πλατύ χαμόγελο.

«Τώρα μην αρχίσετε τα κόλπα σας και μαζί μου», τον ικέτεψε ο Μορντάφα. «Αν με σαγηνέψετε με κανένα συναρπαστικό λογικό σόφισμα, δε θα ησυχάσω αν δε βρω τη λύση του. Και κάτι τέτοιο δε θα ήταν προς όφελος κανενός μας».

«Α, ώστε ήρθατε με καλούς σκοπούς για το άτομό μου;»

«Κάποιος πρέπει να πάρει μια απόφαση, αφού τα μεγάλα κεφάλια μας έχασαν πια το μυαλό τους. Θα προτείνω να αφεθείτε ελεύθερος με τις καλύτερες ευχές μας και διαβεβαιώσεις ειλικρινούς φιλίας».

«Και νομίζετε ότι θα με αφήσουν να φύγω;»

«Ξέρετε ότι θα σας αφήσουν. Αυτό άλλωστε περιμένατε από την αρχή». Ο Μορντάφα τον κοίταξε πονηρά. «Θα αρπάξουν την ευκαιρία να διασώσουν το γόητρό τους. Αν πετύχει η δουλειά, η δόξα θα είναι δική τους. Αν αποτύχει, θα τα φορτώσουν όλα στη ράχη μου». Έμεινε συλλογισμένος για λίγες στιγμές και μετά ρώτησε με φανερή περιέργεια. «Τα ίδια συναντήσατε και σε άλλους κόσμους;»

«Ακριβώς τα ίδια», τον διαβεβαίωσε ο Χίλντερ. «Και πάντοτε βρισκόταν κάποιος Μορντάφα να δώσει λύση με τον ίδιο τρόπο. Βλέπετε, η εξουσία και οι αποδιοπομπαίοι τράγοι πάνε χέρι χέρι σαν αντρόγυνο».

«Θα ήθελα να συναντήσω τους κοσμικούς συναδέλφους μου κάποια μέρα». Ο Μορντάφα σηκώθηκε

και κινήθηκε προς την πόρτα. «Αν δεν είχα εμφανιστεί, πόσο θα περιμένατε μέχρι να πιάσουν τα ψυχολογικά σας κόλπα;»

«Μέχρι να εμφανιζόταν κάποιος σαν κι εσάς. Όταν δεν παρουσιάζεται κάποιος από μόνος του, οι δυνατοί που κυβερνούν χάνουν την υπομονή τους και στέλνουν κάποιον με το ζόρι. Ο καταλύτης γεννιέται από την ίδια τη ράτσα του. Η εξουσία ζει τρώγοντας τα σωθικά της».

«Λογικά παράδοξη τοποθέτηση», παρατήρησε ο Μορντάφα, σαν να τον μάλωνε φιλικά. Ύστερα έφυγε.

Ο Χίλντερ στάθηκε πίσω από την πόρτα κοιτάζοντας μέσα από τα κάγκελα που υπήρχαν στο πάνω μέρος της. Οι δυο φρουροί του ήταν ακουμπισμένοι στον αντικρινό τοίχο και για μια στιγμή τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν.

«Ουδεμία γάτα έχει οκτώ ουρές. Κάθε γάτα έχει μια ουρά περισσότερη από την ουδεμία γάτα. Συνεπώς κάθε γάτα έχει εννιά ουρές», τους είπε με φιλική εγκαρδιότητα.

Οι φρουροί σούφρωσαν τα φρύδια τους και τον κοίταξαν με απέχθεια.

Μια πολύ εντυπωσιακή αντιπροσωπία τον συνόδεψε πίσω στο σκάφος του. Και οι τετρακόσιοι επίτροποι ήταν παρόντες, κάπου ένα τέταρτο απ' αυτούς με στολή και οι υπόλοιποι με τα κυριακάτικά τους. Μια ένοπλη τιμητική φρουρά του παρουσίασε όπλα στο σχετικό γάβγισμα του αξιωματικού της. Ο Καντίνα έβγαλε ένα γλυκερό λόγο όλο αδελφικές αγάπες και περί του λαμπρού μέλλοντος που ανοιγόταν μπροστά τους. Κάποιος του πρόσφερε ένα μπουκέτο με αγριόχορτα που βρομούσαν απαίσια, και ο Χίλντερ αναλογίστηκε φιλοσοφικά πόσο πρέπει να διέφεραν τα οσμητικά τους όργανα.

Αφού σκαρφάλωσε τα ογδόντα μέτρα ώς την πόρτα, ο Χίλντερ κοντοστάθηκε και κοίταξε κάτω. Ο Καντίνα του κούνησε το χέρι σ' επίσημο αποχαιρετισμό. Το πλήθος γκάριζε «ουρά» και «ζήτω» με κατευθυνόμενο ρυθμό. Φύσηξε τη μύτη του σ' ένα μαντίλι — ξεφουσκωτική κίνηση νούμερο εννιά— έκλεισε τα στεγανά και κάθισε μπροστά στην κονσόλα ελέγχου.

Οι προωθητήρες του άναψαν με σιγανά μουγκρητά. Ένας κουρνιαχτός σηκώθηκε ολόγυρα πασπαλίζοντας με σκόνη το πλήθος. Αυτή η τελευταία πινελιά ήταν τυχαία και δεν αναφερόταν στο βιβλίο. Κρίμα, σκέφτηκε. Έπρεπε να την έχουν συμπεριλάβει. Θα πρέπει να είμαστε συστηματικοί με αυτά τα πράγματα, συλλογίστηκε. Το σήκωμα κουρνιαχτού έπρεπε να συμπεριληφθεί στο σχετικό κεφάλαιο περί αποχαιρετισμού ενός πλανήτη.

Το σκάφος υψώθηκε ροχαλίζοντας προς τον ουρανό και αφήνοντας πίσω του τον κόσμο των Βαρντ. Ο Χίλντερ έμεινε στο κοντρόλ μέχρι που βγήκε εντελώς από το βαρυτικό πεδίο του συστήματος. Ύστερα έστρεψε το ρύγχος του προς την περιοχή του ραδιοφάρου της βάσης και έθεσε σε λειτουργία τον αυτόματο πιλότο.

Για λίγη ώρα έμεινε ατενίζοντας συλλογισμένα πέρα στην αστροστόλιστη απεραντοσύνη. Ύστερα από λίγο αναστέναξε και άρχισε να συμπληρώνει το ημερολόγιο του σκάφους.

«Κύβος Κ49, Τομέας 1ος, ηλιακή διαβάθμιση Δ7. Όνομα Βαρντ. Ζωικές μορφές με το ίδιο όνομα, βαθμός κοσμικής νοημοσύνης ΒΒ, διαστημικά ταξίδια, σαράντα δύο αποικίες. Σχόλιον: Στρωμένη δουλειά».

Κοίταξε στη μικρή βιβλιοθήκη του στερεωμένη στο ατσάλινο τοίχωμα του μπουλμέ. Έλειπαν δυο τόμοι. Οι Βαρντ είχαν σουφρώσει τους δυο πιο γεμάτους με

διαγράμματα και εικόνες. Είχαν αφήσει τους υπόλοιπους, μη διαθέτοντας το κλειδί για να μεταφράσουν το γραπτό κείμενο. Δεν είχαν αγγίξει τον κοντινότερο τόμο με τίτλο: *Διαβολολογική. Η Επιστήμη του να Τρελαίνεις τον Κόσμο.*

Ο Χίλντερ αναστέναξε πάλι, έβγαλε ένα χαρτί από το συρτάρι του και ξεκίνησε την εκατοστή, διακοσιοστή, μπορεί και τριακοσιοστή προσπάθεια να βρει έναν αριθμό Άλεφ μεγαλύτερο του Α αλλά μικρότερο του Γ. Τραβούσε αφηρημένα τις τρίχες των μαλλιών του μέχρι που σηκώθηκαν τούφες τούφες σαν σουράβλια. Μπορεί να μην το 'ξερε, αλλά δε φαινόταν τόσο στα καλά του κι ο ίδιος.

ΛΙΠΟΤΑΞΙΑ

του Κλίφφορντ Σάιμακ

Όταν διάβασα για πρώτη φορά αυτό το μικρό διήγημα πριν κάμποσα χρόνια, ομολογώ ότι με γοήτεψε πραγματικά. Είναι ένα από κείνα που με κάνει να σκέφτομαι το γνωστό: «Θα 'θελα να το 'χα γράψει εγώ».

Ο Σάιμακ το συμπεριέλαβε αργότερα σε μια μεγαλύτερη σειρά με το γενικό τίτλο «Πόλη», ένα γοητευτικό χρονικό του μέλλοντος, όταν ο Άνθρωπος έχει χαθεί πια από τη Γη και ζει μονάχα στα παραμύθια και τους θρύλους που διηγούνται τα χειμωνιάτικα βράδια γύρω απ' το τζάκι οι γερο-σκύλοι στα κουτάβια. Το «Πόλη» κέρδισε επάξια το ετήσιο Διεθνές Βραβείο Φαντασίας. Και η «Λιποταξία» είναι, κατά τη γνώμη μου, το καλύτερο διήγημα της σειράς.

Ο Κλίφορντ Σάιμακ, που γεννήθηκε το 1904 στο Ουισκόνσιν, είναι όχι μονάχα ένας από τους παλιότερους συγγραφείς επιστημονικής φαντασίας αλλά και ένας από τους ελάχιστους που τα έργα τους έχουν σταθερά υψηλή ποιότητα γραφής. Σπούδασε δημοσιογραφία στο πανεπιστήμιο του Ουισκόνσιν και δημοσίευσε το πρώτο του διήγημα το 1931. Ακόμη και στις πιο έντονες περιπέτειές του, τα έργα του αποπνέουν μια παράξενη γαλήνη, ίσως τη γαλήνη ανθρώπου που συμβιώνει ειρηνικά με τον εαυτό του και με τον κόσμο γύρω του.

Γ.Μ.

Τέσσερις άντρες, ανά δύο, είχαν βγει στη φοβερή κόλαση που λεγόταν Δίας, και δεν είχαν γυρίσει πίσω. Είχαν βαδίσει έξω στη μανιασμένη καταιγίδα... ή μάλλον είχαν συρθεί, με την κοιλιά κολλητά στο έδαφος, με τα βρεγμένα καβούκια τους να γυαλίζουν στη βροχή.

Γιατί δεν είχαν βγει στον πλανήτη έχοντας την ανθρώπινη μορφή.

Τώρα ο πέμπτος υποψήφιος στεκόταν μπροστά από το γραφείο του Κεντ Φάουλερ στο Θόλο Νο 3, της Επιτροπής Εξερεύνησης του Δία.

Κάτω από το γραφείο του Φάουλερ, ο γεροΤάουζερ έξυσε κάποιον ψύλλο στη γούνα του και μετά συνέχισε κανονικά τον ύπνο του.

Ο Χάρολντ Άλλεν ήταν ο πέμπτος που θ' αποτολμούσε την έξοδο. Ο Φάουλερ συνειδητοποίησε ξαφνικά ότι ο Άλλεν ήταν νεαρός, πολύ νεαρός, κι αυτό τον γέμισε τύψεις. Είχε εκείνη την ανέμελη αυτοπεποίθηση της νιότης, το πρόσωπο ανθρώπου που ποτέ δεν είχε γνωρίσει το φόβο. Κι αυτό ήταν παράξενο. Γιατί οι άνθρωποι στους θόλους του Δία ήξεραν καλά τι θα πει φόβος... φόβος και ταπείνωση. Ήταν δύσκολο για τον Άνθρωπο να συμβιβάσει τον ασήμαντο εαυτό του με τις τρομαχτικές δυνάμεις του τερατώδους πλανήτη.

«Όπως ξέρεις», είπε ο Φάουλερ, «δεν είσαι αναγκασμένος να το κάνεις. Οπωσδήποτε δεν είσαι υποχρεωμένος να πας».

Τα λόγια ήταν, βέβαια, μόνο για τους τύπους. Και οι άλλοι τέσσερις είχαν ακούσει ακριβώς τα ίδια, και παρ' όλα αυτά είχαν πάει. Και τούτος ο πέμπτος —ο Φάουλερ ήταν σίγουρος γι' αυτό— θα πήγαινε όπως κι εκείνοι. Αλλά ξαφνικά ένιωσε μέσα του μια αχνή ελπίδα ότι τελικά ο Άλλεν θα έκανε πίσω.

«Πότε ξεκινάω;» ρώτησε ο Άλλεν.

Υπήρχε μια εποχή που ο Φάουλερ θα πλημμύριζε ζεστασιά και καμάρι στο άκουσμα αυτής της απάντησης, αλλά τώρα δε συνέβαινε τίποτα τέτοιο. Τα φρύδια του έσμιξαν για μια στιγμή.

«Εντός μίας ώρας», αποκρίθηκε.

Ο Άλλεν έμεινε εκεί, περιμένοντας.

«Άλλοι τέσσερις άντρες βγήκαν στο Δία και δεν επέστρεψαν», παρατήρησε ο Φάουλερ. «Το ξέρεις, βέβαια. Δε σε στέλνουμε σε καμιά ηρωική αποστολή σωτηρίας. Το βασικό, το μόνο που έχει σημασία, είναι να γυρίσεις· ν' αποδείξεις έτσι ότι ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει με τη μορφή πλάσματος του Δία. Πήγαινε ώς το πρώτο πασσαλάκι χωρομετρίας, ούτε βήμα πιο πέρα, και μετά γύρισε πάλι. Μην το ρισκάρεις καθόλου. Μην ερευνήσεις τίποτα. Μονάχα γύρισε πίσω, κι αυτό μας φτάνει».

Ο Άλλεν έγνεψε καταφατικά. «Τα έχω υπόψη μου όλ' αυτά».

«Η μις Στάνλεϋ θα χειρίζεται το μετατροπέα», συνέχισε ο Φάουλερ. «Στο θέμα αυτό μη σε ανησυχεί τίποτα. Οι άλλοι τέσσερις μεταμορφώθηκαν δίχως καμία δυσκολία. Βγήκαν από το μετατροπέα απόλυτα σώοι και υγιείς. Η δουλειά θα γίνει από το πιο ικανό και ειδικευμένο άτομο. Η μις Στάνλεϋ είναι η καλύτερη χειρίστρια μετατροπέα στο Ηλιακό Σύστημα. Έχει πείρα κι από τους περισσότερους άλλους πλανήτες. Γι' αυτό, άλλωστε, βρίσκεται κι εδώ».

Ο Άλλεν χαμογέλασε στη γυναίκα, και ο Φάουλερ είδε κάτι να περνά φευγαλέα από το πρόσωπό της. Μπορεί να ήταν οίκτος, οργή... ή και σκέτος φόβος. Αλλά χάθηκε πολύ γρήγορα, και την άλλη στιγμή η γυναίκα ανταπόδιδε το χαμόγελο του νεαρού που στεκόταν μπροστά στο γραφείο του Φάουλερ. Του χαμογέλασε μ' εκείνο το σεμνότυφο, γεροντοκορίστικο τρόπο της, σχεδόν σαν να μάλωνε τον εαυτό της που το αποτόλμησε.

«Περιμένω ανυπόμονα τη μετατροπή μου», δήλωσε ο Άλλεν.

Και ο τρόπος που το είπε έκανε την όλη υπόθεση να μοιάζει με αστείο, ένα τεράστιο, ειρωνικό αστείο.

Και δεν ήταν διόλου αστείο.

Ήταν σοβαρή επιχείρηση, θανάσιμα σοβαρή. Από τα τεστ αυτά, ο Φάουλερ το 'ξερε καλά, εξαρτιόταν η μοίρα του ανθρώπου στο Δία. Αν τα τεστ πετύχαιναν, οι δυνατότητες του γιγάντιου πλανήτη θα προσφέρονταν στον Άνθρωπο. Θα κατακτούσε το Δία όπως είχε ήδη κατακτήσει και τους μικρότερους πλανήτες. Αλλά αν τα τεστ αποτύχαιναν...

Αν αποτύχαιναν, ο Άνθρωπος θα συνέχιζε να είναι αλυσοδεμένος κι αιχμάλωτος της τρομαχτικής πίεσης, της φοβερής βαρύτητας και της παράξενης βιοχημείας του πλανήτη. Θα συνέχιζε να μένει κλεισμένος στους θόλους του, ανήμπορος να πατήσει αληθινά πόδι στον πλανήτη και ανίκανος να τον δει άμεσα, με γυμνό μάτι. Θα ήταν αναγκασμένος να βασίζεται αποκλειστικά στα δυσκίνητα ερπυστριοφόρα και στις τηλεκάμερες, υποχρεωμένος να δουλεύει με άβολα

μηχανήματα και εργαλεία ή με τη χρήση ρομπότ, που κι αυτά ήταν άβολα.

Γιατί ο Άνθρωπος, απροστάτευτος και με το φυσικό του σώμα, θα γινόταν κυριολεκτικά λιώμα από την τρομακτική πίεση των δεκαπέντε χιλιάδων λιμπρών ανά τετραγωνική ίντσα στην επιφάνεια του Δία. Ήταν μια πίεση που έκανε εκείνη των βυθών στους ωκεανούς της Γης να μοιάζει ανάλαφρη σαν πούπουλο.

Ακόμη και τ' ανθεκτικότερα μέταλλα που μπόρεσαν οι Γήινοι να φτιάξουν δεν άντεχαν κάτω από τέτοιες πιέσεις. χωρία οι αλκαλικές βροχές που μαστίγωναν αδιάκοπα την επιφάνεια του πλανήτη. Τα μέταλλα γίνονταν εύθραυστα και θρυμματίζονταν σαν πηλός ή έτρεχαν σαν ρυάκια φτιάχνοντας λιμνούλες από άλατα αμμωνίας. Μονάχα ανεβάζοντας τα όρια αντοχής των μετάλλων, αυξάνοντας την τάση των ηλεκτρονίων τους, γινόταν δυνατό ν' αντέξουν στις χιλιάδες χιλιόμετρα των στροβιλιζόμενων, θανατηφόρων αερίων που αποτελούσαν την ατμόσφαιρα. Αλλά κι αυτό δεν ήταν αρκετό, γιατί το καθετί έπρεπε να επενδυθεί με σκληρό χαλαζία ώστε ν' αντέχει στη βροχή της υγρής αμμωνίας που έπεφτε σαν καταρράχτης.

Ο Φάουλερ καθόταν ακούγοντας το βόμβο των μηχανών στις υπόγειες εγκαταστάσεις του θόλου. Δούλευαν ακατάπαυστα και ποτέ ο βόμβος τους δεν έπαυε ν' ακούγεται στο θόλο. Έπρεπε να δουλεύουν έτσι· αν σταματούσαν να τροφοδοτούν μ' ενέργεια τα μετάλλινα τοιχώματα, η ηλεκτρονική τάση θα έπεφτε... και μετά θα τέλειωναν όλα.

Ο Τάουζερ ανασηκώθηκε κάτω από το γραφείο του Φάουλερ και ξύστηκε για κάποιον άλλο ψύλλο, με το πόδι του να τυμπανίζει γοργά στο δάπεδο.

«Έχουμε καμιά άλλη εκκρεμότητα;» ρώτησε ο Άλλεν.

Ο Φάουλερ κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Ίσως υπάρχει κάτι που θέλεις να κάνεις», είπε αδέξια. «Ίσως θέλεις να...»

Πήγαινε να πει:«να γράψεις κανένα γράμμα», αλλά πρόλαβε να σταματήσει έγκαιρα και δεν το είπε.

Ο Άλλεν κοίταξε το ρολόι του. «Θα παρουσιαστώ στην ώρα μου», δήλωσε. Ύστερα έκανε μεταβολή και προχώρησε για την πόρτα.

Ο Φάουλερ ήξερε ότι η μις Στάνλεϋ τον κοιτούσε, αλλά δεν ήθελε να γυρίσει και ν' αντικρίσει το βλέμμα της. Ξεφύλλισε νευρικά μια στοίβα χαρτιά από το γραφείο μπροστά του. «Πόσο καιρό θα κρατήσει αυτό;» ρώτησε η Μις Στάνλεϋ, με την κάθε λέξη της κοφτή και ψυχρή.

Ο Φάουλερ αποφάσισε ότι δε γινόταν διαφορετικά και γύρισε να την κοιτάξει. Τα χείλη της ήταν σφιγμένα σε μια ίσια γραμμή και τα μαλλιά της έμοιαζαν πιο τραβηγμένα ψηλά στο κεφάλι της, δίνοντας στα χαρακτηριστικά της εκείνη την παράξενη, σχεδόν άγρια όψη νεκροκεφαλής.

Προσπάθησε να κάνει τη φωνή του ψύχραιμη και ήρεμη. «Για όσο καιρό χρειάζεται», αποκρίθηκε. «Για όσο καιρό θα υπάρχει ελπίδα».

«Ώστε θα συνεχίσετε να τους καταδικάζετε σε θάνατο», τον κατηγόρησε. «Θα συνεχίσετε να τους στέλνετε να τα βάλουν με το Δία. Κι εσείς θα κάθεστε βολεμένος και ασφαλής στην καρέκλα σας, στέλνοντας άλλους να πεθάνουν».

«Δεν υπάρχουν περιθώρια για συναισθηματισμούς, μις Στάνλεϋ», απάντησε ο Φάουλερ, προσπαθώντας να κρύψει το θυμό από τη φωνή του. «Ξέρετε το ίδιο καλά με μένα γιατί το κάνουμε αυτό. Ξέρετε

πολύ καλά ότι ο Άνθρωπος, με τη δική του μορφή, είναι εντελώς αδύνατο να τα βάλει με το Δία. Η μοναδική λύση είναι να μετατρέψουμε τους ανθρώπους σε κάτι άλλο που να μπορεί ν' αντέξει εκεί έξω. Το έχουμε ξανακάνει άλλωστε και σε άλλους πλανήτες».

Πήρε ανάσα και συνέχισε.

«Αν κάποιοι άνθρωποι πεθάνουν αλλά η προσπάθεια πετύχει τελικά, το αντίτιμο θα είναι μικρό. Από τότε που υπάρχουν, οι άνθρωποι σπαταλούν τη ζωή τους γι' ασήμαντα πράγματα και γι' ανόητους λόγους. Γιατί να διστάσουμε τώρα; Τι σημασία έχουν λίγοι θάνατοι μπροστά σε κάτι τόσο μεγάλο;»

Η μις Στάνλεϋ καθόταν αλύγιστη και ψυχρή, με τα χέρια διπλωμένα στα γόνατα, και τα φώτα να κάνουν ανταύγειες στα ψαρά μαλλιά της. Ο Φάουλερ την κοιτούσε, προσπαθώντας να φανταστεί τι ένιωθε η γυναίκα, να μαντέψει τι σκεφτόταν. Δεν τη φοβόταν ακριβώς, αλλά δεν ένιωθε και άνετα όταν ήταν κοντά του. Εκείνα τα διαπεραστικά γαλανά μάτια της διέκριναν πάρα πολλά, και τα χέρια της φαίνονταν ιδιαίτερα ικανά. Θα μπορούσε να 'ναι η θεία κάποιου, καθισμένη τώρα στην κουνιστή πολυθρόνα της με τις βελόνες και το πλεχτό της. Αλλά δεν ήταν. Απεναντίας, ήταν η κορυφαία χειρίστρια του Ηλιακού Συστήματος στις μονάδες μετατροπής, και δεν της άρεσε ο τρόπος που ο Φάουλερ χειριζόταν το πρόβλημα.

«Κάτι δεν πάει καλά, κύριε Φάουλερ», παρατήρησε.

«Ακριβώς», συμφώνησε ο Φάουλερ. «Γι' αυτό και στέλνω το νεαρό Άλλεν μονάχο του. Μπορεί ν' ανακαλύψει τι δεν πάει καλά».

«Και αν δεν το ανακαλύψει;»

«Τότε θα στείλω κάποιον άλλο».

Η μις Στάνλεϋ σηκώθηκε αργά από την καρέκλα της, έκανε να πάει προς την πόρτα, αλλά μετά κοντοστάθηκε μπροστά στο γραφείο του.

«Εσείς κάποια μέρα», του είπε σαρκαστικά, «θ' ανέβετε ψηλά. Ποτέ δεν αφήνετε ευκαιρία να πάει χαμένη. Και τούτη είναι η μεγάλη ευκαιρία της ζωής σας. Το μυριστήκατε από τη στιγμή που διάλεξαν αυτόν το θόλο για τις δοκιμές. Αν τα καταφέρετε θ' ανέβετε κάνα δυο σκαλιά ακόμη. Δεν έχει σημασία πόσοι θα πεθάνουν, εσείς πάντως θ' ανέβετε ένα δυο σκαλιά».

«Μις Στάνλεϋ», της απάντησε ξερά, «ο νεαρός Άλλεν πρόκειται ν' αναχωρήσει σε λίγο. Σας παρακαλώ, φροντίστε ώστε η μηχανή σας να...»

«Η μηχανή μου», τον έκοψε, «δε φταίει σε τίποτα. Λειτουργεί με βάση τις συντεταγμένες που της δίνουν οι βιολόγοι».

Ο Φάουλερ έμεινε σκυφτός στην καρέκλα του γραφείου του, ακούγοντας τα βήματά της ν' απομακρύνονται στο διάδρομο.

Τα όσα του είχε πει ήταν, βέβαια, αλήθεια. Οι βιολόγοι έδιναν τις συντεταγμένες, αλλά μπορεί κι αυτοί να έκαναν λάθη. Μια απειροελάχιστη διαφορά, μια ασήμαντη παράβλεψη, και από το μετατροπέα θα έβγαινε κάτι που δεν προβλεπόταν στα χαρτιά. Ένα μεταλλαγμένο πλάσμα που μπορεί να μην άντεχε, να διαλυόταν, να παραφρονούσε κάτω από απρόβλεπτες συνθήκες ή δυσκολίες.

Γιατί, τελικά, ο Άνθρωπος δεν ήξερε τι γινόταν εκεί έξω. Γνώριζε μονάχα ό,τι του έλεγαν τα όργανα και οι μηχανές του. Και οι δειγματοληψίες από τα όργανα και τις μηχανές ήταν αυτό ακριβώς: απλές δειγματοληψίες, γιατί ο Δίας ήταν απίστευτα μεγάλος και οι ανθρώπινοι θόλοι ελάχιστοι.

Ακόμη και η δουλειά των βιολόγων για να συγκεντρώσουν τα στοιχεία των Λόπερ, της κατά τα φαινόμενα ανώτερης μορφής ζωής του Δία, είχε απαιτήσει

τρία χρόνια εντατικής μελέτης και άλλα δύο για τον έλεγχο των ευρημάτων. Ήταν δουλειά που στη Γη θα γινόταν σε μια δυο βδομάδες. Δυστυχώς όμως, η δουλειά δεν μπορούσε να γίνει στη Γη, γιατί ήταν αδύνατο να μεταφερθούν εκεί τα πλάσματα του Δία. Οι πιέσεις και οι θερμοκρασίες του γιγάντιου πλανήτη δεν ήταν δυνατό ν' αναπαραχθούν αλλού, και στη Γη τα Λόπερ θα εξαφανίζονταν σαν σαπουνόφουσκες.

Ωστόσο ήταν δουλειά που έπρεπε να γίνει. αν ο Άνθρωπος ήθελε να περπατήσει κάποτε στο Δία με τη μορφή ενός Λόπερ. Γιατί πριν ο μετατροπέας αλλάξει έναν άνθρωπο σε άλλου είδους πλάσμα, έπρεπε να καταγράφει κάθε φυσικό χαρακτηριστικό του ξένου πλάσματος, σίγουρα, θετικά, και δίχως το παραμικρό λάθος.

Ο Άλλεν δεν επέστρεψε.

Τα ερπυστριοφόρα που σάρωσαν τη γύρω περιοχή δε βρήκαν ίχνος του, εκτός κι αν το πλάσμα που είχε δει φευγαλέα κάποιος οδηγός ήταν ο χαμένος Γήινος με μορφή Λόπερ.

Οι βιολόγοι ρουθούνισαν με τα πιο ακαδημαϊκά περιφρονητικά τους ρουθουνίσματα όταν ο Φάουλερ έκανε την υπόθεση ότι ίσως οι συντεταγμένες τους ήταν λάθος. Του υπενθύμισαν συγκαταβατικά ότι οι συντεταγμένες τους είχαν αποδειχτεί σωστές στην πράξη. Όταν ένας άνθρωπος έμπαινε στο μετατροπέα και πατιόταν το κουμπί, ο άνθρωπος έβγαινε από μέσα σαν Λόπερ. Άφηνε πίσω του τη μηχανή και απομακρυνόταν, για να χαθεί σε λίγο στη σούπα που ο Δίας είχε γι' ατμόσφαιρα.

Ίσως κάποιο λαθάκι, είχε επιμείνει ο Φάουλερ, κάποια ελάχιστη απόκλιση από τη σωστή δομή ενός Λόπερ... κάποιο πολύ μικρό ελάττωμα. Στην περίπτωση

αυτή, του απάντησαν, θα χρειάζονταν χρόνια να το εντοπίσουν.

Και ο Φάουλερ ήξερε πως οι βιολόγοι είχαν δίκιο.

Έτσι είχαν χαθεί πέντε άντρες ώς τώρα, και η έξοδος του Χάρολντ Άλλεν στο Δία είχε αποδειχθεί εντελώς μάταιη. Κρίνοντας από τις πληροφορίες που αποκόμισαν, θα μπορούσε να μην είχε φύγει καθόλου.

Ο Φάουλερ άπλωσε το χέρι στο γραφείο του και σήκωσε το φάκελο του προσωπικού. μια λεπτή δεσμίδα από συρραμένα χαρτιά. Τούτη ήταν η δουλειά που τον τρόμαζε περισσότερο, κι ωστόσο ήταν υποχρεωμένος να την κάνει. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έπρεπε να βρεθεί η αιτία αυτών των παράξενων εξαφανίσεων. Και δεν υπήρχε άλλος τρόπος από το να στείλει έξω και άλλους.

Κάθισε για μια στιγμή εκεί, ακούγοντας το ουρλιαχτό της λαίλαπας πάνω από το θόλο, τους αδιάκοπους κεραυνούς και την καταιγίδα που σάρωνε τον πλανήτη με ανείπωτα φοβερή μανία.

Μήπως υπήρχε καμιά άγνωστη απειλή εκεί έξω; αναρωτήθηκε. Κάποιος κίνδυνος που αγνοούσαν; Κάτι που καραδοκούσε και καταβρόχθιζε τα Λόπερ, δίχως να κάνει διάκριση ανάμεσα στα ντόπια Λόπερ και σ' εκείνα που ήταν προηγουμένως άνθρωποι; Βέβαια, για το άγνωστο αρπαχτικό, αυτό δε θα 'χε καμιά σημασία.

Ή μήπως υπήρχε κάποιο βασικό λάθος στην εκλογή των Λόπερ σαν της πιο ιδανικής μορφής ζωής προσαρμοσμένης στις συνθήκες του πλανήτη; Ήξερε ότι η φανερή νοημοσύνη των Λόπερ ήταν ένας καθοριστικός παράγοντας σ' αυτή την εκλογή. Γιατί, αν το πλάσμα από το οποίο ο Άνθρωπος θα δανειζόταν τη μορφή δεν είχε δυνατότητες νοημοσύνης, τότε και ο ίδιος

δε θα μπορούσε να διατηρήσει για πολύ τη νοημοσύνη του στο ξένο σώμα.

Μήπως οι βιολόγοι είχαν υπερεκτιμήσει αυτό τον παράγοντα, υποτιμώντας κάποιον άλλο που μπορεί να μην ήταν τόσο ιδανικός αν όχι και καταστροφικός; Μάλλον απίθανο. Μπορεί οι βιολόγοι να ήταν λίγο σνομπ, αλλά ήξεραν καλά τη δουλειά τους.

Ή μήπως το όλο εγχείρημα ήταν ανέφικτο, καταδικασμένο από την αρχή; Η μετατροπή σε διαφορετικές μορφές ζωής είχε εφαρμοστεί με επιτυχία σε άλλους πλανήτες, αλλ' αυτό δε σήμαινε και ότι θα ίσχυε και για το Δία. Ίσως η ανθρώπινη νόηση δεν μπορούσε να λειτουργήσει σωστά με τα αισθητήρια όργανα των Λόπερ. Ίσως αυτά τα πλάσματα του Δία ήταν τόσο ξένα που δεν υπήρχε κοινό έδαφος κατανόησης. Ίσως ο ανθρώπινος νους να μην μπορούσε να δουλέψει αρμονικά με το εξωγήινο σώμα.

Ή μπορεί πάλι το σφάλμα να βρισκόταν στον Άνθρωπο, κάτι σύμφυτο στη ράτσα του. Κάποια ψυχική ανωμαλία που, σε συνδυασμό με κάποιον εξωτερικό παράγοντα, δεν επέτρεπε στους Ανθρωπολόπερ να γυρίσουν. Βέβαια, μπορεί να μην ήταν ανωμαλία με την κοινή έννοια. Ίσως ήταν κάποιο συνηθισμένο ψυχολογικό χαρακτηριστικό, κοινότοπο στη Γη, που όμως ερχόταν σε τόσο βίαιη αντίθεση με το περιβάλλον του Δία ώστε να οδηγεί τον άνθρωπο στην τρέλα.

Σκυλίσια πόδια ακούστηκαν να πλησιάζουν από το διάδρομο. Στο άκουσμά τους ο Φάουλερ χαμογέλασε αχνά. Ήταν ο Τάουζερ που γύριζε από την κουζίνα· πήγαινε συχνά εκεί να επισκεφθεί το φίλο του το μάγειρα.

Ο Τάουζερ μπήκε στο δωμάτιο φέρνοντας μαζί του κι ένα κόκαλο. Κούνησε την ουρά του στον Φάουλερ και ξάπλωσε δίπλα από το γραφείο, με το κόκαλο ανά-

μεσα στα μπροστινά πόδια του. Για μια ατέλειωτη στιγμή τα γέρικα μάτια του κοίταξαν το αφεντικό του και ο Φάουλερ άπλωσε το χέρι του να χαϊδέψει ένα μαδημένο αφτί.

«Εσύ τουλάχιστον με συμπαθείς ακόμη, Τάουζερ;» ρώτησε ο Φάουλερ, και ο σκύλος του κούνησε φιλικά την ουρά του.

«Είσαι ο μόνος», τον διαβεβαίωσε ο Φάουλερ.

Όρθωσε το κορμί του και γύρισε πάλι προς το γραφείο του. Το χέρι του απλώθηκε απρόθυμα προς το φάκελο του προσωπικού.

Τον Μπέννετ; Ο Μπέννετ είχε κορίτσι που τον περίμενε στη Γη.

Τον Άντριους; Ο Άντριους έκανε σχέδια για το Πολυτεχνείο του Άρη αμέσως μόλις μάζευε αρκετά για τα έξοδα της πρώτης χρονιάς.

Τον Όλσον; Ο Όλσον ζύγωνε την ηλικία της σύνταξης. Δεν έκανε άλλη κουβέντα με τους νεαρούς παρά μονάχα για τα σχέδιά του να πάρει ένα κτηματάκι και να καλλιεργεί τριαντάφυλλα.

Ο Φάουλερ ακούμπησε προσεκτικά το φάκελο στο γραφείο.

Καταδίκαζε ανθρώπους σε θάνατο. Η μις Στάνλεϋ το είχε πει απερίφραστα, με τα χλομά χείλη της σχεδόν ακίνητα στο ρυτιδωμένο πρόσωπό της. Του λόγου του έστελνε ανθρώπους έξω, να πεθάνουν, ενώ ο ίδιος καθόταν βολεμένος και ασφαλής στην καρέκλα του.

Ασφαλώς τα ίδια θα 'λεγαν κι όλοι οι άλλοι στο θόλο, ιδίως όταν δε γύρισε και ο Άλλεν. Βέβαια, ποτέ δε θα του το πετούσαν κατάμουτρα. Ακόμη κι εκείνος ή εκείνοι που θα καλούσε για να τους πει ότι ήταν η σειρά τους να πάνε, δε θα του το 'λεγαν ανοιχτά. Θα το διάβαζε όμως στα μάτια τους.

Σήκωσε πάλι το φάκελο. Μπέννετ, Άντριους, Όλσον.. Υπήρχαν κι άλλοι, αλλά δεν έβγαινε τίποτα αν συνέχιζε.

Ο Κεντ Φάουλερ ήξερε ότι δε θα το άντεχε άλλο. Δε θα μπορούσε να τους αντικρίσει· δε θα μπορούσε να στείλει κι άλλους να πεθάνουν.

Έγειρε μπροστά και πάτησε το κουμπί της ενδοσυνεννόησης.

«Μάλιστα, κύριε Φάουλερ;»

«Τη μις Στάνλεϋ, παρακαλώ».

«Εδώ μις Στάνλεϋ», ακούστηκε η φωνή της γυναίκας.

«Ήθελα να σας ειδοποιήσω, μις Στάνλευ, να ετοιμάσετε τη μηχανή για δυο ακόμη».

«Δε φοβάστε μήπως σας τελειώσουν κάποτε; Στέλνοντας έναν έναν θα κρατήσουν περισσότερο, και θα το ευχαριστηθείτε διπλάσια».

«Ο ένας από τους δύο θα είναι σκύλος», εξήγησε ο Φάουλερ.

«Σκύλος!»

«Ναι, ο Τάουζερ».

Άκουσε το γοργό, απότομο φούντωμα της οργής που έκανε σαν πάγο τη φωνή της. «Τον ίδιο σας το σκύλο; Μα ήταν μαζί σας σχεδόν μια ζωή...»

«Γι' αυτό ακριβώς», αποκρίθηκε ο Φάουλερ. «Ο Τάουζερ θα ένιωθε δυστυχής αν τον άφηνα πίσω».

Δεν ήταν ο Δίας που είχε γνωρίσει από τις οθόνες. Περίμενε να είναι διαφορετικός, αλλά ποτέ κάτι τέτοιο. Περίμενε μια κόλαση από καταρραχτώδεις βροχές αμμωνίας, αποπνιχτικά αέρια και τον ασταμάτητο ορυμαγδό της καταιγίδας. Περίμενε θυελλώδη σύννεφα κι ομίχλες, και τις φοβερές λάμψεις από τερατώδη αστροπελέκια.

Δεν περίμενε ότι οι καταρράχτες της αμμωνίας θα φαίνονταν σαν βιολετιές καταχνιές, που αναδεύονταν νωχελικά σαν άυλες σκιές πάνω από την κόκκινη και πορφυρή χλόη. Δεν είχε μαντέψει καν ότι οι φιδογυριστές αστραπές θα έλαμπαν σαν φαντασμαγορικά βεγγαλικά σ' έναν ουρανό γεμάτο χρώματα.

Περιμένοντας να εμφανιστεί έξω κι ο Τάουζερ, δοκίμασε τα μέλη του νέου κορμιού του, σαστίζοντας από τη ρωμαλέα, λυγερή δύναμη που ένιωσε να τα διαχέει. Δεν ήταν κι άσχημο σώμα, σκέφτηκε, κι έκανε μια εύθυμη γκριμάτσα στη θύμηση ότι είχε νιώσει οίκτο για τα Λόπερ βλέποντάς τα στην οθόνη.

Γιατί του ήταν δύσκολο να φανταστεί ένα ζωντανό οργανισμό βασισμένο στην αμμωνία αντί για το νερό, και στο υδρογόνο αντί για το οξυγόνο. Του ήταν δύσκολο να πιστέψει πως ένα τέτοιο πλάσμα θα ένιωθε για τη ζωή το ίδιο σκίρτημα χαράς που ένιωθε κι ο άνθρωπος. Του ήταν δύσκολο να μαντέψει τι σήμαινε να ζεις σ' αυτή την εφιαλτική κόλαση, μην ξέροντας βέβαια ότι για τα μάτια των ντόπιων ο Δίας δεν ήταν διόλου εφιαλτική κόλαση.

Η απαλή αύρα ήταν σαν χάδι πάνω του, και θυμήθηκε με έκπληξη ότι για τους Γήινους ήταν ένας φοβερός κυκλώνας που λυσσομανούσε με τριακόσια χιλιόμετρα την ώρα, φορτωμένος με θανάσιμα αέρια.

Ευχάριστες μυρωδιές πότιζαν το σώμα του. Κι ωστόσο δεν ήταν ακριβώς μυρωδιές, γιατί δεν είχαν καμιά σχέση με την αίσθηση της όσφρησης που θυμόταν. Ήταν σαν ολόκληρη η ύπαρξή του να ρουφούσε την ευωδιά της λεβάντας... που δεν ήταν ακριβώς λεβάντα. Ήξερε πως ήταν κάτι για το οποίο δεν είχε λέξεις, σίγουρα το πρώτο από τα πολλά αινίγματα της νέας ορολογίας. Γιατί οι λέξεις που ήξερε, τα σύμβο-

λα της σκέψης που χρησιμοποιούσε σαν Γήινος, ήταν άχρηστα σ' έναν κάτοικο του Δία.

Η θωρακισμένη στεγανή πόρτα στο πλάι του θόλου άνοιξε και ο Τάουζερ βγήκε χοροπηδώντας... ή, τουλάχιστον, αυτός υπέθεσε ότι ήταν ο Τάουζερ.

Έκανε να φωνάξει το σκύλο του, με το μυαλό του να διαμορφώνει τις λέξεις που σκόπευε να πει. Αλλά δεν μπορούσε να τις προφέρει. Δεν υπήρχε τρόπος να τις χρησιμοποιήσει. Δεν είχε τίποτα να πει μ' αυτές.

Για μια στιγμή ένιωσε τις σκέψεις του να στροβιλίζονται στην αβεβαιότητα του φόβου, ενός τυφλού φόβου που έφτιαχνε μικρούς κυκλώνες στο μυαλό του.

Πώς μιλούσαν τα Λόπερ; Πώς....

Ξαφνικά συνειδητοποίησε την παρουσία του Τάουζερ. ένιωσε έντονα την αδέξια, καμαρωτή, ζεστή φιλία του μαλλιαρού φίλου που τον είχε ακολουθήσει από τη Γη στους διάφορους πλανήτες. Ήταν λες και το πλάσμα που κάποτε ήταν ο Τάουζερ είχε απλωθεί για ν' αγγίξει για λίγο το μυαλό του.

Και από το εγκάρδιο καλωσόρισμα που ένιωσε, ξεχώρισαν λέξεις.

«Γειά σου, φίλε».

Δεν ηταν λέξεις στ' αλήθεια, αλλά κάτι καλύτερο από λέξεις. Ήταν σύμβολα σκέψης στο μυαλό του, με αποχρώσεις αισθημάτων που θα 'ταν αδύνατο ν' αποδοθούν ποτέ με λέξεις.

«Γειά σου, Τάουζερ», αποκρίθηκε.

«Αισθάνομαι υπέροχα», είπε ο Τάουζερ. «Λες κι είμαι κουταβάκι. Τώρα τελευταία ένιωθα πολύ χάλια. Τα πόδια μου είχαν αρχίσει να με πονάνε και τα δόντια μου είχαν πέσει σχεδόν όλα. Άσε δε τι μαρτύρια τραβούσα με τους ψύλλους. Παλιά δεν τους έδινα και πολλή σημασία. Δυο ψύλλοι παραπάνω ή παρακάτω δεν έπαιζαν ρόλο στα νιάτα μου».

«Μα... μα...», τραύλισαν σαστισμένα οι σκεψεις του Φάουλερ. «Εσύ μου μιλάς!»

«Και βέβαια», αποκρίθηκε ο Τάουζερ. «Πάντοτε σου μιλούσα, αλλά εσύ δε μ' άκουγες. Προσπαθούσα να σου πω χίλια δυο πράγματα, αλλά ήταν αδύνατο να με καταλάβεις».

«Σε καταλάβαινα πότε πότε», είπε ο Φάουλερ.

«Όχι και τόσο καλά πάντως», παρατήρησε ο Τάουζερ. «Ήξερες πότε πεινούσα, πότε ήθελα νερό και πότε βόλτα· αλλά σχεδόν τίποτα παραπάνω».

«Με συγχωρείς», είπε ο Φάουλερ.

«Δεν πειράζει», τον καθησύχασε ο Τάουζερ. «Τρέχουμε να δούμε ποιος θα φτάσει πρώτος σ' εκείνο τον γκρεμό;»

Για πρώτη φορά ο Φάουλερ παρατήρησε τον γκρεμό. Φαινόταν να είναι πολλά χιλιόμετρα μακριά, αλλά είχε μια παράξενη κρυστάλλινη ομορφιά και λαμποκοπούσε στις σκιές που έριχναν τα πολύχρωμα σύννεφα. Ο Φάουλερ δίστασε. «Είναι μακριά...»

«Έλα, πάμε», τον ενθάρρυνε ο Τάουζερ, και την άλλη στιγμή άρχισε να τρέχει προς τον γκρεμό.

Ο Φάουλερ τον ακολούθησε, δοκιμάζοντας τη δύναμη στο καινούριο σώμα του, κάπως επιφυλακτικά στην αρχή, μ' ευχάριστη έκπληξη λίγο αργότερα. Σε λίγο έτρεχε κι αυτός, με μια εκστατική χαρά που γινόταν ένα με την κόκκινη και πορφυρή χλόη και τις νωχελικές καταχνιές της βροχής που αρμένιζαν πάνω από τη γη.

Εκεί που έτρεχε, μια μουσική έφτασε στη συνείδησή του, μια μουσική που του πότιζε το κορμί, του πλημμύριζε το είναι και τον έκανε να πετά με τ' ασημένια φτερά της γρηγοράδας. Μουσική σαν σήμαντρο από κάποιο μακρινό καμπαναριό, πέρα ψηλά σ' έναν ηλιόλουστο λόφο την άνοιξη.

Καθώς ο γκρεμός πλησίαζε, η μουσική δυνάμωνε και γέμιζε τον κόσμο με κύματα μαγικής μελωδίας. Μόλις τότε κατάλαβε ότι η μουσική προερχόταν από τον καταρράχτη που έπεφτε σαν αφρός στο πρόσωπο του λαμπερού γκρεμού.

Μονάχα που ήξερε ότι δεν ήταν σαν τους καταρράχτες που θυμόταν, γιατί ετούτος ήταν από αμμωνία, και ο γκρεμός ήταν άσπρος από το στερεοποιημένο οξυγόνο.

Σταμάτησε τσουλαριστά δίπλα στον Τάουζερ, εκεί που ο καταρράχτης σκόρπιζε σ' ένα αστραφτερό ουράνιο τόξο μ' εκατοντάδες χρώματα. Κυριολεκτικά εκατοντάδες, γιατί εδώ, πρόσεξε, δεν υπήρχε μονάχα το βαθμιαίο σβήσιμο των βασικών χρωμάτων που έβλεπε το ανθρώπινο μάτι. Απεναντίας, τα χρώματα είχαν μια φοβερή σαφήνεια που ανέλυε το πρισματικό φάσμα ώς τους έσχατους διαχωρισμούς.

«Η μουσική», είπε ο Τάουζερ.

«Τι θες να πεις για τη μουσική;»

«Η μουσική», συνέχισε ο Τάουζερ, «είναι δονήσεις. Οι δονήσεις του νερού που πέφτει».

«Μα εσύ, Τάουζερ, δεν έχεις ιδέα από δονήσεις».

«Ασφαλώς και έχω», τον διαβεβαίωσε ο Τάουζερ. «Η σκέψη, να... έτσι ξεφύτρωσε στο μυαλό μου».

Ο Φάουλερ ξεροκατάπιε νοερά. «Άκου, έτσι ξεφύτρωσε!»

Και ξαφνικά, μεσα στο κεφάλι του, υπήρχε μια φόρμουλα... η τεχνική για την κατασκευή μετάλλων που θα άντεχαν στις πιέσεις του Δία.

Κοίταξε εμβρόντητος προς τον καταρράχτη και απρόσμενα το μυαλό του πήρε το πλήθος των χρωμάτων και τα ταξινόμησε στη σωστή τους σειρά στο φάσμα. Έτσι απλά! Σαν να 'ταν ουρανοκατέβατη έμπνευση. Και να σκεφτεί κανείς ότι δεν είχε ιδέα από μέταλλα ή χρώματα.

«Τάουζερ», φώναξε. «Τάουζερ, κάτι μας συμβαίνει!»

«Μα, ναι, το ξέρω», του απάντησε ο Τάουζερ.

«Είναι το μυαλό μας», είπε ο Φάουλερ. «Το χρησιμοποιούμε στο σύνολό του, ώς και την τελευταία του κρυφή γωνιά. Το χρησιμοποιούμε για να συμπεράνουμε πράγματα που θα 'πρεπε να τα ξέραμε από την αρχή. Ίσως ο εγκέφαλος στη Γη είναι από τη φύση του αργόστροφος και ασαφής στη σκέψη. Ίσως είμαστε οι ηλίθιοι του σύμπαντος. Ίσως είμαστε από τη φύση μας φτιαγμένοι για να διαλέγουμε πάντοτε το δυσκολότερο δρόμο».

Και με την καινούρια, καθάρια σκέψη που τώρα κατείχε, καταλάβαινε ότι δεν ήταν μονάχα το θέμα των χρωμάτων σ' έναν καταρράχτη ή των μετάλλων που θ' άντεχαν στις πιέσεις του Δία. Ένιωσε κι άλλα πράγματα, πιο πέρα, πράγματα που δεν ήταν ακόμη συγκεκριμένα. Έναν αχνό ψίθυρο που υποσχόταν πράγματα περισσότερο μεγαλειώδη, μυστήριο πέρα από την ανθρώπινη σκέψη, πέρα ακόμη κι από τα όρια της ανθρώπινης φαντασίας. Πράγματα που κανένα γήινο μυαλό δε θα μάθαινε ποτέ, έστω και αν χρησιμοποιούσε όλη τη δύναμη της λογικής του.

«Εξακολουθούμε να είμαστε περισσότερο Γήινοι», παρατήρησε. «Μόλις τώρα αρχίζουμε να μαθαίνουμε μερικά από τα πράγματα που ξανοίγονται μπροστά μας... λίγα από κείνα που παρέμεναν απρόσιτα για τους ανθρώπους, ίσως ακριβώς επειδή ήταν άνθρωποι. Γιατί το ανθρώπινο σώμα ήταν φτωχό, φτωχό για να σκέφτεται, φτωχό σε αισθήσεις που μόνο όταν τις έχει κανείς ξέρει τι σημαίνουν. Ίσως μάλιστα να μη

διαθέτει καν τις αισθήσεις που απαιτούνται για την απόκτηση της αληθινής γνώσης».

Κοίταξε πίσω προς το θόλο, ένα ασήμαντο μαύρο αντικείμενο, μικροσκοπικό εξαιτίας της απόστασης.

Εκεί μέσα υπήρχαν άνθρωποι που δεν μπορούσαν να δουν την ομορφιά που έκρυβε ο Δίας. Άνθρωποι που νόμιζαν ότι θυελλώδεις άνεμοι, σύννεφα και καταρραχτώδεις βροχές μαστίγωναν το πρόσωπό του πλανήτη. Τυφλά ανθρώπινα μάτια, φτωχά μάτια που δεν μπορούσαν να διακρίνουν την ομορφιά στα σύννεφα, που δεν μπορούσαν να δουν πέρα από την καταιγίδα. Σώματα που δεν μπορούσαν να νιώσουν τη γοητεία της μουσικής από τα κελαριστά νερά.

Άνθρωποι που περπατούσαν μονάχοι, σε τρομερή μοναξιά, μιλώντας μια παιδιάστικη γλώσσα, ανίκανοι να ξανοιχτούν και ν' αγγίξουν έναν άλλο νου, όπως αυτός άγγιξε τώρα εκείνον του Τάουζερ. Άνθρωποι αποκομμένοι για πάντα από κάθε προσωπική, στενή επαφή με άλλα ζωντανά πλάσματα.

Αυτός, ο Φάουλερ, περίμενε να βρει τον τρόμο των απόκοσμων καταστάσεων εδώ στην επιφάνεια του πλανήτη. Περίμενε ότι θα ζάρωνε φοβισμένος μπροστά στην απειλή άγνωστων τεράτων, και είχε ατσαλώσει το κουράγιο του για ν' αντιμετωπίσει έναν αποτρόπαιο κόσμο που δεν ήταν η Γη.

Και, αντί γι' αυτά, είχε βρει κάτι πιο μεγαλειώδες απ' ό,τι είχε συλλάβει ποτέ ο άνθρωπος. Ένα πιο γρήγορο, πιο τέλειο κορμί. Μια αίσθηση χαράς, και μια βαθύτερη αίσθηση ζωής. Ένα πιο κοφτερό μυαλό. Έναν κόσμο ομορφιάς που ακόμη και οι ονειροπόλοι της Γης δεν είχαν φανταστεί.

«Άντε, ας φεύγουμε», τον παρότρυνε ο Τάουζερ.

«Πού θέλεις να πάμε;»

«Οπουδήποτε», απάντησε ο Τάουζερ. «Έτσι, να ξεκινήσουμε και να δούμε πού μας οδηγούν όλ' αυτά. Έχω ένα προαίσθημα... πώς το λένε; Ένα προαίσθημα...»

«Ναι, ξέρω», τον διαβεβαίωσε ο Φάουλερ.

Γιατί το ένιωθε κι ο ίδιος. Μια αίσθηση μεγάλων πεπρωμένων. Σαν κάτι μεγαλειώδες να τους περίμενε. Μια σιγουριά ότι πέρα από τους ορίζοντες υπήρχαν περιπέτειες, και πράγματα πιο μεγάλα κι από περιπέτειες.

Και οι άλλοι πέντε το είχαν νιώσει αυτό. Είχαν αισθανθεί το κέντρισμα να προχωρήσουν και να δουν, ένα ακατανίκητο κάλεσμα ότι μπροστά τους υπήρχε μια ζωή πληρότητας και γνώσης.

Ο Φάουλερ το 'ξερε τώρα, αυτός ήταν κι ο λόγος που κανένας δεν είχε ξαναγυρίσει. «Δεν πρόκειται να πάω πίσω», δήλωσε ο Τάουζερ.

«Δεν μπορούμε να τους αφήσουμε έτσι», επέμεινε ο Φάουλερ. Έκανε ένα δυο βήματα προς την κατεύθυνση του θόλου, αλλ' αμέσως μετά σταμάτησε.

Να γυρίσει πίσω στο θόλο; Πίσω σ' εκείνο το ανυπόφορο, γεμάτο δηλητήρια κορμί που είχε ξεφορτωθεί; Δεν του φαινόταν ανυπόφορο παλιά, αλλά τώρα ήξερε ότι έτσι είχε το πράγμα.

Πίσω στο συσκοτισμένο μυαλό. Πίσω στις θολερές σκέψεις. Πίσω στα πλαδαρά στόματα που έβγαζαν θορύβους για να γίνονται κατανοητά από τους άλλους. Πίσω στα μάτια που τώρα του φαίνονταν χειρότερα κι από την έλλειψή τους. Πίσω στη βρομιά, πίσω στη μικρότητα, πίσω στην άγνοια.

«Μπορεί, κάποια άλλη μέρα...», μουρμούρισε μονολογώντας.

«Έχουμε τόσα πολλά να δούμε και να κάνουμε», είπε ο Τάουζερ. «Έχουμε τόσα να μάθουμε. Θ' ανακαλύψουμε πράγματα...»

Ναι, θ' ανακάλυπταν πράγματα. Ίσως άλλους πολιτισμούς. Πολιτισμούς που θα 'καναν εκείνον του Ανθρώπου να φαίνεται ασήμαντος σε σύγκριση μαζί τους. Ομορφιά, και κάτι πιο σημαντικό: την κατανόηση αυτής της ομορφιάς. Και μια συντροφικότητα που κανένας τους δεν είχε γνωρίσει στο παρελθόν... που κανένας, άνθρωπος ή σκύλος, δεν είχε βρει πουθενά.

Και ζωή. Μια φρεσκάδα ζωής ύστερα από μια αποχαυνωμένη ύπαρξη.

«Δεν μπορώ να γυρίσω πίσω», είπε ο Τάουζερ.

«Ούτε κι εγώ», συμφώνησε ο Φάουλερ.

«Θα μ' έκαναν πάλι σκύλο», είπε ο Τάουζερ.

«Και μένα», είπε ο Φάουλερ, «θα μ' έκαναν πάλι άνθρωπο».

ΕΝΑΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΣΑΓΙΟΛ

του Κορντγουέινερ Σμιθ

Ο Κορντγουέινερ Σμιθ (1913-1966) ήταν — και εξακολουθεί να είναι — μια από τις πιο μυστηριώδεις μορφές στον κόσμο της επιστημονικής φαντασίας. Πίσω από το φανερό αυτό ψευδώνυμο κρυβόταν ο Δρ Πολ Μάυρον Άντονι Λάινμπαρτζερ, καθηγητής πολιτικών επιστημών στο πανεπιστήμιο Τζον Χόπκινς. Πολύγλωσσος και ειδικευμένος στον ψυχολογικό πόλεμο, υπηρέτησε σε πολλά σημεία του πλανήτη μας και γύρω από το πρόσωπό του κυκλοφορούν διάφορες μυστηριακές ιστορίες, που θα έστεκαν σαν «επιστημονική φαντασία» από μόνες τους.

Όπως και να 'χει, ο Σμιθ είναι ένας από τους βαθύτερους συγγραφείς του είδους, και τα έργα του κινούνται σε δύο επίπεδα. Σ' εκείνο της συμβατικής πλοκής και δράσης, και σ' ένα βαθύτερο που ίσως περνά απαρατήρητο αλλά επηρεάζει έντονα και υποσυνείδητα τον αναγνώστη. Ίσως θα έπρεπε να το περιμένει κανείς από έναν ειδικό του ψυχολογικού πολέμου. Μην ανησυχείτε όμως. Αν περιμένετε βαθυστόχαστες φλυαρίες και «κουλτουριάρικες» — σύμφωνα με την ελληνική έννοια — αναλύσεις, θα ξαφνιαστείτε ευχάριστα.

Ο Σμιθ έγινε διάσημος με την αστρική κοινωνία που έπλασε, κάπου δέκα χιλιάδες χρόνια από σήμερα, με κύριους πρωταγωνιστές την περίφημη Λυσιτέλεια της Ανθρωπότητας (ένα πολύ παράξενο είδος γαλαξιακής κυβέρνησης) και τους ζωανθρώπους. Τα διηγήματα της σειράς έχουν μια δύναμη που σπάνια συναντιέται σε άλλους συγγραφείς και σχεδόν πάντα σοκάρουν τον αναγνώστη, πολλές φορές για κάποιον ακαθόριστο λόγο. Η πένα του Σμιθ λειτουργεί συχνά σαν ένα κοφτερό νυστέρι της ανθρώπινης ψυχοσύνθεσης. Και αυτό το καταφέρνει τόσο έντεχνα — σχεδόν ύπουλα! — που ο αναγνώστης συνειδητοποιεί πολύ αργά το αποτέλεσμα μέσα του.

Δεν ξέρω πώς θα κρίνετε εσείς τον «Πλανήτη Σαγιόλ», αλλά εμένα με συγκλόνισε. Οπωσδήποτε, δεν είναι μια ιστορία για να σας ηρεμήσει....

Γ.Μ.

1

Ο Μέρσερ βρήκε τεράστια διαφορά ανάμεσα στη συμπεριφορά που αντιμετώπισε στο αστρόπλοιο και σ' εκείνη στο διαμετακομιστικό δορυφόρο. Στο αστρόπλοιο οι συνοδοί αστειεύονταν όταν του έφερναν το φαγητό του.

«Να σκούζεις γερά και με την ψυχή σου», του είχε πει ένας ποντικομούρης συνοδός. «Έτσι θα καταλάβουμε ότι είναι η αφεντιά σου όταν θα κάνουν την εκπομπή με τα ουρλιαχτά της τιμωρίας σας τη μέρα των γενεθλίων του αυτοκράτορα».

Ο άλλος παχύς συνοδός έγλειψε με την υγρή άκρη της κόκκινης γλώσσας του τα πλαδαρά μελιτζανιά χείλη του και παρατήρησε: «Είναι επόμενο, άνθρωπέ μου. Αν πονάγατε συνέχεια, θα ψοφάγατε σύντομα όλοι σας. Μπορεί και να σου τύχει κάτι καλό με κείνα τα... πωσταλένε. Μπορεί και να γίνεις γυναίκα. Μπορεί και να γίνεις δύο άνθρωποι. Άκου, φιλαράκο, αν έχει πολύ κέφι το πράγμα, σφύρα μου κι εμένα...» Ο Μέρσερ δεν είπε λέξη. Είχε αρκετά δικά του βάσανα για να μην τον απασχολούν οι ονειροφαντασίες μερικών σαδιστών.

Στο δορυφόρο τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Το βιοφαρμακευτικό προσωπικό ήταν ικανό, απρόσωπο και σβέλτο στην αφαίρεση των χειροπέδων του. Του έβγαλαν όλα του τα ρούχα και τα άφησαν στο αστρό-

πλοιο. Όταν αποβιβάστηκε τσίτσιδος στο δορυφόρο, τον εξέτασαν σαν να ήταν κανένα σπάνιο λουλούδι ή κανένα πτώμα στο ανατομικό τραπέζι. Ήταν σχεδόν ευγενικοί στον κλινικό τρόπο που τον πασπάτευαν. Δεν τον αντιμετώπισαν σαν εγκληματία, αλλά σαν βιολογικό δείγμα.

Άντρες και γυναίκες, με τις ιατρικές ρόμπες τους, τον κοιτούσαν σαν να ήταν ήδη μακαρίτης.

Προσπάθησε να μιλήσει. Ένας άντρας πιο ηλικιωμένος και με περισσότερο αέρα εξουσίας από τους άλλους, του είπε ήρεμα και καθαρά. «Μην μπαίνετε στον κόπο να μιλάτε. Θα σας μιλήσω ο ίδιος πολύ σύντομα. Τώρα περνάμε τις προκαταρκτικές εξετάσεις για να εξακριβώσουμε τη σωματική σας κατάσταση. Γυρίστε, παρακαλώ».

Ο Μέρσερ γύρισε από την άλλη μεριά. Ένας βοηθός του έτριψε την πλάτη μ' ένα πολύ ισχυρό αντισηπτικό.

«Θα τσούξει λίγο», τον προειδοποίησε ένας από τους τεχνικούς. «Δεν είναι τίποτα σοβαρό ή ιδιαίτερα επώδυνο. Προσπαθούμε να καθορίσουμε τη σκληρότητα των διαφόρων στιβάδων του δέρματος».

Ο Μέρσερ, πειραγμένος απ' αυτή την απρόσωπη μεταχείριση, μίλησε τη στιγμή που ένιωσε ένα γερό καψιμο πάνω από τον έκτο οσφυϊκό σπόνδυλο. «Δεν ξέρετε ποιος είμαι;»

«Ασφαλώς και το ξέρουμε», του απάντησε μια γυναικεία φωνή. «Τα έχουμε όλα γραμμένα σ' εκείνο το φάκελο στη γωνία. Ο αρχίατρος θα σας μιλήσει αργότερα για το έγκλημά σας, αν θέλετε να το κουβεντιάσετε. Μη μιλάτε τώρα. Κάνουμε ένα τεστ δέρματος και θα είναι πολύ καλύτερα για σας αν δε μας αναγκάσετε να το τραβήξουμε σε χρόνο».

Η ειλικρίνεια την παρακίνησε να προσθέσει ακόμη:

«Και θα πετύχουμε καλύτερα αποτελέσματα έτσι».

Είχαν ριχτεί στη δουλειά δίχως να χάσουν διόλου καιρό.

Τους περιεργάστηκε με λοξό βλέμμα. Δεν είχαν τίποτα στο παρουσιαστικό τους που να δείχνει ότι ήταν ανθρώπινοι δαίμονες στον προθάλαμο της κόλασης. Δεν υπήρχε τίποτα που να μαρτυρά ότι τούτος ήταν ο δορυφόρος του Σαγιόλ, του τελικού και έσχατου τόπου της τιμωρίας και της ντροπής. Έμοιαζαν με συνηθισμένο ιατρικό προσωπικό σαν εκείνο που ήξερε πριν κάνει ένα έγκλημα δίχως όνομα.

Προχώρησαν από τη μια εξέταση στην άλλη. Μια γυναίκα με χειρουργική μάσκα του έγνεψε προς ένα άσπρο ιατρικό τραπέζι.

«Ξαπλώστε εκεί, παρακαλώ».

Ο Μέρσερ είχε ν' ακούσει τη λέξη «παρακαλώ» από τότε που οι φρουροί τον είχαν συλλάβει στα όρια του παλατιού. Έκανε να πάει προς το τραπέζι, όταν είδε ότι υπήρχαν χειροδέτες στο πάνω μέρος του. Κοκάλωσε.

«Μην αργείτε, παρακαλώ», τον πρόσταξε η γυναίκα. Δυο τρία άλλα πρόσωπα γύρισαν να τους κοιτάξουν.

Το δεύτερο «παρακαλώ» τον συγκλόνισε. Έπρεπε να μιλήσει. Τούτοι εδώ ήταν άνθρωποι, και ο ίδιος είχε ξαναγίνει κάποιος! Ένιωσε τον τόνο της φωνής του να υψώνεται, σχεδόν στριγγή από αγωνία, καθώς τη ρωτούσε: «Με συγχωρείτε, κυρία, τώρα θ' αρχίσει η τιμωρία μου;»

«Δεν υπάρχει θέμα τιμωρίας εδώ», αποκρίθηκε η γυναίκα. «Είμαστε μονάχα στο δορυφόρο. Ξαπλώστε στο τραπέζι. Θα σας κάνουμε την πρώτη κούρα σκλήρυνσης του δέρματος πριν μιλήσετε με τον αρχίατρο.

Μετά θα μπορέσετε να του πείτε ό,τι θέλετε για το έγκλημά σας...»

«Ξέρετε το έγκλημά μου;» τη ρώτησε, με λαχτάρα, σαν να συναντούσε παλιό γείτονα.

«Όχι βέβαια», του απάντησε, «αλλά όσοι έρχονται εδώ όλο και κάτι θα έχουν κάνει. Σίγουρα κάποιος έχει πειστεί γι' αυτό, αλλιώς δε θα βρίσκονταν εδώ. Οι περισσότεροι ευχαριστιούνται να μιλούν για τα προσωπικά τους εγκλήματα. Αλλά μη με καθυστερείτε. Είμαι δερματο-τεχνικός, και κάτω στην επιφάνεια του Σαγιόλ θα χρειαστείτε ό,τι καλύτερο μπορούμε να σας προσφέρουμε. Τώρα ξαπλώστε στο τραπέζι. Και όταν θα είστε έτοιμος να μιλήσετε με τον αρχίατρο θα έχετε και κάτι άλλο να κουβεντιάσετε εκτός από το έγκλημά σας».

Ο Μέρσερ υπάκουσε.

Κάποια άλλη μασκοφορεμένη, μάλλον κοπέλα, πήρε τα χέρια του με δροσερά, απαλά δάχτυλα και τ' ασφάλισε με τους επενδυμένους χειροδέτες με τρόπο πρωτόγνωρο. Ήδη θα πρέπει να γνώριζε απέξω κι ανακατωτά την κάθε ανακριτική μηχανή της αυτοκρατορίας, αλλά τούτο το κατασκεύασμα δεν έμοιαζε με καμία.

Η βοηθός έκανε πίσω και είπε: «Όλα έτοιμα, γιατρέ».

«Τι προτιμάτε;» ρώτησε η δερματοτεχνικός. «Αβάσταχτους πόνους ή δυο ώρες αναισθησίας;»

«Γιατί να προτιμήσω τον πόνο;»

«Ώσπου να φτάσουν εδώ», εξήγησε η τεχνικός, «μερικοί έχουν μάθει να τους αρέσει ο πόνος. Φαντάζομαι πως εξαρτάται από το τι τους έχουν κάνει πριν τους στείλουν εδώ. Υποθέτω ότι δε γνωρίσατε καμιά από τις ονειροτιμωρίες».

«Όχι», παραδέχτηκε ο Μέρσερ. «Αυτές τις έχασα».

Δε φανταζόμουνα ποτέ ότι είχα χάσει καμιά, σκέφτηκε από μέσα του.

Θυμόταν την τελευταία δίκη του. Ήταν κανονικά συνδεμένος με όλα τα καλώδια του εδωλίου και ένα λαμπρό γαλάζιο φως έλαμπε στην έδρα των δικαστών. Οι σκούφοι τους ήταν μια παρωδία της μήτρας των επισκόπων του μακρινού, πολύ μακρινού παρελθόντος. Οι δικαστές μιλούσαν, αλλά δεν μπορούσε να τους ακούσει. Για μια στιγμή η ηχητική μόνωση έπεσε και τότε άκουσε κάποιον να λέει, «Κοιτάχτε αυτό το άσπρο, διαβολικό μούτρο του. Ένας τέτοιος τύπος είναι ένοχος για τα πάντα. Ψηφίζω ποινή Τερματικού Πόνου». «Όχι για τον πλανήτη Σαγιόλ;» ρώτησε ένας άλλος. «Ο κόσμος με τα δρομόζωα», είπε μια τρίτη φωνή. «Είναι ό,τι πρέπει για δαύτον», συμφώνησε η πρώτη φωνή. Κάποιος από τους δικοτεχνικούς πρέπει να πρόσεξε τότε ότι ο κατηγορούμενος άκουγε παράνομα. Οι ομιλίες έσβησαν απότομα. Ο Μέρσερ συλλογίστηκε τότε ότι είχε γνωρίσει πια το καθετί που είχε επινοήσει ο σαδισμός και η νοημόσυνη του ανθρώπου.

Αλλά να που η γυναίκα είχε πει πως είχε χάσει τις ονειροτιμωρίες. Μα μπορεί να υπήρχαν άνθρωποι στο σύμπαν χειρότεροι απ' αυτόν; Πρέπει να υπήρχε αρκετός κόσμος εκεί κάτω στο Σαγιόλ. Κανένας δεν είχε επιστρέψει ποτέ.

Θα γινόταν ένας από κείνους· θα του κοκορεύονταν άραγε για τα εγκλήματα που είχαν κάνει πριν τους στείλουν σ' αυτό τον κόσμο;

«Όπως θέλετε», του είπε η τεχνικός. «Θα είναι ένα συνηθισμένο αναισθητικό. Μην τρομάξετε όταν ξυπνήσετε. Το δέρμα σας θα έχει σκληρυνθεί και ενισχυθεί χημικά και βιολογικά».

«Θα πονάει;»

«Ασφαλώς. Αλλά θέλω να βγάλετε την ιδέα από το μυαλό σας και να καταλάβετε ένα πράγμα: δε σας τιμωρούμε. Ο πόνος θα είναι το φυσικό αποτέλεσμα μιας ιατρικής επέμβασης. Ο καθένας θα περνούσε τα ίδια αν έκανε πολλές εγχειρήσεις. Η τιμωρία, αν θέλετε να την πείτε έτσι, σας περιμένει κάτω στον Σαγιόλ. Η δική μας δουλειά είναι απλώς να φροντίσουμε να μείνετε ζωντανός και μετά την προσεδάφιση. Από μια άποψη, σας σώζουμε προκαταβολικά τη ζωή. Μπορείτε, αν θέλετε, να αισθάνεστε ευγνωμοσύνη γι' αυτό. Στο μεταξύ, θα γλιτώσετε από κάμποσο μαρτύριο αν έχετε από πριν υπόψη πως οι απολήξεις των νεύρων σας θ' αντιδράσουν στις αλλαγές του δέρματος. Καλύτερα να είστε προετοιμασμένος για κάμποσο πόνο όταν συνέλθετε. Αλλά και σ' αυτό, κάπως θα μπορέσουμε να βοηθήσουμε». Κατέβασε έναν τεράστιο διακόπτη, και ο Μέρσερ τυλίχτηκε στο σκοτάδι.

Όταν συνήλθε βρισκόταν σ' ένα συνηθισμένο θάλαμο νοσοκομείου, αλλά ούτε που το πρόσεξε. Του φάνηκε σαν να ήταν ξαπλωμένος μέσα σε φωτιά. Σήκωσε το χέρι του για να δει αν ήταν στ' αλήθεια τυλιγμένο σε φλόγες. Είχε την ίδια εμφάνιση όπως πάντα, μονάχα που το δέρμα του ήταν λίγο κόκκινο και πρησμένο. Προσπάθησε να γυρίσει πλάι στο κρεβάτι. Η φωτιά έγινε ένα άγριο καμίνι που τον έκανε να κοκαλώσει στα μισά της κίνησης. Ένα ασυγκράτητο βογκητό ξέφυγε από τα χείλη του.

Μια φωνή ακούστηκε: «Βλέπω ότι χρειάζεστε το παυσίπονο».

Ήταν μια νεαρή νοσοκόμα. «Κρατήστε ακίνητο το κεφάλι σας και θα σας χαρίσω μισό αμπέρ ευτυχίας. Το δέρμα σας θα πάψει έτσι να σας βασανίζει».

Του φόρεσε ένα μαλακό σκούφο στο κεφάλι. Σ' εμ-

φάνιση ήταν σαν μεταλλο, αλλά στην αφή έμοιαζε με μετάξι.

Στο άγγιγμα, χρειάστηκε να χώσει τα νύχια του στις παλάμες του για να μη σπαρταρήσει σαν το ψάρι από τους πόνους.

«Ξεφωνίστε αν θέλετε», του είπε. «Πολλοί αυτό κάνουν. Δε θα μας πάρει πάνω από ένα δυο λεπτά, μέχρι ο σκούφος να βρει τον κατάλληλο λοβό στον εγκέφαλό σας».

Η νοσοκόμα πλησίασε στη γωνία κι έκανε κάτι που ο Μέρσερ δεν μπορούσε να δει.

Ακούστηκε το κλικ ενός διακόπτη.

Η φωτιά δεν έπαψε να γλείφει το δέρμα του. Εξακολουθούσε να τη νιώθει, αλλά ξαφνικά έπαψε να έχει σημασία. Το μυαλό του ήταν γεμάτο από υπέροχη ηδονή, που ξεχυνόταν σε κύματα από το κεφάλι του για ν' απλωθεί μετά σε όλα του τα νεύρα. Είχε επισκεφθεί στο παρελθόν τα Παλάτια της Ηδονής, αλλά πρώτη φορά ένιωθε κάτι τέτοιο.

Ήθελε να ευχαριστήσει την κοπέλα και γύρισε στο κρεβάτι να την κοιτάξει. Μπορούσε να νιώσει ολόκληρο το κορμί του να σπαράζει από τον πόνο της κίνησης, αλλά ήταν κάτι πολύ μακρινό. Τα κύματα της ηδονής που ξεχύνονταν από το κεφάλι του, κατηφόριζαν τη ραχοκοκαλιά του και απλώνονταν στα νεύρα του, είχαν τέτοια ένταση που ο πόνος γινόταν αισθητός μονάχα σαν ένα απόμακρο, ασήμαντο σινιάλο.

Η νοσοκόμα στεκόταν ασάλευτη στη γωνία.

«Ευχαριστώ, αδελφή», της είπε.

Δεν έλαβε καμία απάντηση.

Την κοίταξε πιο προσεκτικά, αν και ήταν δύσκολο όταν μια τόσο απίστευτη ηδονή πλημμύριζε το κορμί του, σαν μουσική γραμμένη με νότες που διάβαζαν τα νεύρα. Εστίασε το βλέμμα του πάνω της και είδε ότι

κι εκείνη φορούσε ένα μαλακό μεταλλικό σκούφο.

Τον έδειξε με το χέρι του.

Η κοπέλα κοκκίνισε σαν παπαρούνα.

«Μου φανήκατε καλός άνθρωπος», του αποκρίθηκε με ονειροπόλα φωνή. «Σκέφτηκα ότι δε θα με καρφώνατε...».

Της χάρισε κάτι που το πρόοριζε για φιλικό χαμόγελο, αλλά, κάτι με τον πόνο στο δέρμα του και κάτι με την ηδονή που ξεχυνόταν από το κεφάλι του, δεν ήταν σίγουρος ποια ήταν η τελική του γκριμάτσα. «Είναι παράνομο», της παρατήρησε. «Είναι αναμφίβολα παράνομο. Αλλά και εξαιρετικά ευχάριστο».

«Και πώς νομίζετε ότι αντέχουμε εδώ;» του πέταξε η νοσοκόμα. «Εσείς τα βιολογικά δείγματα μας έρχεστε εδώ μιλώντας σαν συνηθισμένοι άνθρωποι και μετά σας κατεβάζουν στον Σαγιόλ. Συμβαίνουν φοβερά πράγματα σε όσους βρίσκονται στον Σαγιόλ. Και ύστερα ο σταθμός εδάφους αρχίζει να μας στέλνει κομμάτια σας ξανά και ξανά. Μπορεί να δω το κεφάλι σας δέκα φορές, κατεψυγμένο κι έτοιμο για νυστέρι, πριν κλείσουν δυο χρόνια. Εσείς οι φυλακισμένοι θα ’πρεπε να πεθαίνατε αμέσως μόλις πατήσετε το πόδι σας κει κάτω, και όχι να μας βασανίζετε συνέχεια με το μαρτύριό σας. Μπορούμε ν’ ακούσουμε τα ουρλιαχτά σας, ξέρετε. Εξακολουθείτε ν’ ακούγεστε σαν άνθρωποι ακόμη κι όταν ο Σαγιόλ αρχίσει να επιδρά πάνω σας. Γιατί μας το κάνετε αυτό, κύριε Δείγμα;» Χαχάνισε μαστουρωμένα. «Μας θίγετε τα συναισθήματά μας. Πώς θέλετε μια κοπέλα σαν και μένα να μη γυρεύει τη δόση της πότε πότε; Νιώθω υπέροχα έτσι, και δε με πειράζει που σας ετοιμάζω για τον Σαγιόλ». Πλησίασε τρικλίζοντας στο κρεβάτι του. «Μου βγάζετε το σκούφο, σας παρακαλώ; Δεν έχω αρκετή δύναμη θέλησης ούτε για να σηκώσω τα χέρια μου». Ο Μέρσερ

είδε ότι το χέρι του έτρεμε καθώς σηκωνόταν για το σκούφο της.

Τα δάχτυλά του άγγιξαν τα μαλλιά της κοπέλας κάτω από το σκούφο. Καθώς προσπαθούσε να περάσει τον αντίχειρά του κάτω από την άκρη για να τον τραβήξει, συνειδητοποίησε ότι τούτη η κοπέλα ήταν η πιο όμορφη που είχε αγγίξει ποτέ. Ένιωσε ότι πάντοτε ήταν ερωτευμένος μαζί της και ποτέ δε θα έπαυε να την αγαπά. Ο σκούφος βγήκε τελικά. Η νοσοκόμα στάθηκε παραπαίοντας για λίγο πριν βρει μια καρέκλα να στηριχτεί. Ύστερα έκλεισε τα μάτια της και ανάσανε βαθιά.

«Μια στιγμούλα», είπε με τη φυσιολογική της φωνή. «Θα σας δω σ’ ένα λεπτό. Η μόνη ευκαιρία να το απολαύσω είναι όταν κάποιος από σας χρειάζεται μια δόση για ν’ αντέξει τους πόνους στο δέρμα του».

Γύρισε προς τον καθρέφτη του θαλάμου για να στρώσει τα μαλλιά της. Με την πλάτη γυρισμένη προς το μέρος του, συνέχισε, «Ελπίζω να μη μου ξέφυγε τίποτα για κάτω».

Ο Μέρσερ εξακολουθούσε να φορά το σκούφο. Αγαπούσε πολύ αυτή την πανέμορφη κοπέλα που του τον είχε φορέσει. Ήταν έτοιμος να τον πάρουν τα δάκρυα στη σκέψη ότι είχε κι εκείνη μοιραστεί την απόλαυση που ο ίδιος ένιωθε ακόμη. Για τίποτα στον κόσμο δε θα έλεγε κάτι που μπορεί να την πονούσε. Ήταν σίγουρος ότι ήθελε να την καθησυχάσει πως δεν της είχε ξεφύγει λέξη για «κάτω» — μάλλον θα εννοούσε κουτσομπολιά για την επιφάνεια του Σαγιόλ — έτσι τη διαβεβαίωσε θερμά: «Δεν είπατε τίποτα. Ούτε λέξη».

Η κοπέλα πλησίασε στο κρεβάτι του, έσκυψε και τον φίλησε στα χείλη. Το φιλί ήταν τόσο μακρινό όσο κι ο πόνος. Ο Μέρσερ δεν ένιωσε το παραμικρό· ο Νια-

γαρας της ηδονής που έρρεε από το κεφάλι του δεν άφηνε χώρο για τίποτε άλλο. Αλλά του άρεσε η φιλική αίσθησή του. Μια σκυθρωπή, πιο ισορροπημένη γωνιά του μυαλού του ψιθύριζε ότι αυτή ήταν μάλλον η τελευταία φορά που φιλούσε γυναίκα, αλλά δε φαινόταν να 'χει σημασία.

Με έμπειρα δάχτυλα η νοσοκόμα του τακτοποίησε το σκούφο στο κεφάλι. «Ορίστε, επειδή είσαι γλυκούλης. Θα κάνω τάχα πως το ξέχασα και θα σου αφήσω το σκούφο μέχρι να έρθει ο γιατρός».

Μ' ένα φιλικό χαμόγελο του ζούληξε τον ώμο. Ύστερα βγήκε γοργά από το θάλαμο.

Η άσπρη φούστα της κυμάτισε χαριτωμένα καθώς έβγαινε από την πόρτα. Ο Μέρσερ πρόσεξε ότι η κοπέλα είχε στ' αλήθεια πολύ τορνευτές γάμπες. Ήταν ωραία γυναίκα, αλλά ο σκούφος... α, μονάχα ο σκούφος είχε σημασία! Έκλεισε τα μάτια και τον άφησε να συνεχίσει τον ερεθισμό των κέντρων ηδονής του εγκεφάλου του. Ο πόνος στο δέρμα του συνεχιζόταν κανονικά, αλλά δεν είχε περισσότερη σημασία από την καρέκλα που στεκόταν στη γωνία. Ο πόνος ήταν απλώς κάτι που έτυχε να υπάρχει σ' εκείνο το θάλαμο.

Ένα σταθερό άγγιγμα στο χέρι του τον έκανε ν' ανοίξει τα μάτια.

Ο ηλικιωμένος άντρας με τον αέρα της εξουσίας στεκόταν στο πλάι του και τον κοιτούσε μ' αινιγματικό χαμόγελο.

«Το ξανάκανε, βλέπω», παρατήρησε ο άντρας.

Ο Μέρσερ κούνησε το κεφάλι του, προσπαθώντας να δείξει ότι η νοσοκόμα δεν είχε κάνει τίποτα κακό.

«Είμαι ο δρ Βόμαχτ», συστήθηκε ο ηλικιωμένος, «και θα σας βγάλω τώρα το σκούφο. Θα ξανανιώσετε τον πόνο, αλλά δε νομίζω να είναι πια τόσο αβάστα-χτος. Θα σας δοθεί η ευκαιρία να φορέσετε το σκούφο

κάμποσες φορές ακόμη μέχρι να φύγετε».

Με μια σβέλτη, αποφασιστική κίνηση ο γιατρός τράβηξε το σκούφο από το κεφάλι του Μέρσερ.

Την ίδια στιγμή ο Μέρσερ διπλώθηκε στα δυο από την πυρακτωμένη λάβα που του έζωσε το κορμί. Άνοιξε το στόμα του να ξεφωνίσει, αλλά τότε πρόσεξε ότι ο δρ Βόμαχτ τον παρατηρούσε ήρεμα.

«Είναι... είναι πιο υποφερτό τώρα», έκανε ο Μέρσερ με κομμένη την ανάσα.

«Το 'ξερα», απάντησε ο γιατρός. «Έπρεπε να σας βγάλω το σκούφο για να μιλήσουμε. Πρέπει να κάνετε ορισμένες επιλογές».

«Μάλιστα, γιατρέ», βόγγηξε πνιχτά ο Μέρσερ.

«Θέλετε να μου μιλήσετε για το έγκλημά σας;»

Ο Μέρσερ αναλογίστηκε τους λευκούς τοίχους του παλατιού στο αιώνιο ηλιόφωτο, και το σιγανό νιαούρισμα των μικρών πλασμάτων όταν άπλωνε τα χέρια προς το μέρος τους. Έσφιξε χέρια, πόδια, ράχη και δόντια. «Όχι», δήλωσε. «Δε θέλω να μιλήσω γι' αυτό. Είναι το έγκλημα δίχως όνομα. Ενάντια στην αυτοκρατορική οικογένεια...».

«Ωραία», είπε ο γιατρός, «αυτή είναι μια υγιής αντίδραση. Το έγκλημά σας ανήκει στο παρελθόν. Μπροστά σας βρίσκεται το μέλλον. Λοιπόν, θα μπορούσα να καταστρέψω το μυαλό σας πριν σταλείτε κάτω... αν το επιθυμείτε».

«Μα αυτό είναι παράνομο», παρατήρησε ο Μέρσερ.

Ο δρ Βόμαχτ χαμογέλασε αχνά, αλλά με σιγουριά. «Ασφαλώς και είναι παράνομο. Πολλά πράγματα είναι αντίθετα των ανθρώπινων νόμων. Αλλά υπάρχουν και οι νόμοι της επιστήμης. Το σώμα σας, κάτω στον Σαγιόλ, θα εξυπηρετήσει τους σκοπούς της επιστήμης. Για μένα δεν έχει σημασία αν αυτό το σώμα θα έχει το μυαλό του Μέρσερ ή το μυαλό μιας πρωτόγονης

μέδουσας. Θα πρέπει, βλέπετε, ν' αφήσω αρκετό μυαλό για να διατηρεί ζωντανό το σώμα σας, αλλά μπορώ να εξαλείψω την προσωπικότητά σας. Έτσι το σώμα σας θα έχει περισσότερες δυνατότητες να είναι ευτυχισμένο. Η εκλογή είναι δική σας. Θέλετε να μείνετε ο εαυτός σας ή δε θέλετε;»

Ο Μέρσερ κούνησε το κεφάλι του αβέβαια. «Δεν ξέρω».

«Διακινδυνεύω αρκετά», εξήγησε ο Βόμαχτ, «αφήνοντάς σας έστω κι αυτά τα περιθώρια. Εγώ θα το 'κανα, αν ήμουν στη θέση σας. Είναι αληθινή κόλαση εκεί κάτω».

Ο Μέρσερ κοίταξε το πλατύ, γεμάτο πρόσωπο του γιατρού. Δεν εμπιστευόταν εκείνο το αγαθό χαμόγελο. Ίσως ήταν κάποιο τρυκ για να κάνουν ακόμη οδυνηρότερη την τιμωρία του. Η σκληρότητα του αυτοκράτορα ήταν παροιμιώδης. Δείτε τι είχε κάνει στη χήρα του προκατόχου του, την Επίκληρη Λαίδη Ντα. Ήταν πιο νέα από τον αυτοκράτορα, κι έτσι την είχε στείλει σ' έναν τόπο χειρότερο κι από το θάνατο. Αν τον είχαν εξορίσει στον Σαγιόλ, γιατί τούτος ο γιατρός να θέλει να παραβεί τους κανόνες; Ίσως και αυτός να είχε υποστεί πλύση εγκεφάλου και δεν είχε καν επίγνωση τι του πρόσφερε τώρα.

Ο δρ Βόμαχτ διάβασε το πρόσωπο του Μέρσερ. «Εντάξει, αρνείστε. Θέλετε να πάρετε και το μυαλό σας μαζί εκεί κάτω. Δεν έχω αντίρρηση. Η απόφασή σας δε θα βαραίνει τη συνείδησή μου. Υποθέτω ότι θ' απορρίψετε και την επόμενη προσφορά μου. Θέλετε να σας αφαιρέσω τα μάτια πριν σταλείτε κάτω; Θα είστε πολύ πιο άνετα αν δεν βλέπετε. Αυτό το *ξέρω* από τις φωνές που μαγνητοφωνούμε για τις εκπομπές παραδειγματισμού. Μπορώ ν' αποκόψω τα οπτικά νεύρα έτσι ώστε να μην υπάρχει περίπτωση να ανακτήσετε

ποτέ την όρασή σας». Ο Μέρσερ ανασάλευε ανήσυχα. Ο αφόρητος πόνος είχε γίνει μια γενική φαγούρα, αλλά το μαρτύριο της ψυχής του ήταν πιο βασανιστικό από τον ερεθισμό στο δέρμα του.

«Το απορρίπτετε κι αυτό;» ρώτησε ο γιατρός.

«Μάλλον», απάντησε ο Μέρσερ.

«Τότε δε μένει άλλο από το να σας ετοιμάσω. Τώρα μπορείτε να ξαναφορέσετε για λίγο το σκούφο, αν θέλετε».

«Πριν φορέσω το σκούφο», ρώτησε ο Μέρσερ, «μπορείτε να μου πείτε τι τελικά συμβαίνει εκεί κάτω;»

«Ώς ένα σημείο», απάντησε ο γιατρός. «Υπάρχει ένας φροντιστής στον πλανήτη. Είναι ανθρωπόμορφος, αλλά όχι ανθρώπινο πλάσμα. Πρόκειται για ένα ανδροειδές κατασκευασμένο από ιστούς βοοειδών. Είναι έξυπνος και πολύ ευσυνείδητος. Εσείς τα δείγματα αφήνεστε λεύτερα στην επιφάνεια του Σαγιόλ. Τα δρομόζωα είναι μια ορισμένη μορφή ζωής του πλανήτη. Όταν μπουν στο σώμα σας, ο Μπ' ντικκάτ — έτσι λένε το φροντιστή — τα αφαιρεί με τη βοήθεια αναισθητικού και μας τα στέλνει εδώ. Εμείς καταψύχουμε τις ιστοκαλλιέργειες αυτές, οι οποίες είναι συμβατές με κάθε μορφή ζωής που βασίζεται στο οξυγόνο. Οι μισές χειρουργικές μεταμοσχεύσεις σε όλο το σύμπαν προέρχονται από ιστολογικά μεταμοσχεύματα που στέλνουμε από εδώ. Ο Σαγιόλ είναι ένας πολύ υγιής κόσμος, σε ό,τι αφορά την επιβίωση. Δε θα πεθάνετε».

«Με άλλα λόγια, η τιμωρία μου θα είναι αιώνια», παρατήρησε ο Μέρσερ.

«Δεν είπα κάτι τέτοιο», απάντησε ο δρ Βόμαχτ. «Ή, αν το είπα, ήταν λάθος μου. Δε θα πεθάνετε σύντομα. Δεν ξέρω πόσο θα ζήσετε εκεί κάτω. Να θυμάστε πάντως, όσο αβάσταχτο κι αν είναι το μαρτύριό σας, ότι

τα δείγματα που μας στελνει ο Μπ' ντικκάτ θα βοηθήσουν χιλιάδες πλάσματα στους κατοικημένους κόσμους. Και τώρα φορέστε το σκούφο σας».

«Θα προτιμούσα να συνεχίζαμε τη συζήτηση», είπε ο Μέρσερ. «Μπορεί να είναι η τελευταία ευκαιρία μου».

Ο γιατρός τον κοίταξε παράξενα. «Αν αντέχετε σε τέτοιους πόνους, εντάξει, ας συνεχίσουμε».

«Μπορώ ν' αυτοκτονήσω εκεί κάτω;»

«Δεν ξέρω», αποκρίθηκε ο γιατρός. «Δεν έχει συμβεί ποτέ κάτι τέτοιο. Και, αν κρίνουμε από τα ουρλιαχτά, είναι κάτι που θα το ήθελαν πολλοί».

«Επέστρεψε ποτέ κανένας από τον Σαγιόλ;»

«Όχι από τότε που κρίθηκε απαγορευμένος χώρος πριν τετρακόσια χρόνια».

«Θα μπορώ να μιλήσω με τους άλλους εκεί κάτω;»

«Ναι», τον διαβεβαίωσε ο γιατρός.

«Ποιος θα είναι ο βασανιστής μου στον πλανήτη;»

«Κανένας, ηλίθιε», φώναξε ο δρ Βόμαχτ. «Δεν έχει μπουντρούμια για βασανιστήρια στον Σαγιόλ. Όμως δεν υπάρχει άνθρωπος που να θέλει να μένει στον πλανήτη και, υποθέτω, είναι καλύτερα να στέλνονται κατάδικοι αντί για εθελοντές. Αλλά δε θα έχετε κανέναν να σας βασανίζει».

«Ούτε δεσμοφύλακες;»

«Ούτε δεσμοφύλακες, ούτε περιορισμούς, ούτε τίποτα. Θα έχετε μονάχα τον Σαγιόλ, και τον Μπ' ντικκάτ να σας φροντίζει. Θέλετε ακόμη να κρατήσετε το μυαλό και τα μάτια σας;»

«Ναι», απάντησε ο Μέρσερ. «Αφού με συντρόφεψαν ώς εδώ, ας μου κρατήσουν παρέα ώς το τέλος».

«Τότε να σας φορέσω πάλι το σκούφο για τη δεύτερη δόση», είπε ο δρ Βόμαχτ.

Ο γιατρός προσάρμοσε το σκούφο το ίδιο ανάλα-

φρα και προσεκτικά, αλλά πιο σβέλτα από τη νοσοκόμα. Δεν έδειξε διάθεση να φορέσει κι έναν ο ίδιος.

Το κύμα της ηδονής που πλημμύρισε τον Μέρσερ ήταν σαν το πιο ξέφρενο μεθύσι. Το φλεγόμενο δέρμα του έγινε πάλι κάτι πολύ μακρινό. Ο γιατρός συνέχιζε να βρίσκεται κοντά του, αλλά δεν είχε καμιά σημασία. Ο Μέρσερ δε φοβόταν τον Σαγιόλ. Τα κύματα της ευτυχίας που ανάβλυζαν από το μυαλό του ήταν πολύ μεγάλα για ν' αφήσουν χώρο για το φόβο ή τον πόνο.

Ο δρ Βόμαχτ του άπλωνε το χέρι του.

Ο Μέρσερ αναρωτήθηκε γιατί, και μετά κατάλαβε ότι τούτος ο υπέροχος, καλοσυνάτος σκουφοδότης του πρόσφερε την παλάμη του για χειραψία. Σήκωσε και το δικό του χέρι. Ήταν βαρύ, αλλά κι αυτό ήταν ευτυχισμένο.

Έσφιξαν τα χέρια. Ήταν περίεργο, σκέφτηκε ο Μέρσερ, που ένιωσε τη χειραψία πίσω από το διπλό πέπλο της εγκεφαλικής απόλαυσης και του δερματικού πόνου.

«Αντίο, κύριε Μέρσερ», είπε ο γιατρός. «Αντίο και πολύ, πολύ καληνύχτα...».

2

Ο διαμετακομιστικός δορυφόρος ήταν ένας φιλόξενος τόπος. Οι εκατοντάδες ώρες που πέρασε εκεί ο Μέρσερ έμοιαζαν σαν ένα μεγάλο, παράξενο όνειρο.

Δύο ακόμη φορές η νεαρή νοσοκόμα ήρθε κρυφά στο θάλαμό του, ενώ χρησιμοποιούσε το σκούφο, για να πάρει κι αυτή τη δόση της. Του έκαναν λουτρό που σκλήρυνε σαν πέτρα ολόκληρο το κορμί του. Με ισχυρή νάρκωση του έβγαλαν τα δόντια και τ' αντικατέστησαν με ανοξείδωτο χάλυβα. Του έκαναν ακτινοβολίες κάτω από εκτυφλωτικούς λαμπτήρες, που ανα-

κούφισαν τον πόνο από το δέρμα του. Ακολούθησαν ειδικές διαδικασίες για τα νύχια των χεριών και των ποδιών του. Σαν αποτέλεσμα, άλλαξαν σιγά σιγά σε δυνατά γαμψόνυχα· ένα βράδυ τα δοκίμασε στο αλουμίνιο του κρεβατιού και είδε ότι άφηναν βαθιές χαρακιές.

Το μυαλό του ποτέ δεν ξεκαθάριζε εντελώς. Ήταν φορές που νόμιζε ότι ήταν σπίτι με τη μητέρα του, ότι ήταν μικρός και πονούσε. Άλλες φορές πάλι, υπό την επίδραση του σκούφου, γελούσε στο κρεβάτι του με τη σκέψη ότι έστελναν εδώ ανθρώπους για τιμωρία, ενώ όλα ήταν σκέτη διασκέδαση. Δεν υπήρχαν ανακρίσεις, δίκες ή δικαστές. Το φαγητό ήταν καλό, αλλά δεν τον απασχολούσε ιδιαίτερα· ο σκούφος ήταν ακόμη καλύτερος. Ακόμη κι όταν ήταν ξύπνιος, ήταν μόνιμα αποχαυνωμένος.

Τελικά, με το σκούφο στο κεφάλι του, τον έβαλαν σε μια αδιαβατική κάψα — ένα μονοθέσιο βλήμα με θερμική μόνωση — που θα τον μετέφερε από το δορυφόρο στον πλανήτη. Τον έκλεισαν καλά στην κάψα, αφήνοντας ακάλυπτο μονάχα το πρόσωπό του.

Ο δρ Βόμαχτ φάνηκε σαν να πλησίαζε μέσα από ομίχλες. «Είστε πολύ δυνατός, Μέρσερ», φώναξε ο γιατρός. «Πάρα πολύ δυνατός! Μπορείτε να με ακούσετε;»

Ο Μέρσερ έγνεψε καταφατικά.

«Σας ευχόμαστε καλή τύχη, Μέρσερ. Ό,τι κι αν συμβεί, να θυμάστε ότι βοηθάτε άλλους ανθρώπους εδώ πάνω».

«Μπορώ να πάρω και το σκούφο μαζί;» ρώτησε ο Μέρσερ.

Αντί γι' απάντηση, ο δρ Βόμαχτ του αφαίρεσε ο ίδιος το σκούφο. Δυο άντρες έκλεισαν το καπάκι της κάψας, αφήνοντας τον Μέρσερ στο απόλυτο σκοτάδι.

Το μυαλό του άρχισε να ξεκαθαρίζει και τον έπιασε πανικός νιώθοντας τα λουριά που τον κρατούσαν ασάλευτο.

Άκουσε τη δυνατή βροντή, και στα χείλη του ένιωσε τη γεύση του αίματος.

Το επόμενο που θυμόταν ο Μέρσερ ήταν πως ξύπνησε σ' ένα δροσερό δωμάτιο, πολύ πιο ψυχρό από το θάλαμο και τα χειρουργεία του δορυφόρου. Κάποιος τον ξάπλωνε μαλακά σ' ένα τραπέζι. Άνοιξε τα μάτια του. Ένα τεράστιο πρόσωπο, τετραπλάσιο από κάθε ανθρώπινο που είχε δει ποτέ ο Μέρσερ, τον κοίταζε από ψηλά. Πελώρια καστανά μάτια με αγελαδινή αγαθότητα περιεργάζονταν τα δεσμά του. Το πρόσωπο ανήκε σ' έναν ωραίο μεσόκοπο άντρα, καλοξυρισμένο και με καστανά μαλλιά. Τα σαρκώδη αισθησιακά χείλη του ήταν μισάνοιχτα σε αχνό χαμόγελο, αφήνοντας να φανούν τα γερά κίτρινα δόντια από κάτω. Το πρόσωπο είδε τα μάτια του Μέρσερ ν' ανοίγουν και μίλησε με βαθιά, φιλική φωνή.

«Είμαι ο καλύτερός σου φίλος. Με λένε Μπ' ντικκάτ, αλλά δε χρειάζεται να με φωνάζεις έτσι εδώ. Λέγε με απλώς Φίλο, και θα έρχομαι πάντοτε να σε βοηθήσω».

«Πονάω», είπε ο Μέρσερ.

«Ασφαλώς και πονάς», είπε ο Μπ' ντικκάτ. «Πονάς σ' όλο σου το κορμί. Ήταν μεγάλη η βουτιά σου».

«Μπορώ να έχω ένα σκούφο, παρακαλώ;» ικέτεψε ο Μέρσερ. Δεν ήταν ερώτηση· ήταν απαίτηση. Ο Μέρσερ ένιωθε ότι η προσωπική, εσωτερική του αιωνιότητα εξαρτιόταν απ' αυτό.

Ο Μπ' ντικκάτ γέλασε. «Δε διαθέτουμε σκούφους εδώ κάτω. Υπήρχε φόβος να τους χρησιμοποιήσω κι εγώ. Ή τουλάχιστον έτσι πιστεύουν. Έχω όμως άλλα

πράγματα, πολύ καλύτερα. Μη φοβάσαι, φιλαράκο, θα σε βολέψω καλά».

Ο Μέρσερ έδειξε ν' αμφιβάλλει. Αν ο σκούφος του είχε χαρίσει την ευτυχία στο δορυφόρο, θα χρειαζόταν τουλάχιστον ηλεκτρικός ερεθισμός του εγκεφάλου για ν' ανακουφιστούν τα μαρτύρια που του επιφύλασσε ο Σαγιόλ.

Το γέλιο του Μπ' ντικκάτ πλημμύρισε το δωμάτιο σαν να έσκαγε μαξιλάρι με πούπουλα.

«Έχεις ακουστά για την κονταμίνη;»

«Όχι», απάντησε ο Μέρσερ.

«Είναι ένα ναρκωτικό τόσο ισχυρό που απαγορεύεται ακόμη και ν' αναγράφεται στις φαρμακολογικές λίστες».

«Κι έχεις κάτι τέτοιο;» ρώτησε ο Μέρσερ μ' ελπίδα.

«Έχω κάτι ακόμη καλύτερο. Έχω τη σούπερ - κονταμίνη. Ονομάστηκε έτσι από τη νεογαλλική πόλη όπου ανακαλύφτηκε. Οι χημικοί πρόσθεσαν ένα ακόμη μόριο υδρογόνου στην αρχική σύνθεση, κάνοντάς την αληθινό δυναμίτη. Αν την έπαιρνες στην κατάσταση που είσαι τώρα, θα πέθαινες σε τρία λεπτά. Αλλά, τα τρία αυτά λεπτά θα σου φαίνονταν σαν δέκα χιλιάδες χρόνια ευτυχίας». Ο Μπ' ντικκάτ έκανε έναν εκφραστικό μορφασμό κι έγλειψε τα σαρκώδη κόκκινα χείλη του με μια τεράστια γλώσσα.

«Τότε είναι δώρο άδωρο».

«Θα μπορέσεις να την πάρεις», εξήγησε ο Μπ' ντικκάτ. «Θα μπορέσεις, αφού όμως πρώτα εκτεθείς στα δρομόζωα έξω από τούτο το οίκημα. Τότε θα έχεις όλα τα καλά της σούπερ - κονταμίνης δίχως κανένα από τα κακά. Κάνεις κέφι να δεις κάτι;»

Τι άλλο θ' απαντούσα εκτός από «ναι», σκέφτηκε βλοσυρά ο Μέρσερ. Μήπως φαντάζεται ότι δε μου μένει καιρός γιατί είμαι καλεσμένος σε καμιά δεξίωση;

«Κοίταξε έξω από το παράθυρο», είπε ο Μπ' ντικκάτ, «και πες μου τι βλέπεις».

Η ατμόσφαιρα ήταν καθαρή. Η επιφάνεια του πλανήτη έμοιαζε με κιτρινωπή έρημο. Εδώ κι εκεί υπήρχαν πρασινωπές εκτάσεις από λειχήνες και μικρούς θάμνους, μια φανερά ατροφική βλάστηση εξαιτίας δυνατών και ξερών ανέμων. Ήταν ένα μονότονο τοπίο. Διακόσια με τριακόσια μέτρα μακριά υπήρχε ένα πλήθος από ανοιχτόχρωμα ροζ αντικείμενα που φαινόταν ζωντανά, αλλά ο Μέρσερ δεν τα διέκρινε καλά για να μπορεί να κρίνει με σιγουριά. Ακόμη πιο πέρα, στο δεξί άκρο του οπτικού του πεδίου, υπήρχε το άγαλμα ενός τεράστιου ανθρώπινου ποδιού, ψηλό όσο ένα εξαώροφο κτίριο. Ο Μέρσερ δεν μπορούσε να δει σε τι ανήκε το πόδι.

«Βλέπω ένα πελώριο πόδι», είπε, «αλλά...»

«Αλλά τι;» ρώτησε ο Μπ' ντικκάτ, σαν γιγάντιο παιδί που δεν ήθελε ν' αποκαλύψει αμέσως τη μεγάλη έκπληξη. Όσο τεράστιος κι αν ήταν, θα φαινόταν σαν μύγα δίπλα σ' ένα από τα δάχτυλα εκείνου του ποδιού.

«Μα δεν μπορεί να είναι αληθινό πόδι», είπε ο Μέρσερ.

«Και όμως είναι», είπε ο Μπ' ντικκάτ. «Πρόκειται για τον καπετάνιο Αλβάρες, τον άνθρωπο που ανακάλυψε τούτο τον πλανήτη. Ύστερα από εξακόσια χρόνια εξακολουθεί να είναι σε καλή φόρμα. Βέβαια, είναι περισσότερο δρομοζωοτικός τώρα, αλλά νομίζω ότι διατηρεί ακόμη μέσα του κάποια ίχνη ανθρώπινης συνείδησης. Κι εγώ ξέρεις τι κάνω;»

«Τι κάνεις;» ρώτησε ο Μέρσερ.

«Του δίνω έξι κυβικά εκατοστά σούπερ - κονταμίνης και μου γουργουρίζει. Αληθινά γουργουρητά ευτυχίας. Κάποιος άσχετος μπορεί να νόμιζε ότι ακούει ηφαίστειο. Να τι μπορεί να κάνει η σούπερ - κονταμί-

νη. Και θα έχεις άφθονη στη διάθεσή σου. Είσαι τυχερός, Μέρσερ. Θα μ' έχεις για φίλο σου, κι εγώ θα σου προσφέρω τη βελόνα σαν δώρο. Εγώ θα κάνω όλη τη δουλειά κι εσύ θα διασκεδάζεις. Δε βρίσκεις ευχάριστη την έκπληξη;»

Λες ψέματα, σκέφτηκε ο Μέρσερ. Από πού προέρχονταν όλα κείνα τα ουρλιαχτά που ακούγαμε ν' αναμεταδίδονται σαν υπενθύμιση τη Μέρα της Τιμωρίας; Γιατί ο γιατρός προσφέρθηκε να μου καταστρέψει το μυαλό ή να μου βγάλει τα μάτια;

Ο αγελαδάνθρωπος τον παρατηρούσε μελαγχολικά, με μια πληγωμένη έκφραση στο πρόσωπό του. «Δε με πιστεύεις», έκανε τελικά με μεγάλη θλίψη.

«Δε θα το 'λεγα αυτό», απάντησε ο Μέρσερ προσπαθώντας να κάνει πιο εγκάρδια τη φωνή του, «αλλά νομίζω ότι άφησες πολλά απέξω».

«Όχι πολλά», τον διαβεβαίωσε ο Μπ' ντικκάτ. «Θα υποφέρεις όταν σου ορμήσουν τα δρομόζωα. Θα ταραχτείς όταν αρχίσουν να φυτρώνουν στο κορμί σου καινούρια εξαρτήματα: κεφάλια, νεφρά, χέρια... Είχα έναν τύπο εδώ που έβγαλε τριάντα οχτώ χέρια σε μία και μόνο έξοδό του. Τα έκοψα όλα, τα πάγωσα, και τα έστειλα πάνω. Φροντίζω καλά τον καθένα. Μπορεί να ξεφωνίζεις για λίγο μέχρι να συνηθίσεις. Πάντως να θυμάσαι, να με λες Φίλο, κι εγώ θα σου προσφέρω τη μεγαλύτερη απόλαυση που υπάρχει στο σύμπαν. Τώρα τι θα 'λεγες για μερικά τηγανητά αβγά; Προσωπικά δεν τα τρώω, αλλά ξέρω ότι αρέσουν στους περισσότερους αληθινούς ανθρώπους».

«Αβγά;» ρώτησε ο Μέρσερ. «Τι σχέση έχουν τώρα τ' αβγά;»

«Καμιά ιδιαίτερα. Είναι απλώς κάτι σαν φιλικό κέρασμα. Βάλε κάτι στο στόμα σου πριν βγεις έξω. Έτσι θ' αντέξεις καλύτερα την πρώτη μέρα».

Ο Μέρσερ, μην πιστεύοντας στα μάτια του, κοίταξε το πελώριο πλάσμα να βγάζει δυο πολύτιμα αβγά από το ψυγείο. Τα έσπασε με τέχνη σ' ένα τηγανάκι και το έβαλε στο θερμικό πεδίο στο κέντρο του τραπεζιού πάνω στο οποίο είχε ξυπνήσει ο Μέρσερ.

«Είπαμε, Φίλος, έτσι;» χαμογέλασε ο Μπ' ντικκάτ. «Θα δεις πόσο καλός φίλος είμαι. Όταν βγεις έξω να το θυμάσαι αυτό».

Ο Μέρσερ βγήκε έξω μία ώρα αργότερα.

Με μια παράξενη εσωτερική γαλήνη, κοντοστάθηκε στο κατώφλι. Ο Μπ' ντικκάτ τον έσπρωξε μ' έναν αδελφικό τρόπο, αρκετά μαλακά, για να του δώσει κουράγιο.

«Μη με αναγκάσεις να φορέσω το μολυβένιο κοστούμι μου, φίλε». Ο Μέρσερ είχε δει μια στολή, μεγάλη σχεδόν σαν καμπίνα διαστημοπλοίου, να κρέμεται από τον τοίχο ενός διπλανού δωματίου. «Όταν κλείσω τούτη την πόρτα, θ' ανοίξει η εξωτερική. Δεν έχεις παρά να την περάσεις και να βγεις».

«Όμως πες μου τι θα συμβεί», παρακάλεσε ο Μέρσερ. Ο φόβος πετάριζε στο στομάχι του, κάνοντας μικρούς κόμπους ν' ανηφορίζουν ώς το λαιμό του.

«Μην αρχίσουμε πάλι τα ίδια», τον μάλωσε φιλικά ο Μπ' ντικκάτ. Μια ώρα τώρα απαντούσε συνέχεια στις απανωτές ερωτήσεις του Μέρσερ για το έξω. Αν υπήρχε χάρτης; Ο Μπ' ντικκάτ είχε γελάσει στην ερώτηση. Φαγητό; Του είπε να μην ανησυχεί. Άλλοι άνθρωποι; Θα τους έβρισκε. Όπλα; Για ποιο λόγο, είχε απαντήσει ο Μπ' ντικκάτ. Ξανά και ξανά ο αγελαδάνθρωπος επαναλάμβανε ότι ήταν φίλος του. Τι θα συνέβαινε στον Μέρσερ; Μα το ίδιο που είχε συμβεί και στους άλλους.

Ο Μέρσερ βγήκε έξω.

Δε συνέβη τίποτα. Η μέρα ήταν δροσερή. Ο άνεμος χάιδευε απαλά το σκληρυμένο δέρμα του.

Ο Μέρσερ άρχισε να προχωρεί φοβισμένα.

Το τεράστιο σώμα του καπετάνιου Αλβάρες δέσποζε σαν βουνό στο τοπίο δεξιά. Ο Μέρσερ δεν είχε καμία διάθεση να το ζυγώσει. Κάποια στιγμή γύρισε κι έριξε μια ματιά πίσω στον οικίσκο. Ο Μπ' ντικκάτ δεν τον παρακολουθούσε από κανένα παράθυρο.

Ο Μέρσερ βάδισε ίσια μπροστά.

Είδε μια λάμψη στο έδαφος, κάτι σαν αστραποβόλημα του ήλιου σ' ένα κομματάκι γυαλί. Ο Μέρσερ ένιωσε ένα τσίμπημα στο μηρό του, σαν να τον είχε αγγίξει μαλακά βελόνα. Έτριψε το σημείο με το χέρι του.

Ένιωσε σαν να του γκρεμιζόταν ο ουρανός στο κεφάλι! Ένας πόνος — κάτι παραπάνω από πόνος: ένας ζωντανός παλμός — απλώθηκε από το δεξί μηρό στο πόδι του, και ανηφόρισε ώς το στήθος του κόβοντάς του την ανάσα. Σωριάστηκε κάτω, και το έδαφος πόνεσε κι αυτό μαζί του. Κανένας πόνος στο δορυφορικό νοσοκομείο δε συγκρινόταν μαζί του. Έμεινε πεσμένος εκεί στο ύπαιθρο, πασχίζοντας να μην ανασαίνει, αλλά ανάσαινε θέλοντας και μη. Με την κάθε ανάσα, ο φριχτός πόνος παλλόταν με το στήθος του. Ήταν πεσμένος ανάσκελα με το πρόσωπο προς τον ήλιο. Κάποια στιγμή πρόσεξε ότι ήταν άσπρος - βιολέ σε χρώμα.

Δε γινόταν καν λόγος να ξεφωνίσει. Δεν είχε φωνή. Τα πλοκάμια του πόνου σφάδαζαν και κλωθογύριζαν μέσα του. Αφού δεν μπορούσε να μην ανασαίνει, συγκέντρωσε όλη του την προσοχή στην προσπάθεια να το κάνει με το λιγότερο οδυνηρό τρόπο. Τα αγκομαχητά απαιτούσαν πολλή δουλειά. Οι μικρές, πολύ μικρές ρουφηξιές αέρα πονούσαν λιγότερο. Η έρημος ολόγυρα ήταν άδεια. Δεν μπορούσε να γυρίσει το κεφάλι

να κοιτάξει προς τον οικίσκο. Αυτό είναι; αναρωτήθηκε. Μια αιωνιότητα αυτού του μαρτύριου ήταν η τιμωρία στον Σαγιόλ;

Ομιλίες ακούστηκαν από κάπου κοντά του.

Δυο αλλόκοτα ροδαλά πρόσωπα τον κοίταζαν από ψηλά. Μπορεί να ήταν ανθρώπινα κάποτε. Ο άντρας φαινόταν αρκετά φυσιολογικός, αν εξαιρέσουμε ότι είχε δύο μύτες τη μια δίπλα στην άλλη. Η γυναίκα ήταν να τη βλέπεις και να μην το πιστεύεις. Από ένα στήθος είχε φυτρώσει στο κάθε της μάγουλο, ενώ από το μέτωπό της κρεμόταν ένα τσαμπί από γυμνά μωρουδίστικα δάχτυλα.

«Είναι ομορφόπαιδο», είπε η γυναίκα. «Καινούριος εδώ».

«Για βάλε ένα χεράκι», είπε ο άντρας.

Οι δυο μαζί τον στύλωσαν στα πόδια του. Δεν του έμενε δύναμη ν' αντιδράσει. Όταν προσπάθησε να τους μιλήσει, ο ήχος που βγήκε από το στόμα του ήταν ένα βραχνό κρώξιμο, σαν τη φωνή κάποιου άσχημου πουλιού.

Τον μετέφεραν με αρκετή άνεση. Ο Μέρσερ πρόσεξε ότι τον έσερναν προς το κοπάδι των ροδαλών πλασμάτων.

Όταν πλησίασαν αρκετά, είδε ότι ήταν άνθρωποι. Ή, πιο σωστά, ήταν κάποτε άνθρωποι. Ένας άντρας με το ράμφος ενός φλαμίνγκο τσιμπολογούσε το σώμα του. Μια γυναίκα ήταν ξαπλωμένη στο χώμα· είχε ένα κεφάλι, αλλά δίπλα από το αρχικό κορμί της ήταν το σώμα ενός αγοριού που φύτρωνε λοξά από το λαιμό της. Το δεύτερο αυτό σώμα ήταν καθαρό και φρέσκο, παραλυτικά ασάλευτο, που μονάχα ανάσαινε ρηχά. Ο Μέρσερ κοίταξε ολόγυρα. Ο μόνος στην ομάδα που φορούσε ρούχα ήταν ένας άντρας με το παλτό του σφιγμένο στο πλάι. Ο Μέρσερ τον κοίταξε προσε-

κτικά, μέχρι που κατάλαβε ότι δύο — μπορεί και τρία — στομάχια φύτρωναν έξω από την κοιλιά του. Το παλτό ήταν για να τα κρατά στη θέση τους. Ο διάφανος περιτοναϊκός σάκκος τους φαινόταν πολύ εύθραυστος.

«Καινούριος», εξήγησε η γυναίκα που τον είχε βρει. Αυτή και ο διπλομύτης τον ακούμπησαν καταγής.

Οι άλλοι παρέμειναν σκόρπιοι εδώ κι εκεί στο χώμα.

«Φοβάμαι ότι πλησιάζει η ώρα του φαγητού», είπε μια γεροντική αντρική φωνή.

«Ωχ, μη μου το λες!»... «Μα είναι πολύ νωρίς!»... «Όχι πάλι, Θεέ μου!» Οι διαμαρτυρίες ακούστηκαν απ' όλες τις μεριές.

Η φωνή του γέρου συνέχισε: «Κοιτάξτε, εκεί κοντά στο μεγάλο δάχτυλο του βουνού!»

Τα θλιβερά μουρμουρητά της ομάδας επιβεβαίωσαν ότι δεν τον είχαν γελάσει τα μάτια του.

Ο Μέρσερ προσπάθησε να ρωτήσει τι έτρεχε, αλλ' από το λαρύγγι του βγήκε μονάχα ένα βραχνό κρώξιμο.

Μια γυναίκα — αν ήταν γυναίκα — σύρθηκε προς το μέρος του με τα τέσσερα. Εκτός από τα κανονικά της χέρια, από τους ώμους ώς τα μισά των μηρών ήταν σκεπασμένη με πρόσθετα. Μερικά ήταν γέρικα και μαραμένα· άλλα φρέσκα και ροδαλά σαν τα μωρουδίστικα δάχτυλα στο πρόσωπο της γυναίκας που τον βρήκε. Η νεοφερμένη του φώναξε δυνατά, αν και δε χρειαζόταν για να την ακούσει.

«Έρχονται τα δρομόζωα. Αυτή τη φορά πονάει αληθινά. Όταν συνηθίσεις το μέρος, θα μπορείς να σκάβεις και να χώνεσαι στο χώμα...».

Έδειξε κάμποσα λοφάκια γύρω από την ομάδα τους.

«Αυτό κάνουμε όλοι», εξήγησε.

Ο Μέρσερ έβγαλε πάλι ένα άναρθρο κρώξιμο.

«Μην ανησυχείς», είπε η σκεπασμένη με χέρια γυναίκα. Την άλλη στιγμή της κόπηκε η ανάσα, καθώς την άγγιζε μια λάμψη φωτός.

Τα φώτα είχαν φτάσει ήδη και στον Μέρσερ. Ο πόνος του ήταν σαν την πρώτη επαφή, αλλά πιο ανυπόφορος. Τα μάτια του άνοιξαν διάπλατα, καθώς περίεργες αισθήσεις μέσα στο σώμα του τον οδήγησαν σ' ένα αναμφίβολο συμπέρασμα. Τούτα τα φώτα, τούτα τα όντα ή ό,τι τελοσπάντων ήταν, τον έτρεφαν και τον ανακατασκεύαζαν.

Η νοημοσύνη τους, αν είχαν κάτι τέτοιο, δεν ήταν ανθρώπινη, αλλά τα κίνητρά τους ήταν σαφή. Ανάμεσα στις σουβλιές του πόνου τα ένιωθε να γεμίζουν το στομάχι του, να προσθέτουν νερό στο αίμα του, να αντλούν νερό από τα νεφρά και την κύστη του, να κάνουν μαλάξεις στην καρδιά του και να κινούν τα πνευμόνια του για λογαριασμό του.

Το καθετί που έκαναν ήταν καλοπροαίρετο και αποσκοπούσε στο καλό του.

Και το καθετί που έκαναν ήταν ανείπωτα οδυνηρό.

Απότομα, σαν να σηκωνόταν ένα σμάρι από έντομα, τα φώτα χάθηκαν. Ο Μέρσερ συνειδητοποίησε έναν εξωτερικό θόρυβο... έναν ασυνάρτητο καταρράχτη από γοερούς, δυσάρεστους ήχους. Κοίταξε γύρω του να δει από πού προερχόταν. Και ο θόρυβος σταμάτησε.

Τότε συνειδητοποίησε ότι ήταν ο ίδιος που ξεφώνιζε. Έσκουζε με τ' απαίσια ουρλιαχτά ενός τρελού, ενός τρομοκρατημένου μεθύστακα, ενός ζώου που δεν είχε πια σκέψη ή λογική.

Όταν σταμάτησε, ανακάλυψε ότι είχε ξαναβρεί την κανονική φωνή του.

Ένας άντρας τον πλησίασε, γυμνός όπως κι οι άλλοι. Ένα παλούκι ήταν καρφωμένο στο κεφάλι του και εξείχε από την άλλη μεριά. Η πληγή της σάρκας είχε επουλωθεί κι από τις δυο μεριές. «Γεια σου, φίλε», είπε ο άντρας με το παλούκι στο κεφάλι.

«Γεια», απάντησε και ο Μέρσερ. Ο κοινότοπος χαιρετισμός ακούστηκε γελοίος σ' έναν τόπο σαν κι αυτόν.

«Δεν μπορείς ν' αυτοκτονήσεις», είπε ο άντρας με το παλούκι στο κεφάλι.

«Ναι, μπορείς», τον αντέκρουσε η γυναίκα με τα χέρια.

Ο Μέρσερ ανακάλυψε ότι ο πρώτος πόνος είχε περάσει. «Τι μου συμβαίνει;» ρώτησε.

«Απόκτησες καινούριο εξάρτημα», αποκρίθηκε ο άντρας με το παλούκι. «Συνέχεια μας προσθέτουν εξαρτήματα. Ύστερα από λίγο έρχεται ο Μπ' ντικκάτ και κόβει τα περισσότερα εκτός από κείνα που κρίνει ότι χρειάζονται να μεγαλώσουν λίγο ακόμη. Όπως στην περίπτωσή της», πρόσθεσε, γνέφοντας προς την ξαπλωμένη γυναίκα με το αγορίστικο κορμί που φύτρωνε από το λαιμό της.

«Κι αυτό ειν' όλο;» ρώτησε ο Μέρσερ. «Οι σουβλιές για τα νέα αυτά εξαρτήματα και οι πόνοι της διατροφής;»

«Όχι», απάντησε ο άντρας. «Μερικές φορές νομίζουν ότι είμαστε πολύ κρύοι και γεμίζουν τα σωθικά μας με φωτιά. Ή άλλοτε πάλι κρίνουν πως είμαστε πολύ ζεστοί και μας παγώνουν, το ένα νεύρο μετά το άλλο».

«Και άλλες φορές πάλι», φώναξε από πέρα η γυναίκα με το δεύτερο αγορίστικο κορμί, «θεωρούν ότι εί-

μαστε δυστυχισμενοι και τότε πασχίζουν να μας κάνουν με το ζόρι ευτυχισμένους. Νομίζω ότι αυτό είναι και το χειρότερο μαρτύριο».

«Είστε εσείς οι...», τραύλισε ο Μέρσερ. «Θέλω να πω, είστε το μόνο κοπάδι, εδώ;»

Ο άντρας με το παλούκι έβηξε αντί να γελάσει. «Άκου, κοπάδι! Πολύ αστείο. Ο τόπος εδώ είναι γεμάτος κόσμο. Οι περισσότεροι έχουν θαφτεί στο χώμα. Εμείς είμαστε οι μόνοι που μπορούμε ακόμη να μιλάμε, έτσι μένουμε μαζί για συντροφιά. Εξάλλου, έτσι μας φροντίζει συχνότερα ο Μπ' ντικκάτ».

Ο Μέρσερ έκανε να ρωτήσει κάτι ακόμη, αλλά ένιωσε τις δυνάμεις του να τον εγκαταλείπουν. Η μέρα είχε αποδειχτεί πολύ εξαντλητική γι' αυτόν.

Το έδαφος σκαμπανέβασε σαν πλοίο στο νερό, κι ο ουρανός σκοτείνιασε απότομα. Ο Μέρσερ ένιωσε κάποιον να τον αρπάζει καθώς έπεφτε, και μετά να τον ξαπλώνουν στο χώμα. Ύστερα, σπλαχνικά και μαγικά, τον πήρε ο ύπνος.

Ύστερα από μια βδομάδα είχε πια γνωριστεί καλά με την ομάδα τους. Ήταν όλοι μάλλον αφηρημένα πλάσματα. Κανένας δεν ήξερε πότε μπορεί να περνούσε κάποιο λαμπερό δρομόζωο για να τους προσθέσει και νέο εξάρτημα. Ο Μέρσερ δεν ξανατσιμπήθηκε από άλλο, αλλά ήδη η πρώτη τομή που του είχαν κάνει έξω από τον οικίσκο είχε αρχίσει να σκληραίνει. Ο παλουκοκέφαλος την περιεργάστηκε όταν ο Μέρσερ έλυσε ντροπαλά τη ζώνη του και χαμήλωσε λίγο το παντελόνι ώστε να δουν την πληγή.

«Σου φυτρώνει κεφάλι», δήλωσε ο άλλος. «Ένα ολόκληρο μωρουδίστικο κεφάλι. Θα χαρούν να το λάβουν οι αποπάνω όταν σ' το κόψει ο Μπ' ντικκάτ».

Η ομάδα επεδίωκε να έχει και κάποια κοινωνική

ζωή. Τον συνέστησαν στην κοπέλα του κοπαδιού. Της είχε φυτρώσει το ένα σώμα μετά το άλλο, με τους γοφούς να συνεχίζονται σε ώμους, οι ώμοι σε γοφούς και μετά πάλι σε ώμους, ώσπου το συνολικό μήκος της ήταν όσο πέντε άνθρωποι. Το πρόσωπό της είχε παραμείνει ανέπαφο. Προσπάθησε να φερθεί φιλικά στον Μέρσερ.

Τον σοκάρισε τόσο η θέα της που χώθηκε στη μαλακιά στεγνή άμμο και έμεινε εκεί για — όπως του φάνηκε — έναν αιώνα. Αργότερα έμαθε ότι δεν ήταν ούτε μια μέρα. Όταν βγήκε πάλι, βρήκε να τον περιμένει η πολυσώματη κοπέλα.

«Δε χρειαζόταν να βγεις μονάχα για χάρη μου», του είπε.

Ο Μέρσερ τίναξε την άμμο από πάνω του.

Στάθηκε στα πόδια του και κοίταξε ολόγυρα. Ο μενεξεδής ήλιος έγερνε στον ορίζοντα και ο ουρανός είχε τις γαλανές, μπλε και πορτοκαλιές ραβδώσεις του ηλιοβασιλέματος.

Γύρισε πάλι το βλέμμα του στην κοπέλα. «Δε βγήκα για σένα. Δεν είχε νόημα να μένω θαμμένος εκεί περιμένοντας για την επόμενη επίσκεψη».

«Θέλω να σου δείξω κάτι», του είπε εκείνη, δείχνοντας σ' ένα χαμηλό λοφάκι άμμου. «Σκάψε εκεί».

Ο Μέρσερ την κοίταξε καλά. Φαινόταν φιλική. Ανασήκωσε μοιρολατρικά τους ώμους και άρχισε να σκάβει με τα δυνατά του γαμψόνυχα. Με το σκληρό δέρμα και τα ενισχυμένα νύχια ανακάλυψε ότι ήταν εύκολο να σκάβει σαν σκύλος. Τα χώματα τινάζονταν σαν πίδακας πίσω από τα χέρια του. Κάτι ροδαλό φάνηκε στον πάτο της τρύπας που έσκαβε, και συνέχισε πιο προσεκτικά.

Ήξερε τι θα έβρισκε.

Δεν έπεσε έξω. Ήταν ένας κοιμισμένος άντρας.

Πρόσθετα χέρια φυτρωναν σε κανονική σειρά από τη μια πλευρά του κορμιού του, ενώ η άλλη φαινόταν φυσιολογική.

Ο Μέρσερ κοίταξε πάλι την πολυσώματη κοπέλα που είχε συρθεί πιο κοντά.

«Είναι αυτό που φαντάζομαι ή κάνω λάθος;»

«Δεν κάνεις λάθος», αποκρίθηκε η κοπέλα. «Ο δρ Βόμαχτ του έκαψε το μυαλό σύμφωνα με τη θέλησή του. Του έβγαλε και τα μάτια».

Ο Μέρσερ κάθισε στο χώμα και κοίταξε την κοπέλα. «Μου είπες να τον ξεθάψω. Τώρα πες μου το γιατί».

«Για να τον δεις. Για να ξέρεις. Για να καθίσεις να το σκεφτείς».

«Αυτό ήταν όλο;» ρώτησε ο Μέρσερ.

Η κοπέλα συσπάστηκε ξαφνικά με απρόσμενη σφοδρότητα. Σε όλη τη σειρά των σωμάτων της τα στήθη της αναταράζονταν σπασμωδικά. Ο Μέρσερ αναρωτήθηκε πώς έφτανε ο αέρας σε όλ' αυτά. Δεν τη λυπόταν· δεν ένιωθε λύπη για κανέναν εκτός από τον εαυτό του. Όταν οι σπασμοί πέρασαν, η κοπέλα χαμογέλασε απολογητικά.

«Μου έκαναν ένα καινούριο φύτεμα», εξήγησε.

Ο Μέρσερ έγνεψε καταφατικά.

«Τι θα 'ναι τώρα, κανένα χέρι; Νομίζω ότι έχεις κιόλας αρκετά».

«Α, αυτά», είπε κοιτάζοντας τα πολλά κορμιά της. «Υποσχέθηκα στον Μπ' ντικκάτ πως θα τ' άφηνα να μεγαλώσουν. Είναι στ' αλήθεια καλός, ξέρεις. Αλλά κοίτα σ' αυτό τον άνθρωπο, ξένε. Κοίτα αυτόν που ξέθαψες. Ποιος βρίσκεται σε καλύτερη μοίρα, αυτός ή εμείς;»

Ο Μέρσερ την κοίταξε έντονα. «Γι' αυτό μ' έβαλες να τον ξεθάψω;»

«Ναι», απάντησε η κοπέλα.

«Και περιμένεις απάντηση;»

«Όχι», είπε η κοπέλα, «όχι αμέσως».

«Πώς σε λένε; ρώτησε ο Μέρσερ.

«Αυτό ποτέ δεν το ρωτάμε εδώ. Δεν έχει σημασία. Αλλά, μια και είσαι καινούριος, θα σου πω. Κάποτε ήμουν η Λαίδη Ντα... η μητριά του αυτοκράτορα».

«*Η Λαίδη Ντα!*» φώναξε εμβρόντητος ο Μέρσερ.

Η γυναίκα χαμογέλασε πικρά. «Είσαι τόσο καινούριος που νομίζεις ότι έχει σημασία. Αλλά έχω κάτι ακόμη πιο σπουδαίο να σου πω». Κοντοστάθηκε και δάγκωσε το χείλος της.

«Πες μου», την παρότρυνε ο Μέρσερ. «Καλύτερα να το ξέρω πριν με δαγκώσει πάλι κανένα δρομόζωο. Για κάμποση ώρα μετά δε θα είμαι σε θέση να σκεφτώ ή να μιλήσω. Πες μου τώρα».

Πλησίασε το πρόσωπό της στο δικό του. Εξακολουθούσε να είναι το πρόσωπο καλλονής ακόμη και στις μουντές πορτοκαλιές ανταύγειες του ηλιοβασιλέματος. «Ο άνθρωπος ποτέ δε ζει για πάντα».

«Ναι», απάντησε ο Μέρσερ. «Αυτό το ξέρω».

«*Πίστεψέ το*», πρόσταξε η Λαίδη Ντα.

Φώτα έλαμψαν στο σκοτεινό κάμπο, ακόμη σε κάποια απόσταση. «Σκάψε και χώσου στο χώμα για να βγάλεις τη νύχτα», του είπε η γυναίκα. «Μπορεί να σε παραβλέψουν έτσι».

Ο Μέρσερ ρίχτηκε στο σκάψιμο. Κοίταξε πίσω του τον άνθρωπο που είχε ξεθάψει. Το ανεγκέφαλο κορμί, με κινήσεις νωχελικές σαν αστερία κάτω από το νερό, ξαναχωνόταν αργά κάτω από τη γη.

Έξι ή εφτά μέρες αργότερα ακούστηκε μια κραυγή στο κοπάδι τους. Είχε φανεί ο Μπ' ντικκάτ.

Στο διάστημα που μεσολάβησε ο Μέρσερ είχε γνωριστεί μ' ένα μισο - άνθρωπο· το κάτω μέρος του κορμιού του είχε χαθεί και τα εντόσθια συγκρατιόνταν από κάτι που έμοιαζε με ημιδιάφανο πλαστικό σάκκο. Ο μισο - άνθρωπος του είχε δείξει πώς να μένει ασάλευτος όταν έφταναν τα δρομόζωα στις αναπόφευκτες επισκέψεις τους, αποφασισμένα να τους κάνουν καλό.

«Δεν μπορείς να τους αντισταθείς», εξήγησε ο μισο - άνθρωπος.

«Έκαναν τον Αλβάρες μεγάλο σαν βουνό έτσι που δεν μπορεί να κουνηθεί ούτε πόντο. Τώρα προσπαθούν να μας κάνουν ευτυχισμένους. Μας ταΐζουν, μας καθαρίζουν και μας φροντίζουν. Μείνε ακίνητος. Μη σε απασχολεί αν ουρλιάζεις. Όλοι μας ουρλιάζουμε».

«Πότε θα δοκιμάσουμε το ναρκωτικό;» ρώτησε ο Μέρσερ.

«Όταν έρθει ο Μπ' ντικκάτ».

Ο Μπ' ντικκάτ έφτασε εκείνη τη μέρα, σπρώχνοντας μπροστά του κάτι σαν τροχοφόρο έλκηθρο. Τα σκι το βοηθούσαν ν' ανεβαίνει τους λοφίσκους, ενώ οι τροχοί βοηθούσαν στο ίσιωμα.

Πριν καν πλησιάσει, το κοπάδι ξέσπασε σε ξέφρενη δραστηριότητα. Παντού γύρω άρχισαν να ξεθάβουν τους κοιμισμένους. Ώσπου να φτάσει ο Μπ' ντικκάτ στο σημείο που περίμεναν, το κοπάδι είχε ξεθάψει διπλάσιο αριθμό από το δικό τους. Ροδαλά κοιμισμένα κορμιά, άντρες και γυναίκες, νέους και γέρους. Οι κοιμισμένοι δε φαίνονταν σε καλύτερη ή χειρότερη κατάσταση από τους ξυπνητούς.

«Βιάσου!» του φώναξε η λαίδη Ντα. «Δεν κάνει σε κανέναν την ένεσή του αν πρώτα δεν ετοιμαστούμε όλοι».

Ο Μπ' ντικκάτ φορούσε τη βαριά μολυβένια στολή του.

Σήκωσε το χέρι του σε φιλικό χαιρετισμό, σαν πατέρας που γύριζε σπίτι φορτωμένος λιχουδιές για τα παιδιά του. Το κοπάδι μαζεύτηκε γύρω του, αλλά δεν τον στρίμωξαν.

Ο Μπ' ντικκάτ άπλωσε το χέρι του στο έλκηθρο. Υπήρχε εκεί μια μπουκάλα με λουριά, που τη στερέωσε στον ώμο του κι έσφιξε τις αγκράφες των λουριών. Από την μπουκάλα κρεμόταν ένας σωλήνας, και κάπου στη μέση του υπήρχε μια μικρή αντλία πίεσης. Στην άλλη άκρη του σωλήνα γυάλιζε μια υποδερμική βελόνα.

Όταν ετοιμάστηκε, ο Μπ' ντικκάτ τους έγνεψε να πλησιάσουν. Τον ζύγωσαν λάμποντας από αγαλλίαση. Ο Μπ' ντικκάτ πέρασε ανάμεσά τους, πηγαίνοντας πρώτα προς την κοπέλα με το αγορίσιο σώμα που φύτρωνε από το λαιμό της. Η μηχανική φωνή του ακούστηκε βροντερή από το μεγάφωνο του κράνους της στολής του.

«Μπράβο, είσαι πολύ καλή κοπέλα. Γι' αυτό κι εγώ σου 'χω ένα ωραίο δώρο». Της κάρφωσε τη βελόνα και την κράτησε τόση ώρα που ο Μέρσερ μπόρεσε να δει μια φυσαλίδα αέρα ν' ανεβαίνει από την αντλία προς την μπουκάλα.

Ύστερα γύρισε πίσω στους άλλους, λέγοντας κάποια εγκάρδια κουβέντα πότε - πότε, προχωρώντας με απίθανη χάρη και σβελτάδα από τον ένα στον άλλο. Η βελόνα άστραφτε καθώς έδινε στον καθένα τη δόση του. Μετά το τρύπημα κάθονταν καταγής σε κατάσταση αποχαύνωσης.

Αναγνώρισε αμέσως τον Μέρσερ. «Γειά σου, φίλε. Τώρα μπορείς κι εσύ να το γλεντήσεις. Το ναρκωτικό

θα σε σκότωνε αν το 'παιρνες στο σπίτι μου. Έχεις τίποτα για μένα;»

Ο Μέρσερ τραύλισε κάτι, μην ξέροντας τι εννοούσε ο Μπ' ντικκάτ, και ο διπλομύτης απάντησε για λογαριασμό του, «Νομίζω ότι έχει ένα ωραίο μωρουδίστικο κεφάλι, αλλά δεν είναι ακόμη αρκετά ώριμο για να το κόψεις».

Ο Μέρσερ ούτε που ένιωσε τη βελόνα ν' αγγίζει το μπράτσο του.

Ο Μπ' ντικκάτ είχε στραφεί προς την επόμενη παρέα, όταν η σούπερ - κονταμίνη χτύπησε κατακέφαλα τον Μέρσερ.

Προσπάθησε να τρέξει στο κατόπι του Μπ' ντικκάτ, ν' αγκαλιάσει τη μολυβένια στολή του και να του πει πόσο τον λάτρευε. Στα πρώτα βήματα σκόνταψε κι έπεσε, αλλά ούτε που πόνεσε διόλου.

Η πολυσώματη κοπέλα ήταν ξαπλωμένη κοντά του και ο Μέρσερ γύρισε να της μιλήσει. «Δεν είναι υπέροχο; Κι εσύ είσαι πανέμορφη, πανέμορφη, πανέμορφη. Είμαι τόσο ευτυχισμένος που βρίσκομαι εδώ».

Η γυναίκα που ήταν σκεπασμένη με χέρια πλησίασε και κάθισε δίπλα τους. Ακτινοβολούσε ζεστασιά και φιλία. Ο Μέρσερ σκέφτηκε ότι φαινόταν πολύ σικ και γοητευτική. Πέταξε ανυπόμονα τα ρούχα από πάνω του. Τι ανοησία και σνομπισμός το να είναι ντυμένος όταν όλοι αυτοί οι αξιαγάπητοι άνθρωποι ήταν γυμνοί!

Οι δυο γυναίκες του μουρμούριζαν και σιγοτραγουδούσαν διάφορα.

Με ένα μέρος του μυαλού του ο Μέρσερ καταλάβαινε ότι δεν του έλεγαν τίποτα, απλώς εκδήλωναν έτσι την ευφορία τους από ένα ναρκωτικό τόσο ισχυρό που ήταν απαγορευμένο σ' όλο το γνωστό σύμπαν. Στο μεγαλύτερο μέρος του μυαλού του ένιωθε ευτυχι-

σμένος. Αναρωτήθηκε πώς και τον είχε ευνοήσει τόσο η τύχη ώστε να τον στείλουν σ' ένα τόσο παραδεισένιο πλανήτη. Προσπάθησε να το πει στη Λαίδη Ντα, αλλά τα λόγια του δεν είχαν ιδιαίτερη συνάρτηση.

Μια φοβερή σουβλιά διαπέρασε την κοιλιά του. Το ναρκωτικό ρίχτηκε αμέσως στον πόνο και τον κατάπιε. Ήταν σαν το σκούφο στο νοσοκομείο, αλλά χίλιες φορές καλύτερο. Ο πόνος είχε χαθεί, μόλο που ήταν αβάσταχτος εκείνη την πρώτη φορά.

Ζόρισε τον εαυτό του να σκεφτεί. Συγκέντρωσε τις σκέψεις του και είπε στις δυο ροδαλόγυμνες κυρίες δίπλα του. «Μου έκοψαν γερή δαγκωνιά. Σίγουρα θα μου φυτρώσει και δεύτερο κεφάλι. Φαντάζομαι πόσο θα χαρεί ο Μπ' ντικκάτ!»

Η Λαίδη Ντα όρθωσε κάπως το πάνω - πάνω κορμί της. «Κι εγώ είμαι δυνατή», είπε. «Μπορώ να μιλήσω. Να θυμάσαι, φίλε μου, να θυμάσαι: ο άνθρωπος ποτέ δε ζει για πάντα. Κι εμείς μπορούμε να πεθάνουμε, να πεθάνουμε σαν αληθινοί άνθρωποι. Πιστεύω τόσο στο θάνατο!»

Ο Μέρσερ της χαμογέλασε από τα σύννεφα της ευτυχίας του.

«Ασφαλώς και μπορείς να πεθάνεις. Αλλά δεν είναι τώρα η στιγμή...».

Τότε ένιωσε τα χείλη του να βαραίνουν και το μυαλό του να παραλύει. Ήταν κανονικά ξύπνιος, αλλά δεν ένιωθε την παραμικρή διάθεση να κάνει τίποτα. Έτσι, σ' εκείνο τον όμορφο τόπο, ανάμεσα σ' όλους αυτούς τους φιλικούς κι ελκυστικούς ανθρώπους, καθόταν απλώς και χαμογελούσε.

Ο Μπ' ντικκάτ αποστείρωνε τα μαχαίρια του.

Ο Μέρσερ αναρωτήθηκε πόση ώρα είχε κρατήσει η επίδραση της σούπερ - κονταμίνης. Είχε ανεχτεί τις

περιποιήσεις των δρομόζωων δίχως ουρλιαχτά ή σπαρταρίσματα. Τα μαρτύρια των νεύρων και η φαγούρα του δέρματος ήταν φαινόμενα που συνέβαιναν κάπου κοντά, αλλά δεν τον αφορούσαν. Παρατηρούσε το σώμα του με απόμακρο, ουδέτερο ενδιαφέρον. Η Λαίδη Ντα και η σκεπασμένη με χέρια γυναίκα παρέμειναν κοντά του. Ύστερα από αρκετή ώρα ο μισο - άνθρωπος πλησίασε κι αυτός στην παρέα, έρποντας με τα πανίσχυρα χέρια του. Όταν ζύγωσε τους ανοιγόκλεισε τα μάτια νυσταλέα και φιλικά, μετά βυθίστηκε πάλι στο μακάριο λήθαργο από τον οποίο μόλις είχε βγει. Κάποιες στιγμές ο Μέρσερ έβλεπε τον ήλιο ν' ανατέλλει, έκλεινε φευγαλέα τα μάτια του και, όταν τα άνοιγε πάλι, έβλεπε άστρα στον ουρανό. Ο χρόνος είχε πάψει να έχει νόημα. Τα δρομόζωα τον έτρεφαν με το μυστηριώδη τους τρόπο και το ναρκωτικό εξουδετέρωνε τις περιοδικές ανάγκες του σώματος.

Κάποια στιγμή πρόσεξε τελικά ότι ο πόνος ξαναγύριζε.

Ο πόνος δεν είχε αλλάξει, αλλά είχε αλλάξει ο ίδιος.

Τώρα ήθελε όλα όσα μπορούσαν να συμβούν στον Σαγιόλ. Τα θυμόταν καλά από την ευτυχισμένη του περίοδο. Πρωτύτερα τα είχε απλώς προσέξει... τώρα τα ένιωθε.

Προσπάθησε να ρωτήσει τη Λαίδη Ντα πόσο χρόνο είχε κρατήσει η επίδραση του ναρκωτικού και πότε θα τους έκαναν την επόμενη δόση. Εκείνη του χαμογέλασε με καλοκάγαθη, απόμακρη ευτυχία. Προφανώς το πολλαπλό κορμί της που ήταν απλωμένο στο έδαφος είχε μεγαλύτερη ικανότητα συγκράτησης του ναρκωτικού από το δικό του. Είχε κάθε καλή διάθεση να τον βοηθήσει, αλλά δεν ήταν σε κατάσταση ν' αρθρώσει λέξη.

Ο μισο - άνθρωπος ήταν ξαπλωμένος καταγής, με τις αρτηρίες του να πάλλονται όμορφα κάτω από την ημιδιάφανη μεμβράνη που προστάτευε τα εντόσθιά του.

Ο Μέρσερ του ζούληξε εγκάρδια τον ώμο.

Ο μισο - άνθρωπος ξύπνησε, αναγνώρισε τον Μέρσερ και του χαμογέλασε ζεστά και νυσταλέα.

«'Καλή σου μέρα, παλικάρι'. Αυτό είναι από κάποιο έργο. Έχεις δει ποτέ κανένα έργο;»

«Τι εννοείς έργο;»

«Να, κάποιο είδος οπτικής μηχανής με αληθινούς ανθρώπους να παίζουν ρόλους».

«Δεν έχω δει ποτέ μου», απάντησε ο Μέρσερ, «αλλά...».

«Αλλά θα ήθελες να με ρωτήσεις πότε θα ξανάρθει ο Μπ' ντικκάτ για τη δεύτερη δόση».

«Ναι», παραδέχτηκε ο Μέρσερ, με κάποια ντροπή που οι σκέψεις του ήταν τόσο ολοφάνερες.

«Σύντομα», αποκρίθηκε ο μισο - άνθρωπος. «Γι' αυτό και το μυαλό μου πήγε στα έργα. Ξέρουμε όλοι ότι θα γίνει. Ξέρουμε όλοι πότε θα γίνει. Ξέρουμε όλοι τι θα κάνουν οι μαριονέτες» — έδειξε προς τα λοφάκια με τους θαμμένους ανεγκέφαλους ανθρώπους — «και ξέρουμε όλοι τι θα μας ρωτήσουν οι καινούριοι που έρχονται εδώ. Αλλά ποτέ δεν ξέρουμε πόσο θα κρατήσει η κάθε σκηνή».

«Τι θα πει 'σκηνή';» ρώτησε ο Μέρσερ. «Έχει καμιά σχέση με τη βελόνα;»

Ο μισο - άνθρωπος γέλασε με κάτι που πλησίαζε το αληθινό χιουμορ. «Όχι, οχι, οχι. Σαν να 'χεις πιτουρα για μυαλό. Η σκηνή είναι απλώς ένα μέρος του έργου. Θέλω να πω, ξέρουμε με ποια σειρά θα εξελιχτούν τα πράγματα, αλλά δεν έχουμε ρολόγια, κανένας δε νοιάζεται αρκετά να μετρήσει τις μέρες ή να

φτιάξει ημερολόγιο, το κλίμα μένει πάντα το ίδιο, έτσι κανένας μας δεν ξέρει πόσο χρόνο διαρκεί το καθετί. Ο πόνος φαίνεται σύντομος και η απόλαυση φαίνεται να κρατά χρόνια. Πάντως, νομίζω ότι η κάθε περίοδος διαρκεί περίπου δυο γήινες βδομάδες».

Ο Μέρσερ δεν ήξερε τι ήταν η γήινη βδομάδα', γιατί δεν ήταν μορφωμένος πριν από την καταδίκη του, αλλά ο άλλος δεν μπόρεσε να τον φωτίσει περισσότερο εκείνη τη φορά. Ο μισο - άνθρωπος δέχτηκε την επίσκεψη ενός δρομόζωου, το πρόσωπό του φούντωσε και, με χαμένα τα λογικά του, φώναξε στον Μέρσερ, «Βγάλ' το μου, ηλίθιε! Βγάλ' το από μέσα μου!»

Όταν ο Μέρσερ τον κοίταξε ανήμπορος να κάνει τίποτα, ο μισο - άνθρωπος στριφογύρισε στο πλευρό του, με τη ροδαλή σκονισμένη πλάτη του προς τον Μέρσερ, και άρχισε να κλαίει πνιχτά και σιγανά.

Και ο ίδιος ο Μέρσερ δεν ήταν σε θέση να πει πόσος καιρός πέρασε πριν ξαναγυρίσει ο Μπ' ντικκάτ. Μπορεί να ήταν λίγες μέρες, μπορεί και μερικοί μήνες.

Για μια ακόμη φορά ο Μπ' ντικκάτ άρχισε να περιφέρεται ανάμεσά τους σαν καλός πατέρας· για μια ακόμη φορά μαζεύτηκαν όλοι γύρω του σαν παιδιά. Τούτη τη φορά ο Μπ' ντικκάτ χαμογέλασε ευχαριστημένα στο μικρό κεφάλι που είχε φυτρώσει από το μηρό του Μέρσερ. Ήταν το κεφάλι ενός κοιμισμένου παιδιού, με λεπτά μαλλιά στο κρανίο και ντελικάτα βλέφαρα πάνω από τα κλειστά μάτια. Ο Μέρσερ πήρε τη δόση του από την ευλογημένη βελόνα.

Όταν ο Μπ' ντικκάτ έκοψε το κεφάλι από το μηρό του, ο Μέρσερ ένιωσε το μαχαίρι να ζορίζεται στο χόνδρο που το συνέδεε με το σώμα του. Είδε το παιδικό πρόσωπο να μορφάζει καθώς κοβόταν το κεφάλι και ένιωσε τη μακρινή, δίχως σημασία σουβλιά του πό-

νου όταν ο Μπ' ντικκάτ απολύμανε την πληγή με καυστικό αντισηπτικό. Η αιμορραγία σταμάτησε αμέσως.

Την επόμενη φορά ήταν δυο πόδια που ξεφύτρωσαν από το στήθος του.

Μετά ήταν ένα ακόμη κεφάλι δίπλα στο δικό του.

Ή μήπως αυτό ήταν μετά από το κοριτσίστικο κορμί που φύτρωσε από το πλευρό του;

Δε θυμόταν τη σωστή σειρά.

Δε μετρούσε το χρόνο.

Η Λαίδη Ντα του χαμογελούσε συχνά, αλλά δεν υπήρχε αγάπη σε τούτο τον τόπο. Η γυναίκα είχε χάσει τα πρόσθετα κορμιά της. Στα ενδιάμεσα των τερατογονιών, ήταν μια ωραία και καλοφτιαγμένη γυναίκα. Το πιο όμορφο στη σχέση τους ήταν εκείνο που του ψιθύριζε χιλιάδες φορές, πάλι και πάλι, με χαμόγελο κι ελπίδα. «Ο άνθρωπος ποτέ δε ζει αιώνια».

Προφανώς ήταν κάτι που της πρόσφερε ανείπωτη παρηγοριά, αν και ο Μέρσερ δεν έβρισκε κανένα ιδιαίτερο νόημα στα λόγια.

Έτσι κυλούσε ο χρόνος, τα θύματα άλλαζαν σ' εμφάνιση και όλο και κάποια καινούρια έφταναν. Μερικοί έφταναν βυθισμένοι στον αιώνιο ύπνο του κατεστραμμένου εγκέφαλου. Ο Μπ' ντικκάτ τους φόρτωνε συχνά σ' ένα φορτηγό για να τους μοιράσει και σε άλλα κοπάδια. Όταν έφταναν τα δρομόζωα, τα κορμιά στην καρότσα σφάδαζαν και μούγκριζαν με φωνή που δεν είχε τίποτα το ανθρώπινο.

Τελικά, ο Μέρσερ κατάφερε κάποτε ν' ακολουθήσει τον Μπ' ντικκάτ ώς τον οικίσκο. Χρειάστηκε να καταπολεμήσει την υπέρτατη ευδαιμονία της σούπερ - κονταμίνης για να το καταφέρει. Μονάχα η θύμηση του προηγούμενου πόνου, της αβεβαιότητας και των προβληματισμών, τον έπεισαν ότι αν δε ρωτούσε τον Μπ' ντικκάτ σύντομα, η απάντηση δε θα ήταν πια δια-

θέσιμη όταν θα τη χρειαζόταν. Παλεύοντας να υποτάξει την ίδια του την ευδαιμονία, παρακάλεσε τον Μπ' ντικκάτ να τσεκάρει το αρχείο του και να του πει πόσο καιρό ήταν εκεί.

Ο Μπ' ντικκάτ δέχτηκε πρόθυμα, αλλά δε βγήκε στην πόρτα του. Του μίλησε από τη μεγαφωνική εγκατάσταση που διέθετε ο οικίσκος. Η φωνή του ακούστηκε βροντερή στην άδεια πεδιάδα, και το ροδαλό κοπάδι των ανθρώπων που μπορούσαν ακόμη να μιλούν αναδύθηκε για λίγο από τα πελάγη της ευτυχίας για ν' αναρωτηθεί τι να ήθελε να τους πει ο φίλος τους ο Μπ' ντικκάτ. Όταν το άκουσαν τους φάνηκε εξαιρετικά βαθυστόχαστο, αν και κανένας δεν το κατάλαβε. Δεν ήταν άλλωστε παρά το χρονικό διάστημα που ο Μέρσερ είχε ζήσει στον Σαγιόλ.

«Σε συμβατικό χρόνο, ογδόντα τέσσερα χρόνια, επτά μήνες, τρεις μέρες, δύο ώρες και εντεκάμισι λεπτά. Καλή τύχη, φίλε».

Ο Μέρσερ γύρισε ν' απομακρυνθεί.

Η μυστική γωνιά του μυαλού του που παρέμενε λογική στην ευτυχία και στον πόνο, τον έκανε ν' αναρωτηθεί για τον Μπ' ντικκάτ. Πώς είχαν πείσει τον αγελαδάνθρωπο να παραμείνει στον Σαγιόλ; Τι τον κρατούσε ευτυχισμένο δίχως τη σούπερ - κονταμίνη; Μήπως ήταν τρελός σκλάβος του καθήκοντος ή ήταν κάποιος που έλπιζε να γυρίσει κάποτε στον πλανήτη του και να φτιάξει μια οικογένεια με μικρά αγελαδόπαιδα που του έμοιαζαν; Ο Μέρσερ, παρά την ευτυχισμένη του διάθεση, έκλαψε λίγο για την παράξενη μοίρα του Μπ' ντικκάτ. Τη δική του μοίρα την αποδεχόταν.

Θυμήθηκε την τελευταία φορά που είχε φάει... αληθινά αβγά φτιαγμένα σε αληθινό τηγάνι. Τώρα ήταν τα δρομόζωα που τον κρατούσαν ζωντανό, αν και δεν ήξερε πώς το κατάφερναν.

Γύρισε τρικλίζοντας στο κοπάδι. Η Λαίδη Ντα, γυμνή στην αμμουδερή πεδιάδα, του έγνεψε με το χέρι δείχνοντάς του ότι υπήρχε χώρος να καθίσει δίπλα της. Μπορεί να υπήρχαν απέραντα τετραγωνικά μίλια στην πεδιάδα για να καθίσει κανείς, αλλά πάντως ο Μέρσερ εκτίμησε τη ζεστασιά της χειρονομίας της.

4

Τα χρόνια, αν ήταν χρόνια, κυλούσαν. Η γη του Σαγιόλ δεν άλλαζε.

Μερικες φορές στ' αφτιά του κοπαδιού έφταναν αχνά από την πεδιάδα κάτι γουργουριστοί ήχοι σαν από θερμοπίδακες. Εκείνοι που μπορούσαν να μιλήσουν ισχυρίζονταν πως ήταν οι ανάσες του καπετάνιου Αλβάρες. Υπήρχαν μέρες και νύχτες, αλλά δεν υπήρχαν σπαρτά, οι εποχές δεν άλλαζαν και δε γεννιόνταν νέοι άνθρωποι. Ο χρόνος είχε παγώσει γι' αυτούς, και το φορτίο της ηδονής ανακατευόταν τόσο αδιαίρετα με τις σουβλιές του πόνου από τα δρομόζωα, που τα λόγια της Λαίδης Ντα άρχισαν ν' αποκτούν κάποιο αμυδρό νόημα.

«Ο άνθρωπος ποτέ δε ζει αιώνια».

Ο ισχυρισμός της ήταν μια ελπίδα, όχι μια αλήθεια στην οποία θα μπορούσαν να πιστέψουν. Δεν είχαν το μυαλό να καταγράφουν την πορεία των άστρων, ν' ανταλλάσσουν ονόματα ή να επωφελουνται της εμπειριας του καθενός προς όφελος όλων. Δεν υπήρχε ούτε καν όνειρο δραπέτευσης σε τούτους τους ανθρώπους. Αν και έβλεπαν τις χημικές ρουκέτες παλιάς τεχνολογίας να σηκώνονται από το χώρο προσεδάφισης πέρα από τον οικίσκο του Μπ' ντικκάτ, δεν έκαναν σχέδια να κρυφτούν ανάμεσα στην κατεψυγμένη συγκομιδή της μεταλλαγμένης σάρκας.

Πριν πολλά πολλά χρόνια, κάποιος άλλος κρατούμενος που δεν ανήκε στο κοπάδι τους είχε προσπαθήσει να γράψει ένα γράμμα. Τα λόγια του ήταν χαραγμένα σ' ένα βράχο. Ο Μέρσερ τα είχε διαβάσει, όπως και μερικοί άλλοι, αλλά κανένας δεν ήξερε ποιος τα είχε γράψει. Ούτε και τους ένοιαζε να μάθουν.

Τα λόγια του, χαραγμένα στην πέτρα, ήταν ένα μήνυμα προς τον έξω κόσμο. Μπορούσαν ακόμη να ξεχωρίσουν τις πρώτες γραμμές:

«Κάποτε ήμουν σαν κι εσάς, άνοιγα το παράθυρό μου στο τέλος της μέρας κι άφηνα το αεράκι να με φυσά απαλά. Κάποτε, σαν κι εσάς, είχα ένα κεφάλι, δύο χέρια, δέκα δάχτυλα στα χέρια μου. Το μπροστινό μέρος του κεφαλιού μου λεγόταν πρόσωπο, και μπορούσα να μιλήσω μ' αυτό. Τώρα μπορώ μονάχα να γράψω, κι αυτό μόνο όταν με αφήνει ο πόνος. Κάποτε, σαν κι εσάς, έτρωγα τροφές, έπινα ποτά, είχα ένα όνομα. Δε θυμάμαι αυτό το όνομα που είχα. Μπορείτε να σταθείτε, εσείς που θα λάβετε αυτό το γράμμα, εγώ δεν μπορώ να σταθώ πια. Περιμένω μονάχα να έρθουν τα φώτα, να βάλουν τροφή μέσα μου, μόριο με μόριο, και να τη βγάλουν πάλι. Μη φανταστείτε ότι συνεχίζεται η τιμωρία μου. Τούτος εδώ δεν είναι τόπος τιμωρίας. Είναι κάτι άλλο».

Ανάμεσα στο ροδαλό κοπάδι δεν υπήρχε κανένας που να είχε αποφασίσει τι μπορεί να ήταν αυτό το «κάτι άλλο».

Η περιέργεια είχε πεθάνει μέσα τους από καιρό.

Μετά ήρθε η μέρα των μικρών πλασμάτων.

Ήταν τότε που — δεν ήταν ούτε ώρα, ούτε χρονιά, αλλά κάποια ενδιάμεση διάρκεια — η Λαίδη Ντα και ο Μέρσερ κάθονταν βουβοί από ευτυχία, πλημμυρισμένοι από την ηδονή της σούπερ - κονταμίνης. Δεν είχαν τίποτα να πουν ο ένας στον άλλο· το ναρκωτικό

μιλούσε για λογαριασμό τους.

Ένα ενοχλητικό μουγκρητό από τον οικίσκο του Μπ' ντικκάτ τους έκανε ν' ανασαλέψουν ελαφρά.

Οι δυο τους, κι ένας ή δύο άλλοι, κοίταξαν προς το μεγάφωνο πάνω από το οίκημα.

Η Λαίδη Ντα κατάφερε να μιλήσει, αν και το θέμα ήταν ανείπωτα ασήμαντο. «Πιστεύω», δήλωσε, «ότι είναι εκείνο που λέγαμε κάποτε Σειρήνα Πολεμικού Συναγερμού».

Ξαναβούλιαξαν αποχαυνωμένα στην ευτυχία τους.

Ένας άντρας με δυο ανώριμα κεφάλια δίπλα στα δικά του σύρθηκε προς το μέρος τους. Και τα τρία κεφάλια έδειχναν πολύ ευτυχισμένα, και ο Μέρσερ έκρινε ότι ήταν πολύ νόστιμη και σικ αυτή η εμφάνιση του άλλου. Κάτω από το ζεστό χάδι της σουπερ-κονταμίνης, ο Μέρσερ μετάνιωσε που δεν τον είχε ρωτήσει ποιος ήταν σε στιγμές που το μυαλό του ήταν καθαρό. Ο άλλος απάντησε από μόνος του στο ερώτημα. Ανοίγοντας τα βλέφαρά του με φοβερό ζόρι, χάρισε στη Λαίδη Ντα και τον Μέρσερ ένα αχνό φάντασμα στρατιωτικού χαιρετισμού. «Σουζντάλ, Λαίδη και κύριέ μου», συστήθηκε. «Πρώην κυβερνήτης καταδρομικού. Χτυπούν συναγερμό. Οφείλω ν' αναφέρω ότι δεν... δεν... είμαι απόλυτα έτοιμος για μάχη».

Και αμέσως τον πήρε ο ύπνος.

Η καλοσυνάτα προστακτική φωνή της Λαίδης Ντα τον ανάγκασε ν' ανοίξει πάλι τα μάτια του.

«Κύριε κυβερνήτα, γιατί χτυπούν συναγερμό εδώ; Γιατί ήρθατε σ' εμάς;»

«Επειδή εσείς, Λαίδη, και ο κύριος με τ' αφτιά, φαίνεται να έχετε το πιο καθαρό μυαλό στην ομάδα μας. Σκέφτηκα ότι μπορεί να είχατε διαταγές να μου δώσετε».

Ο Μέρσερ κοίταξε γύρω για να δει τον κύριο με τ' αφτιά. Τελικά ήταν ο ίδιος. Τούτη τη φορά το πρόσωπό του ήταν σχεδόν σκεπασμένο από μια σοδιά νέων αφτιών. Δεν τους είχε δώσει καμιά σημασία. Ήξερε ότι ο Μπ' ντικκάτ θα του τα έκοβε κάποτε, και μετά θα έφταναν τα δρομόζωα να του φυτρώσουν κάτι άλλο.

Ο θόρυβος από τον οικίσκο δυνάμωσε σ' ένα διαπεραστικό και εκκωφαντικό ουρλιαχτό.

Κάμποσοι ανασάλεψαν τώρα από το κοπάδι.

Μερικοί άνοιξαν τα μάτια, κοίταξαν ολόγυρα, μουρμούρισαν «Θόρυβος είναι», και ξαναβυθίστηκαν στη μακάρια ευτυχία της σουπερ-κονταμίνης.

Η πόρτα του οικίσκου άνοιξε απότομα.

Ο Μπ' ντικκάτ όρμησε έξω *δίχως* τη στολή του. Ποτέ δεν τον είχαν δει να βγαίνει χωρίς τη μεταλλική προστατευτική στολή.

Έτρεξε προς το μέρος τους, κοίταξε έξαλλος ολόγυρα και είδε τη Λαίδη Ντα και τον Μέρσερ. Αρπάζοντάς τους, έναν στην κάθε μασχάλη, έτρεξε πίσω στο σπίτι και τους πέταξε μέσα από τη διπλή πόρτα. Βρόντησαν κάτω με δύναμη που τσάκιζε κόκαλα, και το βρήκαν ιδιαίτερα διασκεδαστικό. Το δάπεδο έγειρε αδειάζοντάς τους στο δωμάτιο. Μια στιγμή αργότερα ακολουθούσε και ο Μπ' ντικκάτ.

«Είστε άνθρωποι, ή ήσαστε κάποτε», βρυχήθηκε ο Μπ' ντικκάτ. «Καταλαβαίνετε τους ανθρώπους· εγώ μονάχα τους υπακούω. Αλλά τούτη τη φορά δε θα υπακούσω. Κοιτάξτε!»

Τέσσερα όμορφα ανθρώπινα παιδιά ήταν ξαπλωμένα στο πάτωμα. Τα δυο μικρότερα, που φαίνονταν δίδυμα, ήταν περίπου δυο χρονών. Το τρίτο ήταν ένα κοριτσάκι γύρω στα πέντε και το τέταρτο ένα αγοράκι γύρω στα εφτά. Και τα τέσσερα είχαν βουλιαγμένα βλέφαρα. Και τα τέσσερα είχαν ξυρισμένο κρανίο και μια λεπτή κόκκινη γραμμή γύρω στο μέτωπο που πρό-

δινε ότι τους είχε αφαιρεθεί ο εγκέφαλος.

Ο Μπ' ντικκάτ, αδιαφορώντας για τον κίνδυνο από τα δρομόζωα, στάθηκε δίπλα στη Λαίδη Ντα και τον Μέρσερ, φωνάζοντας.

«Είστε αληθινοί άνθρωποι. Εγώ είμαι μονάχα ένα γελάδι. Κάνω το καθήκον μου, αλλά το καθήκον μου δεν απαιτεί κάτι τέτοιο. Τούτα δω είναι *παιδιά!*»

Το λογικό απομειναρι στο μυαλό του Μέρσερ ένιωσε σοκ και αιτροθυμία να το πιστέψει. Ήταν δύσκολο να διατηρήσει αυτά τα συναισθήματα, γιατί η σουπερκονταμίνη ξέπλενε τη συνείδησή του σαν μεγάλος χείμαρρος, κάνοντας το καθετί να φαίνεται υπέροχο. Το μεγαλύτερο μέρος του μυαλού του, ποτισμένο από το ναρκωτικό, του έλεγε, «Δε θα 'ναι όμορφα να έχουμε και μερικά παιδάκια στην παρέα μας;» Αλλά το σώο, βαθύτερο απομεινάρι της λογικής, διατηρώντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια που είχε γνωρίσει πριν από τον Σαγιόλ, ψιθύριζε: «Τούτο είναι ένα έγκλημα χειρότερο απ' οποιαδήποτε που κάναμε εμείς! Και δράστης είναι η *Αυτοκρατορία*».

«Τι έκανες;» ρώτησε τον Μπ' ντικκάτ η Λαίδη Ντα. «Και τι μπορούμε να κάνουμε εμείς;»

«Προσπάθησα να μιλήσω με το δορυφόρο. Όταν άκουσαν τι τους έλεγα έκοψαν τη γραμμή. Δεν είμαι άνθρωπος, βλέπετε. Ο αρχίατρος μου είπε να κοιτάζω τη δουλειά μου».

«Ποιος ήταν, ο δόκτωρ Βόμαχτ;» ρώτησε ο Μέρσερ.

«Ο Βόμαχτ;» έκανε ο Μπ' ντικκάτ. «Αυτός πέθανε από γεράματα πριν από έναν αιώνα. Όχι, ήταν ένας καινούριος γιατρός αυτός που μ' έκοψε. Μπορεί να μην έχω ανθρώπινα αισθήματα, αλλά είμαι γέννημα της Γης, με γήινο αίμα στις φλέβες μου. Έχω κι εγώ

συναισθήματα. Απλα γελαδινά συναισθήματα! Και *αυτό* δεν μπορώ να το επιτρέψω».

«Και τι έκανες;»

Ο Μπ'ντικκάτ σήκωσε τα μάτια του προς το παράθυρο. Το πρόσωπό του φωτιζόταν από μια αποφασιστικότητα που, ακόμη και πέρα από το λήθαργο του ναρκωτικού, τους έκανε να τον αγαπήσουν. Τον έβλεπαν σαν τον πατέρα τούτου του κόσμου· υπεύθυνο, έντιμο, αλτρουιστή.

Ο Μπ' ντικκάτ χαμογέλασε. «Θα με σκοτώσουν γι' αυτό, το ξέρω. Αλλά κάλεσα σε Γαλαξιακό Συναγερμό... *όλα τα σκάφη εδώ*».

Η Λαίδη Ντα, καθισμένη στο πάτωμα, φώναξε: «Μα αυτό είναι αποκλειστικά για την περίπτωση ξένης εισβολής! Είναι ψεύτικος συναγερμός». Έσφιξε τα δόντια και στάθηκε στα πόδια της: «Μπορείς να κόψεις τούτα τα πράγματα από πάνω μου, για την περίπτωση που θα έχουμε επισκέπτες; Και φέρε μου ένα φόρεμα. Μήπως έχεις και τίποτα που να μπορεί να εξουδετερώσει την επίδραση της σούπερ-κονταμίνης;»

«Αυτό ήθελα κι εγώ!» φώναξε ο Μπ' ντικκάτ. «Δε θα δεχτώ αυτά τα παιδιά. Δώστε μου εσείς διαταγές».

Εκεί, επιτόπου, στο δάπεδο του οικίσκου, ο Μπ'ντικκάτ την έκανε με το μαχαίρι του πάλι άνθρωπο.

Το καυστικό αντισηπτικό άχνιζε σαν καπνός στον αέρα του δωματίου. Ο Μέρσερ τα έβρισκε όλα πολύ συναρπαστικά κι ευχάριστα, και πότε πότε λαγοκοιμόταν. Ύστερα ένιωσε το μαχαίρι του Μπ' ντικκάτ να τον φροντίζει κι αυτόν. Ο αγελαδάνθρωπος άνοιξε ένα πολύ μακρύ συρτάρι και φύλαξε μέσα τα ιστολογικά δείγματα· από την παγωνιά που έπεσε στο δωμάτιο, πρέπει να ήταν συρτάρι καταψύκτη.

Ο Μπ' ντικκάτ τους έβαλε και τους δυο να καθίσουν με την πλάτη στον τοίχο.

«Σκέφτομαι», τους εξήγησε. «Δεν υπάρχει αντίδοτο για τη σουπερ-κονταμίνη. Ποιος θα το ήθελε άλλωστε; Όμως μπορώ να σας κάνω τις ενέσεις από τη ναυαγοσωστική σαΐτα μου. Υποτίθεται ότι μπορούν να συνεφέρουν κάποιον απ' οτιδήποτε κι αν του συνέβη στο διάστημα».

Ένα διαπεραστικό ουρλιαχτό ακούστηκε πάνω από τον οικίσκο. Ο Μπ'ντικκάτ έσπασε ένα παράθυρο με το χέρι του, έβγαλε το κεφάλι του έξω και κοίταξε ψηλά.

«Εμπρός, κοπιάστε», φώναξε.

Ακούστηκε ο γδούπος από τη γοργή προσεδάφιση ενός σκάφους. Μοτέρ από πόρτες βούισαν. Ο Μέρσερ αναρωτήθηκε αδιάφορα, πώς και τολμούσαν άνθρωποι να κατέβουν στον Σαγιόλ. Όταν έφτασαν είδε ότι δεν ήταν άνθρωποι αλλά Τελωνειακά Ρομπότ. Αυτά μπορούσαν να κινηθούν με ταχύτητες που κανένας άνθρωπος δεν μπορούσε να φτάσει. Ένα τους έφερε τα διακριτικά επιθεωρητή.

«Πού είναι οι εισβολείς;»

«Δεν υπάρχουν εισ...» άρχισε να λέει ο Μπ' ντικκάτ.

Η Λαίδη Ντα, με αυτοκρατορικά μεγαλόπρεπη στάση αν και γυμνή, είπε με εντελώς καθάρια φωνή. «Είμαι η πρώτη αυτοκράτειρα Λαίδη Ντα. Με γνωρίζετε;»

«Όχι, κυρία μου», αποκρίθηκε ο επιθεωρητής ρομπότ. Φαινόταν αμήχανος, όσο μπορούσε να δείχνει αμηχανία ένα ρομπότ. Το ναρκωτικό έκανε τον Μέρσερ να σκεφτεί πόσο ωραίο θα 'ταν να έχουν ρομπότ για συντροφιά στην επιφάνεια του Σαγιόλ.

«Κηρύσσω την κατάσταση ως Ύψιστη Έκτακτη Ανάγκη, σύμφωνα με την αρχαία ορολογία. Συνδέστε με με τη Λυσιτέλεια».

«Δεν μπορούμε...» άρχισε να λέει ο επιθεωρητής.

«Μπορείτε να δοκιμάσετε», τον έκοψε η Λαίδη Ντα.

Ο επιθεωρητής υπάκουσε.

Η Λαίδη Ντα στράφηκε στον Μπ' ντικκάτ. «Κάνε στον Μέρσερ κι εμένα εκείνες τις ενέσεις που έλεγες. Ύστερα βγάλε μας απέξω ώστε τα δρομόζωα να επισκευάσουν τις ουλές μας. Φέρε μας πάλι μέσα μόλις γίνει η σύνδεση. Τύλιξέ μας με πανιά αν δεν έχεις ρούχα να μας δώσεις. Ο Μέρσερ μπορεί ν' αντέξει τον πόνο».

«Μάλιστα», είπε ο Μπ' ντικκάτ, αποφεύγοντας να κοιτάξει προς τα τέσσερα παιδιά με τα βουλιαγμένα βλέφαρα.

Η ένεση τον έκαψε όσο καμιά φωτιά που είχε νιώσει ποτέ. Πρέπει να ήταν σε θέση να καταπολεμήσει τη σουπερ-κονταμίνη, γιατί ο Μπ' ντικκάτ τους έβγαλε από το παράθυρο για να μη χάσει χρόνο πηγαίνοντας από την πόρτα. Τα δρομόζωα, νιώθοντας ότι χρειάζονταν επισκευή, όρμησαν λάμποντας κατά πάνω τους. Τούτη τη φορά η σουπερ-κονταμίνη είχε ν' αντιμετωπίσει και άλλον αντίπαλο.

Ο Μέρσερ δεν ξέσπασε σε ουρλιαχτά, αλλά έμεινε ακουμπισμένος στον τοίχο κλαίγοντας για χίλια χρόνια· στην πραγματικότητα θα ήταν μονάχα λίγες ώρες.

Τα Τελωνειακά Ρομπότ τραβούσαν φωτογραφίες. Τα δρομόζωα ρίχνονταν και σ' αυτά, συχνά κατά σμήνη ολόκληρα, αλλά δίχως αποτέλεσμα.

Ο Μέρσερ άκουσε τη φωνή από το δέκτη μέσα στον οικίσκο να καλεί δυνατά το όνομα του Μπ'ντικκάτ. «Δορυφορικό Χειρουργείο καλεί Σαγιόλ. Απάντησέ μας, Μπ' ντικκάτ!»

Προφανώς δεν έλαβαν καμιά απάντηση.

Σιγανές φωνές ακούστηκαν από την άλλη συσκευή

που είχαν φέρει μαζί τους τα ρομπότ. Ο Μέρσερ ήταν σίγουρος ότι κάποια κάμερα είχε τεθεί σε λειτουργία και πως, για πρώτη φορά, οι κάτοικοι των άλλων κόσμων μπορούσαν να δουν τον Σαγιόλ.

Ο Μπ'ντικκατ βγήκε από την πόρτα. Μαζί του είχε τους χάρτες πλοήγησης που είχε πάρει από τη διαστημική σαίτα του. Με δαύτους σκέπασε τη γύμνια τους.

Ο Μέρσερ πρόσεξε ότι η Λαίδη Ντα έκανε κάτι μικροαλλαγές στο σχήμα του πρόχειρου μανδύα της, και ξαφνικά απόκτησε παρουσιαστικό προσώπου με μεγάλη εξουσία.

Ξαναμπήκαν στον οικίσκο.

Η φωνή του Μπ' ντικκάτ ακούστηκε ψιθυριστή, σχεδόν γεμάτη δέος. «Ήρθαμε σ' επαφή με τη Λυσιτέλεια της Ανθρωπότητας, και μια Δέσποινα της Λυσιτέλειας περιμένει να σας μιλήσει».

Ο Μέρσερ δεν είχε τίποτα να κάνει κι έτσι κάθισε σε μια γωνιά του δωματίου και παρακολουθούσε τα όσα γίνονταν. Η Λαίδη Ντα, με το δέρμα της άψογο, στεκόταν χλομή και νευρική στο μέσο του δωματίου.

Ο χώρος γέμισε από μια άοσμη, άυλη καταχνιά. Η καταχνιά πύκνωσε σε σύννεφο. Η συσκευή επικοινωνίας δούλευε κανονικά.

Ένα ανθρώπινο πρόσωπο εμφανίστηκε στη θολούρα.

Μια γυναίκα, ντυμένη με ριζοσπαστικά συντηρητική στολή, κοίταξε τη Λαίδη Ντα.

«Βρίσκεστε στον Σαγιόλ. Είστε η Λαίδη Ντα. Με καλέσατε».

Η Λαίδη Ντα έδειξε τα παιδιά στο πάτωμα. «Αυτό δεν έπρεπε να συμβεί», είπε. «Αυτός είναι τόπος τιμωρίας, ύστερα από επίσημη συμφωνία μεταξύ της Λυσιτέλειας και της Αυτοκρατορίας. Κανένας δεν έκανε λόγο για παιδιά».

Το είδωλο της γυναίκας κοίταξε προς τα παιδιά. «Μα αυτό είναι δουλειά παράφρονα!» φώναξε.

Κοίταξε αυστηρά τη Λαίδη Ντα. «Είστε αυτοκρατορικού αίματος;»

«Υπήρξα αυτοκράτειρα, κυρία», απάντησε η Λαίδη Ντα.

«Και επιτρέψατε κάτι τέτοιο;»

«Το επέτρεψα;» ξέσπασε η Λαίδη Ντα. «Δεν είχα καμία σχέση με το έγκλημα». Τα μάτια της άνοιξαν διάπλατα. «Είμαι κι εγώ κρατούμενη εδώ. Δεν καταλαβαίνετε;»

«Όχι, δεν καταλαβαίνω», δήλωσε κοφτά η άλλη γυναίκα.

«Εγώ», εξήγησε η Λαίδη Ντα, «είμαι απλώς ένα δείγμα. Κοιτάξτε στο κοπάδι εκεί έξω. Ανήκα κι εγώ σ' αυτό μέχρι πριν λίγο».

«Ρυθμίστε με», είπε το είδωλο της γυναίκας. «Θέλω να δω αυτό το κοπάδι που λέει».

Το είδωλό της, σε ορθή στάση, πέταξε γοργά μέσα από τον τοίχο κι έφτασε ακριβώς στο κέντρο του κοπαδιού.

Ο Μέρσερ και η Λαίδη Ντα την παρατηρούσαν. Είδαν το είδωλό της να σκιρτά και να χάνει ακόμη και την αγέρωχη αξιοπρέπεια της στάσης της. Η άυλη εικόνα της έγνεψε με το χέρι δείχνοντας ότι ήθελε να την επιστρέψουν στο δωμάτιο. Ο Μπ'ντικκάτ συμμορφώθηκε αμέσως και την έφερε πίσω.

«Σας οφείλω μια απολογία», είπε η εικόνα της γυναίκας. «Είμαι η Λαίδη Τζοάννα Γκνέηντ, κι ανήκω στους δεσπότες της Λυσιτέλειας».

Ο Μέρσερ υποκλίθηκε, έχασε την ισορροπία του και αναγκάστηκε να σηκωθεί τρικλίζοντας από κάτω.

Η Λαίδη Ντα δέχτηκε το όνομα με ένα βασιλικό κούνημα του κεφαλιού.

Οι δυο γυναίκες κοίταξαν η μια την άλλη.

«Θα το ερευνήσετε», είπε η Λαίδη Ντα, «και όταν τελειώσετε την έρευνα, φροντίστε παρακαλώ να θανατωθούμε όλοι. Γνωρίζετε για τα ναρκωτικά;»

«Μην το αναφέρετε», είπε αμέσως ο Μπ' ντικκάτ. «Μην πείτε καν το όνομά του στη συσκευή. Αποτελεί μυστικό της Λυσιτέλειας».

«Εγώ είμαι η Λυσιτέλεια», δήλωσε η Λαίδη Τζοάννα. «Πονάτε τώρα; Πίστευα ότι κανείς σας δε ζούσε πια. Είχα ακούσει για τις χειρουργικές τράπεζες οργάνων στον απαγορευμένο πλανήτη σας, αλλά είχα την εντύπωση ότι τα ρομπότ φρόντιζαν τις ιστοκαλλιέργειες και έστελναν τα μοσχεύματα με ρουκέτες. Υπάρχουν άλλοι άνθρωποι μαζί σας; Ποιος είναι ο υπεύθυνος εκεί; Ποιος το 'κανε αυτό στα παιδιά;»

Ο Μπ' ντικκάτ στάθηκε μπροστά στο είδωλο της γυναίκας. Δεν έκανε υπόκλιση. «Εγώ είμαι ο υπεύθυνος».

«Μα εσύ είσαι υπάνθρωπος», φώναξε η Λαίδη Τζοάννα. «Δεν είσαι παρά μια γελάδα!»

«Ταύρος, κυρία. Η οικογένειά μου βρίσκεται στην κατάψυξη πίσω στη Γη, και ύστερα από χίλια χρόνια υπηρεσίας θα κερδίσω την ελευθερία της και τη δική μου. Τώρα σχετικά με τις άλλες ερωτήσεις σας, κυρία. Εγώ κάνω όλη τη δουλειά. Τα δρομόζωα δε μ' επηρεάζουν ιδιαίτερα, αν και χρειάζεται κατά καιρούς ν' αφαιρώ κανένα κομματάκι μου. Αυτά τα πετάω. Δεν πηγαίνουν στην τράπεζα οργάνων. Ξέρετε τους μυστικούς κανονισμούς αυτού του κόσμου;»

Σ' έναν άλλο κόσμο η Λαίδη Τζοάννα μίλησε σε κάποιον που βρισκόταν πίσω της. Ύστερα κοίταξε τον Μπ'ντικκάτ και τον πρόσταξε, «Απλώς μην κατανομάσεις τα ναρκωτικά, ούτε να πεις πολλά πολλά γι' αυτό. Μίλησέ μου ελεύθερα για τα υπόλοιπα».

«Έχουμε», άρχισε ο Μπ' ντικκάτ με πολύ επίσημο ύφος, «χίλιους τριακόσιους είκοσι έναν ανθρώπους εδώ που μπορούν ακόμη να μας εφοδιάζουν με όργανα όταν τους επισκέπτονται τα δρομόζωα. Υπάρχουν περίπου εφτακόσιοι άλλοι, όπως ο καπετάνιος Αλβάρες, που τους έχει τόσο απορροφήσει ο πλανήτης ώστε είναι μάταιο ν' ασχολούμαι μαζί τους. Η Αυτοκρατορία όρισε αυτό τον κόσμο ως τόπο έσχατης τιμωρίας. Αλλά η Λυσιτέλεια έδωσε μυστικές διαταγές να παρέχονται *φάρμακα*»—τόνισε παράξενα τη λέξη, θέλοντας να δείξει ότι εννοούσε τη σουπερ-κονταμίνη—«ώστε να εξουδετερώνεται κατά ένα μέρος η τιμωρία. Η Αυτοκρατορία μας προμηθεύει με καταδίκους. Η Λυσιτέλεια μας προσφέρει το χειρουργικό υλικό».

Η Λαίδη Τζοάννα σήκωσε το δεξί της χέρι σε μια κίνηση σιωπής και συμπόνιας. Κοίταξε ολόγυρα στο δωμάτιο. Τα μάτια της γύρισαν πάλι στη Λαίδη Ντα. Ίσως μάντευε τι αγώνα έκανε η Λαίδη Ντα για να σταθεί όρθια καθώς τα δυο φάρμακα, η σουπερ-κονταμίνη και το αντίδοτό της, μάχονταν μέσα στις φλέβες της.

«Μπορείτε να καθίσετε όλοι. Θέλω να σας πληροφορήσω τώρα ότι θα γίνει ό,τι είναι δυνατό για σας. Η Αυτοκρατορία ξόφλησε. Η θεμελιώδης Συμφωνία, με την οποία η Λυσιτέλεια παραδόθηκε στην Αυτοκρατορία πριν χίλια χρόνια, έπαψε να ισχύει. Δεν ξέραμε ότι υπήρχατε ακόμη. Θα το ανακαλύπταμε κάποτε, αλλά λυπάμαι που δεν το ανακαλύψαμε νωρίτερα. Υπάρχει τίποτα που μπορούμε τώρα και άμεσα να κάνουμε για σας;»

«Ο χρόνος είναι το μόνο που διαθέτουμε», αποκρίθηκε η Λαίδη Ντα. «Ίσως ν' αποδειχτεί αδύνατο να εγκαταλείψουμε ποτέ τον Σαγιόλ, εξαιτίας των δρομό-

ζωων και του *φαρμάκου*. Το πρώτο μπορεί ν' αποδειχτεί επικίνδυνο. Το αλλο δεν πρέπει να γίνει ποτέ γνωστό».

Το βλέμμα της Λαίδης Τζοαννα περιπλανήθηκε στο δωμάτιο. Όταν τα μάτια της κοντοστάθηκαν στον Μπ' ντικκάτ, εκείνος έπεσε στα γόνατα και σήκωσε παρακλητικά τα πελώρια χέρια του.

«Τι θέλεις;» τον ρώτησε.

«Αυτά» είπε ο Μπ' ντικκάτ δείχνοντας τ' ανεγκέφαλα παιδιά. «Διατάξτε να σταματήσουν να στέλνουν παιδιά. Να σταματήσουν αμέσως τώρα!» Την πρόσταξε με την τελευταία του κραυγή, κι εκείνη δέχτηκε την προσταγή του. «Και, κυρία...» δίστασε, σαν να ντρεπόταν.

«Ναι; Συνέχισε».

«Κυρία, είμαι ανίκανος να σκοτώσω. Δεν είναι στη φύση μου. Να δουλεύω, να βοηθώ, ναι, αλλά όχι να σκοτώνω. Τι θα κάνω με αυτά;» Έδειξε τα τέσσερα ασάλευτα παιδιά στο πάτωμα.

«Κράτησέ τα», του απάντησε. «Απλώς, κράτησέ τα».

«Δεν μπορώ», της είπε. «Δεν υπάρχει τρόπος να εγκαταλείψω ζωντανός τον πλανήτη. Δεν έχω τροφή γι' αυτά στο σπίτι. Θα πεθάνουν σε λίγες ώρες. Και οι κυβερνήσεις», πρόσθεσε με οξυδέρκεια, «αργούν πολύ να κάνουν κάτι».

«Δεν μπορείς να τους δώσεις το *φάρμακο;*»

«Όχι, θα τα σκότωνε αν τους το έδινα πριν τα δρομόζωα ενισχύουν τη σωματική τους άμυνα».

Η Λαίδη Τζοάννα Γκνέηντ γέμισε το δωμάτιο μ' ένα κρυστάλλινο γέλιο που έμοιαζε περισσότερο με κλάμα. «Ανόητοι, είστε ανόητοι όλοι, κι εγώ ακόμη περισσότερο! Αν η σουπερ-κονταμίνη ενεργεί μονάχα *μετά* την επίσκεψη ενός δρομόζωου, τότε ποιος ο λογος να παραμένει μυστικό;»

Ο Μπ' ντικκάτ σηκώθηκε στα πόδια του πειραγμένος. Έσμιξε τα φρύδια του, αλλά δεν μπόρεσε να βρει λόγια να υπερασπίσει τον εαυτό του.

Η Λαίδη Ντα, πρώην αυτοκράτειρα μιας γκρεμισμένης αυτοκρατορίας, απευθύνθηκε στην άλλη με επισημότητα αλλά και σθένος. «Βγάλτε τα απέξω ώστε να τα αγγίξουν τα δρομόζωα. Θα πονέσουν. Ύστερα ο Μπ'ντικκάτ θα μπορεί να τους δώσει το φάρμακο όταν το κρίνει ασφαλές. Σας ζητώ την άδεια ν' αποσυρθώ, κυρία...»

Ο Μέρσερ πρόλαβε να την αρπάξει πριν σωριαστεί καταγής.

«Υποφέρατε αρκετά», είπε η Λαίδη Τζοάννα. «Ένα σκάφος εφόδου με βαριά εξοπλισμένους άντρες ξεκίνησε κιόλας για το δορυφόρο σας. Θα συλλάβουν το ιατρικό προσωπικό και θα βρουν ποιος ευθύνεται για το έγκλημα κατ' αυτών των παιδιών».

Ο Μέρσερ βρήκε το κουράγιο να ρωτήσει: «Θα τιμωρήσετε τον υπεύθυνο γιατρό;»

«*Εσείς* μιλάτε για τιμωρία;» φώναξε η γυναίκα. «Εσείς!»

«Είναι δίκαιο. Τιμωρήθηκα για κάτι κακό που έκανα. Γιατί να μην τιμωρηθεί κι εκείνος;»

«Τιμωρία... τιμωρία!» του φώναξε η Λαίδη Τζοάννα. «Όλο η ίδια λέξη. Θα θεραπεύσουμε εκείνο το γιατρό. Θα θεραπεύσουμε κι εσένα, αν μπορέσουμε».

Ο Μέρσερ άρχισε να κλαίει. Σκεφτόταν τους ωκεανούς της ευτυχίας που του είχε προσφέρει η σουπερκονταμίνη, ξεχνώντας τους φρικαλέους πόνους και τις παραμορφώσεις του Σαγιόλ. Δε θα ξανάβλεπε τη βελόνα; Δεν μπορούσε καν να φανταστεί πώς θ' άντεχε να ζήσει μακριά από τον Σαγιόλ. Δε θα υπήρχε πια

άλλος καλοκάγαθος Μπ'ντικκάτ να τον φροντίζει με
τα μαχαίρια του;
Σήκωσε το δακρυσμένο πρόσωπό του προς τη Λαί-
δη Τζοάννα Γκνέηντ και είπε βραχνά, «Κυρία, είμαστε
όλοι τρελοί σε τούτο τον τόπο. Δε νομίζω να θέλουμε
καν να φύγουμε».
Η Λαίδη Τζοάννα γύρισε αλλού το πρόσωπό της,
νιώθοντας να την πνίγει μια απέραντη συμπόνια. Τα
επόμενα λόγια της απευθύνονταν στον Μπ'ντικκάτ.
«Είσαι σοφός και καλός, έστω κι αν δεν είσαι άνθρω-
πος. Δώσ' τους όλο το φάρμακο που μπορούν ν' αντέ-
ξουν. Η Λυσιτέλεια θ' αποφασίσει τι μπορεί να γίνει
για όλους σας. Θα επιθεωρήσω τον πλανήτη σας με
στρατιώτες ρομπότ. Θα είναι ασφαλή τα ρομπότ μου,
αγελαδάνθρωπε;»
Στον Μπ'ντικκάτ δεν άρεσε το αστόχαστο όνομα
με το οποίο τον είχε αποκαλέσει, αλλά δεν της κράτη-
σε κακία. «Τα ρομπότ δε θα κινδυνέψουν, κυρία, αλλά
τα δρομόζωα θα ερεθιστούν αν δεν μπορούν να τα ταΐ-
σουν και να τα θεραπεύσουν από κάτι. Στείλτε όσο λι-
γότερα μπορείτε. Δεν ξέρουμε τι βιολογικό κύκλο έ-
χουν τα δρομόζωα».
«Όσο λιγότερα μπορώ», συμφώνησε η γυναίκα.
Σήκωσε το κεφάλι της και έγνεψε προστακτικά σε κά-
ποιον τεχνικό ασύλληπτες αποστάσεις μακριά. Ο άο-
σμος καπνός άρχισε να στροβιλίζεται γύρω της, και
η εικόνα της χάθηκε.
Μια στριγγή, κεφάτη φωνή ακούστηκε. «Σας έφτια-
ξα το παράθυρο», είπε το τελωνειακό ρομπότ. Ο
Μπ'ντικκάτ το ευχαρίστησε αφηρημένα. Βοήθησε τον
Μέρσερ και τη Λαίδη Ντα να φτάσουν ώς την πόρτα.
Δεν πρόλαβαν καλά καλά να βγουν έξω, όταν τους
δάγκωσαν τα δρομόζωα. Δεν είχε σημασία.
Βγήκε κι ο ίδιος ο Μπ'ντικκάτ κουβαλώντας τα παι-

διά με τα τέσσερα πελώρια, τρυφερά χέρια του. Α-
κούμπησε τα αναίσθητα κορμάκια στο έδαφος μπρο-
στά στον οικίσκο. Ύστερα στάθηκε να παρακολουθή-
σει καθώς σπαρταρούσαν κάτω από την εισβολή των
δρομόζωων. Ο Μέρσερ και η Λαίδη Ντα πρόσεξαν ότι
τα καστανά αγελαδινά μάτια του ήταν κόκκινα, και τα
τεράστια μάγουλά του δακρυσμένα.

Πέρασαν ώρες ή αιώνες.
Ποιος μπορούσε να τα ξεχωρίσει;
Το κοπάδι επέστρεψε στη συνηθισμένη του ζωή,
μονάχα που τώρα η βελόνα έφτανε πιο συχνά. Ο πρώ-
ην κυβερνήτης Σουζντάλ αρνήθηκε τη βελόνα σαν έ-
μαθε τα νέα. Όταν ήταν σε θέση να περπατήσει, ακο-
λουθούσε τα ρομπότ καθώς τριγύριζαν φωτογραφί-
ζοντας, παίρνοντας δείγματα εδάφους και μετρώντας
τα σώματα. Τα ρομπότ έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον
για το βουνό του καπετάνιου Αλβάρες και ομολόγη-
σαν ότι δεν ήταν σίγουρο κατά πόσο έκρυβε ή όχι ορ-
γανική ζωή. Το βουνό φαινόταν ν' αντιδρά στη
σουπερ-κονταμίνη, αλλά δε βρήκαν ίχνος αίματος ή
καρδιακού σφυγμού. Κάποια υγρασία, κινούμενη από
τα δρομόζωα, φαινόταν να έχει αντικαταστήσει τις κά-
ποτε ανθρώπινες οργανικές λειτουργίες.

Και ύστερα, νωρίς κάποιο πρωί, οι ουρανοί ά-
νοιξαν.
Το ένα διαστημόπλοιο μετά το άλλο άρχισαν να
προσεδαφίζονται. Άνθρωποι βγήκαν από μέσα, άν-
θρωποι ντυμένοι με ρούχα.
Τα δρομόζωα αγνόησαν τους νεοφερμένους. Ο
Μέρσερ, που έπλεε σε πελάγη ευτυχίας, προσπάθησε
στη θολούρα του να καταλάβει τι συνέβαινε. Τελικά
κατάλαβε ότι τα σκάφη ήταν φορτωμένα ώς τα μπού-
νια με συσκευές επικοινωνιών, και πως οι «άνθρωποι»,

ήταν είτε ρομπότ είτε είδωλα ανθρώπων που βρίσκονταν σε άλλους κόσμους.

Τα ρομπότ συγκέντρωσαν γοργά το κοπάδι. Χρησιμοποιώντας καροτσάκια, κουβάλησαν τους εκατοντάδες ανεγκέφαλους του Σαγιόλ στην περιοχή προσεδάφισης.

Ο Μέρσερ άκουσε μια γνώριμη φωνή. Ήταν της Λαίδης Τζοάννα Γκνέηντ.

«Σηκώστε με ψηλά», είπε προστακτικά η γυναίκα. Η μορφή της υψώθηκε και μεγάλωσε μέχρι που έφτασε σε μέγεθος σχεδόν όσο το ένα τέταρτο εκείνης του καπετάνιου Αλβάρες. Η φωνή της έγινε ανάλογα πιο δυνατή.

«Ξυπνήστε τους όλους», πρόσταξε.

Ρομπότ άρχισαν να περιφέρονται ανάμεσά τους, ραντίζοντάς τους μ' ένα άεριο που ήταν ταυτόχρονα σιχαμερό και γλυκό. Ο Μέρσερ ένιωσε το μυαλό του να ξεθολώνει. Η σουπερ-κονταμίνη εξακολουθούσε να επενεργεί στα νεύρα και τις φλέβες του, αλλά ο εγκεφαλικός φλοιός του ήταν απαλλαγμένος από την επίδρασή της. Τώρα μπορούσε να σκεφτεί καθαρά.

«Σας φέρνω», φώναξε η συμπονετική γυναικεία φωνή της Λαίδης Τζοάννα, «την απόφαση της Λυσιτέλειας για τον πλανήτη Σαγιόλ.

»Πρώτο: Ο ιστολογικός εφοδιασμός θα συνεχιστεί και τα δρομόζωα δε θα πειραχτούν. Τμήματα από ανθρώπινα σώματα θ' αφεθούν εδώ να καλλιεργηθούν και τα μοσχεύματα θα συγκεντρώνονται από ρομπότ. Κανένας άνθρωπος ή ανδροειδές δε θα ξανασταλεί ποτέ στον πλανήτη.

»Δεύτερο: Ο υπάνθρωπος Μπ'ντικκάτ, βοοειδούς προέλευσης, θα αμειφθεί με την άμεση επιστροφή του στη Γη. Θα του πληρωθεί το διπλάσιο των μισθών που θα κέρδιζε συμπληρώνοντας τη χιλιετία».

Η φωνή του Μπ'ντικκάτ, δίχως ενίσχυση, ήταν σχεδόν το ίδιο δυνατή όσο η δική της από τον ενισχυτή. «Λαίδη!», φώναξε. «Λαίδη Τζοάννα!» Το πελώριο κορμί του μόλις κι έφτανε ώς τον ποδόγυρο της τηβέννου στους αστράγαλους του ειδώλου της.

Η γυναίκα τον κοίταξε από ψηλά και τον ρώτησε με φιλική φωνή: «Τι θέλεις, Μπ'ντικκάτ;»

«Αφήστε με να τελειώσω πρώτα τη δουλειά μου εδώ», φώναξε, έτσι που η φωνή του ακούστηκε απ' όλους. «Αφήστε με να τελειώσω πρώτα με τη φροντίδα αυτών των ανθρώπων».

Όλα τα βιολογικά δείγματα που είχαν λογική τον άκουγαν με προσήλωση. Οι ανεγκέφαλοι πάσχιζαν να ξαναχωθούν στη μαλακιά γη, χρησιμοποιώντας γι' αυτό τα ισχυρά τους γαμψώνυχα. Όταν κάποιος άρχιζε να εξαφανίζεται στην άμμο, ένα ρομπότ τον άρπαζε από μια άκρη και τον τραβούσε πάλι στην επιφάνεια.

«Τρίτο: Θα γίνει κεφαλοτομή σε όλους όσοι έχουν ανεπανόρθωτα κατεστραμμένο εγκέφαλο. Τα σώματά τους θ' αφεθούν εδώ. Τα κεφάλια τους θα μεταφερθούν αλλού για να θανατωθούν με τον πιο ανθρωπιστικό τρόπο που γνωρίζουμε, ίσως με μια μεγάλη δόση σουπερ-κονταμίνης».

«Η τελευταία επίσκεψή τους στον παράδεισο», μουρμούρισε ο κυβερνήτης Σουζντάλ που στεκόταν κοντά στον Μέρσερ. «Είναι αρκετά δίκαιο».

«Τέταρτο:», συνέχισε η φωνή της Λαίδης Τζοάννα. «Ανακαλύφθηκε πως τα παιδιά ήταν οι τελευταίοι νόμιμοι κληρονόμοι της Αυτοκρατορίας. Ο υπερβάλλων ζήλος ενός αξιωματούχου έγινε αιτία να σταλούν εδώ ώστε να μην εγείρουν αξιώσεις όταν μεγαλώσουν. Ο γιατρός υπάκουσε στις διαταγές δίχως να τις αμφισβητήσει. Και ο αξιωματούχος και ο γιατρός θεραπεύτηκαν ήδη, και οι αναμνήσεις της πράξης τους σβη-

στηκαν, ώστε να μη νιώθουν ντροπή ή τύψεις γι' αυτό που έκαναν».

«Αυτό είναι άδικο», φώναξε ο μισο-άνθρωπος. «Θα 'πρεπε να τιμωρηθούν όπως κι εμείς!»

Η Λαίδη Τζοάννα τον κοίταξε από ψηλά. «Οι τιμωρίες τέλειωσαν. Θα σας δώσουμε ό,τι επιθυμείτε, εκτός από τον πόνο κάποιου άλλου. Συνεχίζω.

»Πέμπτο: Εφόσον κανένας σας δεν επιθυμεί να συνεχίσει την προηγούμενη ζωή του, θα σας μεταφέρουμε σ' έναν κοντινό πλανήτη. Είναι παρόμοιος με τον Σαγιόλ, αλλά πολύ πιο όμορφος. Εκεί δεν υπάρχουν δρομόζωα».

Στα λόγια αυτά σάλος κι οχλοβοή ξέσπασαν στο κοπάδι. Φώναξαν, έκλαιγαν, βλαστημούσαν, ικέτευαν. Όλοι τους λαχταρούσαν τη βελόνα, και αν για να την έχουν έπρεπε να παραμείνουν στον Σαγιόλ, τότε θα έμεναν.

«Έκτο:», συνέχισε το γιγάντιο είδωλο της γυναίκας, υπερκαλύπτοντας την οχλοβοή με τη δυνατή, αλλά θηλυκιά φωνή της. «Δε θα έχετε σουπερ-κονταμίνη στον καινούριο πλανήτη, αφού δίχως τα δρομόζωα θα σας σκότωνε. Αλλά θα σας διαθέσουμε σκούφους. *Θυμηθείτε τους σκούφους*. Θα προσπαθήσουμε να σας θεραπεύσουμε και να σας ξανακάνουμε ανθρώπους. Αλλά αν εγκαταλείψετε τον αγώνα, δε θα σας εξαναγκάσουμε σε τίποτα. Οι σκούφοι είναι πολύ ισχυροί· με την κατάλληλη ιατρική φροντίδα, θα μπορείτε να ζήσετε πολλά χρόνια υπό την επίδρασή τους».

Σιωπή έπεσε στο κοπάδι. Ο καθένας με τον τρόπο του προσπαθούσε να συγκρίνει τους ηλεκτρικούς σκούφους που ερέθιζαν τα κέντρα ηδονής του εγκεφάλου με το ναρκωτικό που χίλιες φορές τους είχε πνίξει στην ηδονή. Το μουρμουρητό τους έμοιαζε μάλλον με συγκατάθεση.

«Έχετε καμιά ερώτηση;» είπε η Λαίδη Τζοάννα.

«Πότε θα έχουμε τους σκούφους;» φώναξαν μερικοί. Ήταν ακόμη αρκετά άνθρωποι για να γελάσουν με την ίδια τους την ανυπομονησία.

«Σύντομα», τους καθησύχασε η γυναίκα, «πολύ σύντομα».

«Πολύ σύντομα», επανέλαβε σαν αντίλαλος ο Μπ' ντικκάτ, καθησυχάζοντας κι αυτός τους προστατευομένους του, έστω κι αν είχε απαλλαγεί από την ευθύνη τους.

«Έχω μια ερώτηση», φώναξε η Λαίδη Ντα.

«Κυρία...;» έκανε η Λαίδη Τζοάννα, με τον ανάλογο σεβασμό προς μια πρώην αυτοκράτειρα.

«Θα μας επιτρέπεται ο γάμος;»

Η Λαίδη Τζοάννα φάνηκε να μένει εμβρόντητη. «Δεν ξέρω». Ύστερα χαμογέλασε. «Όμως δε βλέπω για ποιο λόγο να μη σας επιτραπεί...»

«Ζητώ αυτόν τον άντρα, τον Μέρσερ», δήλωσε η Λαίδη Ντα. «Όταν τα ναρκωτικά ήταν στο αποκορύφωμα της δύναμής του και οι πόνοι στο πιο αβάσταχτο σημείο τους, ήταν ο μόνος που πάντοτε προσπαθούσε να κρατήσει τις σκέψεις του. Μπορώ να τον έχω;»

Ο Μέρσερ σκέφτηκε ότι μάλλον τα κανόνιζαν χωρίς τον ξενοδόχο, αλλά ήταν τόσο ευτυχισμένος που δεν είπε τίποτα. Η Λαίδη Τζοάννα τον κοίταξε διαπεραστικά και μετά κούνησε καταφατικά το κεφάλι της. Ύστερα σήκωσε τα χέρια της σε μια κίνηση ευλογίας κι αποχαιρετισμού.

Τα ρομπότ άρχισαν να συνάζουν το ροδαλό κοπάδι σε δυο ομάδες. Η μια ομάδα θ' αναχωρούσε με σκάφος για ένα νέο κόσμο, νέα προβλήματα και νέα ζωή. Η άλλη ομάδα, άσχετα πόσο τα μέλη της πάσχιζαν να τρυπώσουν μέσα στο χώμα, συγκεντρώθηκε για να τους αποδοθεί η τελευταία τιμή που μπορούσε ν' απο-

τείνει η ανθρωπότητα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Ο Μπ'ντικκάτ, αφήνοντας όλους τους άλλους, φορτώθηκε την μπουκάλα του και προχώρησε στην πεδιάδα προς το ζωντανό βουνό του Αλβάρες. Είχε να του προσφέρει ένα ιδιαίτερα πλούσιο δώρο ευτυχίας.

Ο ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

του Τσαντ Όλιβερ

Μια από τις πιο γοητευτικές όψεις της επιστημονικής φαντασίας είναι εκείνη που ερευνά το θέμα της εσωτερικής αναζήτησης σε μια προσπάθεια να καταλάβουμε τον εαυτό μας και τη θέση του στη φύση και το σύμπαν. Είναι η «λογοτεχνία φυγής» στην ωραιότερη μορφή της, όταν ο άνθρωπος προσπαθεί να ξεφύγει από τον εαυτό του για να φτάσει κάτι υψηλότερο και συνάμα βαθύτερο. Ο Τσάντ Όλιβερ —όπως και ο Κλίφφορντ Σάιμακ στην ίδια ανθολογία— μας δίνει μια από τις πιο σαγηνευτικές όψεις αυτής της φυγής. Είναι κάτι περισσότερο από μια απλή αφήγηση· είναι μια αληθινή μύηση.

Τσαντ Όλιβερ είναι το όνομα που υπογράφει τα διηγήματά του ο Δρ Τσάντγουικ Όλιβερ, καθηγητής της ανθρωπολογίας (εθνολόγος) στο Πανεπιστήμιο του Τέξας. Γεννήθηκε στο Οχάιο το 1928 και —όπως τον περιγράφει ο Ουίλλιαμ Νόλαν— είναι «ένας ψηλός άντρας με φαρδιές πλάτες που χαμογελά πολύ, σκληρός με τον εαυτό του και καλοσυνάτος με τους άλλους». Αυτός ο χαρακτήρας διαφαίνεται σε όλα τα έργα του. Περισσότερο Τεξανός από οτιδήποτε άλλο, ο Όλιβερ έγινε δεινός καβαλάρης, έμαθε ν' αγαπά τις απέραντες εκτάσεις της Δύσης κι έγινε ειδικός σε ό,τι

αφορά του Ινδιάνους, για τους οποίους τρέφει ανυπόκριτο θαυμασμό.

Η αγάπη του για την άγρια φύση και οι επαγγελματικές γνώσεις του για τις «πρωτόγονες» κοινωνίες, δίνουν μια έντονη ατμόσφαιρα γνησιότητας σε όλα του τα κείμενα. Είναι φανερό —και αληθινό— ότι ο Δρ Όλιβερ, τα περισσότερα απ' όσα περιγράφει, τα έχει ζήσει από κοντά στα επιστημονικά ταξίδια του στις πρωτόγονες περιοχές της Γης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχει παρακολουθήσει —αν όχι και συμμετάσχει— σε τελετές μύησης παρόμοιες με αυτή που περιγράφει στον Περιθωριακό Άνθρωπο. Οπωσδήποτε οι λεπτομέρειες στο κείμενό του πείθουν —εμένα τουλάχιστον— ότι έχει εμπειρία από πρώτο χέρι για το τι πραγματικά συμβαίνει στις τελετουργικές αυτές μυήσεις.

Όπως και να 'χει, ο Περιθωριακός Άνθρωπος είναι ένα δυνατό διήγημα που αξίζει να του αφιερώσετε κάτι παραπάνω από ένα επιπόλαιο διάβασμα.

Γ.Μ.

1

Η μικρή γκρίζα μεταλλική σφαίρα της Υπηρεσίας Πολιτιστικής Βοήθειας κατέβαινε αργά από το νυχτερινό ουρανό του Πολυδεύκη-5 είκοσι εννιά χρόνια φωτός μακριά από τη Γη. Η αλλόκοτη ρόδινη λάμψη των δύο φεγγαριών του πλανήτη αντανακλούσε αχνά στη σφαίρα που πετούσε με φόντο τ' ασημένια άστρα. Ήδη, σε αθέατα μακρινή τροχιά, ο ιοντοκινητήρας του μητρικού σκάφους από το στόλο της ΥΠΒ της Γης είχε αστράψει πάλι, προωθώντας το πελώριο σκάφος πίσω στα μοναχικά σκοτάδια ανάμεσα στ' άστρα.

Η σφαίρα είχε μείνει μόνη.

Κατέβαινε αργά μέσ' από την ιονόσφαιρα με τη βοήθεια των αντιβαρυτικών μονάδων της προς τη σκοτεινή επιφάνεια του πλανήτη χαμηλά. Δεν έβγαζε κανένα ήχο όπως πετούσε στο παράξενο φεγγαρόφωτο, σιγαλά σαν φάντασμα από κάποιο ξεχασμένο κόσμο. Αιωρήθηκε για μια στιγμή πάνω από μια συστάδα δέντρων, άλλαξε ελαφρά πορεία και προσεδαφίστηκε σ' έναν αγρό με χλόη και θαμνόφυτα. Στην αρχή μόλις και χάιδευε το γρασίδι, αλλά μόλις έσβησαν τα αντιβαρυτικά κάθισε στο χώμα με ολόκληρο το βάρος της.

Μια κυκλική θυρίδα άνοιξε στην επιφάνειά της και δυο άντρες βγήκαν έξω. Το φως από το εσωτερικό της σφαίρας ξεχύθηκε από το άνοιγμα για να γίνει ένα με

το ρόδινο φεγγαρόφωτο. Οι δυο άντρες διακρίνονταν από μακριά και δεν έκαναν καμιά προσπάθεια να κρύψουν την παρουσία τους.

Ακόμη και στο παρουσιαστικό οι δυο τους αποτελούσαν αντίθεση και οι πρώτες τους αντιδράσεις στον άγνωστο κόσμο απλώς υπογράμμισαν τις διαφορές τους. Ο Άρθουρ Κάναντυ, ψηλός, λεπτός και σκυθρωπός, έγειρε τη ράχη του πίσω στο τοίχωμα της σφαίρας και άναψε το τσιμπούκι του, σχεδόν χωρίς να ρίξει δεύτερη ματιά στον καινούριο κόσμο γύρω του. Αντίθετα, ο Φρανκ Λάντις άρχισε να τρέχει πάνω κάτω σαν κουταβάκι στην πρώτη του έξοδο. Το κοντοδεμένο κορμί του κινιόταν ασταμάτητα ανάμεσα στους σκοτεινούς βράχους, τους θάμνους και τα νυχτολούλουδα, με τα σταχτόξανθα μαλλιά του σαν νεφρικό φωτοστέφανο γύρω από το απονήρευτο και γεμάτο περιέργεια πρόσωπό του.

«Για κοίτα αυτό εδώ, Αρτ», είπε, κόβοντας ένα ντελικάτο λευκό λουλούδι που έμοιαζε με ορχιδέα. «Πώς σου φαίνεται; Δεν είναι απίθανο;»

Ο Άρθουρ Κάναντυ ρούφηξε σοβαρά το τσιμπούκι του. «Ήξερα έναν άνθρωπο κάποτε που έτρωγε λουλούδια», απάντησε.

«Γιατί το έκανε;» ρώτησε ο Φρανκ, πέφτοντας όπως πάντα στην παγίδα.

«Για να δει τι έκρυβαν από πίσω», εξήγησε υπομονετικά ο Άρθουρ Κάναντυ.

Ο Φρανκ Λάντις τον κοίταξε χαζά. «Είναι φορές που δε σε καταλαβαίνω, Αρτ».

«Φαίνεται ότι το χιούμορ μου δεν είναι πάντοτε πετυχημένο».

«Θέλω να πω, τι στο διάβολο. Μόλις φτάσαμε, οι πρώτοι πολιτισμένοι άνθρωποι που πάτησαν πόδι σε καινούριο κόσμο —μια ιστορική στιγμή— κι εσύ ούτε που συγκινείσαι».

«Δε θα το 'λεγα αυτό», απάντησε ο Κάναντυ ανασηκώνοντας το μακρύ κορμί του από το τοίχωμα της σφαίρας. «Απλώς η βοτανολογία είναι λίγο έξω από την ειδικότητά μου. Για παράδειγμα, εκτός κι αν το 'χεις κάνει τάμα να βγάλεις λόγο για την Ιστορική Αποστολή από τη Γη, το Μεγάλο Γήινο Πατέρα και τα παρόμοια, νομίζω ότι κάτι σημαντικό συμβαίνει εκεί κάτω που καλά θα κάναμε να το ερευνήσουμε». Έδειξε πέρα προς τη δύση.

Ο Φρανκ κοίταξε αλλά δεν είδε τίποτα. «Τι τρέχει εκεί κάτω;»

«Μεταξύ άλλων, αν οι χάρτες μας είναι ακριβείς, υπάρχει ένα μεγαλούτσικο ρυάκι. Στις όχθες του έχουν καταυλισμό οι ιθαγενείς... αρκετά μεγάλο μάλιστα. Και έχουν κάποια ιεροτελεστία».

«Από πού το συμπεραίνεις;»

«Βλέπεις εκείνη τη λάμψη εκεί κάτω, πίσω από κείνα τα δέντρα; Εκτός κι αν πιστεύεις ότι είναι κανένα σμάρι από γιγάντιες πυγολαμπίδες, σημαίνει ότι έχουν ανάψει κάμποσες μεγάλες φωτιές. Και αν τεντώσεις λίγο τ' αφτιά σου θ' ακούσεις κάτι σαν ψαλμωδία. Οι κουρασμένοι κυνηγοί δε συνηθίζουν να κάνουν ασκήσεις σολφέζ γύρω από τις φωτιές, γι' αυτό υποθέτω ότι έχουν κάποια τελετή. Και νομίζω ότι πρέπει να πάμε να ρίξουμε μια ματιά».

«Τώρα;» ρώτησε ο Φρανκ.

«Γιατί όχι;»

Ο Φρανκ έριξε μια παρατεταμένη ματιά στο σύντροφό του. Πρώτη φορά συνεργαζόταν με τον Κάναντυ και τον ήξερε μονάχα από τη φήμη του. Ανάθεμά τον, άσχετα πόσο καλός ανθρωπολόγος ήταν, αυτός ο άνθρωπος δεν ήταν βολικός για παρέα!

«Δε φαντάζομαι να σε σκιάζουν λίγες εκατοντάδες ιθαγενείς, ε;» ρώτησε ο Κάναντυ χαμογελώντας.

«Όχι βέβαια! Σίγουρα ξέρεις τη δουλειά σου. Μόνο που... να, μόλις φτάσαμε και μου φαίνεται λιγάκι βιαστικό...»

Ο Κάναντυ χτύπησε το τσιμπούκι στο τακούνι του, σβήνοντας προσεκτικά τις στάχτες στο χώμα. Υποψιαζόταν ότι ο Φρανκ, παρά τα συχνά του κηρύγματα για τη συμπάθειά του προς τους πρωτόγονους, προτιμούσε να γνωρίζει τους ιθαγενείς από θέση συντριπτικής ισχύος. Τέλος πάντων, είχε κάποια δόση δίκιου σ' αυτό και η στιγμή δεν ήταν κατάλληλη για ν' αρχίσουν γελοίες λογομαχίες. «Μην ανησυχείς, Φρανκ. Θα περιμένουμε ώς αύριο πριν θέσουμε σ' εφαρμογή τις συνηθισμένες διαδικασίες πρώτης επαφής. Μονάχα που εγώ λέω να πεταχτώ τώρα στα κρυφά ώς εκεί και να ρίξω μια ματιά με τα κιάλια. Εσύ μπορείς να μείνεις εδώ αν θες».

Πήρε τα κιάλια του από τη σφαίρα, ξετρυπώνοντάς τα κάτω από το μοντελάκι ατμομηχανής του Φρανκ, και κρέμασε ένα πιστόλι στη ζώνη του. Ύστερα, δίχως δεύτερη λέξη, τράβηξε δυτικά προς την κατεύθυνση της ψαλμωδίας. Ειλικρινά θα προτιμούσε να πάει μόνος, ν' απολαύσει τούτο τον καινούριο κόσμο δίχως τους κάπως παιδαριώδεις ενθουσιασμούς του Φρανκ. Δυστυχώς δεν είχε κάνει ούτε πενήντα βήματα όταν ο Φρανκ έφτασε λαχανιασμένος δίπλα του.

«Λοιπόν, μου φαίνεται απίθανο!» έκανε ο Φρανκ. «Αισθάνομαι κιόλας σαν τον Ροβινσώνα Κρούσο!»

Ο Κάναντυ οραματίστηκε χαιρέκακα κάτι ωραίο για τον Φρανκ σε κατάλληλο έρημο νησί, αλλά κράτησε τη γλώσσα του. Τα μακριά πόδια του κάλυπταν τις αποστάσεις με άνετες, αβίαστες δρασκελιές. Ένιωθε μάλλον παρά έβλεπε τα δυο όμορφα φεγγάρια στον

αστροστόλιστο ουρανό· γευόταν τον εξωτικό άνεμο στα πνευμόνια του· ένιωθε τους αλλόκοτους και θαυμαστούς ήχους, τις μυρουδιές και τις εντυπώσεις που έκαναν την καρδιά του να σκιρτά παράξενα.

Χώθηκε στο σκοτάδι κάτω από τα δέντρα, αθόρυβα σαν σκιά, και γλίστρησε προς τις πορτοκαλιές ανταύγειες της φωτιάς. Οι ψαλμωδίες ακούγονταν από πιο κοντά τώρα. Είχαν μια απόκοσμη ατονικότητα που σου στοίχειωνε το μυαλό, έναν παράξενο ρυθμό που ήταν δύσκολο να τον πιάσεις...

Ο Κάναντυ τάχυνε τα βήματά του, έχοντας ξεχάσει εντελώς τον Φρανκ. Υπήρχε μια μελαγχολία μέσα του, και μια ανείπωτη λαχτάρα για κάτι ακαθόριστο.

Είκοσι εννιά χρόνια φωτός μακριά από τον πλανήτη Γη, κάτι μέσα του είχε ξυπνήσει και πάλι.

Κρυμμένος πίσω από μια συστάδα αγκαθωτών θάμνων σ' ένα χαμηλό λόφο πάνω από την κοιλάδα του ποταμού, ο Άρθουρ Κάναντυ σήκωσε τα κιάλια στα μάτια του και κοίταξε κάτω. Αντίκρισε μια σκηνή άγριου μεγαλείου, μια εικόνα που τον γέμισε θαυμασμό και μια αίσθηση ζωής πέρα από τις εμπειρίες του. Ήταν μια κλεφτή όψη ζωής από μακριά, μιας ζωής στην οποία ποτέ δε θα μπορούσε να συμμετάσχει. Οι τοπογραφικοί χάρτες και τα κρυμμένα τηλεχειριζόμενα μικρόφωνα δεν τον είχαν προετοιμάσει για τίποτα τέτοιο. Μόλο που του λόγου του ήταν άνθρωπος που σπάνια ξαφνιαζόταν, ξαφνιάστηκε τώρα. Ήταν η διαφορά ανάμεσα σε μια ξεθωριασμένη φωτογραφία και την πραγματικότητα, ανάμεσα σ' ένα στατιστικό πίνακα και το θαύμα των ανθρώπινων πλασμάτων. Υπήρχαν εκεί όλα τα αναμενόμενα πολιτιστικά στοιχεία, αλλά η *ένταση* του πράγματος ήταν κάτι το εκπληκτικό! Και υπήρχε κάτι περισσότερο....

Το ποτάμι διέσχιζε τη φεγγαροφώτιστη κοιλάδα, ρόδινο και ασημί κάτω από τα δυο φεγγάρια. Τεράστιες φωτιές έκαιγαν στις όχθες του ποταμού, μουγκρίζοντας και τριζοβολώντας από τα πλούσια σε χυμούς φρέσκα κλαδιά, τινάζοντας θεαματικούς πίδακες από σπίθες ψηλά στον αέρα. Οι πορτοκαλιές ανταύγιες από τις φλόγες έλουζαν τις σειρές από τα κωνικά αντίσκηνα μ' ένα τρεμουλιαστό, ζωηρό φως.

Θα πρέπει να ήταν γύρω στους χίλιους άντρες και γυναίκες δίπλα στο ποτάμι, εκπληκτικός αριθμός για λαό κυνηγών. Όλοι έπαιρναν μέρος στην τελετή: χόρευαν, ετοίμαζαν φαγητό, τραγουδούσαν. Ήταν ψηλοί, ρωμαλέοι άνθρωποι, που περπατούσαν περήφανα, με το κεφάλι ψηλά. Ήταν ντυμένοι με άγρια και βαρβαρική μεγαλοπρέπεια: γούνινες ρόμπες και φτερά, με πολύπλοκα σχέδια ζωγραφισμένα στα λυγερά κορμιά τους.

Η ψαλμωδία ήταν συνεχής. Ήταν ένα χαρούμενο, ευτυχισμένο είδος μουσικής που συνόδευε τις στροβιλιζόμενες μορφές των χορευτών. Κατά κανόνα η μουσική των πρωτόγονων, πίστευε ο Κάναντυ, ήταν όπως το λέει η λέξη: πρωτόγονη και φοβερά μονότονη. Αλλά τούτη εδώ ήταν κάτι άλλο, ένα ζωηρό πολυσύνθετο κύμα αντίστιξης και ρυθμού που έκανε το αίμα να ζωντανεύει στις φλέβες σου. Και ο χορός δεν ήταν ένα απλό σούρσιμο των ποδιών σε κύκλο· ήταν αυθόρμητος και ταυτόχρονα ελεγχόμενος, χαριτωμένος σαν μπαλέτο αλλά με μια αδρή σεξουαλικότητα παράξενα αθώα, παράξενα αγνή.

Το κέφι και η χαρά ήταν σχεδόν χειροπιαστά, μπορούσες να τα νιώσεις στον αέρα. Ήταν ώρα ξεφαντώματος, ώρα χαλάρωσης, ώρα ευχαριστιών. Κι ωστόσο υπήρχε ένα σκοτεινό υπόστρωμα στη γιορτή, μια σκιά που μια φαινόταν και μια χανόταν ανάμεσα στους νυχτερινούς χορευτές, κάτι σαν ψίθυρος τύψεων....

Ακριβώς στο κέντρο του καταυλισμού μια φωτιά φούντωνε ψηλότερα από τις άλλες. Μια αδιάκοπη γραμμή από άντρες την τροφοδοτούσε με ξύλα, πετώντας πελώριους κορμούς στις φλόγες. Ήταν μια μεγάλη, άγρια φωτιά, ένας άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφονταν όλα. Τραβούσε το μάτι σαν μαγνήτης.

Οι δυο άντρες από τη Γη έστεκαν εκεί σιωπηλοί, παρακολουθώντας. Και οι δυο ήξεραν ότι ήταν η ευκαιρία μιας ζωής και προσπαθούσαν να μην πάει στο ελάχιστο χαμένη. Αύριο θα άρχιζε η δουλειά τους, η δουλειά που θα σήμαινε το τέλος του τρόπου ζωής που τώρα παρακολουθούσαν. Όμως για την ώρα ήταν μονάχα κάτι που άξιζε να δουν, κάτι που θα θυμόνταν όταν χάνονταν για πάντα οι παλιές μέρες. Ο χορός και οι ψαλμωδίες συνεχίζονταν. Η τελετή κράτησε ώρες, αυξάνοντας συνεχώς σε ένταση. Οι χοροί έγιναν πιο ξέφρενοι και η μελωδία δυνάμωσε σ' ένα αποκορύφωμα που ήταν σχεδόν αβάσταχτο. Οι φωτιές φούντωναν καυτές και τα φεγγάρια αρμένιζαν στο νυχτερινό ουρανό ντροπιάζοντας το φως των άστρων.

Όταν συνέβη το γεγονός, έγινε αιφνιδιαστικά απότομα.

Η ψαλμωδία σταμάτησε σαν να είχε κοπεί με μαχαίρι. Οι χορευτές μαρμάρωσαν στη μέση της κίνησης. Οι ιθαγενείς σχημάτισαν έναν σιωπηλό κύκλο γύρω από την κεντρική φωτιά. Μια σιγαλιά απλώθηκε στη νύχτα, μια σιγή προσμονής...

Ένας άντρας βγήκε μπροστά από τους άλλους, πλαισιωμένος από τις φλόγες που χόρευαν στο σκοτάδι. Ήταν γυμνός, δίχως κανένα στολίδι ή διακοσμητικό. Σήκωσε πρώτα το δεξί του χέρι και μετά το αριστερό. Έκανε από μια υπόκλιση προς τα τέσσερα ση-

μεία του ορίζοντα. Μετά σήκωσε τα μάτια του ψηλά, προς τη νύχτα, τα φεγγάρια και τ' άστρα. Το πρόσωπό του ακτινοβολούσε μια υπέρτατη γαλήνη.

Ήρεμα, δίχως δισταγμό, βάδισε μέσα στις μανιασμένες πύρινες γλώσσες.

Ανέβηκε στους φουντωμένους κορμούς, με τα μαλλιά του ήδη τυλιγμένα στις φλόγες. Ξάπλωσε ανάσκελα στο στρώμα της φωτιάς. Δε σάλεψε καθόλου. Καμιά κραυγή δεν ξέφυγε από τα χείλη του. Το κορμί του χάθηκε στη θάλασσα της φλόγας, ακόμη και τα κόκαλά του διαλύθηκαν στα λευκοπυρωμένα κάρβουνα που έτρεφαν τη φωτιά.

Οι φλόγες θέριεψαν και τινάχτηκαν ακόμη ψηλότερα, μουγκρίζοντας και τριζοβολώντας.

Όλα τέλειωσαν. Οι ιθαγενείς γύρισαν σιωπηλά κι απομακρύνθηκαν, δυο δυο, τρεις τρεις, προς τις καλύβες τους. Κανένας δε γύρισε να κοιτάξει προς τη νεκρική πυρά. Λίγα λεπτά αργότερα δε φαινόταν ψυχή πουθενά. Το ρυάκι συνέχιζε να φιδογυρίζει στην κοιλάδα, κυλώντας ήρεμα στο φως που έσβηνε. Οι φωτιές κράτησαν για ασυνήθιστα σύντομο διάστημα, αφήνοντας πίσω τους μονάχα μια λαμπερή ανθρακιά. Η μεγάλη φωτιά που είχε καταβροχθίσει μια ζωή ήταν η τελευταία που έσβησε, με φευγαλέες αναλαμπές και πίδακες από σπίθες, σαν να ήταν απρόθυμη να ξεχάσει τη στιγμή του μεγαλείου της. Όμως, τελικά, έσβησε κι αυτή, καταλαγιάζοντας σ' ένα σωρό αποκαΐδια.

Η νύχτα κυριάρχησε πάλι, τυλίγοντας τον καταυλισμό στο σκοτάδι.

Οι δυο άνθρωποι της Γης ανασηκώθηκαν αθόρυβα από τα χαμόκλαδα που τους έκρυβαν και πήραν το δρόμο της επιστροφής κάτω από τ' άστρα, προς τη

σφαίρα που τους περίμενε. Ακόμη και ο Φρανκ είχε στερέψει από λόγια.

Ο Κάναντυ ένιωθε έντονα τον παράξενο κόσμο γύρω του, τον ένιωθε σαν μια χειροπιαστή παρουσία, και ήταν πλημμυρισμένος από ένα συναρπαστικό συναίσθημα δίχως όνομα. Αισθανόταν σαν να στεκόταν στο κατώφλι μυστηρίων, θαυμάτων σαν εκείνα που απαντιώνται στην άβυσσο των ονείρων.

Για ένα ήταν σίγουρος: τούτη δεν ήταν συνηθισμένη φυλή κυνηγών, άσχετα τι έλεγαν οι πρώτες παρατηρήσεις.

Έκανε ανήσυχο ύπνο, ανυπόμονος για το πρώτο φως της αυγής.

2

Ο ήλιος έλαμπε στον ουρανό με κόκκινο μεγαλείο. Στο τραχύ φως του ο πλανήτης Πολυδεύκης-5 έχασε ένα μεγάλο μέρος από την αιθέρια ατμόσφαιρα της νύχτας, και έγινε ένας ρεαλιστικός κόσμος με κυματιστές πεδιάδες, μακρινά βουνά και συστάδες ψηλών δέντρων που ακολουθούσαν τις παραποτάμιες κοιλάδες. Αφού έφαγαν πρωινό με αβγά σκόνη και συμπυκνωμένο καφέ, ο Κάναντυ ανακάλυψε πως δεν ήταν εύκολο να ξαναπιάσει εκείνη τη διάθεση της νύχτας. Το θέαμα που είχε δει ήταν στ' αλήθεια δίχως προηγούμενο, αλλά ίσως του είχε δώσει τελικά υπερβολικά μεγάλη σημασία.

Αλλά, πάλι, ήταν παράξενο. Ο άντρας που είχε μπει στις φλόγες φαινόταν να το 'χε κάνει με τη δική του βούληση· δεν τον είχε εξαναγκάσει κανένας. Δεν ήταν ανθρωποθυσία με τη συνηθισμένη έννοια της λέξης. Όπως και να 'χε, οι ανθρωποθυσίες ήταν φυσιολογικά μια πολυτέλεια που ανήκε σε πιο εξελιγμένες

φυλές με μεγαλύτερο πληθυσμό. Εκείνος ο άντρας ήθελε να μπει στη φωτιά! Αλλά γιατί; Και γιατί ο θάνατός του είχε γίνει τέτοια αιτία χαράς για τους υπόλοιπους; Σίγουρα είχαν συγκεντρωθεί εκεί κάμποσες φυλετικές ομάδες· οι περισσότεροι θα είχαν έρθει από πολύ μακριά για να συμμετάσχουν στη γιορτή...

Ο Κάναντυ κούνησε το κεφάλι του. Ήταν ανοησία να κάνει εικασίες για τέτοια πράγματα πριν μάθει αρκετά για τον πολιτισμό τους ώστε να μπει κάπως στο νόημά τους. Έβγαλε το επεισόδιο από το μυαλό του και καταπιάστηκε με τα θέματα ρουτίνας.

Και ήταν στ' αλήθεια δουλειά ρουτίνας. Η πρώτη επαφή ανάμεσα στη Γη κι έναν πρωτόγονο πολιτισμό ήταν πάντοτε ένα συγκλονιστικό γεγονός, αλλά η όλη διαδικασία ήταν πια στερεότυπη. Οι επιστήμονες της Υπηρεσίας Πολιτιστικής Βοήθειας είχαν επεξεργαστεί ένα σχέδιο για κάθε γνωστό είδος πολιτισμού, και το μόνο που είχαν να κάνουν οι επιτόπιοι ερευνητές ήταν ν' ακολουθήσουν βήμα προς βήμα τις οδηγίες. Όλα τα σχέδια, βασισμένα σ' αιώνες πείρας με τις πρωτόγονες φυλές της Γης, ήταν μελετημένα να πετυχαίνουν δυο βασικά πράγματα: πρώτο, να δείξουν στους ντόπιους ότι οι νεοφερμένοι ήταν φίλοι και, δεύτερο, να τους πείσουν ότι οι Γήινοι ήταν πολύ δυνατοί για να τους επιτεθούν. Ήταν ένα καλό παράδειγμα της πανάρχαιης τακτικής του να συναντάς τον άλλο με πλατύ χαμόγελο στη φάτσα και κοφτερό σπαθί στη μέση.

Ενώ ο Φρανκ ετοίμαζε τον εξοπλισμό του στη σφαίρα, ο Κάναντυ πήρε ένα δυνατό ντουφέκι και ξεκίνησε στην πεδιάδα προς ένα μικρό κοπάδι από ζώα που έβοσκαν στη χλόη. Τα ζώα, που στην ντόπια διάλεκτο λέγονταν «γεντόμα», ήταν πελώρια πλάσματα. Έμοιαζαν κάπως με την αμερικανικη άλκη, μονάχα που τα κέρατα των αρσενικών ήταν μικρά σαν εκείνα του βοδιού. Η οικονομία των ιθαγενών —όσο ήταν δυνατό να συμπεράνει η ΥΠΒ από το φωτογραφικό και ηχογραφικό υλικό— βασιζόταν στις αγέλες των γεντόμα που περιπλανιόνταν στις πεδιάδες. Το κρέας των γεντόμα, φρέσκο ή ξεραμένο, ήταν η βασική τους τροφή, από τα δέρματά τους έφτιαχναν τις σκηνές και τα ρούχα τους, ενώ τα νεύρα τους χρησίμευαν σαν κλωστές για ράψιμο. Υπήρχε ένας σαφής παραλληλισμός με το ρόλο που έπαιζαν τα βουβάλια στους αρχαίους Ινδιάνους της Αμερικής, μια κατάσταση που ευνοούσε ιδιαίτερα τον πολιτισμικό επηρεασμό.

Ο Κάναντυ φρόντισε να πηγαίνει κόντρα στον άνεμο και δε δυσκολεύτηκε να ζυγώσει αρκετά στο κοπάδι για μια ντουφεκιά. Τα ζώα δεν είχαν πείρα από όπλα που σκότωναν σε μεγάλη απόσταση και δεν είχαν επίγνωση του κινδύνου. Ο Κάναντυ έριξε ένα μοσχάρι με την πρώτη βολή και θα μπορούσε εύκολα να εξοντώσει το μισό κοπάδι αν υπήρχε λόγος να το κάνει. Ύστερα έσυρε το ζώο ώς τη σφαίρα και το τράβηξε μέσα.

Τώρα ήταν έτοιμοι.

Ο Φρανκ Λάντις ανέλαβε τα χειριστήρια και απογείωσε τη σφαίρα με την άνεση ανθρώπου για τον οποίο καθετί μηχανικό του ήταν δεύτερη φύση. Δεν υπήρχε σχεδόν καμιά αίσθηση κίνησης καθώς η σφαίρα πετούσε ανάλαφρα πάνω από την πεδιάδα προς τον καταυλισμό των ιθαγενών.

Ο Κάναντυ καθόταν σιωπηλός, καπνίζοντας το τσιμπούκι του. Ήταν στριμωγμένοι μέσα στη σφαίρα, με το χώρο γεμάτο με φορητές ατμομηχανές, επαναληπτικά ντουφέκια, σάκκους με σπόρους και τη μεγαλύτερη απ' όλες τις απειλές ενός εισβολέα: κιβώτια με ραπτομηχανές. Ο Κάναντυ συλλογίστηκε την άγρια και λεύτερη σκηνή της περασμένης νύχτας, τ' αν-

τίσκηνα, τις φωτιές και τους χορούς. Ήδη τα έβλεπ όλα σαν πράγματα που ανήκαν στο χαμένο παρελθόν, αφανισμένα από τους ειρηνικούς φονιάδες: τους σάκ κους με τους σπόρους και τα κιβώτια με τις ραπτομ χανές. Οι ίδιες παλιές τύψεις τον μελαγχόλησαν, κα ήταν αδύνατο να παρηγορηθεί με τα έντεχνα μελετη μένα επίσημα συνθήματα που ωραιοποιούσαν τις επι χειρήσεις της Υπηρεσίας Πολιτιστικής Βοήθειας.

Στη θεωρία, βοηθούσαν τους ιθαγενείς. Το γεγο νός ότι οι ιθαγενείς δεν είχαν ζητήσει καμία βοήθει δεν αναφερόταν καν. Οι βαρύγδουποι λόγοι στα Ηνω μένα Έθνη ξεχείλιζαν από μεγαλόσχημες προτάσει για τις υπανάπτυκτες περιοχές, για τη μιζέρια τη πρωτόγονης ζωής και για την ηθική υποχρέωση τω δυνατών να βοηθούν τους αδυνάτους. Ήταν συχνέ οι σπαραξικάρδιες ρητορείες για τα λιμοκτονούντ παιδιά και για τα περίλαμπρα ωφέλη του πολιτισμο

Στα παρασκήνια, κατά παράξενο τρόπο, πολλέ κουβέντες ακολουθούσαν τα ίδια κανάλια. Όλοι οι άν θρωποι φορούν πολιτιστικές παρωπίδες που του κρατούν αλυσόδετους σ' ένα περίεργα αναπόφευκτ τρόπο σκέψης. Ξεκινώντας με δεδομένα ορισμένα α ξιώματα, ακολουθούν αναπόφευκτα και τ' ανάλογ συμπεράσματα, σαν ψάρια πίσω από το δόλωμα. Ο στόχοι και οι φιλοδοξίες του κάθε λαού φαίνονται έτ *σωστά* και για κάθε άλλο λαό, και κανένας δεν αμφ βάλλει ότι είναι μεγάλος ευεργέτης όταν προσφέ και στους άλλους τα καλά του δικού του πολιτισμο

Χώρια απ' αυτά, βέβαια, υπάρχει και το γεγονός ό οι πρωτόγονες περιοχές δεν αποτελούν αξιόλογες α γορές για τα προϊόντα ενός βιομηχανικού πολι σμού. Η ανάπτυξη του κινητήρα ιόντων είχε κάνει τ διαστρικό εμπόριο απόλυτα εφικτό, και τα εργοστά σια της Γης δεν ήταν προγραμματισμένα να φτι

χνουν τόξα και βέλη σε χοντρικές ποσότητες. Αν θέλεις να πουλήσεις σε κάποιον μια τρισδιάστατη τηλεόραση, η δουλειά σου γίνεται πιο εύκολη αν έχει και ηλεκτρισμό στο σπίτι του. Αν θέλεις να του πουλήσεις ένα τρακτέρ, θα βόλευε καλύτερα αν ήδη ο άλλος είχε ανακαλύψει τη γεωργία. Με τα κριτήρια του καταναλωτισμού, μια μεγάλη και πλούσια κοινωνία είναι καλύτερη από μια μικρή και φτωχιά.

Ο Κάναντυ ποτέ δεν είχε θεωρήσει τον εαυτό του ρομαντικό. Ήταν προϊόν του πολιτισμού του και έπρεπε να συμφωνεί με τους κανόνες του. Είχε βρει μια δουλειά που τον ενδιέφερε, μια δουλειά που πρόσφερε καλά λεφτά και γόητρο, και την έκανε σωστά και ευσυνείδητα. Αλλά ποτέ δεν είχε καταφέρει να πείσει τον εαυτό του πως, με το να παπαγαλίζει τις γνωστές κοινοτοπίες, ήταν ένας τρανός ιππότης με λαμπερή πανοπλία. Ήταν αρκετά ώριμος για να μη φαντάζεται ότι μπορούσε ν' αλλάξει το σύμπαν, κηρύσσοντας δονκιχωτικό πόλεμο κατά της αδικίας. Απλώς έκανε ό,τι έκαναν πάντοτε οι σωστοί άνθρωποι: προσπαθούσε ν' ανακουφίζει κάπως τον πόνο που συναντούσε στο δρόμο του.

Τούτη τη συγκεκριμένη στιγμή, ενώ η σφαίρα πετούσε πάνω από τις κορφές των δέντρων, δεν ένιωθε και τόσο περήφανος για τον εαυτό του. Ακόμη και το επιχείρημα ότι συγκέντρωνε πολύτιμα στοιχεία για την επιστήμη δεν τον έπειθε ιδιαίτερα. Ήταν ενδεικτικό της εντιμότητάς του πως δεν σκέφτηκε καν τη γνωστή δικαιολογία ότι αν δεν το 'κανε αυτός θα το 'κανε κάποιος άλλος.

Ο Φρανκ σήκωσε το πρόσωπο από τα χειριστήριά του, με τα γαλανά μάτια του στενοχωρημένα. Δεν ήταν αναίσθητος άνθρωπος, και παρόμοιοι προβληματισμοί απασχολούσαν κι αυτόν. Ο Φρανκ, όμως, μπο-

ρούσε πάντοτε να πείθει τον εαυτό του για την ορθότητα των όσων έκανε. Δεν ήταν ένδειξη υποκρισίας από μέρους του· απλώς έτσι δούλευε το μυαλό του.

«Μου φαίνεται κάπως άδικο», μουρμούρισε. «Φαντάζομαι ότι, τελικά, τους αρέσει η ζωή τους έτσι όπως έχει».

«Μπορεί και όχι», είπε ο Κάναντυ, βοηθώντας τον να γαληνέψει τη συνείδησή του. «Στο κάτω κάτω, Φρανκ, με την ίδια λογική θα 'πρεπε να ζούμε ακόμη στις σπηλιές».

«Έχεις δίκιο», έκανε ο Φρανκ, και το πρόσωπό του φωτίστηκε. «Διάβολε, αν δεν πιστεύει κανείς στην *πρόοδο,* σε τι μπορεί να πιστεύει;»

Ο Κάναντυ μπορούσε να σκεφτεί κάμποσες εναλλακτικές απαντήσεις, αλλά περιορίστηκε ν' ανασηκώσει φιλοσοφικά τους ώμους του λες και το πρόβλημα ήταν άλυτο. Η τυφλή πίστη στην πρόοδο... που, αν προσπαθούσες να την ορίσεις με κάποια ακρίβεια, σήμαινε απλώς την αύξηση της τεχνολογικής πολυπλοκότητας. Όμως, αυτή η πίστη ήταν τόσο βαθιά ριζωμένη στους γήινους πολιτισμούς που είχε πια γίνει μια αυτόματη αντίδραση. Ακόμη και τα παιδιά πίστευαν στην πρόοδο. Πώς να μην είναι κανείς πιστός της προόδου;

«Να πώς το βλέπω εγώ», είπε αργά ο Φρανκ. «Τους παίρνουμε κάτι, καμία αμφιβολία γι' αυτό. Τους ζητάμε ν' αλλάξουν τρόπο ζωής σε καθαρά εθελοντική βάση· δεν τους *αναγκάζουμε* να κάνουν τίποτα με το ζόρι. Σε αντάλλαγμα, τους προσφέρουμε πράγματα που ποτέ δεν είχαν στο παρελθόν: άνεση, καλή υγεία και ασφάλεια. Τι το άσχημο υπάρχει σ' αυτό;»

«Η επιχειρηματολογία σου είναι πολύ ανακουφιστική», χαμογέλασε ο Κάναντυ. «Ετοίμασες την μπόμπα;»

Ο Φρανκ τον κοίταξε καχύποπτα, έχοντας πιάσει την αντίθεση ανάμεσα στις δυο προτάσεις. Ο Κάναντυ, ωστόσο, συνέχισε να καπνίζει ανέκφραστος το τσιμπούκι του. «Είναι έτοιμη», απάντησε ο Φρανκ.

Ο Κάναντυ μελέτησε στις οθόνες την περιοχή από κάτω. Πετούσαν πάνω από μια αποψιλωμένη έκταση κοντά στον καταυλισμό των ιθαγενών. Έκανε έλεγχο με τους ανιχνευτές ασφαλείας. Δεν υπήρχαν άνθρωποι στην περιοχή του στόχου αλλά ήταν αρκετά κοντά για να μπορούν να χορτάσουν το θέαμα.

«Αμόλα τους το μεγάλο επιχείρημα», είπε στον Φρανκ.

Ο Φρανκ πάτησε το κουμπί και η βόμβα έπεσε. Έσκασε με χορταστικό πάταγο, βγάζοντας ένα σύννεφο καπνού δυσανάλογα μεγάλο για την όποια ζημιά μπορούσε να κάνει. Δεν ήταν βέβαια ατομική. Ήταν απλώς ένα καλό βαρελότο που εξυπηρετούσε το σκοπό τους.

«Κατέβασέ την τώρα», είπε ο Κάναντυ.

Ο Φρανκ οδήγησε τη σφαίρα πάνω από τις τέντες και την κατέβασε αγγίζοντας το χώμα ακριβώς στο κέντρο του καταυλισμού. Περίμεναν πρώτα τους ιθαγενείς να σχηματίσουν έναν κύκλο περιέργων γύρω τους και μετά άνοιξαν την πόρτα.

Οι δυο άνθρωποι της Γης βγήκαν, με χαμόγελα στο πρόσωπο και με το δεξί χέρι σηκωμένο σε χειρονομία ειρήνης.

Τα προβληματισμένα μάτια του Κάναντυ έπιασαν το σύνολο της εικόνας με μια γοργή, εξασκημένη ματιά. Οι ανθρωπολόγοι που έχουν ξοδέψει πολλά χρόνια σ' επιτόπιες έρευνες τείνουν να εντυπωσιάζονται περισσότερο από τις ομοιότητες ανάμεσα στους λαούς παρά από τις φανερές διαφορές τους. Μονάχα το

άπειρο μάτι αρπάζεται από τις μάλλον επιφανειακές ιδιομορφίες του καθενός και δε βλέπει πέρα από τις φαινομενικές παραξενιές στα βαθιά ριζωμένα κοινά στοιχεία που μοιράζονται όλες οι ανθρώπινες κοινωνίες. Ένας νομαδικός λαός κυνηγών *πρέπει* να έχει ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά, για τον απλούστατο λόγο ότι το σύστημα δεν εργάζεται με άλλο τρόπο. Αυτό —ο Κάναντυ το ήξερε καλά— ίσχυε εξίσου για τους πρωτόγονους της Ασίας, της Αφρικής ή της Αμερικής, όσο και για κείνους που βρίσκονταν είκοσι εννιά χρόνια φωτός μακριά από τη Γη. Ένας επιστημονικός νόμος παραμένει έγκυρος όπου κι αν συναντιέται.

Ο Κάναντυ είδε πολλά σ' εκείνη την πρώτη φευγαλέα ματιά. Είδε όχι μονάχα την οπτική σκηνή μπροστά του, αλλά την εικόνα σε σχέση με στοιχεία και αριθμούς, χωρισμένη και ταξινομημένη σε γνώριμες κατηγορίες. Ακόμη και αν ήδη δεν ήξερε πολλά για τους ιθαγενείς από τα εγκατεστημένα μικρόφωνα, χάρη στα οποία είχε μάθει τη γλώσσα, και πάλι θα μπορούσε να προβλέψει με αρκετή προσέγγιση την εμφάνιση αυτών των ανθρώπων. Τώρα, όπως πάντοτε τη στιγμή της πρώτης επαφής, ήταν σε πλήρη επαγρύπνηση για οτιδήποτε παράταιρο, για οτιδήποτε δεν ταίριαζε με τη γενική εικόνα. Ήταν το απροσδόκητο που μπορεί να τους δημιουργούσε προβλήματα.

Στην αρχή δεν είδε τίποτα το ασυνήθιστο.

Οι ιθαγενείς στέκονταν σε κύκλο, περιμένοντας. Ήταν λιγότεροι απ' όσους είχαν συγκεντρωθεί την προηγούμενη νύχτα· προφανώς οι άλλες ομάδες είχαν αναχωρήσει μετά την τελετή. Ο Κάναντυ υπολόγισε ότι υπήρχαν εκεί γύρω στους εξήντα πέντε άντρες και γυναίκες. Ήταν ψηλόκορμα πλάσματα, γεμάτα υγεία. Είχαν εκείνη τη ρωμαλέα κορμοστασιά που χαρίζει η ζωή στην ύπαιθρο και μια διατροφή στηριγμένη

κυρίως στο κρέας. Οι άντρες ήταν ντυμένοι με δερμάτινα παντελόνια και στα μακριά μαύρα μαλλιά τους είχαν στερεωμένες διακοσμητικές χτένες από κόκαλο. Οι γυναίκες φορούσαν έναν απλό δερμάτινο χιτώνα, σφιγμένο στη μέση με ζώνες από χάντρες.

Τότε ο Κάναντυ πρόσεξε το πρώτο παράταιρο χαρακτηριστικό: κανένας από τους ιθαγενείς δεν κρατούσε οποιοδήποτε όπλο. Ήταν ένα στοιχείο που το καταχώρησε στο μυαλό του.

Ο Κάναντυ χαμήλωσε το χέρι του. «Επισκεπτόμαστε το Λαό με ειρήνη», φώναξε δυνατά στη γλώσσα των ιθαγενών. «Ήρθαμε στο Λαό σαν φίλοι. Ερχόμαστε από τον ουρανό για να τιμήσουμε τους Παλιούς και να προσφέρουμε πολλά δώρα στο Λαό».

Ακριβώς στην κατάλληλη στιγμή, ξέροντας το ρόλο του, ο Φρανκ έσυρε το σκοτωμένο μοσχάρι γεντόμα έξω από τη σφαίρα και το ακούμπησε στο έδαφος μπροστά στους ιθαγενείς. Ένα σιγανό μουρμουρητό ακούστηκε από το πλήθος. Ένας άντρας έκανε μπροστά από τους άλλους, με το μπρούντζινο κορμί του να γυαλίζει στον ήλιο. Ήταν ντυμένος ακριβώς όπως και οι υπόλοιποι, μονάχα που η χτένα του ήταν μπλε μάλλον αντί για λευκή. Σήκωσε ψηλά το δεξί του χέρι.

«Είστε καλοδεχούμενοι από το Λαό», δήλωσε ήρεμα. «Σας ευχαριστούμε για το δώρο σας. Η τροφή μας είναι και τροφή σας, και ο καταυλισμός μας καταυλισμός σας».

Όλα ήταν σύμφωνα με τους κανόνες, αλλά ο Κάναντυ ένιωσε πάλι μια ακαθόριστη ανησυχία. Οι ιθαγενείς ήταν υπερβολικά ήρεμοι, έδειχναν πολλή αυτοπεποίθηση. Δεν μπορεί, *κάποια* εντύπωση πρέπει να τους είχε κάνει η βόμβα...

«Φέρνουμε όχι μονάχα φιλία για το Λαό», φώναξε, «αλλά και πολλά χρήσιμα δώρα για να κάνουν τις μέ-

ρες της ζωής σας πιο άνετες. Σας φέρνουμε ένα κυνηγετικό κοντάρι που σκοτώνει μ' έναν κρότο σαν τη βροντή».

Οι ιθαγενείς συνέχισαν να τους κοιτάζουν με απάθεια, ακούγοντας σαν ευγενείς ακροατές. Δεν έδειχναν ούτε τρομαγμένοι ούτε εντυπωσιασμένοι.

Ο Κάναντυ τέλειωσε το λογίδριο μάλλον αδέξια. «Ελπίζουμε ότι αυτή η μέρα θα σημάνει την αρχή μιας μεγάλης φιλίας ανάμεσα στο Λαό και σ' εμάς. Ελπίζουμε ότι οι Παλιοί θα δουν μ' ευγένεια την επίσκεψή μας, και είθε να διδαχτούμε πολλά ο ένας από τον άλλο».

Ο ιθαγενής με την μπλε χτένα έγνεψε καταφατικά. Περίμενε να βεβαιωθεί ότι ο Κάναντυ είχε τελειώσει, και μετά έκανε μπροστά και τον έπιασε από το μπράτσο. Χαμογέλασε, αφήνοντας να φανούν ωραία, κανονικά δόντια. «Ελάτε», του είπε. «Πρέπει να είστε κουρασμένοι και πεινασμένοι μετά από το ταξίδι σας στον ουρανό. Ας φάμε το γεντόμα και ας μιλήσουμε σαν άντρες».

Ο Κάναντυ δίστασε, όλο και πιο αβέβαιος με τον εαυτό του. Ο *τόνος* της όλης συνάντησης ήταν εντελώς αταίριαστος. Όχι ότι οι ιθαγενείς ήταν εχθρικοί, αλλά σίγουρα έλειπε εκείνη η συνηθισμένη αντιμετώπιση των «Θεών από τον Ουρανό», και τα παρόμοια. Θα νόμιζε κανείς ότι ο Λαός είχε καθημερινά επισκέπτες από το διάστημα. Κοίταξε τον Φρανκ με την άκρη του ματιού του. Ο σύντροφός του χαμογελούσε πλατιά, εξακολουθώντας να παίζει το ρόλο του Μεγάλου Λευκού Πατέρα.

«Φέρε το ντουφέκι», του είπε στ' αγγλικά.

Ο ιθαγενής γύρισε και τους οδήγησε προς την πλούσια ζωγραφισμένη σκηνή του. Ο Κάναντυ και ο Φρανκ τον ακολούθησαν. Οι υπόλοιποι άντρες και οι

γυναίκες τους παρακολούθησαν για λίγο δίχως ιδιαίτερο ενδιαφέρον και μετά ξαναγύρισαν στις δουλειές τους.

«Ε, αυτό είναι απίστευτο!» μουρμούρισε ο Κάναντυ.

«Ναι, είναι το κάτι άλλο», ψιθύρισε και ο Φρανκ, παρερμηνεύοντας τα λόγια του.

«Το κάτι άλλο, σίγουρα», συμφώνησε ο Κάναντυ. «Το τι είναι αυτό το άλλο με απασχολεί».

Μπήκε στη σκηνή πίσω από τον ιθαγενή, και για μια ακόμη φορά ένιωσε ότι στεκόταν στο κατώφλι μυστηρίων και θαυμάτων, σαν εκείνα που απαντιώνται στην άβυσσο των ονείρων...

Οι μέρες που ακολούθησαν εύκολα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν σαν οι πιο παράξενες στη ζωή του Κάναντυ. Ψυχολογικά, ποτέ δεν είναι εύκολο ν' αποτινάξει κανείς το καθετί που του είναι οικείο και να προσαρμοστεί σ' έναν ξένο τρόπο ζωής. Στο παρελθόν, δουλεύοντας στο σύστημα του Άλφα του Κενταύρου, ο Κάναντυ είχε τουλάχιστον σαν στήριγμα τη σιγουριά ότι τα πράγματα πήγαιναν ρολόι και ότι έλεγχε απόλυτα την κατάσταση. Και ο Ντέηβ, που είχε μοιραστεί εκείνα τα χρόνια μαζί του, ήταν πολύ πιο φίλος του απ' όσο θα μπορούσε να γίνει ποτέ ο Φρανκ Λάντις.

Ο Κάναντυ ποτέ του δεν είχε νιώσει τόσο απόλυτα μόνος. Ακόμη και στα δύσκολα εφηβικά χρόνια του στο Νέο Σικάγο είχε τουλάχιστον γονείς με κατανόηση, να τον κρατούν προσγειωμένο στον πολύβουο κόσμο. Αργότερα η ζωή του ήταν μια εναλλαγή από γυναίκες —αν και ποτέ δεν είχε παντρευτεί— και η γαλήνια απόλαυση των καλοκαιριών στους παρθένους εθνικούς δρυμούς του Κολοράντο. Το ενδιαφέρον για

τη δουλειά του τον είχε στηρίξει όταν αποτύχαιναν όλα τ' άλλα... και να που τώρα είχε κλονιστεί ακόμη και η πίστη του στα όσα ήξερε!

Το πράγμα γινόταν ακόμη πιο ανησυχητικό από το γεγονός ότι δεν υπήρχε τίποτα χειροπιαστά παράφωνο που να μπορεί να εντοπίσει στο Λαό. Δεν υπήρχαν μεγάλες πινακίδες στο χωριό που να γράφουν: ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ. Οι ιθαγενείς ήταν αρκετά φιλικοί με τον τρόπο τους, και κάτι παραπάνω από πρόθυμοι να συνεργαστούν. Έκαναν όλα όσα αναμενόταν να κάνουν σε ανάλογη περίπτωση. Οι άντρες έφευγαν από τον καταυλισμό για να κυνηγήσουν με τα καμηλοειδή μαρού τους, αναζητώντας τις αγέλες των γεντόμα που τα σκότωναν με τόξα και βέλη. Οι γυναίκες μαγείρευαν και δούλευαν ατέλειωτες ώρες στην επεξεργασία των δερμάτων και το μάζεμα λαχανικών στις παραποτάμιες κοιλάδες. Συχνά τα βράδια, όταν τα δυο φεγγάρια αρμένιζαν στον ουρανό, διηγούνταν ιστορίες γύρω από τις φωτιές, θρύλους για τους Παλιούς και το Μακρύ Δρόμο, και για τα ηρωικά κατορθώματα των πολεμιστών του Λαού.

Όλα ήταν εντελώς φυσιολογικά στην επιφάνεια. Αλλά οι αποχρώσεις τους ήταν εντελώς παράταιρες, κάτι που ο Κάναντυ αδυνατούσε να εξηγήσει. Οι χαρακτηριστικές λεπτομέρειες της κουλτούρας των ιθαγενών ήταν ανεπαίσθητα ξενικές κατά ακαθόριστο τρόπο. Ο Φρανκ ένιωθε απλώς απορημένος και λίγο πειραγμένος από την αδιαφορία που είχαν δείξει για τα κόλπα του, αλλά ο Κάναντυ ήταν βαθιά προβληματισμένος.

Προσπάθησε να βρει μια κάποια πρόσβαση κατανόησης της κουλτούρας τους καταφεύγοντας στην πιο αξιόπιστη τεχνική απ' όλες. Άρχισε χρησιμοποιώντας τη γενεαλογική μέθοδο, μια προαιώνια α-

σφαλή πρώτη κίνηση. Κάθισε με τον Πλάβγκαρ, τον ιθαγενή με την μπλε χτένα που φαινόταν να είναι και ο αρχηγός. Του έκανε όλες τις ακίνδυνες, εγγυημένα αποτελεσματικές ερωτήσεις. Πώς λέγαν τη γυναίκα του; Ποιο ήταν τ' όνομα των γονιών της; Πώς λέγαν τα παιδιά του, αν είχε; Κάτι τέτοια ήταν απόλυτα εγγυημένα να κάνουν οποιονδήποτε ιθαγενή να ξεκινήσει μια ατέλειωτη σειρά αναμνήσεων για το σόι του από γενιές και γενιές στο παρελθόν. Έτσι ένας ανθρωπολόγος μπορούσε να βρει ένα πολύτιμο κλειδί στις διάφορες συγγενικές σχέσεις που τόσο σημαντικό ρόλο παίζουν στις πρωτόγονες κοινωνίες.

Ο Πλάβγκαρ, ωστόσο, δεν έτρωγε το δόλωμα. Περιορίστηκε ν' αναφέρει το όνομα της γυναίκας του, εξηγώντας ότι την είχε αποκτήσει ύστερα από επιδρομή σε κάποια γειτονική φυλή. Έδωσε το όνομα του πατέρα και της μητέρας του... και συνέχισε αναφέροντας τα ονόματα όλων στη φυλή του, αποκαλωντας τους γονείς του, και προσφέρθηκε να τους συστήσει στον Κάναντυ. Η ιδέα των αδελφών φάνηκε να τον σαστίζει. Σε ό,τι αφορά τις προηγούμενες γενιές, είχε απόλυτη άγνοια. Όμως, επειδή οι λαοί δίχως γραφή έχουν απίστευτο μνημονικό σε θέματα προγόνων, η άγνοια αυτή ήταν πραγματικά κάτι το αδιανόητο.

Ο Κάναντυ άκουσε τελικά κι έναν κλασικό μύθο πολιτιστικού ήρωα, κάποιου γενναίου που είχε ηγηθεί μιας θρυλικής επιδρομής ενάντια στους Τελλιομάτα, καταφέρνοντας να κλέψει όλα τους τα μαρού κάτω από τη μύτη τους. Αλλά, τελειώνοντας, ο Πλάβγκαρ προσφέρθηκε να συστήσει στον Κάναντυ αυτό το μυθικό ήρωα, που εκείνη τη στιγμή ροκάνιζε ήρεμα ένα κοψίδι μπροστά στη σκηνή του.

Ο Φρανκ, από τη μεριά του, έστησε την ατμομηχανή του κι έκανε στο Λαό επίδειξη των δυνατοτήτων

της. Παρακολούθησαν την επίδειξη με ευγένεια, ό-πως θα παρακολουθούσε κανείς ένα παιδί να φτιάχνει ένα μοντελάκι αεροπλάνου, και μετά αδιαφόρησαν α-πόλυτα. Ο Φρανκ έβγαλε τις ραπτομηχανές μπατα-ρίας και έπαιξε το μεγάλο του χαρτί. Μάζεψε τις γυ-ναίκες κατά μέρος και τους έδειξε πώς να μειώσουν στο μισό τη δουλειά της μέρας. Οι γυναίκες τις δοκί-μασαν, χαμογελαστές και με κάθε καλή διάθεση να του κάνουν το χατίρι, και μετά γύρισαν πάλι στις βελό-νες τους.

Ακόμη και τα ντουφέκια, τόσο ολοφάνερα ανώτερα από τα ντόπια τόξα και βέλη, δεν είχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι ιθαγενείς επαίνεσαν το σημάδι του Φρανκ, κι αυτό ήταν όλο. Το πρόβλημα ήταν σοβαρό, γιατί οι άνθρωποι της Γης βασίζονταν πολύ στην εντύ-πωση που θα έκαναν τα ντουφέκια. Έτσι και κατάφερ-νες ν' αντικαταστήσεις τα τόξα και τα βέλη μιας φυλής κυνηγών με ντουφέκια, είχες κιόλας θεμελιώσει την πρώτη καταναλωτική κοινωνία. Οι ιθαγενείς θα μάθαι-ναν να εξαρτιώνται τόσο από τα ντουφέκια ώστε να ξεχάσουν σε λίγο πώς να φτιάχνουν τόξα και βέλη. Χώρια απ' αυτό, η εισαγωγή των πυροβόλων όπλων θα ξεκινούσε μια αλυσιδωτή αντίδραση που θ' ανέτρε-πε την ισορροπία δυνάμεως ανάμεσα στις διάφορες φυλές. Μια φυλή οπλισμένη με ντουφέκια θα ήταν ανί-κητη. Ύστερα, και μόνο η απειλή ότι θα τους έπαιρναν τα όπλα ή ότι θα σταματούσαν να τους διαθέτουν πυ-ρομαχικά, θα ήταν αρκετή για να τους κουμαντάρουν όπως ήθελαν...

Όσο κι αν προσπαθούσε, ο Κάναντου δεν κατάφερε να πάρει καμιά πληροφορία σχετικά με σαμάνους μά-γους. Στην αρχή το απέδωσε σε κάποιο φυσικό ταμ-πού, που τους εμπόδιζε να μιλούν για τα υπερφυσικά. Αλλά οι ιθαγενείς δεν απόφευγαν τις ερωτήσεις του

απλώς τον διαβεβαίωναν ότι δεν είχαν ούτε μάγους ούτε θεραπευτές ούτε τίποτα. Άκουσε κάμποσες υπο-μονετικές και μακροσκελείς εξηγήσεις για τους Πα-λιούς, κι αυτό ήταν όλο. Πρώτη φορά συναντούσε πρωτόγονη φυλή δίχως σαμάνους... Ήταν ασύλλη-πτο, σαν ψάρι δίχως νερό. Και τι έκαναν όταν αρρώ-σταιναν;

Η αλήθεια τον χτύπησε κατακούτελα μονάχα όταν πια είχε κλείσει δυο ολόκληρους μήνες στον πλανήτη. Ήταν κάτι που έπρεπε να το 'χει προσέξει από την αρ-χή. Ήταν τόσο απλό, τόσο ολοφάνερο, που η σημασία του είχε διαφύγει την προσοχή του. Και ήταν συνάμα τόσο απίστευτο που η λογική του είχε απορρίψει αυ-τόματα την ιδέα.

Όλα άρχισαν όταν η Λέρρι, η γυναίκα του Ραου-νάρ, ανάγγειλε ότι ήταν έγκυος.

3

Ένας άνεμος ευχάριστης έξαψης άρχισε να φυσά στον καταυλισμό, και ο Κάναντου, θέλοντας και μη, άρ-χισε να επηρεάζεται κι αυτός. Είχε ζήσει αρκετά για να ξέρει ότι η αληθινή ευτυχία ήταν το σπανιότερο δώ-ρο, και οι ιθαγενείς γύρω του ξεχείλιζαν απ' αυτή. Α-κόμη και η δική του επίγνωση ότι βρισκόταν στο χεί-λος μιας τρομερής επιστημονικής ανακάλυψης φαινό-ταν ασήμαντη μπροστά στη γενική χαρά. Υπήρχε ένα χαμόγελο στο κάθε πρόσωπο και η δουλειά ήταν κάτι αδύνατο. Μια αίσθηση μαγικής ευφορίας ήταν διάχυ-τη στην ατμόσφαιρα. Επικρατούσε τόσο γιορταστική διάθεση που ο Κάναντου δεν μπόρεσε να μην παρα-συρθεί.

Ο Λαός είχε μείνει αρκετό χρόνο στην ίδια περιοχή και ήταν καιρός να τα μαζεύει γι' άλλους τόπους. Οι

ζεστοί καλοκαιριάτικοι μήνες ξεψυχούσαν στη φθινοπωρινή ψύχρα και οι αγέλες των γεντόμα μετανάστευαν στο νότο, διασχίζοντας τις κυματιστές, χορταριασμένες πεδιάδες. Ο Λαός θα τις ακολουθούσε έτσι κι αλλιώς, αλλά ήταν τα νέα για τη Λέρρι που έδωσαν το σύνθημα της αναχώρησης.

Οι μεγάλες σκηνές μαζεύτηκαν και οι προβιές δέθηκαν στα μεταφορικά μαρού. Οι κεντρικοί πάσσαλοί τους στερεώθηκαν στα καπούλια των ζώων έτσι που οι άκρες τους σέρνονταν στο χώμα. Οι άκρες τους δέθηκαν ώστε να φτιάχνουν ένα πρόχειρο φορείο πάνω στο οποίο οι ιθαγενείς τοποθέτησαν τα λιγοστά τους υπάρχοντα. Άντρες και γυναίκες καβάλησαν τα μαρού τους, και τώρα ήταν έτοιμοι για αναχώρηση. Ήταν μια πολύ απλή διαδικασία.

Ο Λαός ξεκίνησε την αυγή μιας παγερής, γκρίζας μέρας. Έβρεχε σιγανά, και οι κάπες από τις προβιές των γεντόμα ήταν καλοδεχούμενες στους ώμους τους. Ο Κάναντυ, σπρωγμένος από μια παρόρμηση που δεν καταλάβαινε, πήγαινε μαζί με τους ιθαγενείς. Το καμηλόμορφο μαρού του ήταν ένα ζωηρό ζώο, αλλ' αυτός ένιωθε μια παράξενη γαλήνη καθώς πήγαινε καθισμένος στο κομμάτι του πετσιού που χρησίμευε για σέλα. Το ψηλόλιγνο κορμί του είχε σκληραγωγηθεί στους μήνες που είχε ζήσει με το Λαό. Η βροχή που μαστίγωνε το πρόσωπό του είχε μια φρέσκια και δροσερή αίσθηση, σαν την ανάσα της ίδιας της ζωής.

Πανάθεμά με! σκέφτηκε. *Νιώθω πάλι σαν άνθρωπος!*

Ο Φρανκ ακολουθούσε πίσω από τη φυλή, οδηγώντας τη σφαίρα. Την κρατούσε λίγο πάνω από τις κορφές της χλόης, και η αθόρυβη παρουσία της ήταν παράξενα εξωπραγματική. Ο Λαός δεν της έδινε καμιά σημασία, και κάθε φορά που ο Κάναντυ κοιτούσε πίσω

και την έβλεπε ν' αρμενίζει στην πεδιάδα ένιωθε μια τρελή διάθεση να γελάσει. Κατά κάποιο τρόπο, άσχετα πόσο εξελιγμένη τεχνολογία έκρυβε, το σκάφος φαινόταν γελοίο. Σε σύγκριση με τη μεγαλόπρεπη ζωντάνια του κόσμου γύρω της, η σφαίρα φάνταζε παράφωνη, άχρωμη και κραυγαλέα ασήμαντη. Φαινόταν ν' αρμενίζει σ' ένα κενό, πασχίζοντας δίχως επιτυχία να τραβήξει την προσοχή. Έμοιαζε σαν τουρίστας με κακόγουστα φανταχτερό πουκάμισο σε δάσος με δροσερά πεύκα· και η παρουσία της δε μετρούσε, χανόταν μπροστά στο μεγαλείο της φύσης...

Δυο μέρες και μια νύχτα ο Λαός προχωρούσε προς το νοτιά. Δε φαίνονταν να βιάζονται. Στο δρόμο τους λαγοκοιμούνταν στη σέλα, μασούλαγαν ξερό κρέας και μούρα, αλλ' ακολουθούσαν μια συγκεκριμένη πορεία στο ταξίδι τους. Διέσχισαν τις ανεμοδαρμένες πεδιάδες και πήραν ένα μονοπάτι που ανηφόριζε τα ριζοβούνια μιας πορφυρένιας, χιονοσκέπαστης οροσειράς. Κάποτε έφτασαν σ' ένα απάνεμο φαράγγι όπου ένα μικρό ρυάκι ανάβλυζε παγωμένα γάργαρο από μια πηγή. Τα δέντρα εκεί ήταν ψηλά, σκοτεινά και πράσινα. Σταμάτησαν στις σκιές του δειλινού, έστησαν τις σκηνές τους και άναψαν μεγάλες κίτρινες φωτιές που σκόρπιζαν τη ζεστασιά τους στο νυχτερινό αγιάζι.

Το κορμί του Κάναντυ ήταν πιασμένο από το δρόμο και τα μάτια του κόκκινα από αϋπνία. Η μέθοδος του ύπνου στη σέλα φαινόταν αρκετά εύκολη όταν την εφάρμοζαν οι ιθαγενείς, αλλά ο ίδιος διαπίστωσε ότι ο σπασμωδικός δρασκελισμός των μαρού δεν προσφερόταν και τόσο για χαλάρωση. Συμπέρανε ότι η σκληρή ζωή της υπαίθρου δεν ήταν τελικά και τόσο ανόθευτη απόλαυση και, με ανακούφιση, προχώρησε τρικλίζοντας για να κοιμηθεί στη σφαίρα. Η ζεστή,

στεγνή κουκέτα τον τράβηξε σαν μαγνήτης και σωριάστηκε πάνω της δίχως να μπει στον κόπο να βγάλει τα ιδρωμένα και σκονισμένα ρούχα του.

Ο Φρανκ, περιποιημένος, καθαρός και φρεσκοξυρισμένος, σούφρωσε τη μύτη του. «Βρομάς σαν εργοστάσιο λιπασμάτων, φιλαράκο», παρατήρησε. «Μην ξεχνάς ότι μένω κι εγώ εδώ».

«Σαν στο σπίτι σου», του απάντησε ο Κάναντυ. Χασμουρήθηκε, πολύ κουρασμένος για λογομαχίες. «Ξύπνα με νωρίς, σε παρακαλώ. Έχω ένα προαίσθημα ότι κάτι είναι να γίνει, και δε θέλω να το χάσω».

Ο Φρανκ κάτι είπε ακόμη, μετά κοίταξε πιο προσεκτικά το φίλο του και εγκατέλειψε την ιδέα. Ο Κάναντυ ροχάλιζε κιόλας μεγαλόπρεπα. Ο Φρανκ χαμογέλασε και κατάφερε να του βγάλει τις μπότες. Ύστερα, κρατώντας τες μακριά από τη μύτη του, τις άφησε στο χώμα απέξω. Σκέπασε μαλακά τον Κάναντυ με μια κουβέρτα και μετά κάθισε να γράψει τις παρατηρήσεις της μέρας.

Κούνησε το κεφάλι του. Περίεργος τύπος αυτός ο Κάναντυ, συλλογίστηκε.

Έξω στη νύχτα, μια φωνή υψώθηκε σε μελαγχολική μελωδία. Ήταν γυναικεία φωνή, απαλή και γλυκιά στη σιγαλιά. Ο Φρανκ την άκουγε για πολλή ώρα πριν πέσει κι εκείνος για ύπνο.

Η γυναίκα συνέχισε τη μελωδία, με τη φωνή της γάργαρη και αρμονική. Ήταν δύσκολο να πει κανείς αν ήταν τραγούδι αυτό που έλεγε ή προσευχή...

Η άλλη μέρα ξημέρωσε καθαρή και κρύα, μ' ένα τσουχτερό αγιάζι να κατεβαίνει από τα χιονισμένα βουνά. Η προφυλαγμένη κοιλάδα, σκοτεινή κάτω από τα ψηλά έλατα, αργούσε να ζεσταθεί και οι σκηνές του Λαού φάνταζαν σαν παγωμένοι φρουροί στο βάθος του φαραγγιού.

Ο Άρθουρ Κάναντυ στεκόταν αγναντεύοντας το σκηνικό, με τα μακριά πόδια του ανοιχτά, και τα τραχιά από τη δουλειά χέρια του στους γοφούς. Τα μαύρα γένια του είχαν κιόλας μεγαλώσει αρκετά και είχε αφήσει τα μαλλιά του να μακρύνουν. Αναρρίγησε λίγο από την παγωνιά και προσπάθησε να σκεφτεί την επόμενη κίνησή του. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ώς σήμερα είχαν αποτύχει παταγωδώς στην αποστολή τους· οι ιθαγενείς δεν είχαν δείξει κανένα ενδιαφέρον για τα μαραφέτια που τους είχαν φέρει από τη Γη.

Το γεγονός δεν ενοχλούσε ιδιαίτερα τον Κάναντυ. Απεναντίας, του έδινε μάλλον μια κρυφή ικανοποίηση. Εκείνο που τον ενοχλούσε κυρίως ήταν πως, ύστερα από τόσους μήνες με το Λαό, εξακολουθούσε να είναι ένας ξένος. Ένιωθε έντονα ότι δεν ανήκε, ότι ήταν ένας παρείσακτος. Δεν είχε κάνει φίλους, κι αυτό του συνέβαινε για πρώτη φορά. Οι ιθαγενείς δεν ήταν εχθρικοί και του συμπεριφέρονταν με κάθε ευγένεια, αλλά δεν τον *αποδέχονταν*.

Αυτό τον πονούσε.

Προχώρησε παράλληλα προς τη γραμμή των σκηνών, νιώθοντας στα ρουθούνια του τη χορταστική τσίκνα από τα κοψίδια των γεντόμα που ψήνονταν στις φωτιές. Είδε τη Λέρρι, τη γυναίκα του Ραουνάρ, να πλένει το πρόσωπό της στα κρύα νερά του βουνίσου ρυακιού. Η γυναίκα τον κοίταξε και του χαμογέλασε. Φαινόταν να λάμπει από ομορφιά, σαν να ξεχείλιζε από μια εσωτερική ευτυχία που άφηνε τα ίχνη της στο κάθε της χαρακτηριστικό. Τα μάτια της άστραφταν στο φως του πρωινού. Τίναξε το νερό από το πρόσωπό της και άρχισε να χτενίζει τα μακριά μαύρα της μαλλιά.

«Καλημέρα», τη χαιρέτησε ο Κάναντυ.

«Είναι πολύ όμορφο πρωινό, Άρ-θουρ». Ήταν περίεργο ν' ακούει τ' όνομά του από τα χείλη της· ο ήχος του αποκτούσε μια παράξενη μουσική.

«Οι Παλιοί στάθηκαν καλοί μαζί μας», της είπε, ακολουθώντας το πρωτόκολλο. «Χαίρομαι για σένα».

Η κοπέλα του χαμογέλασε πάλι. «Θα γίνω μητέρα», του είπε, σαν αυτό να ήταν το πιο θαυμάσιο πράγμα στον κόσμο. «Εγώ, η Λέρρι, θ' αποκτήσω παιδί!»

«Αυτό είναι καλό». Ο Κάναντυ δίστασε, ψάχνοντας να βρει τις σωστές λέξεις. «Είναι το πρώτο σου;» τη ρώτησε.

Τον κοίταξε έκπληκτη και μετά ξέσπασε σε γέλια. «Το πρώτο μου; Σίγουρα θ' αστειεύεσαι μαζί μου! Ασφαλώς και είναι το πρώτο μου. Τι άλλο θα μπορούσε να 'ναι;»

«Με συγχωρείς· πολλά από τα έθιμά σας μου είναι ακόμη άγνωστα. Στον κόσμο μου, Λέρρι, μερικές φορές είναι επικίνδυνο να ρωτάς μια γυναίκα πόσων χρονών είναι. Θα σε πείραζε αν το ρωτούσα; Πόσων χρονών είσαι, Λέρρι;»

Η κοπέλα έσμιξε τα φρύδια της απορημένα. «Πόσο... *χρονών;*»

«Πόσες εποχές έχεις ζήσει;»

Κούνησε το κεφάλι της. «Δεν ξέρω», του αποκρίθηκε απλά. «Δε μετράμε τέτοια πράγματα. Είμαι ζωντανή. Αυτό είν' όλο».

«Πολλές εποχές;» επέμεινε ο Κάναντυ.

«Ναι, Άρ-θουρ. Πολλές εποχές».

«Θυμάσαι πότε ήσουν παιδί, Λέρρι;»

Σούφρωσε σκεφτικά τα χείλη της. «Πριν πολλές εποχές. Πολύ λίγα θυμάμαι». Το πρόσωπό της φωτίστηκε. «Θυμάμαι την Τελετή της Ενηλικίωσης, όταν έγινα δεκτή από το Λαό. Αυτό είναι κάτι που ποτέ δε

θα ξεχάσω. Ήμουν τόσο τρομαγμένη! Ακόμη και τότε είχα ακούσει πολλά για το Μακρύ Δρόμο». Κοντοστάθηκε πριν συνεχίσει. «Το παιδί μου θα είναι καλό παιδί, Άρ-θουρ. Θα έχει καλή καρδιά».

«Δεν αμφιβάλλω, Λέρρι». Ο Κάναντυ κοίταξε τη γυναίκα μπροστά του. Ήταν σχεδόν κοριτσόπουλο ακόμη. Με τα κριτήρια της Γης δεν πρέπει να ήταν πάνω από είκοσι πέντε. Και, όμως, δεν μπορούσε να θυμηθεί τα παιδικά της χρόνια!

Είχε ζήσει... πόσο καιρό;

Πολλές εποχές

«Χαίρομαι για σένα», της είπε πάλι, και προχώρησε να βρει τον Πλάβγκαρ, τον αρχηγό του Λαού. Τον βρήκε καθισμένο σταυροπόδι στη σκηνή του, ενώ η γυναίκα του μαντάριζε κάτι ρούχα. Προσκάλεσε τον Κάναντυ να περάσει, και ο Γήινος κάθισε στα δεξιά του Πλάβγκαρ όπως απαιτούσε το έθιμο να κάθονται οι επισκέπτες. Δεν είπε τίποτα μέχρι που η όμορφη γυναίκα του αρχηγού του πρόσφερε ένα ξύλινο μπολ με φαγητό. Ο Κάναντυ το δοκίμασε συμβολικά σύμφωνα με το έθιμο.

«Μπορείς να καπνίσεις αν θέλεις», του είπε ο Πλάβγκαρ. «Πρόσεξα ότι έτσι νιώθεις πιο άνετα».

Ο Κάναντυ έβγαλε το τσιμπούκι του, το γέμισε και το άναψε μ' ένα αναμμένο ξυλάκι από τη φωτιά. Το εσωτερικό της σκηνής ήταν απρόσμενα ευρύχωρο και άψογα καθαρό. Το πάτωμα ήταν στρωμένο με προβιές γεντόμα και η ατμόσφαιρα μύριζε ευωδιά και φρεσκάδα. Ο Κάναντυ δε βιάστηκε ν' ανοίξει κουβέντα, ρουφώντας απλώς το τσιμπούκι του. Ο Πλάβγκαρ τον κοίταζε σιωπηλός. Ήταν μεγαλόπρεπος άντρας, αν και μονάχα η μπλε χτένα στα μαλλιά του πρόδινε την εξουσία του. Ήταν ακόμη νέος, στο άνθος της ηλικίας του, και ωστόσο κάτι στο παρουσιαστικό του πρόδινε

άνθρωπο που είχε ζήσει πολλά χρόνια και είχε δει πολλά πράγματα.

«Μπορώ να σου κάνω μερικές ερωτήσεις;» ρώτησε αργά ο Κάναντυ.

Ο Πλάβγκαρ χαμογέλασε. «Αυτό είναι το δικό σας έθιμο».

Ο Κάναντυ κοκκίνισε ελαφρά. «Είμαι ειλικρινής στη διάθεσή μου να μάθω περισσότερα για το Λαό. Υπάρχουν πολλά που δεν καταλαβαίνω. Όσο περισσότερο μένω μαζί σας τόσο λιγότερα καταλαβαίνω».

«Αυτή είναι η αρχή της σοφίας, γιε μου». Ήταν η πρώτη φορά που ο Πλάβγκαρ τον αποκαλούσε γιο του, και αυτό ευχαρίστησε τον Κάναντυ. Μπορεί να ήταν τριανταπεντάρης, προφανώς πιο μεγάλος από τον Πλάβγκαρ, αλλά πάντως η λέξη ταίριαζε.

«Μου επιτρέπεις να ρωτήσω ό,τι θέλω;»

Ο Πλάβγκαρ έγνεψε καταφατικά, με ένα μικρό λαμπύρισμα στα μάτια. «Δεν έχουμε μυστικά. Θα σε βοηθήσω όσο μπορώ».

Ο Κάναντυ έγειρε μπροστά. «Τι συμβαίνει στα παιδιά του Λαού;» ρώτησε.

Ο Πλάβγκαρ έσμιξε τα φρύδια του. «Τι τους συμβαίνει; Μα μεγαλώνουν και γίνονται ενήλικα μέλη της φυλής».

«*Πάντοτε* γίνονται ενήλικα μέλη της φυλής;»

«Σχεδόν πάντοτε. Όταν γεννηθεί ένα παιδί πρέπει να μάθει πολλά πράγματα. Πρέπει να ζήσει με το Λαό και να μάθει τις συνήθειες και τους τρόπους του. Αν έχει καλή καρδιά, στέλνεται μονάχο του στο Βράχο των Κεραυνών, ψηλά στα βουνά. Εκεί νηστεύει για τέσσερις μέρες κι εκεί οι Παλιοί του στέλνουν έναν προστάτη-πνεύμα. Βλέπει τον προστάτη-πνεύμα και οι δυο τους γίνονται ένα. Ύστερα περνάει την Τελετή Ενηλικίωσης και γίνεται δεκτός στο Λαό για πάντα».

«Και αν *δεν* έχει καλή καρδιά;»

«Αυτό δε συμβαίνει συχνά, γιε μου. Αν δεν έχει καλή καρδιά, αν δεν πιστεύει στους τρόπους του Λαού, τότε οι Παλιοί θλίβονται και δεν τον δέχονται. Ο προστάτης-πνεύμα του δεν έρχεται στο Βράχο των Κεραυνών, και μένει εκεί ολομόναχος. Δίχως προστάτη-πνεύμα θα ήταν αδιανόητο να λάβει μέρος στην Τελετή Ενηλικίωσης».

«Και τι του συμβαίνει τότε;»

«Παίρνει το Μακρύ Δρόμο».

«Θέλεις να πεις ότι... διώχνεται από τη φυλή;»

«Ποτέ δεν ανήκε στο Λαό. Παίρνει μονάχος του το Μακρύ Δρόμο. Μένει μόνος για πάντα ή μέχρι η καρδιά του να γίνει καλή. Ένας άνθρωπος δεν μπορεί να γίνει άνθρωπος αν η καρδιά του δεν είναι καλή».

Ο Κάναντυ κράτησε το πρόσωπό του ανέκφραστο. Η δουλειά του, αν όχι τίποτε άλλο, τον είχε μάθει να είναι υπομονετικός. Πάντοτε συνέβαινε αυτό, οι απαντήσεις που δίνονταν ελεύθερα δεν εξηγούσαν τίποτα. Η ιδέα του προστάτη-πνεύματος ήταν, βέβαια, γνώριμη· σήμαινε μια προσωπική οραματική εμπειρία που ερχόταν μετά από νηστεία. Ήταν μια επαφή με το υπερφυσικό, που έδινε στον άνθρωπο κάτι σαν προσωπικό φύλακα άγγελο ο οποίος θα τον συνόδευε μετά σ' όλη του τη ζωή. Όταν σου επαναλάμβαναν από μωρό ότι θα έβλεπες ένα πνεύμα στο Βράχο των Κεραυνών, και αν έμενες εκεί μονάχος στα βουνά, δίχως φαγητό επί τέσσερις μέρες, ήταν σίγουρο ότι θα έβλεπες κάποιο πνεύμα. Ιδίως αν δεν μπορούσες να γίνεις δεκτός στη φυλή αν *δεν* έβλεπες πρώτα το πνεύμα. Αλλά πάλι....

«Έχω ακούσει πολλά για τους Παλιούς. Μπορείς να μου μιλήσεις γι' αυτούς;»

«Οι Παλιοί ζούσαν στον κόσμο πριν φτάσουν οι άν-

θρωποι», άρχισε ο Πλάβγκαρ, σαν να έκανε μάθημα σε μικρό παιδί. «Ήταν πανίσχυρα πλάσματα και εξακολουθούν να ζουν στους ψηλούς τόπους. Δεν μπορούμε να τους δούμε στην καθημερινή ζωή, αλλά βρίσκονται πάντοτε μαζί μας. Αποκαλύπτονται στα μάτια μας μονάχα στο Βράχο των Κεραυνών αν έχουμε καλή καρδιά. Η ζωή των Παλιών και η ζωή του Λαού είναι ένα και το αυτό. Ζούμε αρμονικά μαζί, και ο καθένας μας αποτελεί μέρος του άλλου».

Αυτό δε μου λέει απολύτως τίποτα, συλλογίστηκε ο Κάναντυ.

Προσπάθησε να γυρίσει την κουβέντα σε πιο ρεαλιστικό επίπεδο. «Πώς γίνεται και δεν έχω δει παιδιά ανάμεσα στο Λαό;» ρώτησε.

Ο Πλάβγκαρ χαμογέλασε. «Γιατί έχουν όλα μεγαλώσει. Τα παιδιά είναι ο Λαός τώρα».

Τώρα μάλιστα! σκέφτηκε ο Κάναντυ.

«Και η Λέρρι;»

«Οι Παλιοί στάθηκαν καλοί μαζί της. Χαιρόμαστε γι' αυτή, και ευχαριστούμε τον Μιουέντα». Ο Πλάβγκαρ τον κοίταξε διαπεραστικά. «Σκοπεύετε να μείνετε για πολύ μαζί μας, γιε μου;»

«Ίσως». Το μητρικό σκάφος ήταν να τους παραλάβει σε είκοσι δύο γήινους μήνες από σήμερα.

«Τότε θα δεις από μόνος σου τι συμβαίνει στα παιδιά του Λαού». Το πρόσωπο του Πλάβγκαρ έλαμψε από ευτυχία. Φαινόταν αδύνατο για τους ιθαγενείς να κάνουν κουβέντα για το μωρό δίχως κάποια εκδήλωση εσωτερικής έκστασης. «Οι Παλιοί στάθηκαν πολύ καλοί μαζί μας!»

«Χαίρομαι για σας», είπε ευγενικά ο Κάναντυ. Κάτι ακαθόριστο τον βασάνιζε, κάτι που είχε πει ο Πλάβγκαρ. Προσπάθησε να το εντοπίσει αλλά δεν τα κατάφερε. Υπήρχαν τόσα παράξενα πράγματα...

Ο Κάναντυ στάθηκε στα πόδια του. «Σ' ευχαριστώ για το χρόνο που μου διέθεσες, Πλάβγκαρ».

«Ελπίζω να σε βοήθησα στις απορίες σου», απάντησε ο αρχηγός.

Κι εγώ το ελπίζω, αναστέναξε από μέσα του ο Κάναντυ, νιώθοντας κάθε άλλο παρά σίγουρος.

Αναχώρησε από τη σκηνή για να επιστρέψει στη σφαίρα. Εκεί κατέγραψε πιστά τη στιχομυθία του με τον Πλάβγκαρ και τη Λέρρι.

Όλο εκείνο το απόγευμα το Φρανκ ήταν απασχολημένος πασχίζοντας να τραβήξει το ενδιαφέρον οποιουδήποε στις ραπτομηχανές του. Ο Κάναντυ από τη μεριά του πάλευε να βγάλει άκρη με τα στοιχεία που είχε συλλέξει. Διαισθανόταν ότι είχε κάνει κάποιο μικρό βήμα: τώρα μπορούσε να εντοπίσει τα πολιτιστικά στοιχεία που τον προβλημάτιζαν. Μπορούσε να κάνει τις σωστές ερωτήσεις, και ήξερε ότι και οι απαντήσεις ήταν θέμα χρόνου.

Κάπνιζε το τσιμπούκι του σκεφτικά και, καθώς δούλευε, ένιωσε να θεριεύει μέσα του το πρόβλημα σαν αίνιγμα: ο Λαός του κέντριζε το ενδιαφέρον περισσότερο από κάθε άλλη κουλτούρα που είχε συναντήσει. Και αν δεν τον γελούσε η διαίσθησή του...

Από εντελώς επιφανειακό πρίσμα, δεν υπήρχε τίποτα τό ασυνήθιστο στο Λαό. Σχημάτιζαν μια μικρή κοινωνία κυνηγών που βασιζόταν στα γεντόμα, ζούσαν σε σκηνές, έλεγαν ιστορίες για τους Παλιούς και πίστευαν σε προστάτες-πνεύματα. Όλα αυτά ήταν εντελώς φυσιολογικά. Ωστόσο....

Παρατήρηση πρώτη: Καμία από τις γήινες μεθόδους για τον έντεχνο επηρεασμό μιας κουλτούρας δεν είχε εδώ το παραμικρό αποτέλεσμα. Η κοινωνία τους ήταν σταθερή σε σημείο που ξεπερνούσε τη φαν-

τασία. Όχι μόνο δεν έδειχναν κανένα ενδιαφέρον για την τεχνολογία, αλλά και αντιμάχονταν κάθε τεχνολογική αλλαγή. Ήθελαν να διατηρήσουν τον τρόπο ζωής τους έτσι όπως είχε. Αυτό συνέβαινε συχνά σε χώρους όπως η κοινωνική οργάνωση και η θρησκεία, αλλά ο Κάναντυ ποτέ δεν είχε ακούσει για φυλή που δεν ορμούσε στα ντουφέκια και τις ραπτομηχανές σαν τις μύγες στο μέλι. Ο Λαός *ήξερε* ότι η εισαγωγή νέων τεχνολογικών στοιχείων θ' άλλαζε αναπόφευκτα τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους.

Παρατήρηση δεύτερη: Η Λέρρι είχε εμφάνιση νεαρής κοπέλας. Ταυτόχρονα, δεν μπορούσε να θυμηθεί τα παιδικά της χρόνια. Δεν ήξερε καν πόσων χρονών ήταν. Και η ιδέα του να έχει πάνω από ένα παιδί της είχε φανεί γελοία.

Παρατήρηση τρίτη: Δεν υπήρχαν ηλικιωμένα άτομα ανάμεσα στα μέλη του Λαού. Ο Κάναντυ δεν είχε δει κανέναν άντρα και καμία γυναίκα που να δείχνει πάνω από τριάντα. Ακόμη και οι αρχηγοί σαν τον Πλάβγκαρ ήταν νεαροί.

Παρατήρηση τέταρτη: Δεν υπήρχαν παιδιά στο Λαό. Στην αρχή ο Κάναντυ δυσκολευόταν να το δεχτεί, αλλά τώρα δεν έμενε καμιά αμφιβολία. Δεν υπήρχαν ούτε μωρά, ούτε έφηβοι. Η εγκυμοσύνη της Λέρρι ήταν ένα σπουδαίο γεγονός. Το παιδί της θα ήταν το μοναδικό στη φυλή...

Παρατήρηση πέμπτη: Δεν υπηρχαν σαμάνοι ή μάγοι-γιατροί. Δεν υπήρχαν τεχνικές αντιμετώπισης των ασθενειών.

Τι συμπέρασμα έβγαινε αν τα συνδύαζε κανείς όλ' αυτά;

Ο Κάναντυ θυμήθηκε ξαφνικά μια φράση του Πλάβγκαρ που τον είχε προβληματίσει όταν την άκουσε για πρώτη φορά. Πώς ήταν τα λόγια του αρχηγού;

«Χαιρόμαστε γι' αυτή κι ευχαριστούμε τον Μιουέντα».

Τον Μιουέντα; Μα ο άντρας της Λέρρι λεγόταν Ραουνάρ. Ποιος ήταν ο Μιουέντα και τι σχέση είχε με το παιδί που περίμενε η Λέρρι;

Ο Κάναντυ έκανε μια στράκα με τα δάχτυλά του. Μα βέβαια! Ήξερε ποιος έπρεπε να 'ναι ο Μιουέντα, και αυτό σήμαινε....

Τινάχτηκε όρθιος, με το αίμα να σφυροκοπά στα μηλίγγια του. Όρμησε βιαστικά έξω στις σκιές του δειλινού. Ήξερε τη σωστή ερώτηση τώρα. Ήταν καιρός να πάρει και την απάντηση.

Σύντομα ο Κάναντυ ανακάλυψε πως ήταν ευκολότερο ν' αποφασίσει το επόμενο βήμα παρά να το εκτελέσει. Είχε απασχοληθεί με τα στοιχεία του περισσότερη ώρα απ' όση υπολόγιζε, και ήδη το σούρουπο έδινε τη θέση του στη νύχτα όταν ξεκίνησε να βρει τον Πλάβγκαρ για μια ακόμη συζήτηση.

Βρήκε τον Πλάβγκαρ αρκετά εύκολα, αλλά ο αρχηγός ήταν απασχολημένος.

Οι κυνηγοί είχαν επιστρέψει όλοι, φορτωμένοι με κρέας γεντόμα και νόστιμα φρέσκα ψάρια από τα ρυάκια των βουνών. Οι γυναίκες είχαν ετοιμάσει το βραδινό φαγητό και άναβαν τις φωτιές για τη νύχτα. Ο Λαός είχε μαζευτεί σε παρέες γύρω από τις φωτιές και ο Κάναντυ πρόσεξε αμέσως ότι γινόταν κάποιο είδος τελετής.

Δεν ήταν κάτι που μπορούσε κανείς να το διακόψει έτσι επιπόλαια. Ο Κάναντυ στάθηκε πίσω στις σκιές, παρακολουθώντας.

Ήταν μια περίεργη τελετουργία, ένα μείγμα ξέφρενης αποχαλίνωσης και επιβλητικών, τυποποιημένων κινήσεων, παλιών όσο κι ο χρόνος, που εκτελούν-

ταν με πανάρχαιη τέχνη. Υπήρχε ένας σαφής ρυθμός στην τελετουργία, αλλά ήταν ρυθμός κινήσεων μάλλον παρά μουσικής. Δεν χρησιμοποιούσαν όργανα και οι μόνοι ήχοι προέρχονταν από τις διακυμάνσεις των ανθρώπινων φωνών.

Οι γυναίκες κάθονταν ανά τέσσερις γύρω από τις φωτιές. Στο κέντρο του καταυλισμού, σε μια χαμηλή εξέδρα από κορμούς, στεκόταν η Λέρρι ντυμένη με μακρύ μπλε χιτώνα. Γύριζε αργά πάνω στην εξέδρα, στρέφοντας το πρόσωπο προς την κάθε ομάδα γυναικών, με τη σειρά. Το δέρμα της θαμπόφεγγε σαν χρυσαφένιο στις αναλαμπές της φωτιάς και τα μακριά μαύρα μαλλιά της λαμπύριζαν χυτά στους ώμους της. Η ευτυχία έλαμπε στα μάτια της, και ήταν χάρμα οφθαλμών να την κοιτάζει κανείς.

Οι άντρες χόρευαν σε μεγάλο κύκλο γύρω από τη Λέρρι, με τις βαθιές φωνές τους να τραγουδούν έναν ύμνο που ήταν παλιός όταν τα βουνά ήταν ακόμη νέα. Κάθε λίγα λεπτά ένας άντρας έβγαινε από τον κύκλο και πλησίαζε μια από τις φωτιές των γυναικών. Στην κάθε φωτιά σταματούσε, σήκωνε τα γυμνά μπράτσα του ψηλά και απευθυνόταν στις γυναίκες με τελετουργικά λόγια. Τους έλεγε την ιστορία της ζωής του, φροντίζοντας να αναφέρει τις στιγμές που είχε μοιραστεί με την κάθε γυναίκα. Ύστερα συνέχιζε με τα προσωπικά του κατορθώματα: τις επιτυχίες του στις επιδρομές κατά των άλλων φυλών, τις στιγμές της επαφής του με τον προστάτη-πνεύμα του, ιστορίες για το Μακρύ Δρόμο και τους Παλιούς. Όταν συμπλήρωνε τον κύκλο με τις φωτιές, διάλεγε μια γυναίκα για τελετουργική του συντρόφισσα και την οδηγούσε στα δέντρα δίπλα στο ρυάκι. Ύστερα από κάμποση ώρα, οι δυο τους επέστρεφαν στις φωτιές. Η γυναίκα γύριζε να καθίσει στην ομάδα της των τεσσάρων, ενώ ο άν-

τρας έπαιρνε πάλι τη θέση του στον κύκλο. Απ' όσο μπορούσε να καταλάβει ο Κάναντυ, ο μόνος κανόνας ήταν κανένας άντρας να μη διαλέγει τη δική του γυναίκα.

Ο Κάναντυ παρακολουθούσε σιωπηλά, νιώθοντας κάτι περισσότερο από επιστημονικό ενδιαφέρον για τις διαδικασίες της τελετής. Ένιωθε αβάσταχτα μόνος, απελπιστικά αποκομμένος, σαν φτωχό παιδί με το πρόσωπο κολλημένο στο κρύο τζάμι της βιτρίνας ενός μαγαζιού παιχνιδιών. Στεκόταν στις σκιές από τις φωτιές, μισός στο φως και μισός στο σκοτάδι, δαγκώνοντας νευρικά το τσιμπούκι του, πλημμυρισμένος από μια λαχτάρα και μια πίκρα που του έσκιζαν την ψυχή. Τα άστρα έφεγγαν ασάλευτα ψηλά, η νύχτα ήταν κρύα, και είχε πολύ καιρό να πλησιάσει γυναίκα...

Ο ύμνος συνεχιζόταν αδιάκοπα και τα μέλη του Λαού συνέχιζαν ν' απομακρύνονται δυο δυο στο σκοτάδι με την ευτυχία γραμμένη στα πρόσωπά τους. Μονάχα η Λέρρι στεκόταν μόνη, και κανένας άντρας δεν την είχε αγγίξει. Στεκόταν χαμογελαστή στην εξέδρα των κορμών, ακτινοβόλα όμορφη με τη νέα ζωή που σάλευε μέσα της. Ο Κάναντυ ένιωσε μια παράξενη συγγένεια μαζί της, τη συγγένεια δυο παρείσακτων, αλλά και κάποια ζήλεια. Εκείνη ήταν το κέντρο των πάντων, ενώ αυτός δε μετρούσε σε τίποτα.

Κούνησε το κεφάλι του. Είχε διαλέξει την πιο ακατάλληλη στιγμή για αυτολύπηση.

Ο Κάναντυ περίμενε ώσπου το πρώτο φως της αυγής έριξε τις γκρίζες πινελιές του στον ουρανό· περίμενε μέχρι να νιώσει το μεγάλο κόκκινο ήλιο να πλησιάζει στο χείλος του ορίζοντα των βουνών. Όταν η τελετή τέλειωσε και οι ιθαγενείς άρχισαν να μιλούν και να γελούν με το συνηθισμένο τόνο τους, πλησίασε να βρει τον Πλάβγκαρ.

Ο Πλάβγκαρ χαμογέλασε και τον άγγιξε στον ώμ[ο] με κάτι σαν οίκτο. «Καλωσόρισες, γιε μου. Σ' ευχαρ[ι]στώ που είχες την ευγένεια να περιμένεις. Θα ήτα[ν] μια ατέλειωτη νύχτα για σένα».

Ο Κάναντυ έγνεψε καταφατικά. «Νομίζω η πιο ατέ[λ]λειωτη της ζωής μου. Μπορώ να σου κάνω μια ακόμ[η] ερώτηση, Πλάβγκαρ;»

«Δεν έχουμε μυστικά, γιε μου».

«Μου είχες πει τις προάλλες ότι χαιρόσουν για τ[η] Λέρρι, κι ότι ευχαριστούσες τον Μιουέντα. Ποιος είνα[ι] ο Μιουέντα;»

Ο Κάναντυ σφίχτηκε με αγωνία. Ήξερε την απάν[τ]τηση στην ερώτηση αλλά δεν μπορούσε να μη ρωτή[σ]σει, έπρεπε να *σιγουρευτεί*. Άκουσε τα λόγια του Πλάβγκαρ με την ευχάριστη ανατριχίλα της επιβε[-] βαίωσης.

«Ο Μιουέντα ήταν ένας μεγάλος άντρας του λαού. Τη νύχτα πριν από τον ερχομό σας σε μας, έκανε κάτι υπέροχο για το Λαό. Μπήκε στη φωτιά και τώρα το πνεύμα του ζει εδώ στα βουνά. Χάρη στην πράξη του, οι Παλιοί μας χαμογέλασαν. Γι' αυτό και η Λέρρι τώρα περιμένει παιδί».

Ο Κάναντυ θυμόταν εκείνη τη νύχτα. Είχαν κρυφτεί πίσω από κάτι θάμνους, παρακολουθώντας από μα[-] κριά μια σκηνή άγριου μεγαλείου. Χίλιοι ιθαγενείς εί[-] χαν συγκεντρωθεί γύρω από μια μεγάλη φωτιά και οι σκηνές τους έλαμπαν στο φεγγαρόφωτο. Ένας γυ[-] μνός άντρας είχε υποκλιθεί προς τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα και έριξε το τελευταίο αποχαιρετιστήριο βλέμμα του προς τη νύχτα, τα φεγγάρια και τ' άστρα. Το πρόσωπό του έλαμπε από υπέρτατη γαλήνη, πρό[-] σωπο ανθρώπου που είχε φτάσει στο τέρμα ενός με[-] γάλου, πολύ μεγάλου ταξιδιού.

Ύστερα είχε βαδίσει μέσα στις άγριες φλόγες...

Ο Μιουέντα!

Ο Κάναντυ έκανε μεταβολή και γύρισε πίσω στη σφαίρα. Θα έπρεπε να νιώθει εξαντλημένος, αλλά τίποτα δεν τον απασχολούσε λιγότερο από τον ύπνο. Ένιωθε μια ηλεκτρική έξαψη στο κορμί του, και το μυαλό του δούλευε με μια σχεδόν υπερφυσική διαύγεια.

Τράνταξε τον Φρανκ από τους ώμους.

«Φρανκ, ξύπνα».

Ο Φρανκ ανακάθισε στην κουκέτα, τρίβοντας τα μάτια του. «Τι τρέχει; Τι ώρα είναι;»

«Φρανκ, το βρήκα. Τώρα ξέρω για το Λαό».

Ο Φρανκ Λάντις άπλωσε το χέρι του για ένα τσιγάρο, με τα μάτια του να κοιτάζουν νυσταγμένα το σύντροφό του. «Ξέρεις για το Λαό; Και τι υπήρχε για να μάθεις;»

Ο Κάναντυ γέλασε. «Χριστέ μου, και να σκεφτείς ότι προσπαθούσαμε να τους εντυπωσιάσουμε με ραπτομηχανές!»

Ο Φρανκ περίμενε, ρουφώντας το τσιγάρο του. «Λοιπόν;»

«Φρανκ, δεν το καταλαβαίνεις; Πέσαμε πάνω στη μεγαλύτερη ανακάλυψη που έκανε ποτέ ο άνθρωπος. Φρανκ, τα μέλη του Λαού *δεν πεθαίνουν*».

«Τι έκανε λέει;»

«Δεν πεθαίνουν, τουλάχιστον όχι φυσιολογικά. Είναι αθάνατοι, Φρανκ. Ζουν αιώνια».

Ο Φρανκ τον κοίταξε εμβρόντητος, με το τσιγάρο ξεχασμένο στα δάχτυλά του.

«Αθάνατοι», επανέλαβε ο Κάναντυ.

Ύστερα πλησίασε στο φινιστρίνι και αγνάντεψε πέρα, στο κόκκινο μεγαλείο του ήλιου που ανάτελλε.

4

Δυο ώρες αργότερα, ενώ όλοι στον καταυλισμό κοιμόνταν ολόγυρα και η ζεστασιά της μέρας απλωνόταν προς τα χιονισμένα βουνά, οι άνθρωποι της Γης συνέχιζαν ακόμη την ίδια κουβέντα. Το εσωτερικό της σφαίρας ήταν θολογάλαζο από τους καπνούς και τα κατακάθια του καφέ είχαν ξεραθεί στα φλιτζάνια.

«*Δεν* ισχυρίστηκα ότι είσαι τρελός, Άρθουρ», διαμαρτυρόταν ο Φρανκ. «Με αδικείς».

Ο Κάναντυ τον κοίταζε και δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει. Παρά τη διαβεβαίωση που μόλις είχε βγει από τα χείλη του, ήταν φανερό ότι ο Φρανκ πίστευε πως είχε μπροστά του έναν ανισόρροπο... ή τουλάχιστον κάποιον στα όρια της τρέλας. Και από τη μεριά του ο Κάναντυ ανακάλυπτε ότι ήταν πολύ δύσκολο να *μιλήσει* με τον Φρανκ. Η ενθουσιώδης και φιλική προσωπικότητα του Φρανκ και τ' απονήρευτα γαλανά μάτια του ήταν αταίριαστα σε οποιαδήποτε συζήτηση περί αθανασίας. Ήταν σαν να προσπαθείς να εξηγήσεις σ' ένα παιδάκι τριών χρονών ότι η Γη δεν είναι πραγματικά επίπεδη, αλλά μονάχα έτσι δείχνει στα μάτια.

«Είναι αλήθεια, Φρανκ. Η δική μας γνώμη δεν αλλάζει καθόλου τα πράγματα».

«Όμως, κοίτα». Ο Φρανκ κούνησε το κεφάλι του σοβαρά, αποφασισμένος να συντρίψει τα επιχειρήματα του άλλου. «Το πράγμα δε στέκει διόλου λογικά. Λες ότι οι ιθαγενείς ζουν ουσιαστικά αιώνια. Εντάξει. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχουν ηλικία τουλάχιστον χιλιάδων χρόνων. Σκέψου πόσα θα μπορούσε να μάθει κανένας μέσα σε χίλια χρόνια! Μα, που να πάρει η οργή, δε θα ζούσε τώρα σαν άγριος. Θα είχε εξελι-

χτεί σε κάποιο ανώτερο, προχωρημένο είδος πολιτισμού. Σωστά δε μιλάω;»

Ο Κάναντυ γέμιζε το τσιμπούκι του. Αισθανόταν ζαλάδα ύστερα από τόσες ώρες αϋπνίας. Αλλά αν μπορούσε μόνο να κάνει τον Φρανκ να καταλάβει...

«Συμφωνώ, δε θα ζούσε σαν άγριος. Και θα διέθετε ένα πολύ εξελιγμένο είδος πολιτισμού».

Ο Φρανκ σήκωσε απελπισμένος τα χέρια του. «Τα βλέπεις;»

«Τι να δω;» Ο Κάναντυ έσκυψε προς το μέρος του. «Σκέψου το λιγάκι. Τα μέλη του Λαού ζουν στ' αλήθεια σαν άγριοι; Και τι στο διάβολο, τελοσπάντων, σημαίνει αυτή η λέξη; Θες να πεις ότι είναι άγριοι επειδή κυνηγούν ζώα για να φάνε; Ή γιατί ζουν σε σκηνές αντί για ουρανοξύστες; Ή μήπως επειδή χρησιμοποιούν τόξα και βέλη αντί για ντουφέκια και ατομικές βόμβες;»

«Όμως η τεχνολογία τους είναι απλή. Δεν μπορείς να το αρνηθείς αυτό».

«Δε χρειάζεται να το αρνηθώ. Απλή δε σημαίνει και πρωτόγονη. Στο κάτω κάτω της γραφής, ποιος είναι ο λόγος ύπαρξης της τεχνολογίας; Πώς την αξιολογεί κανείς; Θα 'λεγα ότι πρέπει να την κρίνουμε με βάση το τι πετυχαίνει στα πλαίσια του συγκεκριμένου πολιτισμού. Ο μόνος σωστός δείκτης τεχνολογικής προόδου είναι εκείνος της σχετικής αποτελεσματικότητας. Τι το θέλεις το ντουφέκι όταν δε σου χρειάζεται; Τι τον χρειάζεσαι το γιατρό όταν δεν αρρωσταίνεις ποτέ;»

«Μα εδώ δεν πρόκειται για αποτελεσματική τεχνολογία. Μη μου πεις ότι το τόξο είναι πιο αποτελεσματικό από το ντουφέκι για έναν κυνηγό. Πώς να το κάνουμε, *δεν είναι*».

«Το ντουφέκι είναι πιο αποτελεσματικό κάτω από

ειδικές συνθήκες, και οι συνθήκες αυτές δεν υπάρχουν εδώ. Κοίτα, είναι προφανές ότι για κάποιο λόγο οι κοινωνίες αυτές πρέπει να διατηρούνται μικρές. Όχι μόνο αυτό, αλλά πρέπει να είναι και ειρηνικές. Αν έχουν πετύχει μια τέλεια ισορροπία από οικολογική άποψη με το τόξο και τα βέλη, ένα ντουφέκι θα χαλούσε τα πάντα. Το μόνο πράγμα που μετράει σε μια κοινωνία αθανάτων είναι η επιβίωση. Αν δεν επιβιώνουν δεν είναι αθάνατοι. Συνεπώς, οτιδήποτε που μακρο*πρόθεσμα* δε συμβάλλει στην επιβίωση δεν μπορεί να γίνει ανεκτό. Διάβολε, δεν μπορείς ν' αντιμάχεσαι τα γεγονότα. Το σύστημα *δουλεύει*».

«Εντάξει, εντάξει». Ο Φρανκ γέμισε άλλο ένα φλιτζάνι με καφέ. «Όμως όλα αυτά είναι θεωρίες και εικασίες. Δεν αποδεικνύουν ότι οι ιθαγενείς ζουν για πάντα».

«Αρκετά σωστό. Όμως για πρόσεξε μερικά γεγονότα και βγάλε συμπέρασμα: δεν υπάρχει ούτε ένα παιδί στο χωριό. Δεν υπάρχει ούτε ένας ηλικιωμένος. Οι ιθαγενείς δε θυμούνται καλά καλά την παιδική τους ηλικία, τόσα πολλά χρόνια πέρασαν από τότε. Και μονάχα όταν ο Μιουέντα αποφάσισε να πεθάνει, μπόρεσε η Λέρυ να κάνει παιδί. Ο θάνατος του Μιουέντα ήταν τόσο σημαντικό γεγονός που μαζεύτηκαν ιθαγενείς από χιλιόμετρα ολόκληρα να τον παρακολουθήσουν. Όταν η Λέρρι ανακοίνωσε ότι περίμενε παιδί, ολόκληρη η φυλή ξέσπασε σ' ένα παραλήρημα χαράς. Αυτό ένα μονάχα μπορεί να σημαίνει: ότι ο πληθυσμός τους είναι αυστηρά ελεγχόμενος. Κανένα παιδί δεν επιτρέπεται να γεννηθεί αν ο θάνατος ενός ενήλικα δεν κάνει χώρο για ένα καινούριο μέλος στην κοινωνία τους. Το πράγμα δε θα μπορούσε να λειτουργεί διαφορετικά. Αν κανένας δεν πέθαινε και οι γεννήσεις συνεχίζονταν, σύντομα ο Λαός θ' αυ-

τοκαταστρεφόταν λόγω υπερπληθυσμού».

«Θα συμφωνήσω ώς ένα σημείο. Νομίζω ότι απόδειξες πως έχουμε να κάνουμε μ' έναν αυστηρά ελεγχόμενο πληθυσμό. Παραδέχομαι ότι πρώτη φορά ακούω κάτι τέτοιο. Αλλά και πάλι αυτό δεν αποδεικνύει τα όσα λες περί αθανασίας».

Ο Κάναντυ αναστέναξε. Ήταν σαν να μιλούσε σε ντουβάρι. «Κοίτα, Φρανκ. *Γιατί* ο Λαός δε δέχτηκε εκείνες τις ραπτομηχανές και τα ντουφέκια; Γιατί δεν εντυπωσιάστηκαν από την μπόμπα που τους ρίξαμε, ή και από τούτη τη σφαίρα μας ακόμη; Γιατί δεν καταφέραμε να τους κάνουμε την παραμικρή εντύπωση;»

«Το είπες ο ίδιος. Αν καταστρέψεις μια τέλεια οικολογική ισορροπία...» Ο Φρανκ σταμάτησε απότομα.

«Ακριβώς! *Αλλά πώς το ήξεραν αυτό;* Ποιος τους μίλησε για οικολογικές ισορροπίες; Πώς θα 'ταν δυνατό να ξέρουν τι επίδραση θα είχε ένα ντουφέκι στον πολιτισμό τους; Ξεκίνησες λέγοντας ότι δεν είναι παρά ένα τσούρμο άγριοι. Τώρα μου λες ότι ξέρουν για τ' αποτελέσματα της πολιτισμικής αλλοτρίωσης και της κοινωνιοδυναμικής. Δεν μπορείς να τα 'χεις όλα δικά σου».

Ο Φρανκ έμεινε σιωπηλός.

«Είναι κάτι παραπάνω από απλή οικολογία, Φρανκ. Είμαι πεισμένος ότι αυτή η αθανασία αποτελεί *αναπόσπαστο μέρος* του τρόπου ζωής τους· ότι είναι αποτέλεσμα αυτού του τρόπου ζωής. Δεν πρόκειται απλώς για κάποιο μεταλλαγμένο αδένα ή μια δόση από κάποιο θαυματουργό ελιξίριο. Την έχουν αποκτήσει ακριβώς *επειδή* ζουν έτσι. Αυτό το γνωρίζουν καλά. Έτσι, βέβαια, δεν είναι διατεθειμένοι να το διακινδυνέψουν αλλάζοντας τρόπο ζωής. Τι αξία έχει ένα ντουφέκι ή ένα διαστημόπλοιο μπροστά στην προοπτική μιας ζωής που κρατά αιώνια; Σκέψου το, Φρανκ!

Τέρμα οι άγρυπνες νύχτες που αγωνιάς αν ο πόνος στην κοιλιά σου είναι καρκίνος. Τέρμα η ξαγρύπνια στον προθάλαμο του νοσοκομείου μην ξέροντας αν η γυναίκα σου θα ζήσει ώς το άλλο πρωί. Τέρμα η βεβαιότητα ότι θα δεις τον πατέρα και τη μητέρα σου να θάβονται σε μια τρύπα στο χώμα. Τέρμα το να βλέπεις το κορμί σου να γίνεται πλαδαρό από γερατειά και να σου τρέχουν τα σάλια κάθε φορά που ανοίγεις το στόμα σου. Τέρμα το να βλέπεις ένα φίλο σου να καταρρέει μέρα με τη μέρα και το φως να σβήνει από τα μάτια του. Θεέ μου, εσύ θα τ' άλλαζες αυτό για μια ραπτομηχανή;»

Ο Φρανκ κούνησε το κεφάλι του. «Πάντοτε διάβαζα ότι αν ζούσαμε για πάντα θα ήμαστε δυστυχισμένοι και θα μας βασάνιζε φοβερή ανία. Τι έχεις να πεις γι' αυτό;»

Ο Κάναντου γέλασε. «Φίλε μου, αυτή είναι η πιο μεγάλη κοροϊδία των αιώνων. Όσα δε φτάνει η αλεπού... Δεν μπορούμε να ζήσουμε αιώνια, και συνεπώς λέμε ότι δε μας αρέσει. Δεν μπορούμε να φάμε την μπριζόλα, και συνεπώς λέμε ότι δεν πεινάμε. Βλέπεις ο Λαός να είναι δυστυχισμένος; Εγώ θα 'λεγα ότι είναι χίλιες φορές πιο ευτυχής από τους περισσότερους άντρες και γυναίκες της Γης. Και θα το αντιμαχόσουν στ' αλήθεια αν ήξερες ότι μπορείς να ζήσεις για πάντα; Εγώ πάντως όχι! Η ζωή μου δεν είναι δα και τόσο παραδεισένια, αλλά θα πάσχιζα να την κρατήσω όσο μπορούσα περισσότερο. Και αν μπορούσα να ζήσω για πάντα, αν μπορούσα να κάνω στ' αλήθεια όλα εκείνα που λαχταρώ...»

Πώς να μιλήσεις γι' αυτά τα πράγματα σε κάποιον άλλο; Πώς να του πεις για γαλανούς ουρανούς, για το φως του ηλιου και για το γέλιο της αγάπης; Πώς να του εξηγήσεις τη χαρά και μόνο του να είσαι ζωντανός, του να ξέρεις ότι ο κόσμος των ανέμων και των δέντρων και των βουνίσιων ρυακιών είναι δικός σου να τον απολαμβάνεις για πάντα; Πώς να του μιλήσεις για μια αγάπη που αντέχει παντοτινά, αμέτρητες ανοίξεις;»

«Ο Μιουέντα αυτοκτόνησε», παρατήρησε ο Φρανκ.

«Ασφαλώς, δεν μπορεί να είναι όλοι ευτυχισμένοι, και τούτοι οι ιθαγενείς είναι άνθρωποι. Και ίσως πάντοτε να υπάρχει κάποιος που να είναι πρόθυμος να θυσιάσει την αιώνια ζωή του για να φέρει τη χαρά στους συνανθρώπους του, τη χαρά των παιδιών. Άκουσα ότι όταν κάποιος από το Λαό νιώσει νευρικός και ανικανοποίητος, ξεκινάει μονάχος του για το Μακρύ Δρόμο. Πλησιάζει πιο κοντά στη γη για να καθαρίσει την καρδιά του. Συνήθως αυτό αρκεί. Αν όχι, υπάρχει πάντοτε και ο δρόμος της φωτιάς».

«Μίλησες για ειρήνη. Και όλες αυτές οι επιδρομές ανάμεσα στις φυλές;»

«Εννοείς τα κυνηγετικά κατορθώματα;» Ο Κάναντου ανασήκωσε τους ώμους του. «Ναι, σίγουρα ξεκινάνε και κλέβουν τις αγέλες των μαρού των άλλων. Έχουν και αληθινές συγκρούσεις που πέφτει άγριο ξύλο. Αλλά ποιος είπε ότι μια τέτοια ζωή έπρεπε να 'ναι ανιαρή; *Δε θα μπορούσε* να 'ναι ανιαρή. Αλλά δε σκοτώνουν ο ένας τον άλλο στις συγκρούσεις τους. Πρόσεξες τις χτένες που φορούν οι άντρες στα μαλλιά τους; Αυτές παίρνουν αντί για το δέρμα του κρανίου του αντιπάλου τους. Εξυπηρετεί τον ίδιο σκοπό. Για τον ίδιο λόγο που δε σκοτώνεις τον αντίπαλό σου σ' ένα ποδοσφαιρικό ματς, αλλά μπορείς να ξεθυμάνεις αρκετά πάνω του. Το *καθετί* στην κοινωνία τους είναι μελετημένο για να διώχνει την ανία. Θα πρόσεξες ότι αλλάζουν ακόμη και ρόλους. Κάθε πέντε χρόνια περίπου οι πάντες αλλάζουν θέσεις. Ο Πλάβγκαρ είναι αρχη-

γός τούτη την περίοδο, αλλά αυτός είναι ένας απ
τους πολλούς ρόλους που έχει παίξει στη ζωή του. Κα
όλες οι τελετουργίες, τότε που καταργούνται τα σε
ξουαλικά ταμπού... Όλα εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό
Μα το Θεό, τους αρέσει να το *γλεντάνε*».

Ο Φρανκ άναψε πάλι τσιγάρο. «Αν είναι αλήθεια
Άρθουρ.... πρέπει ν' ανακαλύψουμε πώς γίνεται. *Πρέ-
πει να το μάθουμε*».

Ο Κάναντυ χαμογέλασε. «Μας είπε ποτέ ψέματα ο
Λαός;»

«Μάλλον όχι».

«Πώς λένε ότι γίνεται;»

«Δε σε καταλαβαίνω».

Ο Κάναντυ σηκώθηκε, τεντώθηκε και χασμουρήθη-
κε. «Νομίζω ότι καλά θα κάνεις να τα φτιάξεις με τον
προστάτη-πνεύμα σου, Φρανκ. Νομίζω ότι καιρός εί-
ναι ν' αρχίσεις να σκέφτεσαι για τους Παλιούς».

Ο Φρανκ τον κοίταξε έκπληκτος. «Μα αυτά είναι α-
πλές δεισιδαιμονίες....»

«Έτσι λες; *Πώς το ξέρεις;* Νήστεψες ποτέ σου πά-
νω στο Βράχο των Κεραυνών;»

Ο Κάναντυ γύρισε πριν ο Φρανκ προλάβει ν' απαν-
τήσει. Έβγαλε τα ρούχα του, έπεσε στην κουκέτα κι
έκλεισε τα κουρασμένα μάτια του.

Και άρχισε να σκέφτεται....

*Τον κόσμο των ανέμων και των δέντρων και των
βουνίσιων ρυακιών δικό σου να τον απολαμβάνεις για
πάντα...*

5

Οι μέρες έφτιαχναν βδομάδες και οι βδομάδες γί-
νονταν μήνες. Ο Λαός περιπλανιόταν προς το νοτιά
ακολουθώντας τις απάνεμες πλαγιές των γαλάζιων

βουνών, και οι κρύοι χειμωνιάτικοι έντυσαν τα λιβάδια με χιόνι. Μονάχα οι καφετιές και μαύρες κορφές της χλόης εξείχαν πάνω από την κυματιστή θάλασσα των χιονιών. Τα γεντόμα γύριζαν τις ράχες τους προς τον άνεμο και σκάλιζαν το παγωμένο χώμα με κρύες και πληγιασμένες οπλές.

Ο Άρθουρ Κάναντυ ζούσε σαν σε όνειρο. Δεν ήταν πια ο εαυτός του· ένιωθε τα ίδια τα θεμέλια του κόσμου που ήξερε να καταρρέουν κάτω από τα πόδια του. Αργά και διαδοχικά, δίχως σαφή γραμμή διαχωρισμού, βρέθηκε διχασμένος ανάμεσα σε δυο διαφορετικούς τρόπους ζωής. Ζούσε σ' ένα πολιτισμικό μισόφωτο, ένας παρείσακτος που δεν ανήκε ούτε στον παλιό του κόσμο ούτε στον κόσμο που ξαφνικά είχε ξανοιχτεί μπροστά του.

Είμαι ένας περιθωριακός άνθρωπος, συλλογιζόταν. *Εγώ, ο Άρθουρ Κάναντυ, ένας επιστήμονας. Δεν ταιριάζω πουθενά. Μπορεί ποτέ να μην ταίριαζα στ' αλήθεια. Ίσως όλη μου τη ζωή αναζητούσα κάτι, δίχως να το βρίσκω ποτέ, δίχως να ξέρω καν τι έψαχνα να βρω...*

Περνούσε ένα μέρος του χρόνου του στη σφαίρα με τον Φρανκ, τριγυρισμένος από τα γνώριμα μηχανήματα που ήξερε από παλιά, νιώθοντας ταυτόχρονα έλξη και απέχθεια για την προσωπικότητα του συντρόφου του. Ο Φρανκ ήταν ένα απίθανο κράμα δεκτικότητας και μουλαρίσιας ξεροκεφαλιάς. Όπως οι περισσότεροι απλοϊκοί άνθρωποι, ο Φρανκ καμάρωνε για το απόλυτα πρακτικό μυαλό του. Ήταν ανεκτικός και σεβόταν τις νέες ιδέες, αλλά ποτέ του δε θα μπορούσε ν' αλλάξει πέρα από ένα σημείο. Η προσωπικότητά του ήταν κάτι το τελειωμένο· δεν είχε περιθώρια να προχωρήσει πιο πέρα. Κατά κάποιο τρόπο ο Κάναντυ τον ζήλευε, αλλά του ήταν αδύνατο να επικοινωνή-

σει μαζί του πέρα από το καθαρά επιφανειακό επίπεδο.

Ένα άλλο μέρος του χρόνου του ο Κάναντυ το περνούσε με το Λαό, πηγαίνοντας μαζί τους καβάλα στα αδυνατισμένα από το χειμώνα μαρού, αντιμετωπίζοντας το χιόνι που μαστίγωνε το πρόσωπό του παρέα με τον Πλάβγκαρ, τη Λέρρι και τον Ραουνάρ. Είχε μάθει να ρίχνει τ' αρσενικά γεντόμα μ' ένα βέλος πίσω από τον ώμο, να γδέρνει μ' ένα πέτρινο μαχαίρι το ζεστό ματωμένο δέρμα από τα κουφάρια τους, και να πίνει το αχνιστό αίμα για να διώχνει την παγωνιά στις χειμωνιάτικες πεδιάδες. Τις νύχτες καθόταν σταυροπόδι στις θυλές από τον καπνό σκηνές, ιδροκοπώντας μαζί με τους άλλους γύρω από τις μικρές θράκες από σβουνιές των γεντόμα, και άκουγε τις ιστορίες του Λαού.

Και όμως εξακολουθούσε να είναι ξένος.

Οι ιθαγενείς του χαμογελούσαν και φαίνονταν να χαίρονται από την παρουσία του, αλλά τους χώριζε ένας τοίχος που εκείνος δεν μπορούσε να περάσει. Οι άντρες ήταν φιλικοί δίχως να 'ναι φίλοι του, και οι γυναίκες εγκάρδιες αλλ' απαγορευτικά απόμακρες. Ο Κάναντυ είχε αφήσει τα μαλλιά και τα γένια του να μεγαλώσουν και άρχισε να ντύνεται με τα δερμάτινα ρούχα των ιθαγενών. Υπήρξαν πολλές φορές που περπατούσε μονάχος του στην πεδιάδα, με τα μάτια μισόκλειστα για τον κρύο άνεμο, και πολλές νύχτες κοιτούσε ψηλά στα παγωμένα άστρα κι αναρωτιόταν ποιο απ' όλα ήταν ο ήλιος που φώτιζε τη Γη...

Και η φοβερή, σκοτεινή ειρωνεία του πράγματος ροκάνιζε μέρα νύχτα το μυαλό του. Καθόταν καπνίζοντας την πίπα του και κοιτάζοντας έντονα τον Φρανκ. *Μα δεν το καταλάβαινε;*

Ο Κάναντυ ήταν ανέκαθεν μοναχικός τύπος, διψώντας όχι μόνο για συντροφιά, αλλά και για κάτι πιο πλούσιο και γεμάτο που δεν το είχε γνωρίσει ποτέ στη ζωή. Η μοναξιά του γινόταν διπλά αβάσταχτη από τη ζωντάνια της ζωής γύρω του. Ο Λαός δεν του αρνιόταν τίποτα, αλλά και δεν του πρόσφερε τίποτα. Δεν έκαναν καμία κίνηση να τον πλησιάσουν. Απλώς υπήρχαν.

Και μια ζωή αιώνια...

Ο Κάναντυ εγκατέλειψε κάθε πρόφαση επιστημονικής έρευνας και πήγε τελικά να δει τον Πλάβγκαρ. Κάθισε στη σκηνή στα δεξιά του αρχηγού, δοκίμασε τελετουργικά το φαγητό, και μετά έψαξε να βρει τις κατάλληλες λέξεις.

«Οι Παλιοί βρίκονταν εδώ πριν φτάσει ο Λαός», είπε, με τη σκέψη του να κινείται στα κανάλια των ιθαγενών. Αλλά το μυαλό του αρνήθηκε να μείνει σ' αυτό το επίπεδο. Σκέφτηκε: *Όλα όσα μου έχουν πει ήταν στην κυριολεξία αλήθεια. Οι Παλιοί υπάρχουν. Αλλά ποιοι ή τι είναι; Στην απεραντοσύνη του σύμπαντος η ζωή έχει πάρει πολλές μορφές. Μήπως συνυπάρχουν με τους ανθρώπους και εκδηλώνονται μονάχα στα οράματα; Ποιος ξέρει τι καταστρέψαμε σαλπάροντας σε άγνωστα λιμάνια με τα πλοία και με τις αρρώστιες μας! Ποτέ δε γνωρίσαμε στ'* αλήθεια τους δι*κούς μας ιθαγενείς παρά μονάχα όταν πια τους είχαμε διαφθείρει.* «Πρέπει να είναι ισχυρά όντα. Δεν προσπάθησαν να προστατέψουν τον κόσμο τους;»

«Η κατάκτηση είναι μια αυταπάτη των νέων, γιε μου», αποκρίθηκε ο Πλάβγκαρ αργά. «Υπάρχει χώρος για όλους. Η ζωή των Παλιών και η ζωή του Λαού αγγίζουν η μια την άλλη μονάχα σε λίγα σημεία. Είμαστε ίσοι αλλά και διαφορετικοί. Για κείνους, όπως και για μας, η αρμονία είναι ο ανώτερος νόμος του σύμπαντος. Πρέπει όλοι να ζήσουμε, έτσι συνταυτιζόμαστε

μεταξύ μας. Άνθρωποι και Παλιοί, φυτά και ζώα, ου-
ρανός και νερό... όλα πρέπει να δουλέψουν μαζί για
να φτιάξουν τον κόσμο όμορφο και καλό. Οι Παλιοί
μας έδωσαν ζωή. Σε αντάλλαγμα τους δίνουμε ευτυ-
χία. Μπορούν να *νιώσουν* τη ζεστασιά της ζωής μας.
Χρειάζονται την παρουσία μας, όπως κι εμείς χρειαζό-
μαστε τη δική τους. Ζούμε μαζί, και επωφελούμαστε
και οι δυο απ' αυτό».

Ο Κάναντυ έγειρε μπροστά. «Κι εσείς φτάσατε κά-
ποτε σ' αυτό τον κόσμο με διαστημόπλοια;»

Ο Πλάβγκαρ χαμογέλασε. «Αυτό συνέβη πριν πολ-
λά, πολλά χρόνια. Ναι, κάποτε ήμαστε πολιτισμένο
και προοδευμένοι όπως κι εσείς».

Η ειρωνεία στα λόγια του αρχηγού δεν πέρασε α
παρατήρητη από τον Κάναντυ. Την αγνόησε. «Πλά
βγκαρ, ποιο είναι το μυστικό; Ποιο είναι το αντίτιμ
που πρέπει να πληρώσει ένας άνθρωπος για να κερδ
σει την αιώνια ζωή;»

Ο Πλάβγκαρ τον κοίταξε σταθερά. «Δε ζούμε αιώ
νια, γιε μου. Πολλά χρόνια, ναι, αλλά όχι για πάντα

«Όμως κάποιο μυστικό θα υπάρχει! Ποιο εί
αυτό;»

«Υπάρχει ένας και μοναδικός κανονας. *Πρέπει να*
μάθεις να έχεις καλή καρδιά».

Ο Κάναντυ ξεροκατάπιε με δυσκολία. «Καλ
καρδιά;»

«Αυτό είν' όλο. Σου είπα την αλήθεια. Δε σου απ
κρυψα τίποτα. Δεν έχουμε μυστικά. Δεν υπάρχει καν
να μαγικό χάπι, κανένα μηχανάκι που θα σου δώσ
αυτό που ζητάς. Πρέπει να *πιστέψεις*, αυτό είν' όλ
Πρέπει να έχεις καλή καρδιά».

«Μα...» Το μυαλό του Κάναντυ στροβιλιζόταν απ
αυτά που είχε ακούσει από τον Πλάβγκαρ. Καλή κα
διά; Είχε μάθει πολλά πράγματα, σε πολλά σχολεί

αλλά κανένας δεν τον είχε διδάξει κάτι τέτοιο. Τι έκα-
νε κανείς για ν' αποκτήσει καλή καρδιά;

«Η καρδιά του ανθρώπου βρίσκεται μέσα του», του
εξήγησε απλά ο Πλάβγκαρ. «Πρέπει να κοιτάξεις γύ-
ρω σου, στα βουνά και τους ουρανούς, στα φυτά και
τα ζώα. Πρέπει να κοιτάξεις και μέσα σου. Πρέπει να
νιώσεις ότι είσαι μέρος κάθε ζωής και να τη σεβα-
στείς. Πρέπει να βρεις τη γαλήνη. Ύστερα πρέπει να
πας στο Βράχο των Κεραυνών και να νηστέψεις για
τέσσερις μέρες. Και αν πιστεύεις, αν η καρδιά σου εί-
ναι καλή, θα δεις τους Παλιούς. Ο προστάτης-πνεύμα
σου θα σ' επισκεφθεί. Και τότε, γιε μου, θ' ανήκεις στο
Λαό... για πάντα».

Η φωτιά από τις σβουνιές των γεντόμα τρεμόπαιξε
λαμπερά στη σκηνή. Οι σκιές τύλιξαν τον Κάναντυ, οι
σκιές και κάτι άλλο μαζί τους...

«Σ' ευχαριστώ, Πλάβγκαρ», είπε.

Σηκώθηκε και βγήκε από τη σκηνή, βαδίζοντας έξω
στο κρύο νυχτερινό αγιάζι. Οι μπότες του έτριζαν στο
χιόνι που σκέπαζε τη γη.

Το μόνο που χρειαζόταν ήταν να πιστέψει. Το μόνο
που έπρεπε να κάνει ήταν ν' απορρίψει όλα όσα είχε
διδαχτεί. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν ν' αποκτήσει
μια καλή καρδιά.

Απλό!

Και υπήρχαν κι άλλα προβλήματα, άλλα είδη πί-
στης που έπρεπε να προδόσει.

Βάδισε μόνος πίσω στη σφαίρα.

Όταν είπε στον Φρανκ τι σκόπευε να κάνει, ο άλ-
λος τινάχτηκε ώς το ταβάνι.

«Δεν μπορείς να το κάνεις, Αρτ!» Το πρόσωπο του
Φρανκ ήταν κατάχλομο. Έκανε πίσω από τούτον το
γενειοφόρο, αγριωπό σύντροφό του, σαν να είχε κά-

ποια φοβερή κολλητική αρρώστια. «Το απαγορεύει ο νόμος».

«Ο νόμος τίνος; Είμαστε πολύ μακριά από τη Γη, φίλε μου. Και δεν είμαι στρατιώτης. Είμαι επιστήμονας».

«Είσαι ηλίθιος! Πανάθεμά σε, μα δε βλέπεις τι κάνεις; Σου λασκάρισε κάποια βίδα στο μυαλό, κι αυτά που μου τσαμπουνάς περί επιστήμης είναι κουταμάρες. Γίνεσαι ιθαγενής! Εσύ, ο Άρθουρ Κάναντυ, ο σπουδαίος επιστήμονας!»

«Εντάξει. Γίνομαι ιθαγενής. Και τι μ' αυτό;»

«Κοίτα, Αρτ. Δεν είναι μονάχα αυτό. Είναι... είναι προδοσία από μέρους σου, αυτό είναι. Δεν μπορείς να γυρίσεις έτσι την πλάτη στους συνανθρώπους σου για χάρη ενός τσούρμου άγριων κυνηγών».

«Μπορώ να προσπαθήσω».

Ο Φρανκ δεν άντεξε άλλο και άφησε να ξεσπάσει ο θυμός του. «Φερνόσουν πάντα σαν να ήσουν κάτι το ανώτερο απ' όλους μας, εσύ και οι σαρκασμοί σου! Και δες τον εαυτό σου τώρα! Τι στο διάβολο είναι μια καλή καρδιά; Θα πας να τη στήσεις στα βουνά πεθαίνοντας της πείνας και περιμένοντας κάποιους ντόπιους θεούς να κατέβουν και να σου δώσουν την αθανασία. Είναι σκέτη τρέλα, Αρτ! Δε θα σ' αφήσω να το κάνεις».

Ο Κάναντυ χαμογέλασε. Στεκόταν εκεί, ψηλός και λιγνός, με το κορμί του δεμένο και σκληρό από τη ζωή κοντά στη φύση. Τα πράσινα μάτια του ήταν παγερά. «Δεν μπορείς να με σταματήσεις, Φρανκ. Μην το δοκιμάσεις καν».

«Άφησε εμένα. Αλλά τους δικούς σου ανθρώπους, τους φίλους σου; Δε χρωστάς σ' αυτούς κάτι; Πάντοτε τσαμπούναγες διάφορα περί ηθικής, αλλά δες τι κάνεις τώρα! Είσαι προδότης!»

Ο Κάναντυ αναστέναξε. «Εξακολουθείς να μην καταλαβαίνεις, έτσι;»

«Τι να καταλάβω; Δεν υπάρχει τίποτα να καταλάβω».

«Και όμως υπάρχει κάτι να καταλάβεις. Μίλησες για ηθική. Άκουσες ποτέ τη φράση να κάνεις στους άλλους αυτό που θα 'θελες να κάνουν εκείνοι σε σένα; Θα σου συνιστούσα να τη σκεφτείς λίγο».

«Μα τι μου λες τώρα;»

«Κοίτα, Φρανκ. Ήρθαμε εδώ από τη Γη γεμάτοι βαρύγδουπες ιδέες να βοηθήσουμε τάχα τους ιθαγενείς, σωστά; Τι τους προσφέραμε τελικά; Τους προσφέραμε κάτι που εμείς θεωρούσαμε σαν πρόοδο με κάποιο κόστος. Θα τους δίναμε εξελιγμένη τεχνολογία αρκεί να συμφωνούσαν ν' αλλάξουν τον πολιτισμό τους, τον τρόπο ζωής τους. Αρκεί να μάθαιναν να ζουν όπως κι εμείς, και θα τους προσφέραμε κάτι από κείνα που είχαμε. Προσπαθήσαμε να τους εξαπατήσουμε για να δεχτούν... όλα με τα πιο υψηλά κίνητρα, βέβαια. Το βρίσκεις ηθικό αυτό;»

Ο Φρανκ ανασήκωσε τους ώμους του. «Εσύ πες μου».

«Αυτό κάνω. Αν ήταν ηθικό, τότε δεν μπορείς να κατηγορείς τους ιθαγενείς αν μας αντιμετώπισαν με μια δόση της δικής μας ηθικής. Αν δεν ήταν ηθικό, είναι άσκοπο να φλυαρούμε για το τι είναι δίκαιο και τι άδικο. Δεν το βλέπεις, Φρανκ; Αντέστρεψαν τους όρους του παιχνιδιού. Τώρα μας προσφέρουν εκείνοι ακριβώς ό,τι θέλαμε να τους προσφέρουμε εμείς. Το αστείο είναι ότι εκείνοι φαίνεται να διαθέτουν τον ανώτερο πολιτισμό, αν αυτό το επίθετο σημαίνει τίποτα. Μας προσφέρουν ό,τι έχουν: αιώνια ζωή. Και το αντίτιμο είναι το ίδιο που τους ζητούσαμε κι εμείς να πληρώσουν: δεν έχουμε παρά ν' αλλάξουμε τη δική

μας κουλτούρα και να ζήσουμε όπως *αυτοί* ζουν. Είναι όμορφη, καλοσερβιρισμένη και ίσως λίγο τρομαχτική πρόταση. Αλλά εκείνοι τουλάχιστον δεν προσπάθησαν να μας εξαπατήσουν για να δεχτούμε. Δεν κατέφυγαν σε ταχυδακτυλουργίες και μεθόδους πλασιέ. Η εκλογή αφέθηκε στη διάθεσή μας. Το τι θα διαλέξουμε είναι δική μας δουλειά».

«Μα είναι εντελώς παλαβό! Δεν μπορείς να πιστεύεις ότι...»

«Δεν μπορώ να *μην* το πιστέψω. Αυτό είναι και το κρίσιμο σημείο. Και μην κάνεις το λάθος να υποτιμήσεις αυτούς τους ιθαγενείς. Είναι κάθε άλλο παρά ανίκανοι να προστατέψουν τον εαυτό τους. Διαθέτουν την καλύτερη άμυνα: μια καλή επίθεση. Προστατεύονται *προσφέροντας*. Θα μπορούσαμε να καταστρέψουμε τον πολιτισμό τους, καμία αντίρρηση. Αλλά έτσι θα χάναμε τη μοναδική ευκαιρία μας να κερδίσουμε την αθανασία! *Χρειαζόμαστε* τη φυλή τους. Α, είναι ασφαλείς από μας, να 'σαι σίγουρος γι' αυτό».

«Αρτ, ακόμη κι αν πιστεύεις αυτά που λες, εξακολουθείς να έχεις κάποιο χρέος προς τους δικούς σου ανθρώπους. Ανέλαβες την υποχρέωση να κάνεις μια δουλειά. Δεν μπορείς να την παρατήσεις έτσι στη μέση».

«Δεν πρόκειται να την παρατήσω στη μέση. Γι' αυτό ήρθα εδώ. Σκοπεύω να γράψω επακριβώς τι ανακάλυψα, δίχως να παραλείψω τίποτα. Δε θα κρατήσω μυστικά. Θα πω στους ανθρώπους μας τι ακριβώς βρήκα. Διάβολε, θα τους αποκαλύψω ουσιαστικά το μυστικό της αθανασίας! Ποιος άλλος έκανε περισσότερα για τους συνανθρώπους του; Αν δε με πιστέψουν, δική τους υπόθεση. Εγώ, πάντως, θα τους δώσω την ευκαιρία. Και θα τους δώσω και το κλειδί που μπορεί μια μέρα να ξεκλειδώσει τούτο τον πολιτισμό, αρκεί να

θελήσουν να το χρησιμοποιήσουν. Βλέπεις, κάναμε ένα μεγάλο λάθος προσπαθώντας να εντυπωσιάσουμε το Λαό με τεχνολογικά μαραφέτια. Δε δίνουν πεντάρα για την τεχνολογία. Ίσως αν είχαμε δοκιμάσει με κάτι άλλο —τον Σαίξπηρ, την ποίηση, την τέχνη, τη μουσική— μπορεί να μας άκουγαν. Δεν ξέρω».

Ο Φρανκ κούνησε το κεφάλι του. «Σου χριάζεται γιατρός».

Ο Κάναντυ χαμογέλαε. «Όχι πια, φιλαράκο. Και θα σου πω και κάτι άλλο. Ελπίζω πραγματικά να πιστέψουν όλοι ότι μου λασκάρισε κάποια βίδα. Εύχομαι ν' απορρίψουν την αναφορά μου και να την πετάξουν στο καλάθι των αχρήστων. Η συνείδησή μου είναι καθαρή. Βρήκα αυτό που αναζητούσα. Το μόνο που θέλω τώρα είναι να με αφήσουν στην ησυχία μου».

«Θα πας στ' αλήθεια;»

Ο Κάναντυ πλησίασε και κάθισε στο γραφείο του. «Θα γράψω την αναφορά που λέγαμε. Δε θα μου πάρει πάνω από δυο μέρες. Ύστερα θα φύγω μόνος».

«Για ν' αποκτήσεις καλή καρδιά;»

«Ναι, για ν' αποκτήσω καλή καρδιά».

Ο Κάναντυ μάζεψε τις σημειώσεις του και ρίχτηκε στη δουλειά.

Ο Φρανκ Λάντις τον κοίταξε για κάμποσες στιγμές και μετά πέρασε τα δάχτυλα μέσα από τα μαλλιά του. Σχεδόν με απόγνωση, σήκωσε τις δυο ραπτομηχανές μπαταρίας και βγήκε στο χιόνι να πλασάρει την πραμάτεια του.

6

Οι λίμνες και οι νερολακούβες ήταν ακόμη κρουσταλλιασμένες και τα βουνίσια ρυάκια ήταν σκεπασμένα μ' ένα στρώμα πάγου. Οι απογυμνωμένοι μαύ-

ροι θάμνοι των πεδιάδων φάνταζαν ακόμη σαν άσαρκοι σκελετοί στα κύματα του χιονιού. Οι χειμωνιάτικοι άνεμοι εξακολουθούσαν να ουρλιάζουν κάτω στα φαράγγια και στερεοποιούσαν τον ιδρώτα στο πρόσωπο σε μικρές σταλαγματιές και ρυάκια πάγου.

Ωστόσο οι πιο δύσκολες μέρες είχαν περάσει όταν ο Άρθουρ Κάναντυ αφηνε πίσω του τη σφαίρα και τον καταυλισμό του Λαού κι έπαιρνε μονάχος του το δρόμο προς τις ερημιές. Οι φοβερές χιονοθύελλες και οι μανιασμένοι παγεροί άνεμοι είχαν κοπάσει. Ο χειμώνας ξαπόσταινε, χωμένος στη φωλιά του, περιμένοντας τις ανοιξιάτικες ζέστες και το γυρισμό του πράσινου στη γη. Οι γκρίζοι χειμωνιατικοι ουρανοί είχαν γίνει τώρα καταγάλαζοι και ο μεγάλος κόκκινος ήλιος του ζέσταινε αρκετά την πλάτη.

Πρέπει να νιώσεις ότι είσαι μέρος κάθε ζωής...

Ήταν μια παράξενη οδύσσεια και ο Κάναντυ ένιωθε έντονα αυτή την παραξενιά. Πορευόταν σε αναζήτηση του άυλου, ψάχνοντας για το άγνωστο. Ο Κάναντυ ήταν εκπαιδευμένος άνθρωπος και ένιωθε ικανός να ψάξει για πολλά πράγματα: επιτυχία στον επαγγελματικό τομέα του, υλική ευμάρεια, τη λύση σ' επιστημονικά προβλήματα. Ήταν προϊόν του πολιτισμού του σε αρκετά μεγάλο ποσοστό για να μην τον ξενίζει η ιδέα της αναζήτησης χρυσού ή ουράνιου ή, απλώς, δυο ωραίων ελαφοκέρατων για να στολίσουν κάποιο παλιό τζάκι.

Αλλά μια καλή καρδιά;

Αυτό δεν ήταν τόσο εύκολο. Πού έψαχνε κανείς; Πώς έψαχνε; Η επιστημονική του εκπαίδευση του ήταν τώρα εμπόδιο. Τι ήταν μια καλή καρδιά; Ήταν μια φράση που θα τη θεωρούσε δίχως νόημα σε κάποιο επιστημονικό σεμινάριο. Ήταν μυστικισμός. Ήταν κάτι για ν' ασχολούνται οι φιλόσοφοι, οι θεολόγοι και οι πολιτικοί. Ήταν κάτι ακαθόριστο, άπιαστο...

Πρέπει να ψάξεις μέσα σου.

Πήγαινε καβαλα διασχίζοντας τις χιονισμένες πεδιάδες, ακολουθώντας τα κοπάδια των γεντόμα που τον προμήθευαν με κρέας και ζεστές προβιές. Παρακολουθούσε τα μικροσκοπικά χνάρια που υπήρχαν εδώ κι εκεί στο χιόνι. Αγνάντευε τα μεγάλα πουλιά που γλιστρούσαν ψηλά στον ουρανό με ακίνητες, μεγαλόπρεπες φτερούγες. Τις νύχτες έστηνε το μικρο του αντίσκηνο σε όποιο απάνεμο καταφύγιο κατάφερνε να βρει. Καθόταν μπροστά από τη φωτιά του και ρέμβαζε τα δίδυμα φεγγάρια που αρμένιζαν στην κρύα θάλασσα των άστρων.

Κάποτε έφτασε στα μακρινά βουνά, σκαρφάλωσε στις αγέραστες πλαγιές τους και στάθηκε με το κεφάλι ψηλά, αγναντεύοντας την απεραντοσύνη της γης κάτω από τα πόδια του. Άκουγε τον άνεμο και συνέχισε το δρόμο του μέσα από τους ψίθυρους των δέντρων.

Πρέπει να πιστέψεις, αυτό είν' όλο.

Ίσως να είχε και βοήθεια· δεν ήξερε. Οι Παλιοί ζούσαν ακόμη στις ψηλές κορφές, και ίσως τον κοίταζαν με συμπόνια. Ο Κάναντυ ένιωθε μια απέραντη γαλήνη ν' απλώνεται μέσα του, μια γαλήνη που ποτέ δεν είχε γνωρίσει στις πόλεις της Γης. Ήταν σκληρή ζωή, αλλά και το κορμί του είχε σκληρύνει ανάλογα. Απολάμβανε τη μυστική χαρά των δεμένων μυώνων του κορμιού του, της κοφτερότητας που ειχαν αποκτήσει τα μάτια του. Ξυπνούσε με τον ήλιο, νιώθοντας ευγνωμοσύνη για τη ζωή μέσα του, ανυπόμονος να δει τι θα του έφερνε η καινούρια μέρα. Τα χαμόγελα γεννιόνταν εύκολα στα χείλη του, κι ένιωθε χαλαρός κι απαλλαγμένος από κάθε στενοχώρια.

Γιατί οι άνθρωποι του κόσμου του είχαν ρίξει όλη

τους την ενεργητικότητα στο να φτιάχνουν ψηλότερα κτίρια, πιο ισχυρά σκάφη και πιο πολύπλοκες μηχανές; Γιατί σπαταλούσαν όλη τους τη ζωή παλεύοντας σε δουλειές που σιχαίνονταν, με τη μεγαλύτερη απόλαυσή τους να πηγάζει από τη γλυκερά ανούσια μετριότητα της τριοδιάστατης τηλεόρασης; Γιατί είχαν κάνει το λάθος να το θεωρούν αυτό πρόοδο και γιατί είχαν θυσιαστεί σ' αυτό τον παράξενο θεό; Πώς είχαν καταντήσει έτσι ώστε η χαρά να είναι κάτι που το αρπάζει κανείς τρεχάτος, ανάμεσα σε δυο επαγγελματικά ραντεβού, στα ενδιάμεσα της θολερής λήθης των υπνωτικών χαπιών;

Πρόοδος.

Μήπως τελικά η αληθινή πρόοδος μπορούσε να βρεθεί σ' ένα μονοπάτι του δάσους και όχι σε κανέναν υπερ-αυτοκινητόδρομο; Μήπως τελικά η αθανασία πήγαζε πάντοτε από κάποιο είδος πίστης, από το να ζει κανείς κοντά στη γη και στον κόσμο των ζωντανών πλασμάτων;

Αν πιστεύεις, αν η καρδιά σου είναι καλή, θα δεις τους Παλιούς. Ο προστάτης-πνεύμα θα σ' επισκεφθεί. Και τότε, γιε μου, θ' ανήκεις στο Λαό... για πάντα.

Ο Κάναντυ συνέχισε το μοναχικό δρόμο του διασχίζοντας τις κυματιστές πεδιάδες κι ανηφορίζοντας τα φιδογυριστά μονοπάτια των βουνών. Ο χειμώνας είχε χάσει την εξουσία του στη γη και τα ρυάκια έτρεχαν γαργαριστά, ενισχυμένα από τα χιόνια που λιώναν. Περιοχές από πράσινη χλόη είχαν εμφανιστεί στα χαμηλότερα σημεία και τα πρώτα αγριολούλουδα σήκωναν τα κεφαλάκια τους προς τον ήλιο.

Όταν έκρινε πως ήταν έτοιμος, ο Κάναντυ γύρισε και πήρε το δρόμο για τα ψηλώματα των βουνών. Το ζεστό ανοιξιάτικο αεράκι τον χάιδευε στο πρόσωπο και γέμισε τα πνευμόνια του νιώθοντας να τον πλημ-

μυρίζει κάτι σαν έκσταση. Ένιωθε γαληνεμένος με τον εαυτό του και με τον κόσμο ολόγυρα. Αν όχι τίποτε άλλο, αυτό τουλάχιστον το είχε πετύχει.

Συνέχισε το δρόμο του προς το Βράχο των Κεραυνών, έτοιμος ν' αρχίσει τη νηστεία του.

Ο Βράχος των Κεραυνών όρθωνε το σκοτεινό, ανεμοδαρμένο όγκο του προς τον ουρανό πάνω από τις παρυφές του δάσους, όπου τα τελευταία ατροφικά δέντρα πάσχιζαν να κρατηθούν στο λιγοστό χώμα της πλαγιάς. Υπήρχε μια μικρή σπηλιά στο πλάι του Βράχου, μια σπηλιά που έβγαζε σ' ένα επίπεδο πέτρινο πλάτωμα που απλωνόταν ώς έναν κάθετο και λείο σαν γυαλί μαύρο γκρεμό. Στέκοντας σ' αυτό το πεζούλι του βράχου μπορούσε κανείς ν' αγναντέψει πέρα χαμηλά τα ποτάμια των σύννεφων που τυλίγονταν γύρω από τις βουνοκορφές.

Ο Κάναντυ είχε δέσει το μαρού του χαμηλά σε μια κοιλάδα όπου υπήρχε άφθονη βοσκή και νερό. Από το Βράχο των Κεραυνών μπορούσε να δει την κοιλάδα και πότε πότε διέκρινε φευγαλέα το ζώο του σαν μια μαύρη κουκκίδα στην πρασινάδα χαμηλά.

Επέτρεψε στον εαυτό του να πιει λίγες γουλιές από το παγωμένο νερό που έτρεχε από τα χιόνια, κι αυτό ήταν όλο. Δεν έφαγε τίποτα. Στη διάρκεια της μέρας στεκόταν στην άκρη του βράχου ατενίζοντας πέρα τον κόσμο, και τη νύχτα έτρεμε από το κρύο στη σπηλιά του. Είχε μαζί τις γούνες του, αλλά δεν υπήρχαν ξύλα για ν' ανάψει φωτιά.

Ο αέρας ήταν αραιός κι έτσουζε στα πνευμόνια του. Τα μέλη του πονούσαν και ήταν πιασμένα. Οι μέρες που κυλούσαν δίχως τροφή τον έκαναν να νιώθει αδυναμία και ζαλάδα· κοίταζε κάτω στη μαύρη κουκκίδα του μαρού του κι αναρωτιόταν αν θα είχε τη δύνα-

μη να κατέβει πάλι από το βουνό. Ξαφνιάστηκε όταν ανακάλυψε ότι το μυαλό του δεν είχε χάσει διόλου την οξύτητά του· απεναντίας, δούλευε τώρα με σχεδόν υπερφυσική διάυγεια. Ήταν σαν όλα τα προβλήματα να γίνονταν απλά και όλες οι ερωτήσεις μπορούσαν να βρουν απάντηση. Ένιωθε σαν να τον έκαιγε πυρετός, κι αυτό του έφερε στο νου εκείνη την υπεραισθησία της συνείδησης που παρατηρείται στα όνειρα του πυρετού. Ύστερα θυμήθηκε ότι όταν ο πυρετός έπεφτε, ο άνθρωπος ξυπνούσε και όλα όσα φαίνονταν τόσο καθάρια χάνονταν σαν σαπουνόφουσκες στον άνεμο...

Οι μέρες και οι νύχτες έγιναν μια ενιαία θολούρα. Έμενε ξαπλωμένος στη σπηλιά του, αλλά ποτέ δεν είχε νιώσει λιγότερο μόνος. Ένιωθε αλλόκοτα καθώς σκεφτόταν ότι ο κάθε άντρας και η κάθε γυναίκα του Λαού είχαν κοιμηθεί κάποτε στο ίδιο αυτό μέρος, είχαν περπατήσει όπου περπατούσε κι αυτός και είχαν κάνει τις ίδιες μ' αυτός σκέψεις. Δεν υπήρχε κανένα ορατό σημάδι που να μαρτυρά ότι κάποιοι άλλοι είχαν περάσει από κει, αλλά μπορούσε να δει την αλλοτινή παρουσία τους σε κάθε πέτρα, σε κάθε λεκέ υγρασίας και σε κάθε αχτίδα του ήλιου που χάιδευε την κρύα επιφάνεια των βράχων. Ένιωθε τη συνέχεια της ζωής με τρόπο πρωτόγνωρο γι' αυτόν, σαν ένα δεσμό όλων των ζωντανών πλασμάτων σε μια ατέλειωτη πομπή από τον ορίζοντα της πεδιάδας ώς τις άγριες βουνοκορφές.

Την τέταρτη νύχτα έφτασαν οι βροχές.

Μια θάλασσα από βαριά σύννεφα απλώθηκε και σκέπασε τ' άστρα. Για λίγα λεπτά το φεγγαρόφωτο έλαμπε στις άκρες των συννέφων, φωτίζοντάς τες με ρόδινες και ασημένιες πινελιές· ύστερα το σκοτάδι κυριάρχησε απόλυτα. Μια ηλεκτρισμένη σιγαλιά α-

πλώθηκε παντού, λες κι ο κόσμος κρατούσε την ανάσα του.

Ύστερα ξέσπασαν τ' αστροπελέκια, άγρια άσπρα φίδια παγωμένης φωτιάς που ξεχύνονταν από τις μαύρες μάζες των συννέφων για να ξεσπάσουν με ασυγκράτητη μανιά στους ασάλευτους όγκους των βουνών. Οι βροντές ακολούθησαν κατά πόδι τις αστραπές, σκίζοντας τους ουρανούς με βίαιο, εκκωφαντικό ορυμαγδό σαν να κομματιαζόταν ο ίδιος ο αέρας.

Ο Κάναντυ ζάρωσε στη σπηλιά του, αλαφιασμένος από την αγριότητα της καταιγίδας. Τα τοιχώματα της σπηλιάς ήταν κατάλευκα από τις συνεχείς λάμψεις των αστραπών και τ' αφτιά του βούιζαν από τ' αδιάκοπα, φοβερά μπουμπουνητά των κεραυνών.

Ο Βράχος των Κεραυνών!

Η βροχή ξέσπασε σαν ν' άνοιξαν οι καταρράχτες του ουρανού, μαστιγώνοντας το πλάτωμα του βράχου, κατηφορίζοντας αφριστή σε χειμάρρους από τις ρωγμές και τις ρεματιές των βουνών. Το πέτρινο πεζούλι απέξω έγινε λίμνη, πλημμυρίζοντας την ίδια τη σπηλιά και μουσκεύοντας τα πόδια του.

Ο Κάναντυ στάθηκε όρθιος, με το κεφάλι σχεδόν ν' αγγίζει την οροφή της σπηλιάς. Δεν τον φόβιζε η καταιγίδα. Αδιαφορούσε για το νερό στα πόδια του. Στάθηκε παρακολουθώντας έξω τη μανία των στοιχείων της φύσης.

Ο προστάτης-πνεύμα θα σ' επισκεφθεί.

Ένα μυρμήγκιασμα απλώθηκε ξαφνικά στο δέρμα του και μια ανατριχίλα διέτρεξε τη ραχοκοκαλιά του Τα μάτια του στένεψαν στην προσπάθεια να δει. Οι ε κτυφλωτικές άσπρες λάμψεις των αστραπών γέμιζ τον τόπο. Οι ασταμάτητοι κεραυνοί τον ξεκούφαιν

Τότε τους ένιωσε. Τους αισθάνθηκε ολόγυρά το

Έκλεισε τα μάτια του. Εκεί! Σχεδόν μπορούσε να τους δει...

Οι Παλιοί!

Ήταν δυνατοί, πανίσχυροι και αρχαίοι όταν τα βουνά ήταν ακόμη νέα. Και ωστόσο ήταν φιλικοί, προσηνείς, ίσοι...

Ο Κάναντυ έσφιξε τις γροθιές του.

Τα χείλη του ψιθύρισαν τη δυσκολότερη προσευχή απ' όλες: «Αφήστε με να πιστέψω! Δώστε μου τη δύναμη να πιστέψω!»

Επακολούθησε μια ατέλειωτη στιγμή δίχως τίποτα να φαίνεται να συμβαίνει. Ύστερα, απότομα, τα αστραπόβροντα έσβησαν στο βάθος. Η καταιγίδα απομακρύνθηκε σιγογρυλίζοντας πέρα στην πεδιάδα. Έπεσε σιωπή και το μόνο που ακουγόταν ήταν ο σιγανός ψίθυρος της βροχής έξω από τη σπηλιά.

Ο Κάναντυ άνοιξε τα μάτια του. Ένιωσε ένα μούδιασμα στην καρδιά του. Είχε λοιπόν αποτύχει; Όλες οι προσπάθειες είχαν πάει χαμένες;

Και τότε το είδε.

Ένα μεγάλο πουλί πέταξε από το σκοτάδι και ήρθε να κουρνιάσει στο βρεγμένο πεζούλι του βράχου. Έμοιαζε με γεράκι ή αετό. Ήταν μεγαλόπρεπο πουλί, κατάμαυρο σαν κοράκι. Τα θαρραλέα μάτια του έλαμπαν στο κεφάλι του και οι πελώριες φτερούγες του ήταν διπλωμένες στα πλευρά του. Δεν είχε τίποτα το υπερφυσικό στο παρουσιαστικό του. Ο Κάναντυ μπορούσε να διακρίνει τις στάλες της βροχής στα φτερά του και ν' ακούσει το αχνό σφύριγμα της ανάσας του.

Κι ωστόσο...

Ο προστάτης-πνεύμα θα σ' επισκεφθεί.

Ο αετός προχώρησε προς τη σπηλιά.

Ο Κάναντυ έκανε μπροστά να τον συναντήσει.

Ξάφνου η σπηλιά πλημμύρισε ζωή. Τους έβλεπε

τώρα, ολόγυρά του, λάμποντας σαν πλάσματα από φως και ενέργεια. Τον άγγιξαν και ένιωσε τη ζεστασιά τους. Έμοιαζαν να έχουν πρόσωπα και χαμογελούσαν, χαμογελούσαν....

Ο Κάναντυ ένιωσε δάκρυα στα μάτια του. Δεν ήταν δάκρυα χαράς ή λύπης, αλλά δάκρυα που προέρχονταν από ένα συναίσθημα πολύ αβάσταχτο για να το αντέξει, πολύ δυνατό για να έχει όνομα. Στάθηκε εκεί ευθυτενής όπως στέκεται κανείς ανάμεσα σε φίλους.

Και η νύχτα είχε πάψει να είναι σκοτεινή, και τ' άστρα τον ατένιζαν από ψηλά, από ένα λαμπρό και γαλήνιο ουρανό.

7

Η μικρή γκρίζα μεταλλική σφαίρα σηκώθηκε από τον καταυλισμό του Λαού, αλλά τώρα μετέφερε έναν επιβάτη αντί για δυο. Γυάλιζε μουντά στο φως του μεγάλου κόκκινου ήλιου. Αιωρήθηκε ψηλά πάνω από την επιφάνεια του Πολυδεύκη-5, αγναντεύοντας χαμηλά τον πράσινο κόσμο. Κρατούσε την ίδια ταχύτητα με τον πλανήτη στην περιστροφή του γύρω από τον άξονά του.

Φαινόταν ασήμαντο πραγματάκι έτσι που περίμενε τον ερχομό του μητρικού σκάφους της Υπηρεσίας Πολιτιστικής Βοήθειας της Γης. Χανόταν ανάμεσα στο άπειρο του ουρανού ψηλά και στην απεραντοσύνη της γης από κάτω. Μπορεί να ξαναγύριζε μια μέρα, αλλά υπήρχαν πιο εύκολοι κόσμοι για επαφή. Και κρυμμένο στις μαγνητοταινίες, τα χαρτιά και τ' αρχεία της υπήρχε ένα μυστικό που κανένας άνθρωπος δε θα πίστευε. Και όμως ήταν το κλειδί που θ' άνοιγε την πόρτα προς ένα από τα κρυμμένα μυστικά του σύμπαντος.

Ο Φρανκ Λάντις καθόταν στην κουκέτα του, τριγυ-

ρισμένος από τις ραπτομηχανές, τα ντουφέκια και τις μικρές ατμομηχανές του. Τα πασπάτευε αφηρημένα, ένα ένα με τη σειρά, με τα γαλανά μάτια του άδεια και απλανή, και τις σκέψεις του στον τρελό που είχε αφήσει πίσω...

Και ο άντρας που κάποτε ήταν ο Άρθουρ Κάναντυ κατηφόρισε το δρόμο από το Βράχο των Κεραυνών, άφησε πίσω του τα βουνά και άρχισε να διασχίζει τις ανεμοδαρμένες πεδιάδες. Η γη ήταν πράσινη με την υπόσχεση της άνοιξης, την υπόσχεση της ανανέωσης του κόσμου, της υπόσχεσης για το μπουμπούκιασμα των δέντρων, για το φύτρωμα του νέου γρασιδιού και για έναν αέρα τόσο καθαρό που ήταν απόλαυση να τον ανασαίνεις.

Η κάθε του αίσθηση ήταν οξυμένη και ένιωθε ζωντανός όσο δεν είχε νιώσει ποτέ άλλοτε. Η καρδιά του ήταν ένα τραγούδι μέσα του. Ήξερε ότι η γυναίκα του μεγάλου Μιουέντα θα κλεβόταν από τους Τελλιομάτα για να κάνει χώρο γι' αυτόν. Και ήξερε ότι αυτό ήαν κάτι καλό, κάτι χαρμόσυνο.

Δεν ήταν το σκάφος που γύριζε στην πατρίδα. *Αυτός* γύριζε στην πατρίδα.

Όταν μπήκε στον καταυλισμό του Λαού, υπήρχε ένα χαμόγελο στο κάθε πρόσωπο, και μια νέα σκηνή τον περίμενε στον κύκλο των άλλων.

Και ο Πλάβγκαρ ήρθε να τον προϋπαντήσει, σηκώνοντας τα χέρια του σε καλωσόρισμα.

Και οι Παλιοί στο πλευρό του, αιώνια πια σύντροφοί του, του ψιθύριζαν στο δρόμο, του ψιθύριζαν μαζί με τον άνεμο και πέρα από τους αγρούς, του ψιθύριζαν από τους ελεύθερους ουρανούς, ψιθύριζαν σ' αυτόν και μόνο...

«Καλωσόρισες, αδελφέ μας, καλωσόρισες»

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

του Μαρκ Κλίφτον

Το διήγημα αυτό του Αμερικανού συγγραφέα Μαρκ Κλίφτον (1906-1963) είναι ίσως το πιο απαιτητικό ολόκληρης αυτής της ανθολογίας. Πέρα από την όποια λογοτεχνική αξία του, θέτει ένα ερώτημα τόσο «απαγορευμένο» που κανένας δεν τόλμησε ποτέ να θίξει. Δ ε ν είναι εκείνο που τονίζει ο συγγραφέας στις λίγες τελευταίες γραμμές, αλλά κάποιο άλλο, πιο έμμεσο, που περνά σχεδόν απαρατήρητο. Συνειδητά ή ασυνείδητα, ο Μαρκ Κλίφτον το δίνει με σαφήνεια, αλλά δίχως να το τονίζει ιδιαίτερα. Ίσως είναι μια ενστικτώδης πράξη αυτοάμυνας... δική του και δική μας. Μας βοηθά έτσι να διαφυλάξουμε την ψυχική μας γαλήνη δίχως να εμβαθύνουμε επικίνδυνα.

Όμως, τελικά ο προβληματισμός του θα δουλέψει μέσα μας, όσο κι αν αγνοήσουμε το βασικό ερώτημα... Και κάποια στιγμή ίσως παίξει καθοριστικό ρόλο όταν ισορροπούμε επικίνδυνα στη λεπτή γραμμή που χωρίζει τον άνθρωπο από το ανθρώπινο κτήνος.

Γ.Μ.

Το μυστήριο του πώς δούλευε το μυαλό των γκούνις με βασάνιζε για κάπου είκοσι χρόνια.

Κανένας δεν ήξερε γιατί, όταν η πρώτη ομάδα των κυνηγών έφτασε στον Λίμπο, τα γκούνις δε δοκίμασαν να λακίσουν και να κρυφτούν ή έστω ν' αντισταθούν. Ήταν σαν να 'λεγαν στα ίσια, από την πρώτη στιγμή. «Θέλεις να πεθάνουμε, Άνθρωπε; Για σένα θα το κάνουμε μετά χαράς!» Μα δεν είχαν έστω ίχνος από το ένστικτο της επιβίωσης; Πώς μπορούσε μια ράτσα να επιζήσει δίχως αυτό το ένστικτο;

«Ακόμη κι όταν ένας από τους κυνηγούς, έξω φρενών που του στερούσαν την απόλαυση της καταδίωξης, γύρισε κατά πάνω τους ένα πολυβόλο», εξήγησα στον Πωλ Τάυλερ, «αυτά τ' αναθεματισμένα στάθηκαν ατάραχα εκεί αφήνοντας τον να τα θερίσει».

Ο Πωλ έκανε να πει κάτι σαν να ήθελε να εκφράσει την αγανάκτησή του, αλλά τελικά έμεινε σιωπηλός με μια έκφραση αηδίας.

«Α, σίγουρα», τον διαβεβαίωσα. «Ώς εκεί έφτασε ένας από δαύτους. Μάλιστα δημιουργήθηκε και κάποιο θέμα. Κάποιος του θύμισε ότι τα πολυβόλα ήταν φτιαγμένα για να σκοτώνουν μονάχα ανθρώπους, και δεν ταίριαζε σ' ένα σπόρτσμαν να τα χρησιμοποιεί για θηράματα. Το επεισόδιο τους χάλασε κάπως το κέφι, και τελικά μπήκαν στη διαστημική θαλαμηγό τους κι έφυγαν για άλλον πλανήτη, όπου θα μπορούσαν ν' απολαύσουν λίγο κυνηγητό πριν ρίξουν το θήραμα».

Ένιωσα πάνω μου το διαπεραστικό βλέμμα του Τάμλερ, αλλά έκανα τάχα πως ήμουν απορροφημένος εκτιμώντας το ύψος του δεύτερου ήλιου του Λίμπο πάνω από τις δυτικές βουνοκορφές. Ήμαστε καθισμένοι ψηλά στο Βράχο της Σκοπιάς και ρεμβάζαμε καπνίζοντας. Πέρα χαμηλά στην κοιλάδα και στις όχθες του ποταμού μπορούσαμε να διακρίνουμε τις αγέλες των γκούνις να μαζεύονται κάτω από τα δέντρα παλ για να περάσουν τη νύχτα τους.

Ο Πωλ δεν πειράχτηκε ούτε μου σερβίρισε εκείνο το επιχείρημα ότι και τα θηράματα ήταν μια ακόμη πηγή διατροφής σαν τα κοινά σπαρτά. Ούτε καν με πείραξε για τη γνωστή μου περιφρόνηση για τους Γαιαδίτες, ό- πως αποκαλούσαμε τους νέους αποίκους από τη Γη. Εί- χε αρχίσει να καταλαβαίνει ότι όλοι οι παλιοί Λιμποανο- ένιωθαν ακριβώς σαν κι εμένα, και ότι υπήρχαν σοβαρο- λόγοι γι' αυτό. Εδώ που τα λέμε, ο Πωλ είχε αρχίσει να γίνεται κι αυτός ένας Λιμποανός. Ίσως δεν έπρεπε να του κάνω λόγο για κείνη την πρώτη ομάδα των κυνηγώ- αλλά είχα νιώσει και δει πώς συμπεριφερόταν στα δικ- του γκούνις και τη στοργή που ένιωθε γι' αυτά.

«Γιατί τα ζωντανά μας ονομάστηκαν γκούνις, Τζιμ- με ρώτησε. «Είναι... ξέρεις, βέβαια, ότι η λέξη σημαίν- "χαζοπούλι"».

Χαμογέλασα στη χρήση της κτητικής του αντων- μίας, αλλά δεν έκανα κανένα σχόλιο.

«Και το όνομα», εξήγησα εξετάζοντας τις στάχτ- από το τσιμπούκι μου, «προέρχεται από την πρώτη κυ- γετική ομάδα». Σηκώθηκα και τίναξα το αριστερό μ- πόδι για να ξεμουδιάσει, κοιτάζοντας προς το σπίτι ν- δω αν η γυναίκα μου είχε στείλει κανένα γκούνι να μ- ειδοποιήσει ότι το φαγητό ήταν έτοιμο. Ήταν λίγο νωρ- ακόμη, αλλά στάθηκα να παρακολουθήσω τα γκούν- που έσερναν το δίτροχο αμαξάκι του Πωλ να τακ- ποιούν την εξάρτυσή τους στην αυλή. Του τα είχα πουλ- σει σαν χρονιάρικα πριν δυο χρόνια, αμέσως μόλις δεύτερη γούνα τους έδειξε ότι θα ήταν ταιριαστό ζευ-

ρι. Τώρα ήταν δυο μεστωμένα νεαρά αρσενικά, και δεν είχαν να ζηλέψουν σε ομορφιά κανένα άλλο γκούνι στον Λίμπο.

Κούνησα το κεφάλι μου κι αναλογίστηκα, ίσως για χιλιοστή φορά, πόσο μάταιο ήταν να προσπαθήσει να περιγράψει κανείς τα γκούνις σε κάποιον που δεν το είχε δει. Οι αρχαίοι Έλληνες γλύπτες δε δίσταζαν να συνδυάσουν την ανθρώπινη μορφή μ' εκείνη του ζώου, και κάποιος είχε πει ότι το γκούνι άρχιζε εκεί που οι Έλληνες γλύπτες είχαν σταματήσει. Κανένας λάτρης της μυϊκής τελειότητας δεν είχε καταφέρει να φτάσει την τέλεια φυσική συμμετρία του γκούνι. Είχαν χάρη δίχως συνειδητή προσπάθεια, και ομορφιά δίχως τεχνητά βοηθήματα. Οι γούνες τους ποίκιλλαν σε χρώμα, από πλατινέ σαν εκείνα τα δυο, μέχρι μαύρο του κάρβουνου. Τα πελώρια μάτια τους είχαν αποχρώσεις από το πιο χλομό τοπάζι ώς το σμαραγδοπράσινο, και από το σμαραγδοπράσινο ώς το πιο βαθύ μενεξελί του αμέθυστου. Η σγουρή χαίτη τους κατέβαινε στο σβέρκο και φούντωνε στους ώμους τους, σαν κάπα που έσβηνε βαθμιαία στο κοντό, απαλό χνούδι που σκέπαζε το κορμί τους. Τα πρόσωπά τους θύμιζαν ελληνικά γλυπτά, αλλά δεν ήταν ανθρώπινα. Όχι, δεν ήταν διόλου ανθρώπινα. Δεν ήταν καν ανθρωποειδή, γιατί... ξέρετε, αυτή είναι μια σύγκριση που ποτέ δεν κάνουμε στον Λίμπο. Είναι μια σύγκριση που δεν την ανεχόμαστε. Όπως και να 'χει, το σίγουρο είναι ότι τα πρόσωπά τους δεν ήταν ούτε ανθρώπινα ούτε ανθρωποειδή.

Το ζευγάρι της άμαξας είχε κιόλας διπλώσει την εξάρτυσή του σε δυο τακτοποιημένους σωρούς και είχε ξαπλώσει στο χώμα παράδιπλα να ξεκουραστεί. Τράβηξα από κει το βλέμμα μου και κάθισα πάλι κάτω. Άρχισα να γεμίζω ξανά την πίπα μου μ' εκείνο το ντόπιο χορτάρι που το λέμε καπνό.

«Γιατί τα λέμε γκούνις;» επανέλαβε την ερώτηση του Πωλ. «Υπάρχει ένα μεγάλο πουλί στη Γη. Ζει σε κάποια νησιά των νότιων θαλασσών, και εκατομμύρια από δαύτα κουρνιάζουν ομαδικά στους τόπους αναπαραγωγής

τους. Σχεδόν δεν αφήνουν χώρο για να περπατήσει ένας άνθρωπος ανάμεσά τους· δε φαίνονται καν αρκετά έξ πνια για να παραμερίσουν από τα πόδια του, και δεν προ σπαθούν να προστατέψουν τον εαυτό τους ή τη φωλιά τους. Για κάποιο λόγο που δεν ξέρω, τα βάφτισαν Γκού νις, λέξη που έφτασε να σημαίνει "χαζοπούλι". Φαίνεται πως όταν έφτασε στον Λίμπο η πρώτη εκείνη κυνηγετική ομάδα, η συμπεριφορά τους θύμισε εκείνα τα χαζοπού λια σε κάποιον κυνηγό. Δε δοκίμασαν να ξεφύγουν όταν άρχισαν να τα σκοτώνουν, ούτε πρόβαλαν την παραμι κρή αντίσταση. Έτσι το όνομα τους έμεινε».

Ο Πωλ δεν έβγαλε μιλιά για κάμποση ώρα. Ύστερα είπε κάτι που με ξάφνιασε.

«Το λένε Χαζοπούλι όταν είναι στο έδαφος», παρατή ρησε αργά. «Αλλά όταν πετά είναι το πιο μεγαλόπρεπο πουλί που γνώρισε ποτέ ο άνθρωπος. Όταν πετά το ονο μάζουν Άλμπατρος».

Ένιωσα μια κρύα ανατριχίλα. Ήξερα, βέβαια, την πα λιά πρόληψη των θαλασσινών: αν σκοτώσεις Άλμπα τρος, η κακοτυχία θα σε κυνηγά πεισματικά για όλη την υπόλοιπη ζωή σου. Αλλά είτε ο Πωλ δεν είχε διαβάσει τους *Στίχους του Γερο-Ναυτικού* είτε είχε πολύ τακτ για να το πει πιο ωμά. Βλέπετε, η δουλειά μου ήταν να εφο διάζω την αποικία του Λίμπο με φρέσκο κρέας. Και το μό νο φαγώσιμο ζώο στον πλανήτη ήταν το γκούνι.

Ο Λόφος του Κάρσον μπλέκεται στην ιστορία που θέ λω να σας διηγηθώ... κατά κάποιο τρόπο ήταν υπεύθυ νος. Αργά ή γρήγορα, σχεδόν ο κάθε νεαρός νεοφερμέ νος τον επισκέπτεται, και στο μυαλό του ο Λόφος ταυτί ζεται με τον πόνο, την πικρία, το βίαιο πάθος και τη καταπιεσμένη οργή.

Είναι ένα υψωματάκι, το πιο ψηλό σημείο στη χαμηλ λοφοσειρά που χωρίζει την κοιλάδα μου από το μικρό ρο κοίλωμα όπου είναι χτισμένο το Λίμπο Σίτυ. Τον ανα κάλυψε ο Χαλ Κάρσον, ένας φιλαράκος μου της πρώτ φουρνιάς των αποίκων. Επίπεδος στην κορφή, σαν γρ

νιτένιο τραπέζι, τριγυρισμένος από θεόρατα δέντρα. Τα δέντρα φτιάχνουν ένα είδος φυσικού αμφιθέατρου, δίνοντάς σου μια αίσθηση ότι βρίσκεσαι σχεδόν σε καθεδρικό ναό. Ο κάθε νεαρός μπορεί αν θέλει να σκαρφαλώσει εκεί πάνω και να τα βρει με την ψυχή του.

Αργά ή γρήγορα οι περισσότεροι το κάνουν. «*Πήγαινε στ' άστρα, νεαρέ, και ωρίμασε με το σύμπαν!*» έλεγαν οι αφίσσες παντού πίσω στη Γη. Είναι ελκυστικό σύνθημα για τους πιο δυνατούς, τους πιο έξυπνους, τους καλύτερους. Μονάχα εκείνοι με τα θολά μάτια, που ξέρουν μόνο να γεννοβολάνε, μένουν στη Γη.

Στα γραφεία επιλογής της Εταιρίας δε γινόταν δεκτός ο καθένας, άσχετα ποιος ήταν... ναι, αυτό δε μετρούσε. Σε όποιον, για παράδειγμα, άρχιζε να ρωτά για το πώς και πότε μπορούσε να γυρίσει πίσω —με την περιουσία που θα έκανε, βέβαια— του έλεγαν ψυχρά ότι αν από ήδη είχε αρχίσει να τον απασχολεί ο γυρισμός, ίσως δεν έπρεπε καν να φύγει.

Κατά κάποιο τρόπο, οι νεαροί ποτέ δεν κατάλαβαν πώς, τα άστρα έγιναν το σύμβολο της πρόκλησης στη γενναιότητα, την τόλμη και την εφευρετικότητά τους. Ήταν ένα δόλωμα το οποίο κανένας νεαρός που ήθελε ν' αποδείξει τον αντρισμό του, το πιο σημαντικό πράγμα της ζωής του, δεν μπορούσε να μη χάψει. Το βάρος της απόδειξης έφευγε έτσι από την Εταιρία κι έπεφτε στον υποψήφιο άποικο. Έτσι, ενώ αρχικά είχε ζυγώσει δειλά δειλά, ζητώντας να εξακριβώσει αν η προσφορά τον βόλευε, κατέληγε ν' αγωνίζεται για να τους αποδείξει πως ήταν ο άνθρωπος που γύρευαν.

Κάποιος χωρατατζής στην καντίνα του καταυλισμού είχε πει κάποτε: «Σε κάνουν τόσο ν' αγωνιάς μήπως δε σε πάρουν, που ούτε σου περνά από το νου ότι θα 'ταν καλύτερα αν δε σ' έπαιρναν».

«Ωραία μας μπλέξανε», είχε φωνάξει κάποιος άλλος, αφήνοντας να φανεί κάτι από την κρυφή απόγνωση που τον έτρωγε. «Για ν' αποδείξεις ότι είσαι άντρας χάνεις αυτό που σ' έκανε να θες να είσαι άντρας».

Εκεί και την πατούσαν άλλωστε.

Παλιά, όταν ο άνθρωπος μάθαινε πώς να κάνει κατάχρηση της ατομικής ενέργειας, όλοι ανησυχούσαν για τ' αποτελέσματα της ακτινοβολίας στα γεννητικά κύτταρα. Ωστόσο κανένας δε φαινόταν ν' ανησυχεί για τ' αποτελέσματα της διαστημικής ακτινοβολίας σ' αυτά τα ίδια κύτταρα, δίχως το προστατευτικό κάλυμμα της γήινης ατμόσφαιρας, μακριά από το φυσικό περιβάλλον όπου είχε εξελιχτεί ο άνθρωπος.

Ποτέ δε θα μπορούσε να φτιαχτεί μια φυσιολογική ανθρώπινη αποικία εδώ στον Λίμπο· κανένας άποικος δε θα μπορούσε ποτέ ν' αποκτήσει παιδιά. Και όμως τα γκούνις —που τόσο ανυπόφορα έμοιαζαν με τον άνθρωπο— μπορούσαν να συλλάβουν και να γεννήσουν παιδιά. Αυτό έκανε μια υποσυνείδητη μνησικακία απέναντι στο γκούνις να σιγοκαίει στην καρδιά του κάθε νεαρού νεοφερμένου. Ήταν κάτι που θα μπορούσε να το εξηγήσει ο κάθε ψυχολόγος· έφταιγε η άγρια, παράλογη μανία που νιώθει ο άνθρωπος όταν δεν μπορεί να εκπληρώσει πρωταρχικές σεξουαλικές ανάγκες. Ήταν κάτι που δεν το αναγνώριζε συνειδητά, γιατί η λογική του έλεγε ότι γι' αυτό δεν έφταιγαν τα γκούνις, αλλά δεν έπαυε να τον τρώει και να σιγοκαίει μέσα του.

Αυτή η καταπιεσμένη πικρία μπορούσε να φουσκώσει και να πνίξει την ψυχή του κάθε νεαρού αποίκου όταν καθόταν μόνος του εκεί στο Λόφο του Κάρσον. Δεν είχε νόημα πια να νοσταλγεί το σπίτι του. Δεν είχε νόημα να ονειρεύεται θριαμβευτικές επιστροφές, με μπρούντζινο κορμί από τους ξένους ήλιους, δυνατός, αρρενωπός, με το φως των αμέτρητων άστρων στα μάτια του. Όχι, δεν είχε πια κανένα νόημα.

Ήταν άδικο για την κοπέλα που είχε αφησει πίσω, άδικο να περιμένει απ' αυτή ότι θα του 'μενε πιστή... τη κοπέλα που, με την ίδια άγνοια με τη δική του, τον είχε παροτρύνει να φύγει. Ασ' την καλύτερα να φαντάζεται πως ο καλός της είχε αλλάξει, πως την είχε ξεχάσει και είχε πάψει να την αγαπά. Έτσι τουλάχιστον θα μπορού-

σε να εκπληρώσει τον προορισμό της, θα μπορούσε να στραφεί σε κάποιον άλλον, κάποιον αποτυχημένο υποψήφιο... αλλ' αποτυχημένο που, πανάθεμά τον, μπορούσε ακόμη να κάνει παιδιά.

Ασ' τις καλύτερα έτσι. Ασ' τις να βάζουν τα δυνατά τους ν' αποικίσουν το σύμπαν με νέες φουρνιές ανθρώπων.

Στο σημείο εκείνο η πικρόχολη οργή συχνά ξεχείλιζε σε διόλου αντρίκεια δάκρυα. (Κάποιος στον καταυλισμό είχε πει κάποτε πως ο Λόφος του Κάρσον έπρεπε να μετανομαστεί σε Λόφο των Δακρύων ή σε Θρήνο του Νεοφερμένου). Και ο δύστυχος νεαρός, νιώθοντας ντροπή για την αδυναμία του, θ' αγνάντευε πέρα στην κοιλάδα, νοσταλγώντας το σπίτι του και ποθώντας να μπορούσε να διορθωθεί το αδιόρθωτο κακό που του είχαν κάνει.

Ναι, αν δεν υπήρχε ο Λόφος του Κάρσον δε θα υπήρχε και ιστορία να σας διηγηθώ τώρα. Αλλά βέβαια, ο κάθε τόπος έχει και το δικό του Λόφο του Κάρσον, άσχετα πώς τον ονομάζει, και οι Γαιαδίτες αργούν να προσαρμοστούν στη νέα τους πατρίδα. Μπορεί να φτάνουν στ' άστρα μέσα σε λίγες μέρες ή βδομάδες, αλλά έχουν ακόμη πολύ δρόμο να κάνουν πριν ωριμάσουν με το σύμπαν.

Ίσως έχουν ακόμη περισσότερο δρόμο να διανύσουν ως την ωρίμανση, όπως έμελλε ν' ανακαλύψω. Δεν ήξερα ότι μου επιφυλασσόταν ένα νέο πικρό μάθημα εκεί πάνω, στη μοναξιά. Ήταν ειρωνικό, γιατί φανταζόμουν ότι τα είχα βρει με τον εαυτό μου πριν κάπου είκοσι χρόνια.

Είναι ο νεαρός που υποτίθεται ότι βρίσκεται σε σύγκρουση με την κοινωνία του, που αμφισβητεί τα ήθη και τις ηθικές δομές της, κι ωστόσο αναρωτιέμαι κατά πόσο αυτό είναι αλήθεια. Ή μήπως, άραγε, απλώς εγώ άργησα να ωριμάσω; Αλλά πάλι, όταν αναπολώ το παρελθόν, ήταν φυσιολογικό τότε να δεχόμαστε τα πράγματα έτσι όπως τα βρίσκαμε, να μας απορροφούν τόσο τα πράγματα που μας αφορούσαν άμεσα ώστε να μη μας μένει και-

ρος για όσα δε φαίνονταν να μας αφορούν. Μονάχα αρ-
γότερα, καθώς κανείς ωριμάζει, έχει καιρό ν' αναλογι-
στεί καλύτερα, αν και του μένει κάποιο κουσούρι από τον
αγώνα της επιβίωσης...

Όταν πρωτόρθα στον Λίμπο, δέχτηκα το γκούνι σαν
απλό ζώο, μια απλή πηγή τροφής για μας. Ήταν πολιτική
της Εταιρίας να μην ιδρύει αποικίες εκεί που δεν υπήρχε
περίπτωση αυτοσυντήρησής τους. Το κόστος της δια-
στρικής επικοινωνίας έκανε απαγορευτικό τον εφοδια-
σμό οποιασδήποτε αποικίας σε τρόφιμα πέρα από ένα
μικρό διάστημα μέχρι ν' αρχίσει να στηρίζεται στα πόδια
της. Τα ίδια κοστολόγια έκαναν αντιοικονομική την απο-
στολή πολλών μηχανημάτων, για να μην αναφερθούμε
βέβαια στις πολυτέλειες. Μια αποικία ήταν υποχρεωμέ-
νη να διαθέτει ντόπιες πηγές διατροφής και πρώτων υ-
λών, και αν κάποιο από τα ιθαγενή ζώα μπορούσε να
χρησιμοποιηθεί για δουλειά, τόσο το καλύτερο. Αυτό το
ήξερα, και το δεχόμουν σαν φυσιολογικό.

Ενώ μάθαινα για το δικό μου νεκρό σπέρμα, ταυτό-
χρονα μάθαινα ότι το ίδιο ίσχυε και για κάθε γήινη μορ-
φή ζωής. Είτε επρόκειτο για ζώο είτε για φυτό, τίποτα
δεν μπορούσε να πολλαπλασιαστεί μακριά από τη Γη.
Όχι, η τοπική οικολογία έπρεπε αναγκαστικά να είναι
ευνοϊκή, διαφορετικά δεν μπορούσε να στηθεί αποικία.
Το αποδέχτηκα κι αυτό· ήταν λογικό.

Η αποικία του Λίμπο εξαρτιόταν απόλυτα από το
γκούνι για τον εφοδιασμό της σε βασική τροφή. Το γκού-
νι χρησίμευε για φαγητό, όπως το κοτόπουλο, η αγελά-
δα και το γουρούνι πίσω στη Γη. Το γκούνι είναι όμορφο
πλάσμα, αλλά το ίδιο είναι και η γαζέλα, που είναι νοστι-
μότατη. Το γκούνι μοιάζει αόριστα με άνθρωπο, αλλά το
ίδιο μοιάζει κι ο πίθηκος, που το κρέας του έτρεφε κάπο-
τε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Γης. Τα δεχό-
μουνα όλα αυτά, δίχως καμία επιφύλαξη.

Ίσως ήταν εύκολο για μένα. Είχα μεγαλώσει σε αγρό-
κτημα, όπου η σφαγή των ζώων για φαγητό ήταν κάτι συ-
νηθισμένο. Ένιωθα την περιφρόνηση που νιώθει το τυπι-

κό χωριατόπαιδο για την ντελικάτη δεσποινίδα στα καλά ρεστοράν της πόλης, που δε διστάζει να δαγκώσει με τα μαργαριταρένια δόντια της ένα μπιφτέκι με το αίμα του, ενώ χλομιάζει και λιποθυμά στη σκέψη του να σκοτώσει ένα ζώο. Και από πού νόμιζε ότι προερχόταν το μπιφτέκι;

Στην αρχή σκοτώναμε τα γκούνις γύρω από τον καταυλισμό που αργότερα θα γινόταν το Λίμπο Σίτυ. Βγαίναμε και τα σκοτώναμε ανάλογα με τις ανάγκες μας, ακριβώς όπως κάνουν και οι κυνηγοί της Γης. Με τον καιρό έπρεπε ν' απομακρυνόμαστε ολοένα και περισσότερο σε αναζήτησή τους, έτσι άρχισα να τα μελετώ με την ελπίδα να τα εξημερώσω γι' αναπαραγωγή. Έμαθα μια από τις ιδιορρυθμίες τους: εξαρτιόνταν απόλυτα για την τροφή τους από τα παλ, ένα είδος δέντρου που είχε καρπούς όλο το χρόνο. Το κάθε γκούνι είχε το δικό του δέντρο παλ, και μάθαμε από πειράματα ότι προτιμούσαν να πεθάνουν της πείνας παρά να φάνε από τους καρπούς κάποιου άλλου παλ.

Υπήρχε και μια άλλη ιδιορρυθμία που δεν καταλαβαίναμε, και που ωστόσο τη συναντάμε σε στοιχειώδη μορφή και στη Γη, όταν τα θηράματα πολλαπλασιάζονται σε εποχές άφθονης τροφής και λιγοστεύουν αντίστοιχα τις άσχημες χρονιές. Εδώ, τα γκούνις δε γεννούσαν μικρά αν δεν υπήρχε διαθέσιμο κάποιο ελεύθερο δέντρο παλ, και ρύθμιζαν τις γεννήσεις τους ανάλογα με τον αριθμό αυτών των δέντρων.

Το πώς, λοιπόν, θα το χειριζόμουν ήταν σαφές. Έπρεπε ν' αποκτήσω γη και να φυτέψω δέντρα παλ ώστε να εξασφαλίσω μια σταθερή πηγή τροφής για την αποικία. Ήταν σίγουρα το παιδί της φάρμας που μιλούσε μέσα μου, διόλου διαφορετικό από κάθε άλλο χωριατόπουλο που μεγαλώνει και θέλει ν' αποκτήσει το δικό του κτήμα και το δικό του ζωντανό.

Ήμουν ένας νεαρός που πάλευε για να εξασφαλίσει το μέλλον του. Δε με απασχολούσαν τα γκούνις παρά μόνο σαν πηγή διατροφής. Αυτό το δεχόμουνα σαν κάτι φυσικό. Και όσο το Λίμπο Σίτυ μεγάλωνε, τόσο φύτευα

περισσότερα παλ στην κοιλάδα μου, και ανάλογα μεγάλωναν και τα κοπάδια μου των γκούνις.

Ήταν αργότερα, πολύ αργότερα, που ανακάλυψα ότι τα γκούνις μπορούσαν να εκπαιδευτούν για να κάνουν διάφορες δουλειές. Το δέχτηκα και αυτό όπως δεχόμαστε την εκπαίδευση των πουλαριών στις φάρμες, για ιππασία, για όργωμα ή για άλλη δουλειά.

Ίσως ήταν αυτή η εκπαίδευση —για απλά πράγματα στην αρχή και για πιο πολύπλοκα αργότερα— που μου έκανε τη ζημιά. Στο αγρόκτημα στη Γη συνηθίζαμε να ξεχωρίζουμε τα κατοικίδια ζώα μας από τα υπόλοιπα. Στα κατοικίδια δίναμε όνομα, αλλά ποτέ δεν κάναμε το ίδιο και μ' εκείνα που προορίζονταν για σφαγή. Αυτό ήταν κατά κάποιο τρόπο ταμπού. Ακολούθησα και την ίδια τακτική εδώ. Ξεχώριζα πρώτα εκείνα τα γκούνις που προορίζονταν για σφαχτάρια, και μετά τα γκούνις για τις κοινές δουλειές από εκείνα που ήταν εκπαιδευμένα για πιο ειδικευμένη εργασία.

Θα 'πρεπε να 'χω σταματήσει εκεί... τουλάχιστον εκεί. Αλλά έτσι και ξυπνήσει η περιέργεια του ανθρώπου... Μπορείς να πεις στον ερευνητή επιστήμονα, «Επιτρέπεται να θέτεις αυτά τα ερωτήματα, αλλά σου απαγορεύεται να θέτεις εκείνα; Μπορείς να κάνεις αυτό το βήμα αλλά όχι και δεύτερο, για να δεις τι υπάρχει πιο πέρα»; Μπορείς να πεις κάτι τέτοιο στο ανθρώπινο μυαλό; Ούτε κι εγώ το είπα στον εαυτό μου.

Έτσι έμαθα ορισμένα γκούνις πώς να μιλούν, να διαβάζουν και να γράφουν.

Τα γκουνις δέχτηκαν τη νέα εμπειρία με τον ίδιο πρόσχαρο ζήλο που δέχονταν το καθετί από τη μεριά του ανθρώπου. Ποτέ μου δεν είχα μπορέσει να το καταλάβω μέχρι πολύ πρόσφατα. Η όλη τους συμπεριφορά, η κάθε τους αντίδραση, φαινόταν η ίδια μ' εκείνη που συνάντησαν οι πρώτοι κυνηγοί. «Θέλεις να πεθάνουμε, άνθρωπε; Για σένα, θα το κάνουμε μετά χαράς».

Ό,τι κι αν ήθελε ο άνθρωπος, τα γκούνις του το πρόσφεραν ώς τα όρια των ικανοτήτων τους. Και ακόμη δεν

είχα βρει πού έφταναν αυτά τα όρια.

Είχα κάνει το μοιραίο βήμα. Τώρα το ξέρω πολύ καλά.

Αλλά πάλι, ήταν λάθος που το έκανα, μαθαίνοντάς τους να μιλούν, να διαβάζουν και να γράφουν; Είχαν εξαρχής μέσα τους την ικανότητα για μάθηση. Μήπως το γεγονός ότι τώρα το ήξερα ήταν που άλλαζε τα πάντα; Αλλά τι είδους ήθος και ηθικά πλαίσια μπορείς να στήσεις με τη δικαιολογία της άγνοιας;

Η Μίριαμ Ουέλμαν μπλέκεται κι αυτή στην ιστορία μας. Ήταν ο καταλύτης. Δεν ήταν δικό της σφάλμα η τραγωδία μου. Αυτή ήταν αναπόφευκτη έτσι κι αλλιώς. Η Μίριαμ απλώς επιτάχυνε τη διαδικασία. Είχε μια δουλειά να κάνει, και την έκανε καλά. Το πράγμα εξελίχθηκε όπως το ήθελε, κάτι σαν καυτηριασμός, αποστειρώνοντας οδυνηρά μια πληγή που είχε αρχίσει να κακοφορμίζεται στον Λίμπο. Μας άφησε με κάποιο πόνο μέσα μας, αλλά καθαρούς.

Αν κι έπαιξε σημαντικό ρόλο, εξακολουθεί να παραμένει λίγο θολή στη μνήμη μου, λίγο εξωπραγματική. Ίσως ήμουν ήδη τόσο βαθιά μπλεγμένος στο δίλημμα, δίχως να το ξέρω, που άνθρωποι και πράγματα μου φαίνονται κάπως θολά· το πρόβλημα που μ' έτρωγε ήταν η μόνη μου πραγματικότητα.

Ήμουν στο Λίμπο Σίτυ τη μέρα που η Μίριαμ έφτασε με τη σαΐτα που μετέφερε τους επιβάτες από το μητρικό σκάφος το οποίο παρέμενε ψηλά σε τροχιά. Την είδα φευγαλέα από το αντικρινό μπαρμπέρικο καθώς έβγαινε από την αποθήκη του χώρου προσεδάφισης, και άρχισε να διασχίζει το μικρό κεντρικό δρόμο μας προς το Διοικητικό Μέγαρο της Εταιρίας. Ήταν ένα μελαχρινό πλασματάκι, με κοφτερά μάτια, ούτε πολύ μεγάλη ούτε πολύ μικρή. Μου έδωσε την εντύπωση μιας ικανής και δραστήριας κοπέλας καριέρας. Δεν είδα κανέναν από τους άντρες στο δρόμο να της πετάει κανένα πείραγμα. Είχε όλα τα προσόντα, σύμφωνοι, αλλά όχι και το κατάλληλο ύφος.

Δεν υπήρχαν πάνω από μια ντουζίνα γυναίκες σ' ολό
κληρο τον πλανήτη, γυναίκες άτεκνες που είχαν θυσιά
σει τη μητρότητα και είχαν μαζέψει με μύριους κόπους
τα λεφτά για τον πανάκριβο ναύλο προκειμένου να έρ
θουν να βρουν τους άντρες τους. Κανονικά οι άντρες έ
πρεπε να σκοτώνονται ποιος θα πρωτοριχτεί στη Μι
ριαμ... Αλλά να που δεν το 'καναν. Απλώς την κοιτούσαν
και μετά κοίταζαν ο ένας τον άλλο. Κανένας δε σφύριξ
καν στο πέρασμά της.

Έμαθα λίγα περισσότερα για το θέμα από τον Χαλ
τον υπεύθυνο της αποθήκης, ο οποίος ήταν φίλος μου
Μυρίστηκε κάτι αφύσικο, είπε, από τη στιγμή που η σαΐτα
έσβησε τους προωθητήρες της και ακούμπησε στο έδα
φος. Συνήθως ξεσπούν λογομαχίες, όχι πάντοτε φιλ
κές, ανάμεσα στο πλήρωμα της σαΐτας και τα προσωπικ
εδάφους. Υπάρχει, βλέπετε, εκείνη η περιφρόνηση τω
διαστημικών για τους πλανητόγατους, και ο σαρκασμός
των πλανητόγατων για τους αστρογόητες που νομίζου
ότι ακόμη κι ο ιδρώτας τους είναι θείο νέκταρ.

Τίποτα τέτοιο δεν παρατηρήθηκε εκείνη τη μέρα. Ο
πιλότος δεν βγήκε καν από την καμπίνα του για να ξε
μουδιάσει τα πόδια του. Έμεινε καθισμένος στη θέση
του ατενίζοντας ίσια μπροστά. Ακόμη και το πλήρωμα
άρχισε να φωνάζει στους αχθοφόρους να βιαστούν πριν
καλά καλά ανοίξουν οι πόρτες για ν' αρχίσει το ξεφόρτω
μα των λιγοστών εφοδίων και το φόρτωμα των δεμάτων
με λιμπολίνες. Αυτές οι τελευταίες είναι οι πολύτιμοι λ
θοι που εξάγουμε, και η μόνη δικαιολογία της ύπαρξής
μας εδώ.

Η Μίριαμ κατέβηκε τη ράμπα, μου εξήγησε ο Χαλ,
γνέφοντας κοφτά με το χέρι της προς τον πιλότο. Εκεί
νος πρέπει να το 'πιασε με την άκρη του ματιού του, γιατί
κούνησε τυπικά και σύντομα το κεφάλι του πριν κοκαλώ
σει πάλι στην ίδια πόζα. Αργότερα μάθαμε ότι είχε εντο
λή να μην αποκαλύψει ποια ήταν η επιβάτιδά του, αλλά
έκανε ό,τι μπορούσε για να παραβεί την εντολή. Μονάχα
που δεν το πιάσαμε.

Η γυναίκα διέσχισε το χώρο με όλους τους ανθρώπους αχθοφόρους να την ακολουθούν με το βλέμμα, αλλά δίχως να κάνουν κανένα βήμα προς το μέρος της. Μονάχα τα γκούνις δε φάνηκαν να παίρνουν χαμπάρι. Με τον τρόπο τους, γελώντας και παίζοντας αλλά βγάζοντας περισσότερη δουλειά από κάθε άνθρωπο, είχαν αδειάσει κιόλας τ' αμπάρια και μετέφεραν τα εμπορεύματα στο ντοκ εκφόρτωσης.

Ανέβηκε τα λίγα σκαλοπάτια του ντοκ και πλησίασε τον Χαλ που, όπως μου είπε, την κοίταζε κιόλας με τα μάτια γουρλωμένα σαν βατράχου.

«Επιτρέπετε πάντοτε σ' αυτά τα πλάσματα να κυκλοφορούν έτσι ολόγυμνα;» ρώτησε με σιγανή και περίεργη φωνή. Με το χέρι έδειξε προς την ομάδα των γκούνις.

Ο Χαλ κατάφερε να χαλαρώσει αρκετά το σαγόνι του
για να τραυλίσει:

«Μα, κυρία», μου είπε ότι της απάντησε, «δεν είναι παρά μονάχα ζώα».

Σήμερα, όταν διηγείται το επεισόδιο, ισχυρίζεται πως
είδε μια σπίθα γέλιου στα μάτια της. Δεν τον πιστεύω.
Η Μίριαμ έπαιζε με πολύ ταλέντο το ρόλο της.

Τον κοίταξε καλά, μετά κοίταξε τα γκούνις και μετά
πάλι τον ίδιο. Ήδη ο Χαλ είχε κοκκινίσει σαν παντζάρι,
και ίδρωνε και ξίδρωνε λες και η ξερή ατμόσφαιρα του
Λίμπο είχε γίνει χαμάμ. Δεν ήταν δύσκολο να καταλάβει
τι σκεφτόταν η γυναίκα, ότι έκανε σύγκριση. Και να σκε-
φτείτε ότι προειδοποιούσαν τον κάθε ξένο πριν πατήσει
το πόδι του στον πλανήτη, ότι το μόνο που δεν ανέχον-
ταν οι καλόβολοι Λιμποανοί ήταν η σύγκριση των αν-
θρώπων με τα γκούνις. Δίπλα τους φαινόμαστε χοντρο-
κομμένοι, ατελείς, κακοφτιαγμένοι σαν από χέρια ερασι-
τέχνη. Μονάχα μ' έναν τρόπο το πράγμα γινόταν
υποφερτό: με το να μην κάνουμε συγκρίσεις.

Ο Χαλ λέει ότι το ξέρει πως έγινε μελιτζανής, αλλά πριν μπορέσει να σκεφτεί κάποια αντίδραση, η γυναίκα τον προσπέρασε, πέρασε από την πίσω πόρτα της αποθήκης και βγήκε από την μπροστινή. Το μόνο που μπο-

ρούσε ο Χαλ να κάνει, όπως εξήγησε, ήταν να μείνει κοκαλωμένος εκεί πασχίζοντας να βρει κάποια δικαιολογία που είχε γεννηθεί.

Η Μίριαμ αυτή την επίδραση ασκούσε στους ανθρώπους: τους ψαλίδιζε στο αληθινό τους μπόι με μια λέξη, μια ματιά. Ναι, μας ήρθε σαν Ψυχοθεραπευτής των Μαζών, ένας κλάδος ψευτο-επιστήμης που ήταν πολύ της μόδας τότε στη Γη. Πρέσβευε την αξία της ψυχικής κάθαρσης μετά από ερεθισμό ώς το επίπεδο της μανίας. Μας ήρθε σαν επαγγελματίας ταραχοποιός, τουλάχιστον έτσι την είδαμε τότε. Ήρθε να διασφαλίσει ώστε τ' αξιαγάπητα, ανώριμα αγόρια που ξεχύνονταν να κατακτήσουν το σύμπαν δε θα υπέκυπταν στους διαβολικούς πειρασμούς του διαστήματος.

Έφτασε πάνω στην κρίσιμη στιγμή. Το Λίμπο Σίτυ ήταν ανέκαθεν ένα μικρό μεθοριακό διαστημοδρόμιο, κάτι παρόμοιο με τις παλιές πόλεις του Φαρ Ουέστ στην πρωτόγονη Γη. Είχε ένα δρόμο με αποθήκες και μαγαζιά, ένα διοικητικό μέγαρο, κάνα δυο σαλούν, μια αίθουσα συνεδριάσεων, κοινόβιους κοιτώνες, μια χούφτα σπιτάκια για τους παντρεμένους, και λίγα ακόμη φτιαγμένα από «ζευγάρια» νεαρών που ήθελαν να ξεφύγουν από τη ζωή του κοιτώνα αλλά συνήθως ξαναγύριζαν εκεί. Ίσως έπρεπε να υπάρχει και κάποιο άλλο είδος «Σπιτιού», αλλά η Γη περνούσε τότε μια από τις περιοδικές κρίσεις ηθικής. Έτσι οι αρσενικές γεροντοκόρες που διοικούσαν την Εταιρία αντέδρασαν με υποκριτική φρίκη στην ιδέα του σεξ όταν δεν υπήρχε περίπτωση να βγάλουν κέρδος πουλώντας μετά καροτσάκια, πάνες και μπιμπερό.

Τώρα όλ' αυτά άλλαζαν. Το Λίμπο Σίτυ μεγάλωνε σαν μανιτάρι. Η Εταιρία είχε κανει την πόλη διαμετακομιστικό σταθμό για να εξυπηρετεί το δίκτυο των πλανητών πιο πέρα, καθώς αύξανε τις περιοχές εκμετάλλευσης. Οι νέοι κοιτώνες και οι μονοκατοικίες των ανωτέρων στελεχών πολλαπλασιάζονταν με όση ταχύτητα προλάβαιναν να χτίσουν τα γκούνις. Εκατοντάδες από Γαιαδίτες στέλνονταν να αναλάβουν τις γραφειοκρατικές δου-

...λειές του σταθμού. Εκατοντάδες Γαιαδίτες, σε μπουλου...ι, που κουβαλούσαν μαζί τους τα φυσικά προϊόντα της ...γήινης κουλτούρας, την ωμότητα, την καυχησιά, τη ...σκληρότητα και το σαδισμό.

Ήταν όλοι τους αταίριαστοι εδώ, γιατί παλιά μπορούσαμε να τους αφομοιώνουμε λίγους λίγους, και δε μα...ζόνταν αρκετοί για να φτιάχνουν κλίκες. Τότε ήταν α...ναγκασμένοι να μαθαίνουν να ζουν μια ζωή γαλήνης και λογικής αν ήθελαν να μείνουν.

Ίσως τελικά η Μίριαμ Ουέλμαν ήταν αναγκαίο κακό. Τα αξιαγάπητα, ανώριμα αγόρια της γέμισαν την αίθουσα συνεδριάσεων, την ξεχείλισαν και άρχισαν τις νυχτερινές συναντήσεις τους στον ανοιχτό χώρο του διαστημοδρόμιου. Χρησιμοποιούσε το κάθε ψυχολογικό τέχνασμα βετεράνου ταραχοποιού για να τους ξεσηκώνει σε επίπεδο φρενίτιδας. Τους μεθούσε με συναίσθημα, φτιάχνοντας έναν όχλο από ξέφρενους μανιακούς που χοροπηδούσαν και ούρλιαζαν σαν κανίβαλοι. Ήταν ένα καλό μάθημα για όποιον τυχόν πίστευε ακόμη στην πρόοδο της ανθρώπινης ράτσας προς τη λογική και τη νοημοσύνη.

Είχα τις αμφιβολίες μου για την αξία των μεθόδων και των σκοπών της, αλλά ό,τι έκανε το έκανε καλά. Ήξερε τη δουλειά της.

Ο Πωλ Τάυλερ ήταν εκείνος που έθεσε σε κίνηση το γρανάζι για την επόμενη φάση της ιστορίας. Είχα να τον δω από κείνη τη συζήτησή μας για την πρώτη ομάδα των κυνηγών, αλλά όταν βολευτήκαμε στις πολυθρόνες του καθιστικού μου, με τις πίπες μας κι ένα κρύο ποτό, κατάλαβα ότι τον είχε απασχολήσει αρκετά το θέμα. Άρχισε κάπως πλάγια την κουβέντα.

«Πριν τρία χρόνια περίπου», είπε ακουμπώντας το ποτήρι του στο τραπεζάκι, «λίγο πριν έρθω εδώ από τη Γη, διάβασα ένα βιβλίο από κάποιον Αυστραλό κυνηγό καγκουρώ».

Ο τόνος της φωνής του έδειχνε ότι δεν το 'λεγε έτσι για να κάνει κουβέντα. Περίμενα.

«Ο συγγραφέας αυτός, *έλεγε* στον αναγνώστη, σχεδόν στην κάθε σελίδα, πόσο ηλίθια είναι τα κανγκουρώ. Όμως το καθετί που έγραφε *έδειχνε* αντίθετα το πόσο έξυπνα είναι τα κανγκουρώ, πόσο τέλεια προσαρμοσμένα στο φυσικό τους περιβάλλον, πόσο καλά εκμεταλλεύονται την κάθε ευκαιρία που τους δίνεται. Διαθέτουν κάτι σαν πρωτόγονη κοινωνική οργάνωση στις αγέλες τους, με αναγνωρισμένη ιδιοκτησία περιοχών. Σαν αγέλη ή σαν ξεχωριστά άτομα διεξάγουν μάχες για θέματα λαθραίας βοσκής σε ξένη περιοχή, και προηγείται μια οργανωμένη μύηση του κάθε αδέσποτου ζώου πριν γίνει δεκτό στην αγέλη».

«Τότε με ποια δικαιολογία τ' αποκαλούσε ο συγγραφέας ηλίθια;» τον ρώτησα.

«Ίσως πιο σωστό θα ήταν να ρωτήσεις το "γιατί"».

«Για πες μου», τον παρότρυνα.

«Η οικονομία της Αυστραλίας βασίζεται στα πρόβατα», εξήγησε. «Και τα πρόβατα, δίχως ανθρώπινη βοήθεια, δεν μπορούν ν' ανταγωνιστούν με τα κανγκουρώ. Τα δόντια των κανγκουρώ είναι έτσι φτιαγμένα ώστε να μπορούν να κόψουν και θάμνους. Έτσι παχαίνουν με τα βλαστάρια ενώ τα πρόβατα έχουν καταφάει το γρασίδι και δε μένει τίποτα άλλο να τραφούν. Στη διάσπαρτα αραιή βλάστηση τα κανγκουρώ μπορούν να φτάσουν πηδώντας από τη μια συστάδα θάμνων στην άλλη, ενώ τα πρόβατα εξαντλούνται περπατώντας στην προσπάθειά τους να βρουν τροφή. Έτσι το κανγκουρώ πρέπει να βγει από τη μέση, γιατί έρχεται σε σύγκρουση με τις επιθυμίες και τα συμφέροντα του ανθρώπου».

«Αυτό δίνει απάντηση στο γιατί;» τον ρώτησα.

«Τι λες, δε δίνει;» με αντιρώτησε. «Αν ο άνθρωπος θέλει να προκόψει, πρέπει να το εξολοθρεύει μειώνοντας τον πληθυσμό τους. Έτσι είναι υποχρεωμένος να υποτιμά τη νοημοσύνη τους για να διατηρεί τη συνείδησή του καθαρή. Αν αναγνωρίζαμε στα γκούνις ίση νοημοσύνη με κείνη του ανθρώπου, θα μπορούσαμε να τα σφάζουμε

για τροφή; Να τα χρησιμοποιούμε σαν σκλάβους για δουλειά;»

Βιάστηκα να τον βεβαιώσω πως όχι. «Τα γκούνις πέρασαν από τεστ νοημοσύνης», παρατήρησα ξερά. «Μονάχα λίγους μήνες μετά την ίδρυση της αποικίας, το Ινστιτούτο Εξωγήινης Ψυχολογίας έστειλε μια ομάδα τεχνικών. Έκαναν εξαντλητικά τεστ και τα συμπεράσματά τους ήταν σαφή και κατηγορηματικά».

«Αυτό συνέβη πριν εκπαιδεύσεις τα γκούνις για δουλειά;» με ρώτησε.

«Ε, ναι», παραδέχτηκα. «Αλλά, απ' όσο καταλαβαίνω, τα τεστ τους προχώρησαν σε βάθος και δεν αφορούσαν μονάχα το κατά πόσο μπορούν ορισμένα ζώα να εκπαιδευτούν να κάνουν μερικά πράγματα. Αφορούσαν το υπερ-εγώ, τη συνείδηση. Ξέρεις, ποτέ δε βρήκαμε κανένα ίχνος κοινωνικής οργάνωσης, ούτε κανένα από τα έθιμα του πρωτόγονου ανθρώπου. Δεν εκδηλώνουν κανένα συναίσθημα δέους, φόβου ή θρησκευτικής λατρείας. Ακόμη και το ζευγάρωμά τους γίνεται αδιάφορα, χωρίς αίσθηση δεσμού ή μονιμότητας. Σχεδόν δεν έχουν καν το ένστικτο της αγέλης, αλλά μονάχα μαζεύονται όπου υπάρχουν δέντρα παλ. Οι ψυχολόγοι υπήρξαν πολύ εξονυχιστικοί στην έρευνά τους. Απλώς δε βρήκαν καμιά ένδειξη που να γεννά την υποψία ότι τα γκούνις διαθέτουν νοημοσύνη».

«Αυτά έγιναν πριν είκοσι χρόνια», παρατήρησε ο Πωλ. «Τώρα καταλαβαίνουν τη γλώσσα μας και δέχονται πολύπλοκες οδηγίες. Τα έμαθες να μιλούν, να διαβάζουν και να γράφουν».

Ανασήκωσα ερωτηματικά τα φρύδια μου. Νόμιζα ότι κανένας δεν το 'ξερε αυτό εκτός από μένα και τη Ρουθ, τη γυναίκα μου.

«Η Ρουθ δεν μπόρεσε να κρατήσει τη γάτα κλεισμένη στο σάκκο», μου εξήγησε χαμογελώντας. «Αλλά ήδη ήξερα ότι μιλούσαν. Όπως λες κι εσύ, το γκούνι δε διαθέτει ούτε φόβο, ούτε συνείδηση, ούτε αίσθηση εχεμύθειας.

Μιλάνε μπροστά σε άλλους. Δε θα μπορούσες να το κρατήσεις μυστικό, Τζεϊ».

«Σ' αυτό μάλλον έχεις δίκιο», παραδέχτηκα.

«Έτσι ερχόμαστε στο κρίσιμο σημείο. Αποτόλμησες το επόμενο βήμα: Εκπαίδευσες κανένα για υπαλληλική δουλειά;»

«Για να πούμε την αλήθεια», ομολόγησα, «ναι, εκπαίδευσα. Η Εταιρία διαθέτει παιδιά με γερακίσια μάτια. Αν δεν κρατούσα τα βιβλία μου σωστά, θα μου άρπαζαν και τα σφραγίσματα των δοντιών μου πριν καν προλάβω να πω κίμινο. Δεν είχα ανθρώπους, έτσι εκπαίδευσα μερικά γκούνις να κάνουν τη δουλειά. Υπό αυστηρή καθοδήγηση, βέβαια», βιάστηκα να προσθέσω.

«Κι εμένα θα με βόλευε ένας υπάλληλος», παρατήρησε ο Πωλ. «Υπάρχει ένας νέος διευθυντής στο γραφείο, κάποιος Καρλ Εστ. Είναι τύπος... καταλαβαίνεις τώρα. Για τον ένα ή τον άλλο λόγο, με πήρε από κακό μάτι... Τέλος πάντων, ξέρω για ποιο λόγο. Τον έπιασα να κακομεταχειρίζεται το γκούνι που έσερνε το αμαξάκι του και του τα έψαλα έξω από τα δόντια. Τώρα με εκδικείται με τις αναφορές που υποβάλλω. Χάνω περισσότερο χρόνο διορθώνοντας αυτές τις αναφορές απ' όσο για την εξόρυξη των λιμπολίνων. Κάτι πρέπει να κάνω, αλλιώς ο τύπος θα μαζέψει σύντομα αρκετά στοιχεία για να με στείλει πίσω στη Γη. Παλιά οι αναφορές μου δεν είχαν σημασία, αρκεί να κάλυπτα τη νόρμα μου σε λιμπολίνες. Οι υπάλληλοι στο Λίμπο Σίτυ έκαναν τις απαραίτητες διορθώσεις, αλλά τώρα είμαι υποχρεωμένος να τις κάνω εγώ. Δεν είναι να μου ξεφύγει ούτε τόνος πια. Κοντεύω να τρελαθώ».

«Είχα κι εγώ έναν τέτοιο προϊστάμενο όταν δούλευα για την Εταιρία», απάντησα με συμπόνια. «Είναι στη φύση της ράτσας τους».

«Να εκπαιδεύεις γκούνις και να τα πουλάς για διάφορες δουλειές», με συμβούλεψε τελικά. «Για την ώρα δεν

...χω τα λεφτά για ν' αγοράσω ένα τέτοιο ζώο, αλλά μήπως θα μπορούσες να μου δανείσεις κανένα; Τουλάχιστον μέχρι να περάσει αυτή η μπόρα;»

Ήμουν απρόθυμος, αλλά πάλι, γιατί όχι; Όπως είχε πει ο Πωλ, εκπαίδευα γκούνις για κάθε είδους δουλειά· γιατί να μη βγάλω και κάποιο κέρδος από τους υπαλλήλους μου; Τι θ' άλλαζε; Και δε θα 'ταν δύσκολο να τους αντικαθιστώ. Μπορεί να μην είχαν νοημοσύνη έτσι όπως την όριζαν οι ψυχολόγοι, αλλά μάθαιναν γρήγορα, αρκεί να τους έδειχνε κανείς κάτι μια φορά.

«Σχετικά μ' εκείνα τα κανγκουρώ που έλεγες», ρώτησα με περιέργεια. «Πώς δικαιολογούσε ο συγγραφέας τον ισχυρισμό του ότι ήταν ηλίθια;»

Ο Πωλ με κοίταξε σμίγοντας ελαφρά τα φρύδια του.

«Α», απάντησε, «με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, όταν κάποιος κτηματίας έστηνε φράχτη, ένα κυνηγημένο κανγκουρώ μπορούσε να σκοτωθεί στην προσπάθεια να τον περάσει πηδώντας από μέσα ή από πάνω. Προφανώς τους ήταν αδύνατο να συλλάβουν την ιδέα να τον παρακάμψουν από το πλάι. Υπήρχαν και άλλα παρόμοια».

«Φαίνεται πράγματι χαζό από μέρους τους», παραδέχτηκα.

«Ήταν ένα τεχνητό, ανθρώπινης κατασκευής εμπόδιο», απάντησε. «Δεν αποτελούσε μέρος του περιβάλλοντός του, έτσι το κανγκουρώ δεν μπορούσε ν' αντεπεξέλθει».

«Μα αυτή δεν είναι η πεμπτουσία της νοημοσύνης;» επέμεινα. «Να αναλύεις νέες καταστάσεις και να βρίσκεις τη λύση τους;»

«Ναι, αν το εξετάσουμε από το πρίσμα του ανθρώπινου ορισμού της νοημοσύνης», παραδέχτηκε.

«Και ποιον άλλον ορισμό διαθέτουμε;» ρώτησα...

Ξαναγύρισα την κουβέντα στο θέμα της ενοικίασης

γκούνις για υπαλληλικές δουλειές, και καταλήξαμε σε κάποιο αμοιβαίο ικανοποιητικό ποσό. Εξακολουθούσα να είμαι λίγο απρόθυμος στην ιδέα, αλλά δεν μπορούσα να εξηγήσω το γιατί. Υπήρχε κάτι στο γεγονός ενός ζώου που μιλούσε, διάβαζε, έγραφε κι έκανε υπαλληλική δουλειά.. Ένιωθα διστακτικός ν' αφήσω το ζήτημα να ξεφύγει από τα χέρια μου, αλλά η λογική μου εξακολουθούσε να ρωτά γιατί. Το να τραβούν αμαξάκι, να μαγειρεύουν, να στρώνουν τραπέζι, ή να χτίζουν σπίτι... σε τι διέφερε από το να καταχωρούν νούμερα σ' ένα κατάστιχο;

Στις μέρες που ακολούθησαν η συζήτηση με τον Πωλ δεν εννοούσε να φύγει απ' το μυαλό μου. Δεν ήταν μονάχα που του είχα δανείσει έναν υπάλληλο παρά την ενστικτώδη απροθυμία μου. Ήταν και κάτι που είχε πει, κάτι σχετικά με τα κανγκουρώ. Ξανάφερα στη μνήμη μου την κυβέντα μας, πρόταση με πρόταση, μέχρι που εντόπισα το σημείο που με βασάνιζε.

«Αν το εξετάσουμε από το πρίσμα του ανθρώπινου ορισμού της νοημοσύνης», είχε πει.

«Και ποιον άλλο ορισμό διαθέτουμε;» τον είχα ρωτήσει εγώ.

Εκείνον από το πρίσμα των γκούνις; Ανόητο ερώτημα. Απ' όσο ήξερα, τα γκούνις δεν είχαν ορισμούς για τίποτα. Φαίνονταν να ζουν μονάχα για το παρόν. Ίσως ο ανεξάντλητος εφοδιασμός τους σε καρπούς των δέντρων παλ δεν τα είχε διδάξει ποτέ την αίσθηση της στέρησης ή του φόβου. Συνεπώς, ούτε και της συνείδησης; Δεν υπήρχε διόλου βία στη φύση τους, ούτε καν αντίσταση σε οτιδήποτε. Πώς, λοιπόν, θα μπορούσε ποτέ ο άνθρωπος να καταλάβει τα γκούνις; Σύμφωνοι, υπήρχε μια ομοιότητα στη μορφή, αλλά η νοημοσύνη τους ήταν τόσο απόλυτα ξενική που...

Τότε μου ήρθε στο μυαλό ένα μέρος της απάντησης.

Τα τεστ ψυχολογίας των ζώων, συλλογίστηκα, πρέπει ως ένα βαθμό να βασίζονται στον άνθρωπο, στο πώς αυτός θ' αντιδρούσε σε μια δεδομένη κατάσταση. Η νοημοσύνη των ζώων μετριέται βασικά ανάλογα με το πόσο πλησιάζει την ανθρώπινη συμπεριφορά. Ένας άνθρωπος, μετά από λίγες προσπάθειες, θ' ανακάλυπτε ότι έπρεπε να κάνει το γύρο του φράχτη, αλλά το κανγκουρώ δεν μπορούσε να το σκεφτεί αυτό· ήταν πολύ έξω από κάθε προηγούμενη εμπειρία του που δε συμπεριλάμβανε την έννοια του φράχτη ή των τεχνητών εμποδίων.

Τα ξένα πλάσματα δεν είναι άνθρωποι και δεν αντιδρούν, δεν μπορεί ν' αντιδρούν με τον ίδιο τρόπο όπως οι άνθρωποι. Συνεπώς, τα ανθρώπινα τεστ, κομμένα και ραμμένα στα μέτρα μας, αποκλείεται ν' αποδείξουν ποτέ ότι κάποια άλλη νοημοσύνη στο σύμπαν είναι ίση με την ανθρώπινη!

Κάθε τέτοιο τεστ ήταν στημένο παιχνίδι, όπως και μια σημαδεμένη τράπουλα.

Αλλά τα γκούνις μάθαιναν πώς να κάνουν το γύρο του φράχτη. Από μόνα τους; Όχι, δε θα μπορούσα να το πω αυτό. Μπορούσαν να μάθουν ό,τι τους έδειχναν και να το επαναλαμβάνουν όταν τους το ζητούσαν. Αλλά ποτέ δεν έκαναν τίποτα από μόνα τους, ποτέ δεν έπαιρναν δική τους πρωτοβουλία, ποτέ δε δημιουργούσαν τίποτα. Ακολουθούσαν πολύπλοκες οδηγίες μηχανικά, αλλά μονάχα έτσι. Δεν έδειχναν να καταλαβαίνουν ποτέ το νόημά τους, το αφηρημένο τους νόημα. Έβγαζες νόημα όταν μιλούσαν, δεν παπαγάλιζαν απλώς, αλλά μιλούσαν μονάχα με άμεσα μονοσύλλαβα· οι ίδιες οι λέξεις ακολουθούσαν μια μηχανική δομή... Παράτησα την προσπάθεια να βγάλω άκρη. Ίσως οι ψυχολόγοι να είχαν δίκιο τελικά.

Πέρασαν δυο βδομάδες πριν συμπληρωθεί το επόμενο κομμάτι της εικόνας. Ο Πωλ έφερε πίσω το γκούνι υπάλληλό του.

«Τι συνέβη;» τον ρώτησα, όταν βολευτήκαμε στο καθιστικό μου με δυο ποτά και τις πίπες μας. «Δεν μπορούσε να σου κάνει τη δουλειά;»

«Δεν υπάρχει πρόβλημα με το γκούνι», αποκρίθηκε κάπως σκυθρωπά. «Τελικά δε μου αξίζει ένα έξυπνο γκούνι. Δε μου αξίζει να συναναστρέφομαι με ενηλίκους. Φαίνεται είμαι ακόμη ένα παιδαρέλι που δεν έπηξε το μυαλό του».

«Εντάξει», απάντησα με χαμόγελο. «Ούτε που διανοούμαι ποτέ να διαφωνήσω με τη γνώμη κάποιου άλλου για τον εαυτό του. Για λέγε, τι έγινε;»

«Σου είχα μιλήσει για κείνο τον Καρλ Εστ; Το νέο διευθυντή;»

Έγνεψα καταφατικά.

«Σήμερα το πρωί ήταν να του υποβάλω τις μηνιαίες αναφορές μου. Τις πήγα στο Λίμπο Σίτυ μαζί με τις λιμπολίνες μου. Δεν ήθελα να τις αφήσω στον υπάλληλο, όπως συνήθως. Α, όχι! Τις παρέδωσα αυτοπροσώπως στην Αυτού Εξοχότητα τον Εστ. Του τις πέταξα στο γραφείο του και είπα, ''Εντάξει, ξύπνιε, για να δούμε αν θα τους βρεις κανένα λάθος και τούτη τη φορά''».

Ο Πωλ άρχισε να ξύνει το κάρβουνο από το τσιμπούκι του και με κοίταξε με την άκρη του ματιού του.

Το χαμόγελό μου έγινε πιο πλατύ.

«Καταλαβαίνω», τον διαβεβαίωσα. «Κάποτε ήμουν κι εγώ υπάλληλος της Εταιρίας».

«Αυτός ο τύπος ο Εστ, που λες», συνέχισε ο Πωλ, «σήκωσε τα φρύδια του, πήρε τις αναφορές σαν να φοβόταν ότι θα του λέρωναν τα χέρια, και τις ξεφύλλισε περιμένοντας να βρει καμιά ντουζίνα λάθη με την πρώτη ματιά. Ύστερα τις ξανακοίταξε... πιο αργά τούτη τη φορά. Τελικά, κάπου δέκα λεπτά αργότερα, τις άφησε πάλι στο γραφείο του. ''Λοιπόν, κύριε Τάυλερ'', είπε μ' εκείνη τη μοχθηρή φωνή του. ''Τι σου συνέβη; Έπεσε καμιά επιδημία εξυπνάδας και σε κολλήσανε;''»

«Θα 'πρεπε να φύγω όσο ήμουν σε πλεονεκτική θέση», είπε ο Πωλ όταν σταμάτησα τα γέλια. «Αλλά, όχι.

Συνέχισα ο μάπας θέλοντας να πάρω όλο το αίμα μου πίσω. Το μόνο που σκεφτόμουν ήταν πώς να σβήσω εκείνη την ειρωνική γκριμάτσα από το μούτρο του. ''Αυτές οι αναφορές που βρίσκεις να κρύβουν τόση εξυπνάδα'', του είπα ''έγιναν από ένα γκούνι''. Ύστερα συνέχισα δυνατά, πολύ δυνατά, γιατί στο μεταξύ μια νεκρική σιγή είχε πέσει στο γραφείο. ''Πώς νιώθεις τώρα που ξέρεις ότι ένα γκούνι μπορεί να κάνει τούτη τη δουλειά το ίδιο καλά όσο και τα δικά σου κουτορνίθια... αν όχι και καλύτερα;

»Βγήκα από το γραφείο αφήνοντάς τον με το σαγόνι κρεμασμένο μια πιθαμή. Ξέρεις τώρα τα καινούρια καλόπαιδα που μας ήρθαν. Θέλουν να πιστεύουν ότι τα γκούνις είναι κατώτερα ζώα, και τα μεταχειρίζονται ανάλογα. Τους αρέσει να έχουν κάποιον να τον κάνουν ό,τι θέλουν. Ξέρεις, Τζιμ, μπορείς να βρίσεις κάποιον με χαμόγελο, και κατά κάποιο τρόπο θα το δεχτεί· ίσως όχι ευχάριστα, αλλά θα το καταπιεί γιατί το είπες σωστά. Αλλά εδώ στον Λίμπο ποτέ δεν μπορείς να συγκρίνεις έναν άνθρωπο μ' ένα γκούνι... σε καμία περίπτωση, με καμία κυβέρνηση, ούτε σαν αστείο».

«Και τι έγινε μετά;» Είχα χάσει απότομα κάθε διάθεση για γέλιο ή χαμόγελο.

«Όλα είχαν γίνει μπροστά στα μάτια του προσωπικού του. Έχει πολλούς απ' αυτούς τους λεχρίτες που διασκεδάζουν με το χιούμορ του όταν σκυλοβρίζει εμάς τα κορόιδα που δουλεύουμε στα κατσάβραχα. Είχαν ανοίξει όλοι κάτι αφτιά, να! Άκουσαν τα πάντα. Έφυγα για τις διάφορες δουλειές μου στην πόλη, και δεν πέρασε μια ώρα πριν καταλάβω ότι ήμουν κιόλας ένας απόβλητος. Τα μαντάτα είχαν κυκλοφορήσει παντού και μεγάλωναν από στόμα σε στόμα. Ίσως ένας ξένος να μην μπορεί να το πιάσει στις αληθινές του διαστάσεις, αλλά εδώ στον Λίμπο, ξέρεις τι σημαίνει να πεις σε κάποιον ότι μπορεί να τον αντικαταστήσει ένα γκούνι».

«Ξέρω», τον διαβεβαίωσα πίσω από το τσιμπούκι μου, ενώ παρατηρούσα το πρόσωπό του. Κάτι μου γαργαλού-

σε τη ραχοκοκαλιά μ' εκείνο το χαρακτηριστικό τρόπο όταν προαισθανόμαστε να μας ζυγώνει κίνδυνος. Αναρωτήθηκα αν, ακόμη και τώρα, ο Πωλ είχε συνειδητοποιήσει αληθινά τι είχε κάνει.

«Διάβολε! Εντάξει, Τζιμ, πανάθεμά με!» ξέσπασε απάντεχα. «Και τι θα γίνει, δηλαδή, αν ένα γκούνι μπορεί να κάνει τη δουλειά τους καλύτερα; Δεν υπάρχει φόβος να τους αφήσει άνεργους. Υπάρχουν άφθονες δουλειές για όλους, και σε όσους πλανήτες θέλεις πέρα απ' αυτόν... ακόμη κι αν η Εταιρία το μάθαινε κι έβαζε γκούνις στις θέσεις τους».

«Δεν είναι εκεί το πρόβλημα», του είπα αργά. «Άσχετα πόσο χαμηλά βρίσκεται ένας άνθρωπος, θέλει να έχει κάτι που να το θεωρεί ότι βρίσκεται ακόμη χαμηλότερα, διαφορετικά δε νιώθει ευτυχισμένος. Όσο πιο κατώτερος είναι τόσο πιο πολύ το έχει ανάγκη. Έτσι και του το αποκλείσεις αυτό, τότε αρχίζουν τα μπλεξίματα».

«Μάλλον είναι όπως τα λες», συμφώνησε ο Πωλ, αλλά μπορούσα να δω ότι διατηρούσε κάποιες αμφιβολίες. Ε, νεαρός ήταν, και τον είχαν μπουκώσει μ' εκείνα τα προσκοπίστικα για το πόσο ευγενικιά ράτσα είναι ο άνθρωπος. Θα το μάθαινε λοιπόν κάποτε.

«Όπως και να 'χει», συνέχισε, «κάποιος φίλος, πιο καλός από τους περισσότερους όπως αποδείχτηκε, μου σφύριξε την προειδοποίηση. Μου είπε ότι καλά θα έκανα να ξεφορτωθώ το γκούνι μου όσο γινόταν πιο γρήγορα, αν ήθελα να έχω μέλλον. Εξακολουθώ να είμαι υπάλληλος της Εταιρίας, Τζιμ. Είμαι σαν τους υπόλοιπους φτωχοπρόδρομους εδώ πέρα που είναι ακόμη δεσμευμένοι να ξεπληρώσουν το ναύλο του ταξιδιού τους. Δε θα 'ξερα πώς να ζήσω αν η Εταιρία μου έδινε τα παπούτσια στο χέρι και με παράταγε αβοήθητο. Θα μπορούσε να συμβεί αυτό, ξέρεις. Εκείνα τα καλόπαιδα θα μπορούσα να μου βάζουν τρικλοποδιά στο κάθε βήμα. Το γνωρίζεις. Τι άλλο μου μένει λοιπόν από το να κάνω πίσω; Έτσι... σου επιστρέφω το γκούνι σου».

Έγνεψα καταφατικά. «Κρίμα που δεν το κράτησες μυστικό, όπως κάνω εγώ», του είπα.

«Τώρα πάντως η ζημιά έγινε».

Κάθισα και το σκέφτηκα. Δεν ανησυχούσα για το ρόλο μου στην υπόθεση... Και είχα κάποιο ρόλο, γιατί όλοι θα ήξεραν ότι εγώ είχα εκπαιδεύσει το γκούνι κι ότι από μένα το προμηθεύτηκε ο Πωλ. Ήταν απίθανο ένας ασήμαντος περιφερειακός διευθυντάκος να μου κάνει ζημιά με την Εταιρία. Με χρειάζονταν πολύ για κάτι τέτοιο. Μπορούσα να εκτρέφω και να εκπαιδεύω, ή να σφάζω γκούνις για το κρέας τους, και να κάνω παράδοση πολύ πιο φτηνά απ' όσο μπορούσαν να κάνουν οι ίδιοι. Όσο δε θίγεις τον προσωπικό τους εγωισμό, τα μεγάλα κεφάλια μιας επιχείρησης δε διστάζουν να κόβουν τον αέρα στους υφισταμένους τους προστάζοντάς τους να κάτσουν στ' αβγά τους, αρκεί να βγαίνει κάποιο κέρδος από τη δουλειά.

Εξάλλου ήμουν πολύ καλή διαφήμιση, αληθινός κράχτης για τα γραφεία επιλογής τους. «Κοιτάξτε», θα 'λεγαν. «Δείτε τον Τζιμ Μακφέρσον. Πριν από είκοσι χρόνια υπόγραψε συμβόλαιο με την Εταιρία να πάει στ' άστρα. Σήμερα είναι ένας πλούσιος, ανεξάρτητος και ελεύθερος επιχειρηματίας. Ό,τι κατάφερε αυτός μπορείτε να το καταφέρετε κι εσείς». Ή, τουλάχιστον, αυτή την εντύπωση θα τους έδιναν. Και θα είχαν δίκιο. Θα μπορούσα να συνεχίσω να δουλεύω ανεξάρτητα φτάνει να μην πατούσα τον κάλο στα μεγάλα κεφάλια.

Αλλά με τον Πωλ ήταν άλλη ιστορία.

«Κοίτα», του είπα. «Γύρισε στο Λίμπο Σίτυ και άφησε να διαδοθεί στην πιάτσα ότι ήταν ένα εκπαιδευτικό πείραμα που έκανα. Ότι απέτυχε. Ότι το παραφούσκωσες, ή και ότι είπες ψέμματα για να τσαντίσεις τον Εστ. Ίσως να τη βγάλεις καθαρή έτσι. Ίσως να μην ξαναγίνει κουβέντα για το θέμα».

Με κοίταξε, με το πρόσωπό του απελπισμένο. Αλλά είχε ακόμη το κουράγιο να το σχολιάσει κάπως εύθυμα, κατά κάποιο τρόπο.

«Είπες ότι όλοι βρίσκουν κάποιον κατώτερό τους», παρατήρησε. «Δεν μπορώ καν να φανταστώ κανέναν πιο χαμηλά από μένα. Ειλικρινά, δεν μπορώ».

Γέλασα.

«Ωραία», είπα με περισσότερο κέφι απ' όσο ένιωθα. «Όλοι μας τη μια ή την άλλη φορά πιάνουμε πάτο πριν αρχίσουμε ν' ανεβαίνουμε πάλι».

Δεν ήξερα τότε ότι υπήρχαν βάθη και κάτω από τον πάτο, μια τρύπα όπου μπορούσε να πέσει κανείς δίχως ελπίδα να ξαναβγεί από δαύτη. Αλλά θα το μάθαινα κι αυτό.

Έπεσα έξω όταν είπα στον Πωλ ότι μπορεί το θέμα να ξεχνιόταν και να μην ξαναγινόταν κουβέντα. Τελικά, κουβέντα έγινε την άλλη κιόλας μέρα. Ήμουν πέρα στη νότια κοιλάδα, φροντίζοντας τα τελευταία παλ που είχα φυτέψει, όταν είδα έναν επισκέπτη να κατηφορίζει το χωματόδρομο ανάμεσα από τα δέντρα. Το αμαξάκι του το τραβούσε ένα γκούνι' ακόμη κι από τόσο μακριά μπορούσα να δω πόσο ταλαιπωρημένο ήταν το ζώο του από τη βαριά δουλειά, αν όχι από τίποτα χειρότερο. Τελικά ήταν από κάτι χειρότερο.

Όταν πλησίασαν αρκετά μπόρεσα να διακρίνω τα σημάδια από τις βουρδουλιές στους ώμους και την πλάτη του γκούνι. Άρχισα να σιγοβράζω από μέσα μου στη θέα αυτής της περιττής ωμότητας, εντελώς περιττής αφού όλοι ξέρουν ότι ένα γκούνι μπορεί και να πεθάνει στη δουλειά, αρκεί και μόνο να το προστάξει ο αφέντης του. Προφανώς ο επισκέπτης μου ήταν κάποιος νεοφερμένος Γαιαδίτης, ένας από τα μικρόψυχα τιποτένια ανθρωπάκια που ήθελαν ν' αποδείξουν την αξία τους στη ράχη ενός ανυπεράσπιστου ζώου.

Φαίνεται ότι και η Ρουθ ήταν της ίδιας γνώμης γιατί, αντί να υποδεχτεί τον επισκέπτη σαν τιμώμενο πρόσωπο στέλνοντας ένα γκούνι να με φωνάξει, όπως ήταν το έθιμο στον Λίμπο, είχε στείλει τον ίδιο να με βρει στο φυτώριο. Αναρωτήθηκα αν ο άλλος είχε καν την ευαισθη-

σία για να καταλάβει την προσβολή. Ευχήθηκα να την είχε.

Ακόμη και αν δεν κόχλαζα ήδη από οργή όταν το γκούνι έφτασε στο φυτώριο —κι έπεσε εξαντλημένο στο χώμα δίχως καν να βγάλει την εξάρτυσή του— και πάλι δε θα συμπαθούσα τον επισκέπτη μου. Ο πομπώδης τρόπος που κατέβηκε από το αμαξάκι, το αγέρωχο ύφος του καθώς με πλησίασε, όλα μαρτυρούσαν ότι είχα να κάνω με κατώτερο αξιωματούχο της Εταιρίας.

Αναρωτήθηκα πώς είχε καταφέρει να περάσει από το κρησάρισμα του Γραφείου Προσωπικού. Συνήθως διάλεγαν τον τύπο του ανοιχτόκαρδου, ντόμπρου και λεβεντόκορμου ήρωα. Μπορεί αυτοί οι τύποι να ήταν λιγάκι λειψοί στο μυαλό, αλλά πάντως είχαν φιλότιμο και παλικαριά, και τόση ανάγκη να τους θαυμάζουν που σπάνια δημιουργούσαν προβλήματα. Ο επισκέπτης μου θα έπεσε σε μέρα που είχε αργία το Γραφείο Προσωπικού... ή θα διέθετε το κατάλληλο δόντι.

«σπέρα», τον χαιρέτησα μόλις πλησίασε, δίχως ιδιαίτερα φιλικό τόνο.

«Βλέπω ότι έχεις δουλειά», μου είπε κοφτά. «Κι εγώ το ίδιο. Ο χρόνος μου είναι πολύτιμος, γι' αυτό θα μπω κατευθείαν στο θέμα. Είμαι ο κύριος Εστ. διοικητικό στέλεχος της Εταιρίας. Ελόγου σου είσαι ο Μακφέρσον;»

«Ο κύριος Μακφέρσον», παρατήρησα ξερά.

Δεν έδωσε σημασία.

«Άκουσα ότι έχεις ένα γκούνι εκπαιδευμένο στα λογιστικά. Το νοίκιασες στον Τάυλερ, εκτιμώντας την αξία του σε χίλια δολάρια. Εξωφρενική τιμή, αλλά θα το αγοράσω. Έμαθα ότι ο Τάυλερ σ' το γύρισε πίσω».

Δε μου άρεσαν αυτά που διάβαζα στα μάτια του, ούτε αυτά που έλεγαν τα παχιά, πλαδαρά χείλη του. Δε μου άρεσαν καθόλου.

«Το γκούνι που λες δε με ικανοποίησε», απάντησα. «Το πείραμα απέτυχε, και δεν είναι για πούλημα».

«Μην τα πουλάς αυτά σε μένα, Μακφέρσον. Ο Τάυλερ αποκλείεται να έφτιαξε μόνος του εκείνες τις αναφορές.

Δε διαθέτει το ανάλογο νιονιο. Είμαι διπλωματούχος λογιστής. Αν κατάφερες να εκπαιδεύσεις τόσο καλά ένα γκούνι, τότε εγώ θα μπορώ να το κάνω λογιστή με τα όλα του. Η Εταιρία θα γλίτωνε κάμποσα εκατομμύρια αν έβαζε γκούνις αντί γι' ανθρώπους στις υπαλληλικές της δουλειές».

Ήξερα ότι υπήρχαν άνθρωποι που θα πουλούσαν και τη μάνα τους σε σκλαβοπάζαρο αν έτσι θα εντυπωσίαζαν το αφεντικό, αλλά δεν μπορούσα να πιστέψω ότι αυτό ήταν το αληθινό κίνητρο του Εστ. Υπήρχε κάτι άλλο, κάτι στον τρόπο που με κοίταζαν τ' άπληστα χαντρένια μάτια του, στον τρόπο που έγλειφε τα χείλη του, στον τρόπο που μιλούσε ανοιχτά για κάτι που ο κάθε ξύπνιος του είδους του θα το κρατούσε για τον εαυτό του.

«Μπορεί να σκίζεις σαν λογιστής», του είπα με το πιο χωριάτικο στυλ φωνής, «αλλά δεν ξέρεις που πάν' τα τέσσερα από εκπαίδευση των γκούνις». Έδειξα με το κεφάλι μου. «Αλλιώς, γιατί θα ξεθέωνες έτσι το ζωντανό σου, χτυπώντας το ν' ανέβει τρέχοντας αυτούς τους ανηφορικούς, κακοτράχαλους δρόμους; Αν βιάζεσαι, γιατί δεν αγοράζεις κάμποσα από δαύτα να σέρνουν το δίτροχό σου;»

«Δικό μου είναι κι ό,τι θέλω το κάνω», μου πέταξε απότομα.

«Δεν είσαι ο κατάλληλος για να 'χεις δικό σου ζώο», του πέταξα το ίδιο απότομα. «Δε θα σου πουλούσα κανένα γκούνι, σε καμία τιμή».

Είτε ο τύπος ήταν χοντρόπετσος σαν ρινόκερος, είτε είχε κίνητρα που δεν καταλάβαινα.

«Χίλια πεντακόσια», μου πρότεινε. «Ούτε σέντσι παραπάνω».

«Σε καμία τιμή. Χαίρετε, κύριε Εστ».

Με κοίταξε διαπεραστικά, σαν να μην πίστευε ότι θ' αρνιόμουν τέτοιο ποσό, σαν να ήταν πρωτόγνωρη εμπειρία το να συναντήσει άνθρωπο που δε δεχόταν κάτι σε καμία τιμή. Πήγε να πει κάτι, αλλά μετάνιωσε κι έκλεισε τα σαγόνια του σαν λυκοπαγίδα. Έκανε απότομα μετα-

...βολή και γύρισε στο αμαξάκι του. Πριν καν ζυγώσει, γκά-
...ρξε κιόλας οργισμένα στο γκούνι του να σηκωθεί πάνω
και να πάρει τα πόδια του.

Αγριεμένος έκανα ένα βήμα προς το μέρος του, αλλά
μετά κρατήθηκα. Ό,τι κι αν έκανα, ο Εστ θα το ξεπλήρω-
νε μετά στη ράχη του γκούνι. Τέτοιος άνθρωπος ήταν.
Με σταμάτησε το παλιό λιμποανό έθιμο να μην ανακα-
τεύεσαι ποτέ στις δουλειές του άλλου. Δεν υπήρχαν νό-
μοι για τη μεταχείριση των γκούνις. Δεν τους είχαμε
χρειαστεί. Στο παρελθόν, η αποδοκιμασία των παλιότε-
ρων ήταν αρκετή για να συμμορφώσει τους καινούριους.
Και απεχθανόμουνα την ιδέα να δω τέτοιους νόμους να
ξεφυτρώνουν στον Λίμπο, νόμους που καθόριζαν θέμα-
τα ηθικής. Βλέπετε, ήταν οι άνθρωποι σαν τον Εστ που
ένιωθαν την ανάγκη να φτιάξουν και να επιβάλουν τέ-
τοιους νόμους, και που μετά κρύβονταν πίσω από ένα ε-
πίσημο σήμα στο πέτο για να ικανοποιούν τ' απωθημένα
τους δίχως το φόβο αντιποίνων.

Δεν ήξερα τι να κάνω. Γύρισα πάλι στη φροντίδα του
φυτώριου και δούλεψα μέχρι να δύσει ο πρώτος ήλιος,
με το δεύτερο κοντά από πίσω του. Ύστερα σταμάτησα
τη δουλειά, έστειλα τα γκούνις στις συστάδες με τα παλ
κι επέστρεψα σπίτι.

Το πρώτο που μου είπε η Ρουθ μόλις πέρασα από την
πόρτα της κουζίνας, έκανε πάλι να φουντώσει η οργή
μου.

«Τζιμ», με ρώτησε περίεργα, και κάπως θυμωμένα,
«γιατί πούλησες εκείνο τον υπάλληλο σ' έναν άνθρωπο
σαν τον Εστ;»

«Ποιος σου 'πε ότι τον πούλησα;» ρώτησα.

«Ποιος σου 'πε ότι τον πούλησα;» ρώτησα.

«Ποιος σου 'πε ότι τον πούλησα;»

«Ποιος σου 'πε ότι τον πούλησα;» ρώτησα.

«Σ᾽ εξαπάτησε, Ρουθ», της είπα, φουντώνοντας ακό-
μη περισσότερο.
«Τι σκοπεύεις να κάνεις τώρα;» με ρώτησε.
«Αμέσως μετά το φαγητό θα κατέβω στο Λίμπο Σίτυ.
Πωλητήριο ξεπωλητήριο, θα πάρω πίσω εκείνο το
γκούνι»
«Τζιμ, πρόσεχε», με συμβούλεψε η Ρουθ, με την ανη-
συχία γραμμένη στα μάτια της. «Δεν είσαι άνθρωπος της
βίας... ούτε και όσο νέος ήσουν κάποτε».
Αυτό ήταν κάτι που κανένας δεν ήθελε να του το θυμί-
ζουν, ούτε καν από τα χείλη της γυναίκας του... ιδίως της
γυναίκας του.

Ρωτώντας στο Λίμπο Σίτυ κατάφερα να φτάσω στη
μονοκατοικία του Εστ όταν πια είχε σκοτεινιάσει. Χτύπη-
σα αλλά δε μου άνοιξε κανένας, ούτε καν ένα γκούνι.
Προσπάθησα να τον εντοπίσω ρωτώντας στους κοιτώ-
νες, αλλά οι νεαροί Γαιαδίτες εκεί το θεώρησαν καλαμ-
πούρι κι έκριναν ότι θα 'ταν ζαβολιά αν μου έλεγαν πού
βρίσκεται. Στην όλη συμπεριφορά τους ένιωσα ένα βα-
θύτερο, πιο θολό υπόγειο ρεύμα όπου το καλό, καθαρό
παιχνίδι τους μπορεί να μην ήταν ούτε τόσο καλό ούτε
τόσο καθαρό. Σ᾽ ένα από τα γεμάτα κόσμο σαλούν υπήρ-
χε ένα σεπαρέ με πιο μεγάλους άντρες, ανθρώπους που
ήταν πιο παλιοί στον πλανήτη και κρατούσαν σε περι-
φρονητική απόσταση τους νεοφερμένους Γαιαδίτες.
«Κάτι μυρίζομαι στην ατμόσφαιρα, Τζιμ», μου είπε έ-
νας απ᾽ αυτούς. «Δεν ξέρω τι ακριβώς. Δε δοκιμάζεις σ᾽
εκείνο το φωνακλάδικο, επιθετικό θηλυκό που γυροφέρ-
νει ο Εστ;»
Κοίταξα ολόγυρα στην παρέα. Στα πρόσωπα όλων υ-
πήρχαν πονηρές γκριμάτσες και χαμόγελα. Ήταν φανε-
ρό ότι η ιστορία πως ο Εστ μου την είχε φέρει είχε κάνει
το γύρο της πιάτσας, κι αυτό τουλάχιστον το διασκέδα-
ζαν. Δεν τους κατηγορούσα. Αλλά καταλάβαινα ότι δεν
έβλεπαν τίποτα το σοβαρότερο στην υπόθεση. Μου εί-
παν πού να βρω τη μονοκατοικία της Μίριαμ Ουέλμαν,

και πρόσθεσαν καθώς γύριζα να φύγω, «Αν χρειαστείς
βοήθεια, Τζιμ, ξέρεις πού να τη ζητήσεις». Ώς ένα ση-
μείο ήθελαν να πουν ότι ήταν μαζί μου σε περίπτωση α-
νοιχτής σύγκρουσης με τους Γαιαδίτες, αλλά κυρίως ή-
θελαν να λάβουν μέρος στο γλέντι, σπάζοντας λίγο τη
μονοτονία της ζωής.
Βρήκα εύκολα το σπίτι της γυναίκας, και μου άνοιξε
η ίδια την πόρτα. Της είπα τ᾽ όνομά μου, και με κάλεσε
να μπω δίχως σεμνότυφα νάζια για το τι μπορεί δήθεν
να έλεγαν οι γείτονες. Το σπιτάκι ήταν χαρακτηριστικό
στο είδος του, με επίπλωση από ντόπια υλικά φτιαγμένη
από τα γκούνις.
«Θα μπω κατευθείαν στο θέμα, δεσποινίς Ουέλμαν»,
της είπα.
«Ωραία», απάντησε ψυχρά. «Τα παιδιά θα 'χουν αρχί-
σει να συγκεντρώνονται και δε θα ήθελα να τα στήσω».
Μου ήρθε να της πω τη γνώμη μου για τις συγκεντρώ-
σεις της, για το πόση ζημιά έκανε, για το πόσο πίσω έ-
στελνε τον Λίμπο· ύστερα σκέφτηκα ότι δεν είχε νόημα.
Οι άνθρωποι που κάνουν κάτι τέτοια, σαν αυτό που έκανε
εκείνη, ζουν για την απόλαυση που τους χαρίζει το φού-
σκωμα του Εγώ τους, για τη δύναμή τους να παρασύ-
ρουν τις μάζες, και δε δίνουν πεντάρα για το πόση ζημιά
κάνουν.
«Ψάχνω για τον Καρλ Εστ», της είπα τελικά. «Με πλη-
ροφόρησαν ότι είναι ένας από τους θαυμαστές σας».
Φορούσε τη συνηθισμένη φόρμα δουλειάς, αλλά έκα-
νε μια χειρονομία σαν ν᾽ ανασήκωνε κάποιο μεγάλο κρι-
νολίνο για να δείξει ότι δεν υπήρχε τίποτα από κάτω.
«Δεν κρύβω τον Καρλ Εστ», δήλωσε περιφρονητικά.
«Δηλαδή ξέρετε ότι κρύβεται». Κοντοστάθηκα και
πρόσθεσα, «Και μάλλον θα ξέρετε ότι εξαπάτησε τη γυ-
ναίκα μου παίρνοντάς της ένα πολύτιμο γκούνι. Υποθέ-
τω ότι θα ξέρετε ακόμη και τι έχει κατά νου να κάνει».
«Ξέρω, κύριε Μακφέρσον», απάντησε ψυχρά. «Ξέρω
πολύ καλά».
Την κοίταξα κι ένιωσα μια βαθιά απογοήτευση. Κατά-

λαβα ότι ήταν αδύνατο να διαπεράσω το καβούκι της, αυτό το θώρακα της φαρισαϊκής αυτοδικαίωσης... Όχι, δεν ήταν αυτό. Δε μου παπαγάλιζε φανατικές, ασυνάρτητες φράσεις, θολώνοντας τα νερά με ανοησίες. Ήταν μια ψυχρή επαγγελματίας που έλεγχε απόλυτα την κατάσταση.

«Τότε γνωρίζετε περισσότερα από μένα», της απαντησα. «Αλλά μπορώ να μαντέψω μερικά, και δε μου αρέσουν διόλου αυτά που μαντεύω. Εγώ εκπαίδευσα εκείνο το γκούνι και είμαι υπεύθυνος γι' αυτό. Δε θα επιτρέψω να... τέλος πάντων, να του κάνουν ό,τι σκοπεύουν να του κάνουν μόνο και μόνο γιατί το εκπαίδευσα για μια δουλειά που ο Εστ και τα τσιράκια του δεν εγκρίνουν».

«Πολύ αξιέπαινα συναισθήματα, κύριε Μακφέρσον», αποκρίθηκε στυφά. «Αλλά νομίζω ότι θα 'ταν καλύτερα να μην ανακατευόσαστε σε δουλειές που δε σας αφορούν. Αν δεν κάνω λάθος, είναι άγραφος νόμος στον Λίμπο να μην ανακατεύεται κανείς στις υποθέσεις των άλλων».

«*Ήταν* άγραφος νόμος», τη διόρθωσα.

Σηκώθηκε ξαφνικά και με γοργά, αποφασιστικά βήματα διέσχισε το δωμάτιο για να σταματήσει μπροστά σε μια ντουλάπα.

«Εξακολουθεί να είναι ένα καλό έθιμο», παρατήρησε. «Πιστέψτε το ή όχι, προσπαθώ να το διατηρήσω».

Την κοίταξα εμβρόντητος.

«Επιτρέποντας να συμβεί, ό,τι τυχόν μαγειρεύουν να κάνουν στο γκούνι;» ρώτησα δύσπιστα. «Φτάνοντας εδώ και ξεσηκώνοντας εκείνα τα παιδιά, ερεθίζοντας κι εγώ δεν ξέρω τι ένστικτο μέσα τους;»

Άνοιξε την ντουλάπα και την είδα να βγάζει κάτι σαν εσθήτα από ύφασμα που έκανε λαμπερούς ιριδισμούς.

«Ξέρω ακριβώς τι ξεσηκώνω», με διαβεβαίωσε. «Αυτή είναι η δουλειά μου. Γι' αυτό ήρθα εδώ».

Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Το να ξεσηκώνεις τον όχλο για τη συγκίνηση που σου προσφέρει αυτό, είναι ήδη απαράδεκτο. Το να το κάνεις όμως συνειδητά, γνω-

τας τι σημαίνει να ξυπνάς τα αγριότερα ένστικτα
ρίζοντας τι σημαίνει να ξυπνάς τα αγριότερα ένστικτα
του όχλου...
Γύρισε και άρχισε να φορά το ρούχο. Έκλεισε το φερ-
μουάρ μπροστά με μια αποφασιστική κίνηση, και αμέσως
πήρε άλλη όψη. Στο σκοτάδι, φωτισμένη με τους κατάλ-
ληλους προβολείς, θ' αποκτούσε μια αιθέρια εμφάνιση
που θα έκρυβε τελείως τον υστερόβουλο χαρακτήρα
της παράστασης.
«Γιατί;» ρώτησα τραχιά. «Αν ξέρετε, αν στ' αλήθεια
ξέρετε τι κάνετε, γιατί;»
«Η δουλειά μου εδώ κοντεύει να τελειώσει», μου α-
πάντησε, γυρίζοντας πάλι στην καρέκλα της. «Δε βλά-
πτει να σας πω το γιατί. Δεν είστε άνθρωπος της Εται-
ρίας κι έχετε φήμη εχέμυθου ανθρώπου... Το πρόβλημα
είναι ότι στις μαζικές προσλήψεις για κόσμους σαν τον
Λίμπο κάνουμε λάθη στην εκλογή των προσώπων. Τα
τεστ μας δεν είναι τέλεια».
«Γιατί ο πληθυντικός;» ρώτησα.
«Είμαι ειδική απεσταλμένη της Εταιρίας για προβλη-
ματικές περιοχές», μου εξήγησε.
«Και όλ' αυτά τα θεατρινίστικα;» ρώτησα. «Ήρθατε
εδώ για να ξεσηκώσετε εκείνους τους νεαρούς...»
«Ξέρετε τι σημαίνει ''ιατρικός εμβολιασμός'', το μπό-
λιασμα που λέμε», αποκρίθηκε. «Με τον κατάλληλο έ-
λεγχο, μπορεί να υπάρξει και ψυχολογικός εμβολια-
σμός. Μια δόση εξασθενημένων ιών, λίγος πυρετός
στην αρχή, και μετά οι περισσότεροι αποκτούν ανοσία.
Μερικοί όχι. Για τους τελευταίους αυτούς, το πράγμα
προχωρεί στο στάδιο της κανονικής αρρώστιας. Δεν ξέ-
ρουμε ποιοι θ' αντιδράσουν με τον ένα τρόπο και ποιοι
με τον άλλο πριν κάνουμε το τεστ. Και είμαστε αναγκα-
σμένοι να το κάνουμε αυτό το τεστ. Εκείνοι που δεν αντι-
δρούν θετικά, στέλνονται πίσω στη Γη. Με τον τρόπο αυ-
τό χτυπάμε έγκαιρα το κακό στη ρίζα του, αντί να επιτρέ-
πουμε σε κάποιους επικίνδυνους φορείς της αρρώστιας
να μολύνουν σιγά σιγά ολόκληρη την αποικία».
«Σαν τον Εστ!» παρατήρησα.

«Ο Εστ μας είναι πολύτιμος», μου απάντησε. «Νομίζει ότι τον μεταθέτουμε συχνά για να οργανώνει το γραφειοκρατικό μέρος της δουλειάς. Στην πραγματικότητα το κάνουμε γιατί λειτουργεί σαν μολυσμένη εστία, σαν κράχτης για να μαζεύονται γύρω του τ' αρρωστημένα στοιχεία μιας κοινωνίας. Οι όμοιοι με τους όμοιους. Με το να τον στέλνουμε δυο μήνες μπροστά από ανθρώπους της ειδικότητάς μου κερδίζουμε πολύ χρόνο. Ξέρουμε ήδη πού να κοιτάξουμε όταν φτάσουμε στον πλανήτη».

«Και δεν το έχει πάρει είδηση;» ρώτησα.

«Τους ανθρώπους τους τυφλώνει η ίδια η μεγάλη ιδέα που έχουν για τον εαυτό τους», εξήγησε. «Δεν μπορεί να δει πέρα από τη μύτη του. Εξάλλου», πρόσθεσε, «ποικίλλουμε τις μεθόδους μας».

Κάθισα εκεί και το συλλογίστηκα για λίγα λεπτά. Μπορούσα να δω τη λογική του πράγματος και πώς, μακροπρόθεσμα, ο Λίμπο θα γινόταν έτσι ένας καλύτερος, πιο λογικός κόσμος. Χάρη στον «εμβολιασμό» τους, οι πιο ισορροπημένοι από τους Γαιαδίτες θα σιχαίνονταν τόσο αυτό το πράγμα που δε θα ήθελαν ούτε να το σκέφτονται στο μέλλον. Αλλά ήταν κάτι φοβερά ωμό. Επιστήμονες! Χώρια που δεν έθιγε το πρόβλημα του δικού μου γκούνι.

«Εντάξει», δήλωσα. «Υποθέτω ότι ξέρετε τι κάνετε. Αλλά τυχαίνει να ενδιαφέρομαι περισσότερο για κείνο το γκούνι υπάλληλό μου».

«Αυτός ο υπάλληλος γκούνι είναι ένα ακόμη εστιακό σημείο», αποκρίθηκε. «Περίμενα να σημειωθούν τέτοια επεισόδια».

«Μπορεί να χρειαζόταν να περιμένετε πάρα πολύ», παρατήρησα.

«Α, όχι», με διαβεβαίωσε. «Πάντοτε γίνονται ανάλογα επεισόδια. Απλώς περιμένουμε για το πιο αποτελεσματικό πριν δράσουμε».

Σηκώθηκα από την καρέκλα μου.

«Θα θυσιάζατε το γκούνι για την επιτυχία της δουλειάς σας», της παρατήρησα.

«Ναι», μου δήλωσε λακωνικά, και μετά πρόσθεσε, «Αν ήταν αναγκαίο».

«Τότε καλά θα κάνετε να περιμένετε για κανένα άλλο επεισόδιο», της είπα. «Δε σκοπεύω ν' αφήσω να βασανίσουν το γκούνι μου, αν όχι και τίποτε χειρότερο, μόνο και μόνο για να 'χετε αποτελέσματα».

Σηκώθηκε απότομα, μ' ένα στροβίλισμα χρωμάτων.

«Δε θ' ανακατευτείτε καθόλου σ' αυτή την υπόθεση, κύριε Μακφέρσον», πρόσταξε ξερά. «Δε σκοπεύω να επιτρέψω σ' ερασιτέχνες να μου χαλάσουν το παν. Είμαι επαγγελματίας, και αυτή είναι η δουλειά μου. Ξέρω καλά πώς να τη χειριστώ. Μην ανακατευτείτε καθόλου. Δεν αντιλαμβάνεστε πόση ζημιά μπορείτε να κάνετε σε τούτο το κρίσιμο σημείο».

«Δεν είμαι υπάλληλος της Εταιρίας, δεσποινίς Ουέλμαν», της απάντησα φουντωμένος. «Δεν μπορείτε να με διατάζετε».

Έκανα μεταβολή και βγήκα από το σπίτι της. Όταν έφτασα στον κεντρικό δρόμο της πόλης, πρόσεξα ότι ήταν σχεδόν έρημος. Μονάχα λίγοι από τους παλιότερους κάθονταν στο σαλούν, μερικοί τόσο αηδιασμένοι από τις συγκεντρώσεις που δεν πήγαιναν ούτε καν για να σπάσουν τη μονοτονία.

Τράβηξα προς την κεντρική αποθήκη, πέρασα την πόλη και βγήκα στο χώρο προσεδάφισης. Το πλήθος ήταν κιόλας συγκεντρωμένο εκεί. Άλλοι κάθονταν, άλλοι στέκονταν όρθιοι και άλλοι τριγύριζαν εδώ κι εκεί, όλοι περιμένοντας ν' αρχίσει η παράσταση. Στην άλλη άκρη του χώρου υπήρχε μια εξέδρα, άπλετα φωτισμένη με προβολείς. Ήταν άδεια, αν εξαιρέσουμε ένα απλό αναλόγιο στο κέντρο της. Πολύ αποτελεσματικό ντεκόρ. Η δεσποινίδα Ουέλμαν δεν είχε φτάσει ακόμη.

Ίσως κατάφερνα να βρω τον Εστ κάπου κοντά στην εξέδρα.

Άνοιξα δρόμο μέσα από το πλήθος, περνώντας δι-

πλα από παρέες νεαρών Γαιαδιτών που κουβέντιαζαν για τα γεγονότα της μέρας, τα συνηθισμένα ατέλειωτα κουτσομπολιά για ασήμαντες κοινοτοπίες. Στην αρχή δεν μπορούσα να το εντοπίσω, εκείνο το κάτι που έλειπε. Ύστερα κατάλαβα ότι απουσίαζαν παντελώς τα εκστατικά, σχεδόν υπνωτισμένα πρόσωπα που περίμενα να δω. Η μαγεία του πράγματος είχε αρχίσει να ξεφτίζει. Ήταν σ' αυτό το σημείο του παιχνιδιού που θα έπαιρνε δρόμο ένας έμπειρος δημαγωγός. Θα ένιωθε τον κορεσμό του όχλου και θα έφευγε όσο είχε ακόμη το πάνω χέρι, πριν αρχίσουν όλοι να συνειδητοποιούν πόσο πρόσκαιρη, άσκοπη και κούφια ήταν ολόκληρη η συγκινησιακή κραιπάλη. Και, όπως είχε πει η δεσποινίδα Ουέλμαν, η δουλειά της εδώ πλησίαζε στο τέλος της.

Αλλά πουθενά δεν μπόρεσα να διακρίνω τον Εστ. Πλησίασα πιο κοντά στην εξέδρα. Υπήρχε μια πενταμελής παρέα κοντά σε μια γωνιά της εξέδρας.

«Πού μπορώ να βρω τον κύριο Εστ;» τους ρώτησα με αδιάφορη φωνή.

Με κοίταξαν χαζά, με αθώο ύφος, και κούνησαν αρνητικά τα κεφάλια τους. Δεν ήξεραν. Γύρισα να φύγω, όταν άκουσα ένα πνιχτό ειρωνικό χαχάνισμα. Στριφογύρισα γοργά και αντίκρισα μονάχα ακίνητα πρόσωπα, μ' εκείνο το απότομα ανέκφραστο ύφος που παίρνουν οι άπειροι παίχτες του πόκερ όταν τους πέφτει καλό χαρτί... κι αργότερα απορούν γιατί όλοι πάνε ξαφνικά πάσο.

Περιπλανήθηκα για λίγο ακόμη μέσα στον κόσμο. Πλησίαζα με τρόπο σε παρέες και έστηνα αφτί. Στην αρχή δεν κατάφερα ν' ακούσω τίποτε χρήσιμο.

Ήταν τη στιγμή που σηκώθηκε ένας ψίθυρος από το πλήθος και ένας προβολέας φώτισε την πύλη για να δείξει την είσοδο της δεσποινίδας Ουέλμαν, όταν έπιασα μια ενδιαφέρουσα φράση. Μπορεί να έφταιγε ο ενθουσιασμός που έκανε τη φωνή αρκετά διαπεραστική ώστε να φτάσει στ' αφτιά μου.

«... στο Λόφο του Κάρσον απόψε...»

«Βούλωσ' το, ηλίθιε!»

Τώρα επικρατούσε βαθιά σιγή, καθώς το πλήθος παρακολουθούσε τη δεσποινίδα Ουέλμαν με το λαμπερό της φόρεμα· περνούσε στο διάδρομο που ανοιγόταν μπροστά της σχεδόν σαν να πετούσε. Αλλά καταλάβαινα ότι ο κόσμος ένιωθε πως ήταν απλώς ένα εφέ για την καλύτερη παράσταση. Αναρωτήθηκα ποιες να 'ταν οι αντιδράσεις τους πριν κάνα δυο βδομάδες.

Αλλά δεν περίμενα να δω περισσότερα. Είχα βρει την απάντηση που γύρευα. Ο Λόφος του Κάρσον, βέβαια! Αν ο Εστ και το σινάφι του έδιναν κάποιο άλλο είδος παράστασης, κάτι αποκλειστικό για το δικό τους κέφι, ο Λόφος του Κάρσον θα ήταν ό,τι έπρεπε. Ταίριαζε· το ιδανικό σημείο για μια παρέα από νεαρά ρεμάλια που νιώθουν την ανάγκη να κάψουν το σχολείο, να βεβηλώσουν το ιερό ή να μαχαιρώσουν θανάσιμα μια τυχαία περαστική γριά που συμβολίζει τη μητέρα τους. Αχαλίνωτη καταστροφή κάθε τόπου ή συμβόλου που αντιπροσωπεύει την εσωτερική αναζήτηση.

Διέσχισα γοργά το πλήθος, το σιωπηλό πλήθος. Ακούγονταν μονάχα σιγανά γρυλίσματα διαμαρτυρίας όταν έσπρωχνα κάποιον να περάσω. Φτάνοντας στην άκρη της συγκέντρωσης άκουσα τη φωνή της να βγαίνει από το μεγάφωνο, βαθιά και συναρπαστική, μελωδικά γλυκιά.

«Παιδιά μου», άρχισε. «Η αποψινή μας συνάντηση πρέπει να είναι σύντομη. Είναι η αποχαιρετιστήριά μας, και δε θα ήθελα να σας φορτώσω με τη λύπη μου που αναγκάζομαι να σας αφήσω...»

Έφτασα στην πύλη, την πέρασα και βγήκα τρέχοντας στο δρόμο όπου με περίμεναν τα γκούνι δίπλα στο αμαξάκι μου.

«Στο Λόφο του Κάρσον, όσο πιο γρήγορα μπορείτε», τους φώναξα. Στο σκοτάδι είδα τη λάμψη της κατανόησης στα μάτια τους και άκουσα τα λουριά της εξάρτυσης να σφίγγονται στη γούνα τους. Δεν είχα καθίσει καλά καλά, και το δίτροχο αμαξάκι έτρεχε κιόλας γοργά.

Η Μίριαμ Ουέλμαν ήταν τόσο σίγουρη για τον εαυτό

της που έκαιγε τις γέφυρες πίσω της, ενώ ο Εστ και τα τσιράκια του κυκλοφορούσαν ακόμη λεύτεροι, κάπου στο Λόφο του Κάρσον, βασανίζοντας εκείνο το γκούνι έτσι για το κέφι τους. Αναρωτήθηκα πώς στο διάβολο εί-χε την εντύπωση ότι έλεγχε την κατάσταση.

Ο δρόμος που οδηγούσε προς το σπίτι μου ήταν αρκετά στρωτός για ένα διάστημα, αλλά έγινε δύσβατος όταν τα γκούνις έστριψαν στη διακλάδωση, ακολουθώντας το μονοπάτι που έβγαζε στο Λόφο του Κάρσον. Ήταν μια ευχάριστη βραδιά, ζεστή κι ευωδιαστή από το άρωμα των ανθισμένων δέντρων παλ. Ο ουρανός ήταν γεμάτος άστρα που έλαμπαν ζωηρά, μια και το πρώτο φεγγάρι μόλις τώρα άρχιζε να σκάζει στην ανατολή. Ήταν ένας κόσμος ομορφιάς και το μόνο ψεγάδι του ήταν ο Άνθρωπος.

Στην αστροφεγγιά, και τώρα στο φεγγαρόφωτο που δυνάμωνε, ο Λόφος του Κάρσον άρχισε να ξεχωρίζει στο βάθος, κρύβοντας τα άστρα της δύσης. Στο μαύρο όγκο του, κάπου κοντά στην κορφή, διέκρινα μια κοκκινωπή ανταύγεια, σίγουρα από φωτιά που είχαν ανάψει στο φυσικό αμφιθέατρο.

Πιο πέρα, εκεί που άρχιζε η μεγάλη ανηφοριά, ψιθύρισα μια εντολή στα γκούνις μου, κι εκείνα σταμάτησαν σε μια μικρή συστάδα δέντρων παλ. Από κει και πέρα το μονοπάτι ανηφόριζε, ελικοειδές και ατέλειωτο, προς την κορφή. Θα έφτανα εκεί πάνω πιο γρήγορα αν πήγαινα με τα πόδια. Θα απόφευγα και τους σκοπούς, αν δηλαδή είχαν την πρόνοια να βάλουν σκοπούς.

Τα γκούνις μου έδειχναν ανήσυχα, σαν να ένιωθαν τη δική μου υπερένταση και σαν να ήξεραν τι συνέβαινε εκεί στην κορφή. Τα καταλαβαίναμε τόσο λίγο· πώς να ξέρουμε στ' αλήθεια τι ένιωθαν; Αλλά πάντοτε ήταν υπάκουα, πρόθυμα να ευχαριστήσουν τον άνθρωπο, μονάχα να τον ευχαριστήσουν, ό,τι κι αν τους ζητούσε. Τους είπα να κρυφτούν εκεί και να με περιμένουν. Θα το 'καναν.

Άφησα το μονοπάτι και ξεκίνησα σε ευθεία γραμμή

προς την κορφή. Ο δρόμος δεν ήταν και πολύ δύσκολος στην αρχή. Οι συστάδες των δέντρων ήταν αραιές, δίχως χαμόκλαδα, και υπήρχε φεγγαρόφωτο. Το τελευταίο με ανησύχησε κάπως. Όποιος τυχόν παρακολουθούσε από ψηλά θα μπορούσε να δει τη σκοτεινή σιλουέτα μου στο ανοιχτόχρωμο γρασίδι. Αλλά ποντάριζα στο ότι θα ήταν πολύ απορροφημένοι από τη διασκέδασή τους ή θα επέβλεπαν μονάχα στο μονοπάτι που έμπαινε στο αμφιθέατρο των δέντρων από την άλλη μεριά του λόφου.

Τώρα βρισκόμουν αρκετά ψηλά για ν' αγναντέψω πέρα στα νοτιανατολικά όπου βρισκόταν το Λίμπο Σίτυ. Μπορούσα να δω τα φώτα του κεντρικού δρόμου, που φαινόταν μικροσκοπικός σαν σε ανάγλυφο χάρτη. Δεν μπορούσα να διακρίνω τη φωτεινή εξέδρα στο χώρο προσεδαφίσεων. Ήταν πολύ μακριά ή κάτι μου έκοβε τη θέα; Ή... μήπως απλώς η συγκέντρωση είχε τελειώσει και τα φώτα είχαν σβήσει;

Μπήκα σε μια συστάδα με αναρριχητικά και θάμνους. Δε μ' έβλεπαν εκεί, αλλά και το σκαρφάλωμα γινόταν πιο κοπιαστικό. Ευτυχώς δεν υπήρχε φόβος να χάσω τον προσανατολισμό μου. Η λάμψη της φωτιάς μου χρησίμευε σαν φάρος, αν και διόλου φιλικός φάρος. Δυνάμωνε όσο πλησίαζα, και κάποια στιγμή είδα έναν πίδακα από σπίθες να τινάζεται ψηλά, σαν κάποιος να είχε σκαλίσει τη φωτιά. Την είχε σκαλίσει, αλλά γιατί;

Κατάλαβα ότι έτρεχα κιόλας προς την κορφή, αγκομαχώντας από την προσπάθεια. Ο θόρυβος των ποδιών μου έκανε ένα αρκετά δυνατό θρόισμα στα φύλλα, και προσπάθησα να πηγαίνω πιο σιγά κι αθόρυβα πλησιάζοντας στην κορφή.

Σταμάτησα στην πρώτη άμεση θέα των τρεμουλιαστών φλογών πίσω από τα δέντρα.

Αν και δεν είχα συγκεκριμένο σχέδιο κατά νου, δεν ήμουν τόσο ανόητος για να νομίζω ότι μπορούσα να ορμήσω στ' ανοιχτά και να τα βάλω με ένα τσούρμο από φανατισμένους σαδιστές. Ένας μυθιστορηματικός ήρω

ας θα το 'κανε, βέβαια, και θα τους κατατρόπωνε δίχως καν να χαλάσει την ωραία χωρίστρα του. Δεν ήμουν τέτοιου είδους ήρωας, και κανένας δεν το 'ξερε καλύτερα από μένα.

Τι θα έκανα λοιπόν; Να ορμήσω έτσι σαν ταύρος; Στην ηλικία μου; Έτσι, λαχανιασμένος κιόλας από το σκαρφάλωμα και την υπερένταση; Μήπως και από κάποιο φόβο που δεν ήθελα να παραδεχτώ; Ή, τελικά, θα στεκόμουν εκεί κοιτάζοντας μονάχα, μουδιασμένος από φρίκη, όπως οι αυτόπτες μάρτυρες στη Γη κοίταζαν αμέτοχοι σκηνές ξετρελαμένου όχλου που επαναλαμβάνονταν από χιλιάδες χρόνια. Σίγουρα ο άνθρωπος θα 'πρεπε να 'χει βρει τρόπο ν' αφήνει τα βάρβαρα ένστικτά του πίσω του στη Γη, εκεί που τα θεωρούσαν φυσιολογικά.

Δεν ήξερα. Ένιωθα κάτι να με σπρώχνει πιο κοντά, να παρακολουθήσω τι γινόταν. Μήπως ήταν κι αυτό μέρος της ανθρώπινης φύσης; Ο παράλυτος από φρίκη μάρτυρας, ανήμπορος να στρέψει αλλού τα μάτια, ανήμπορος να επέμβει, συγκλονισμένος από το αποτρόπαιο θέαμα του ανθρώπου που μέσα του κυριαρχεί το κτήνος; Καταδικασμένος να φέρει πάντοτε στην ψυχή του το τραύμα της εμπειρίας;

Μήπως ήταν κι αυτό ένα είδος συμετοχής; Μήπως ήταν ένα είδος αντίστροφης ικανοποίησης νιώθοντας ανωτερότητα σε σύγκριση με τον όχλο;

Στο διάβολο όλα αυτά. Άνοιξα δρόμο μέσα από τα τελευταία φυλλώματα και προχώρησα προς τις φλόγες. Δεν είχα συνειδητοποιήσει ότι με τράνταζαν λυγμοί κι ένας δυνατός βήχας, ώς τη στιγμή που πνίγηκα από το λόξιγκα. Πρόσεχε, Μακφέρσον! Πας γυρεύοντας να φας το κεφάλι σου. Πώς θα σου φαινόταν να σε βάλουν τώρα να κάνεις παρέα με το γκούνι;

Έτσι είχε η κατάσταση, και λίγο έλειψε να χάσω το αποκορύφωμα της βραδιάς. Πέντε λεπτά αργότερα και θα έφτανα σ' ένα άδειο ξέφωτο, με τη φωτιά να σβήνει αργά και με το γρασίδι τσαλαπατημένο ανάμεσα στις χαραματιές των επίπεδων βράχων.

Από το σημείο που στεκόμουν τώρα έβλεπα ανθρώπινες σιλουέτες να κινούνται εδώ κι εκεί στο φόντο της φωτιάς. Πλησίαζα ολοένα και πιο κοντά, τρέχοντας σκυφτά από δέντρο σε δέντρο. Πλησίαζα προσεκτικά και αθόρυβα, μέχρι που οι μαύρες σιλουέτες απόκτησαν το χρώμα της σάρκας από τις ανταύγειες της φωτιάς. Μπορούσα ν' ακούσω τις βραχνές, μεθυσμένες από την έξαψη φωνές τους, και σύρθηκα πιο κοντά ώς το σημείο που μπορούσα να ξεχωρίσω τις λέξεις.

Ωστόσο και εδώ, όπως και στην εξίσου βαρβαρική συγκέντρωση που είχα αφήσει στην πόλη, απουσίαζε κάποιο στοιχείο. Δεν υπήρχε κανένας έμπειρος στο λυντσάρισμα ανάμεσά τους. Τουλάχιστον το Γραφείο Προσωπικού είχε την προνοητικότητα ν' αποκλείει υποψήφιους από περιοχές όπου το λυντσάρισμα αποτελούσε ενδημική διασκέδαση. Οι κατάλληλες λέξεις την κατάλληλη στιγμή θα έστρεφαν σκέψεις και πράξεις σ' ένα ξέσπασμα έσχατου σαδισμού, αλλά, όπως είχε τώρα το πράγμα, οι άντρες εδώ τριγύριζαν αμήχανα κι αβέβαια. Τους κέντριζε κάποιο πάθος, κάποια επιθυμία να κάνουν κάτι, αλλά δεν ήξεραν τι και πώς να το κάνουν... Ήταν σαν έφηβοι στην πρώτη τους επαφή με το σεξ.

«Άντε, ας κάνουμε κάτι», φώναξε μια φωνή καθαρά. «Αν η κρεμάλα πέφτει πολύ για ένα γκούνι που προσπαθεί να είναι άνθρωπος, τι θα λέγατε για ένα κάψιμο;»

«Ας το γδάρουμε ζωντανό και να πουλήσουμε μετά το τομάρι του. Θα είναι ένα καλό μάθημα για όλα τα γκούνις».

Τότε είδα το γκούνι δεμένο ανάσκελα στο έδαφος, με ανοιχτά τα χέρια και τα πόδια. Δεν πάλευε να ξεφύγει, ούτε έκανε την παραμικρή προσπάθεια να το σκάσει. Φυσικά· ήταν ένα γκούνι. Ένιωσα ένα κύμα ανακούφισης να με πλημμυρίζει, τόσο έντονο που μου έφερε ζαλάδα. Αν το γκούνι είχε αντισταθεί ή αν είχε προσπαθήσει να το σκάσει, δε θα χρειάζονταν κανέναν έμπειρο στο λυντσάρισμα για να τους πει τι να κάνουν. Το ίδιο το γεγονός της αντίστασης θα ήταν αρκετό να τους μετατρέψει σε

μανιασμένο όχλο που θα ενεργούσε σαν ένας άνθρωπος.

Και τότε κατάλαβα. Είχα βρει την απάντηση στο αίνιγμα που με βασάνιζε είκοσι χρόνια τώρα.

Αλλά δε μου δόθηκε η ευκαιρία να το σκεφτώ περισσότερο τότε, γιατί συνέβη κάτι το απίστευτο. Πρέπει να είχε αναχωρήσει λίγες στιγμές μετά από μένα, και πρέπει να είχα μείνει κρυμμένος και διστακτικός εκεί για πολύ περισσότερη ώρα απ' όση νόμιζα. Όπως και να 'χε, ντυμένη με το αστραφτερό της φόρεμα και βαδίζοντας ήρεμα σαν να 'κανε βραδινό περίπατο, η Μίριαμ Ουέλμαν μπήκε στο ξέφωτο και έφτασε στον κύκλο της φωτιάς.

«Παιδιά! Παιδιά!» τους φώναξε προστακτικά, σαν να τα μάλωνε, με τόνο θλιμμένο και δίχως το παραμικρό τρέμουλο αβεβαιότητας στη φωνή της. «Θα 'πρεπε να ντρέπεστε! Να βασανίζετε έτσι ένα δύστυχο ζώο! Δεν πρόλαβα να γυρίσω την πλάτη μου κι αρχίσατε τα δικά σας! Κι εγώ που σας είχα εμπιστοσύνη!»

Ανατρίχιασα από την πλήρη ασχετοσύνη και την απίστευτη ηλιθιότητα αυτής της γυναίκας. Είχε έρθει απροστάτευτη ανάμεσα στον όχλο και τους μιλούσε σαν να ήταν καμιά τάξη με παιδάκια του νηπιαγωγείου! Αλλά τούτοι εδώ δεν ήταν παιδάκια! Ήταν ενήλικοι άντρες φρενιασμένοι, έτοιμοι να σκοτώσουν. Ούτε αντλίες νερού, ούτε δακρυγόνα, ούτε σφαίρες πολυβόλων δε σταματούσαν έναν τέτοιο ερεθισμένο όχλο στη Γη.

Αλλά εκείνη τους σταμάτησε. Τους είδα να κοκαλώνουν απότομα, μουδιασμένοι από το σοκ, με τα στόματα να χάσκουν από κατάπληξη. Για δέκα αγωνιώδη δευτερόλεπτα έμειναν εκεί μαρμαρωμένοι σαν σε πίνακα ζωγραφικής, ενώ η δεσποινίδα Ουέλμαν σούφρωνε τα χείλη της και τους κοιτούσε αυστηρά. Ύστερα, αργά, σχεδόν ανεπαίσθητα, η εικόνα απόκτησε ζωή. Ένας ώμος χαλάρωσε στην αρχή, μετά μάτια χαμήλωσαν προς το έδαφος, ένα αμήχανο χαμόγελο, κάποια μύτη παπουτσιού που άρχισε να σκαλίζει νευρικά το χώμα... Κάποιος

από τους πιο πίσω προσπάθησε ν' απομακρυνθεί με τρόπο στο σκοτάδι.

«Α, μην το κουνάς από κει, Πήτερ Μπλάκμπερν!» τον πρόσταξε αυστηρά η δεσποινίδα Ουέλμαν σαν να μιλούσε σε τετράχρονο μπέμπη. «Έλα αμέσως εδώ και λύσε τούτο το κακόμοιρο το γκούνι. Ντροπή σου! Κι εσύ, Καρλ Εστ, θα 'πρεπε να ντρέπεσαι. Τι πράγματα είναι αυτά!»

Τους κατονόμασε έναν έναν με τα ονόματά τους, μαστιγώνοντάς τους με φράσεις που θα ταίριαζαν σε παιδάκια· ποτέ σε άντρες.

Ναι, ήταν επαγγελματίας και ήξερε τι έκανε. Και είχε δίκιο για όσα μου είχε πει... αν είχα επέμβει, μπορεί να έκανα ανυπολόγιστη ζημιά.

Δεν θα τους σταματούσε η χρήση δύναμης. Θα τους ερέθιζε ακόμη περισσότερο, ρίχνοντας λάδι στη φωτιά του πάθους τους. Θ' απολάμβαναν την ηδονή της αντίστασης του θύματος. Θα αποκτούσε έτσι οντότητα κάτι κούφιο. Η αντίσταση θα ήταν ζωτικό στοιχείο, το αναγκαίο συστατικό που θα τους έδινε την ικανοποίηση του βιασμού αντί για την απογοήτευση της παθητικής, αδιάφορης αποδοχής.

Αλλά η γυναίκα τους είχε αιφνιδιάσει με μια ψυχρολουσία, με το να μην αναγνωρίσει τον ώριμο αντρισμό και τον κίνδυνο της ρώμης τους. Τους είχε φερθεί σαν να 'ταν άτακτα παιδιά... κι έτσι ακριβώς έβλεπαν τώρα τον εαυτό τους.

Τους παρακολουθούσα σαν πίσω από μια θολούρα
ενώ εκείνοι, μέσα στη δική τους ζαλάδα, έλυναν το γκού-
νι και το σήκωναν προσεκτικά στα πόδια του σαν να φο-
βόνταν μην το πονέσουν. Το γκούνι τους κοίταζε με τα
μεγάλα, λαμπερά μάτια του, δίχως φόβο και δίχως απο-
ρία. Φαινόταν μόνο σαν να τους έλεγε πώς ό,τι κι αν ήθε-
λε ο άνθρωπος θα του το πρόσφερε.

Με απόλυτη ανεμελιά, η δεσποινίδα Ουέλμαν πλη-
σίασε και πήρε το γκούνι από το χέρι. Το οδήγησε προς
το αμαξάκι της που περίμενε στην άκρη των δέντρων. Έ-
δωσε οδηγίες στο γκούνι της και δίχως να ρίξει δεύτερη

ματιά πίσω της ξεκίνησε και χάθηκε στο σκοτάδι.

Ακόμη και σ' αυτό είχε δείξει πόσο μάστορας ήταν στην τεχνική της. Δίχως καμιά βιασύνη, είχε απομακρυνθεί πριν τους δώσει καιρό να θυμηθούν ότι ήταν όχι παιδιά αλλ' αποφασιστικοί, οργισμένοι άντρες.

Έμειναν να κοιτάζουν πίσω της στο σκοτάδι. Ύστερα, σκυφτοί και πράοι, δίχως να κοιτάζονται, σαν να απεχθάνονταν ο ένας τον άλλο, τράβηξαν προς τα αμαξάκια τους που περίμεναν από την άλλη μεριά κοντά στο μονοπάτι.

Το γλέντι είχε τελειώσει.

Για κείνους που θεωρούν τη βίαιη δράση σαν αυτοδύναμο σκοπό, η ιστορία τέλειωσε εδώ. Το γκούνι σώθηκε και θα ξαναγύριζε κοντά μου. Οι ανθρώπινες εστίες μόλυνσης είχαν απομονωθεί και θα ξαποστέλνονταν πίσω στη Γη, όπου η αρρώστια τους είναι ενδημική και δε θα έκανε εντύπωση. Ο Πωλ Τάυλερ θα γινόταν πάλι δεκτός στην κοινωνία των ανθρώπων. Η Μίριαμ Ουέλμαν θ' αναχωρούσε σύντομα για την επόμενη αποστολή καυτηριασμού, σε κάποια διαφορετική κατάσταση, όπου θα εφάρμοζε διαφορετικές αλλά εξίσου αποτελεσματικές τεχνικές. Η Εταιρία θα γλίτωνε από πολλούς ζημιογόνους μπελάδες. Ο Λίμπο θα ξαναγύριζε στη σύνεση και τη λογική, και οι καινούριοι θα γίνονταν σιγά σιγά γνήσιοι Λιμποανοί, ακίνδυνοι πια μετά τον εμβολιασμό τους.

Αλλά η ιστορία δεν είχε τελειώσει για μένα. Ποιος ο λόγος να κάνεις κάτι αν, πέρα από κάποια μανιοκαταθλιπτική ανακούφιση, η πράξη σου δεν έχει νόημα; Ανάμεσα σε όλ' αυτά, η απάντηση στο αίνιγμα των γκούνις μου είχε έρθει σαν ουρανοκατέβατη. Αλλά η απάντηση δεν έλυνε τίποτα· απλώς δημιουργούσε πολύ μεγαλύτερα ερωτήματα.

Κοιμήθηκα άσκημα στο σπίτι μου εκείνη τη νύχτα, τόσο άσκημα που η Ρουθ ανησύχησε και με ρώτησε αν μπορούσε να βοηθήσει σε τίποτα.

«Τα γκούνις», ψιθύρισα άθελά μου, καθώς ατένιζα με

απλανή μάτια στο σκοτάδι. «Εκείνη η πρώτη ομάδα των κυνηγών... Αν τα γκούνις το είχαν βάλει στα πόδια, θα έδιναν σ' εκείνους τους ανθρώπινους κυνηγούς αυτό που γύρευαν για να δουν το πράγμα σαν σπορ. Ύστερα από ένα ικανοποιητικό κυνηγητό, οι άνθρωποι θα έβρισκαν και θα εξόντωναν τα γκούνις ώς το τελευταίο. Αν κρύβονταν, θα πρόσφεραν στους διώκτες τους ένα άλλο είδος απολαυστικού κυνηγιού, μέχρι που θα τα ξετρύπωναν ένα ένα και θα τα σκότωναν όλα. Αν αντιστέκονταν βίαια, θα πρόσφεραν στον άνθρωπο την ηδονή της μάχης, και το αποτέλεσμα θα ήταν πάλι η εξόντωση των γκούνις».

Η Ρουθ έμεινε σιωπηλή δίπλα μου, δίχως να βγάζει άχνα, αλλά ήξερα ότι δεν κοιμόταν.

«Πάντοτε πίστευα ότι τα γκούνις δεν είχαν το ένστικτο της επιβίωσης», συνέχισα. «Αλλά κατέφυγαν στη μόνη δυνατή μέθοδο για να επιβιώσουν. Μονάχα με την απόλυτη συμμόρφωση στις επιθυμίες του ανθρώπου θα ήταν δυνατό να γλιτώσουν από την πλήρη εξολόθρευση. Μονάχα με το να μην προβάλλουν την παραμικρή αντίσταση σε τίποτα. Πώς το ήξεραν, Ρουθ; Πώς το ήξεραν; Στην πρώτη επαφή δεν είχαν καμία πείρα από τον άνθρωπο. Κι ωστόσο το ήξεραν. Όχι απλά μερικοί σοφοί γέροι τους, αλλά όλοι αμέσως και ταυτόχρονα, ώς και το τελευταίο μωρό. Τι είδους νοημοσύνη να διαθέτουν;...»

«Προσπάθησε να κοιμηθείς, καλέ μου», είπε η Ρουθ τρυφερά. «Προσπάθησε τώρα να κοιμηθείς. Κι αύριο μέρα είναι, και θα τα πούμε. Σου χρειάζεται λίγος ύπνος...»

Δεν το κουβεντιάσαμε την άλλη μέρα. Το μεγαλύτερο ερώτημα που είχε γεννηθεί μέσα μου είχε αρχίσει να παίρνει σάρκα και οστά. Δεν μπορούσα να κουβεντιάσω για τα γκούνις. Έκανα τη δουλειά μου σαν υπνωτισμένος και, αργά το απόγευμα, νιώθοντας μια ακατανίκητη έλξη, είπα στα γκούνις μου να με πάνε ώς το Λόφο του Κάρσον. Ήξερα ότι θα ήμουν μόνος εκεί.

Το ξέφωτο ήταν άδειο και τα πατημένα φύλλα της

χλόης είχαν αρχίσει πάλι να στέκουν όρθια. Η φωτιά είχε αφήσει ένα σωρό από στάχτες και μαυρισμένες πέτρες. Θα περνούσε χρόνος πριν σβηστεί η ουλή αυτή, αλλά κάποτε θα έσβηνε. Οι ήλιοι του απομεσήμερου έστελναν φωτεινές δέσμες μες από τα δέντρα, και βρήκα το παλιό αγαπημένο μου σημείο. Τότε που, είκοσι χρόνια πριν, καθόμουν κι αγνάντευα πέρα μια απάτητη κοιλάδα, αποφασισμένος να την κάνω μια μέρα δική μου.

Κάθισα εκεί κι αγνάντεψα πέρα στην κοιλάδα μου. Θα 'πρεπε να νιώθω μια αίσθηση κατορθώματος, την ικανοποίηση της μεγάλης επιτυχίας. Αλλά η κοιλάδα μου ήταν σαν τις στάχτες της σβησμένης φωτιάς. Γιατί, τι είχα στ' αλήθεια πετύχει;

Να επιβιώσω; Και τι αποδείκνυε αυτό, πέρα από το γεγονός ότι μπορούσα να επιβιώσω; Πηγαίνοντας στ' άστρα και κατακτώντας το σύμπαν, τι άλλο είχε αποδείξει ο άνθρωπος πέρα του ότι μπορούσε να το κάνει; Τι παραπάνω αποδείκνυε τώρα που δεν είχε ήδη αποδείξει ο πρωτόγονος άνθρωπος των σπηλαίων όταν κατάκτησε τη ζούγκλα αρκετά για να τρώει δίχως να τον τρώνε;

Ήταν η επιβίωση το τέλος και ο σκοπός; Και όλες εκείνες οι ευγενείς βλέψεις του ανθρώπου; Πόσο γρήγορα τις πετούσε στα σκουπίδια όταν κινδύνευε η επιβίωσή του! Τι άλλο ήταν λοιπόν αν όχι πολυτέλειες αυτολιβανισμών της αξίας του που τις θυμόταν μονάχα όταν δε διακινδύνευε η ασφάλειά του;

Σε τι ο άνθρωπος ήταν ανώτερος από τα γκούνις; Επειδή τα είχε κατακτήσει; Χάρη στις μεθόδους μου υπήρχαν περισσότερα γκούνις τώρα στον Λίμπο απ' όσα όταν πρωτόρθε ο άνθρωπος. Τα γκούνις έκαναν τις δουλειές μας και τα σφάζαμε για το κρέας τους. Αλλά στο μεταξύ αυξάνονταν και πληθύνονταν.

Ή μήπως επειδή ο άνθρωπος είχε την ικανοποίηση του να κουμαντάρει τις άλλες μορφές ζωής; Ναι, αυτό ήταν στις δυνατότητές του. Αλλά δεν ήταν άραγε ένα παιδαριώδες είδος ικανοποίησης; Κανένας δεν ήξερε από πού προέρχονταν τα γκούνις. Στον Λίμπο δεν υπήρχε εξελικτική αλυσίδα που να εξηγεί την παρουσία τους, και τα δέντρα παλ ήταν διαφορετικά από κάθε άλλο δέντρο στον πλανήτη. Υπήρχαν σοβαροί λόγοι να πιστεύω ότι είχα δίκιο. Μήπως και τα γκούνις είχαν κάποτε κατακτήσει το σύμπαν; Μήπως κι εκείνα είχαν βρει ευχάριστο το να κουμαντάρουν τις άλλες μορφές ζωής; Μήπως είχαν τελικά ωριμάσει με το σύμπαν, είχαν ξεπεράσει τις παιδαριώδεις απολαύσεις και είχαν βρεθεί πρόσωπο με πρόσωπο με το βασικό ερώτημα: Υπάρχει τίποτα πέρα από την ίδια την επιβίωση και, αν ναι, τι; Μήπως είχαν βρει την απάντηση, μια απάντηση τόσο μεγαλειώδη που απλώς δεν είχε πια καμιά σημασία αν ο άνθρωπος τα υποδούλωνε και τα έσφαζε, φτάνει να ήταν εξασφαλισμένος ο πολλαπλασιασμός τους;

Και μήπως κάποτε και ο άνθρωπος θα έσκυβε πρόθυμα το κεφάλι σε κάποια καινούρια, αλαζονική, χοντροκομμένη μορφή ζωής... γνωρίζοντας ότι κατά βάθος δεν είχε καμιά σημασία; Αλλά πού οδηγούσε τελικά η γνώση ότι τίποτα δεν είχε σημασία πέρα από τη στατική επιβίωση;

Στο διάβολο με τα προβλήματα του ανθρώπου, ας κόψει το λαιμό του να τα λύσει μόνος του. Τι κάνεις με τον εαυτό σου, Μακφέρσον; Τι προσπαθείς ν' αποφύγεις; Τι δεν τολμάς ν' αντιμετωπίσεις;

Για τους υπόλοιπους ανθρώπους το γκούνι είναι ένα χαζό ζώο, κατάλληλο μονάχα για δουλειά και για φάγωμα. Αλλά αυτό δεν ισχύει για μένα. Αν έχω δίκιο, τότε όλοι οι άλλοι κάνουν λάθος... και πρέπει να πιστέψω ότι έχω δίκιο. *Το ξέρω* ότι έχω δίκιο.

Και αύριο είναι μέρα σφαγής.

Μπορώ να συγχωρήσω τον ψυχολόγο στο πόρισμά του για τα γκούνις. Είναι παγιδευμένος στο δικό του στημένο παιχνίδι με τα σημαδεμένα χαρτιά. Μπορώ να συγχωρήσω το Ινστιτούτο, γιατί είναι, πρέπει να είναι, αφοσιωμένο στα ιδανικά της επιβίωσης και της ανωτερότητας του ανθρώπου. Μπορώ να συγχωρήσω την Εταιρία· είναι υποχρεωμένη να δείξει κέρδη στους μετόχους της,

αλλιώς θα χρεοκοπήσει. Όλα, όλα για την επιβίωση. Και μπορώ να συγχωρήσω τον άνθρωπο, γιατί δεν υπάρχει τίποτα κακό στο να θέλει να επιβιώσει, στο ν' αποδείξει ότι μπορεί να το κάνει.

Και θα περνούσε πολύς καιρός πριν ο άνθρωπος λύσει αρκετά το όλο πρόβλημα της επιβίωσης για να κοιτάξει τι κρύβεται πιο πέρα.

Αλλά εγώ είχα κοιτάξει πιο πέρα. Το γκούνι, το απόκοσμο γκούνι, είχε κι αυτό κοιτάξει πιο πέρα; Και τι είχε δει; Τι είχε δει που να κάνει την κάθε ανθρώπινη πράξη να μην έχει σημασία;

Θα μπορούσαμε, με καθαρή συνείδηση, να συνεχίζουμε να τα σφάζουμε και να τα τρώμε αρκεί να τα κρίναμε από το ανθρώπινο πρίσμα, με αναπόφευκτο το συμπέρασμα ότι δε διέθεταν νοημοσύνη. Αλλά εγώ ήξερα τώρα ότι υπήρχε και κάτι πέρα από το ανθρώπινο πρίσμα.

Εντάξει, έχω μαζέψει κάτι λεφτουδάκια. Μπορώ ν' αποσυρθώ παρατώντας τη δουλειά μου. Και τι θα έλυνε αυτό; Απλώς κάποιος άλλος θα έπαιρνε τη θέση μου. Σε τι θα διέφερα από την αστή κοπελίτσα που τρώει το σινιάν μπριζολάκι της, αλλά ανατριχιάζει στην ιδέα του να σκοτώσει οτιδήποτε;

Θα μπορούσα να ξαναρχίσω από την αρχή, σε κάποιον άλλο πλανήτη, να ξεχάσω τα γκούνις, να τα σβήσω απ' το μυαλό μου όπως κάνουν όλοι οι άνθρωποι όταν απαντήσουν κάτι αληθινά δυσάρεστο. Μήπως αυτό θα έλυνε πάλι τίποτα; Αν υπάρχουν ορισμοί της νοημοσύνης άλλοι από τους ανθρώπινους, δε θα ξανασκόνταφτα στο ίδιο πρόβλημα, σε νέους κόσμους με νέα πλάσματα, για να καταλήξω πάλι στο ίδιο δίλημμα;

Αν υποθέσουμε ότι έκλεινα τα μάτια μου στην πραγματικότητα, όπως συνηθίζει να κάνει ο άνθρωπος; Θα μπορούσα να το κάνω; Ένα ερώτημα που τίθεται έστω μια φορά, θα μπορούσε ποτέ να ξεχαστεί; Σίγουρα και άλλοι έχουν θέσει το ίδιο ερώτημα: Ποιος είναι ο σκοπός της επιβίωσης αν δεν υπάρχει κάποιος σκοπός πέρα από την επιβίωση;

Απάντησε ποτέ σ' αυτό κανένας φιλόσοφος; Δε λέω, έχουμε κάνει εικασίες για την επιβίωση του Εγώ μετά το θάνατο της σάρκας, ενός Εγώ τόσο φοβερά πολύτιμου που δεν τολμούσε να διανοηθούμε καν ότι μπορεί να είναι θνητό.

Μήπως αυτό είναι ο δικός μας φράχτης στο μονοπάτι; Ένας φράχτης τόσο ασύλληπτος και ξένος στη λογική μας που, σαν τα κανγκουρώ, σπάμε το κεφάλι μας πάνω του προσπαθώντας να περάσουμε από πάνω ή από μέσα του;

Μήπως τα γκούνις είχαν βρει τον τρόπο να τον παρακάμπτουν, μια μέθοδο τόσο ξένη στον τρόπο σκέψης μας που ό,τι κι αν τους κάναμε, όπως κι αν τα μεταχειριζόμαστε δεν είχε σημασία... αρκεί να μην τα εξολοθρεύαμε όλα; Είπα κάποτε ότι τα γκούνις δεν αρχίζουν κάτι, δε δημιουργούν, δεν έχουν συνείδηση... Ναι, αλλά μονάχα με τα κριτήρια *του ανθρώπου*. Με τα δικά τους κριτήρια; Πού να ξέρω; Πώς θα μπορούσα να δώσω απάντηση;

Πήγαινε στ' άστρα, νεαρέ, και ωρίμασε με το σύμπαν!

Εντάξει! Είμαστε στ' άστρα!

Και τώρα τι, ανθρωπάκο;

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ

Πόουλ Άντερσον	Η ΚΡΥΨΩΝΑ
Φρέντρικ Μπράουν	ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ
Έρικ Φρανκ Ράσσελ	ΔΙΑΒΟΛΟΛΟΓΙΚΗ
Κλίφφορντ Σάιμακ	ΛΙΠΟΤΑΞΙΑ
Κορντγουέινερ Σμιθ	ΕΝΑΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΣΑΓΙΟΛ
Τσαντ Όλιβερ	Ο ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
Μαρκ Κλίφτον	ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

Νιώθετε σαν *Περιθωριακός Άνθρωπος;* Σιχαθήκατε πια αυτό το *Κουκλοθέατρο* της κοινωνίας γύρω σας; Αναζητάτε μια *Κρυψώνα* μακριά από την καθημερινότητα; Θα θέλατε να ξεφύγετε σ' *Έναν Πλανήτη που Λεγόταν Σαγιόλ;* Φοβάστε μήπως έτσι σας κατηγορήσουν για *Λιποταξία;* Μη σας ανησυχεί. Αρκεί να χρησιμοποιήσετε μια δόση από *Διαβολολογική* για να τα βγάλετε πέρα. Και μετά, από το μαγικό κόσμο σας στα άστρα, μπορείτε να κοιτάξετε προς τον κάθε θλιβερό Γήινο που παγιδεύτηκε στη Γη και να τον ρωτήσετε χαιρέκακα: *Και Τώρα Τι, Ανθρωπάκο.*